

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และความรู้เรื่องการอ่าน
โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

วิทยานิพนธ์
ของ
กมลลักษณ์ พรอมมา

พหุ บัณฑิต ชิเว

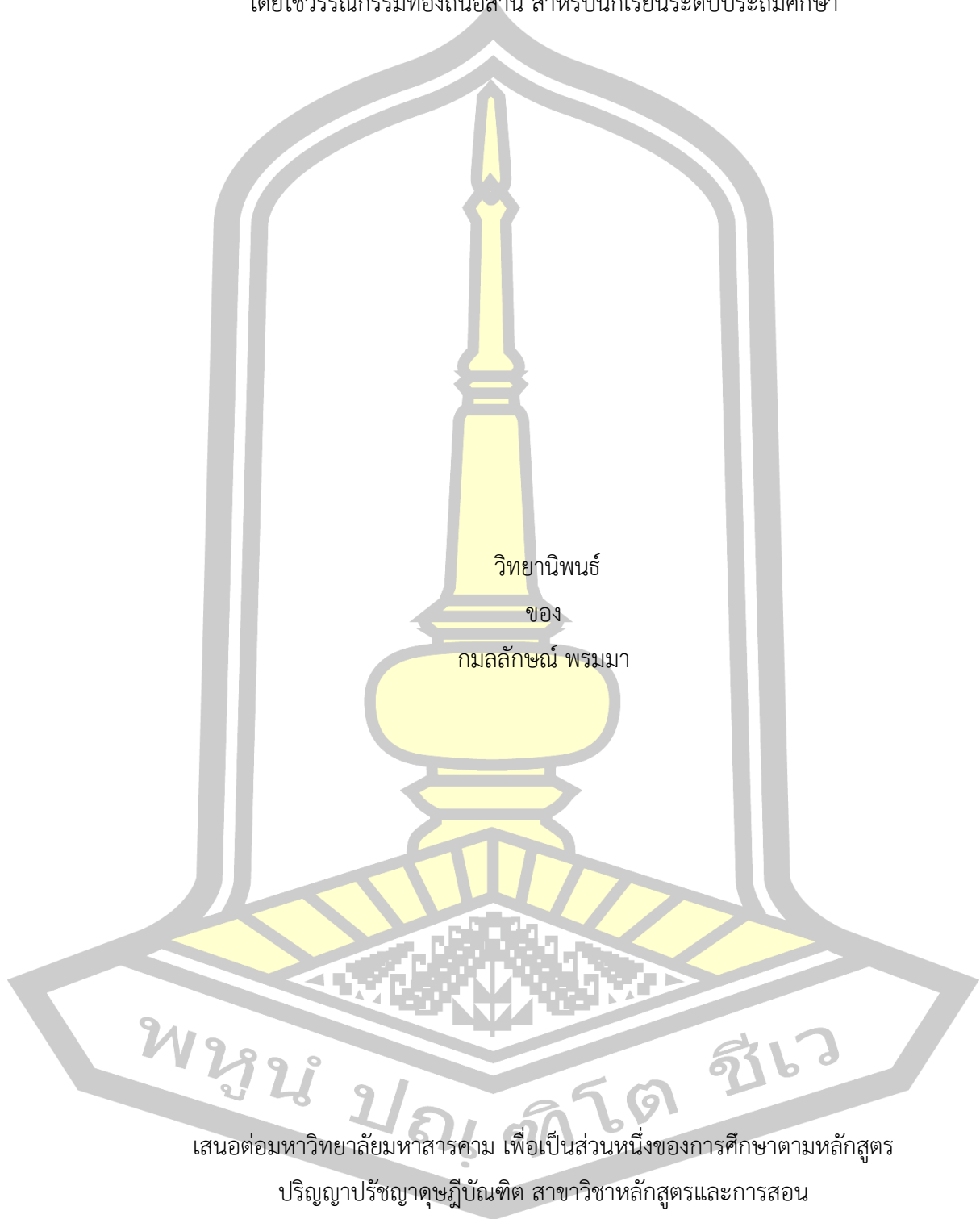
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มกราคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และความรู้เรื่องการอ่าน
โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

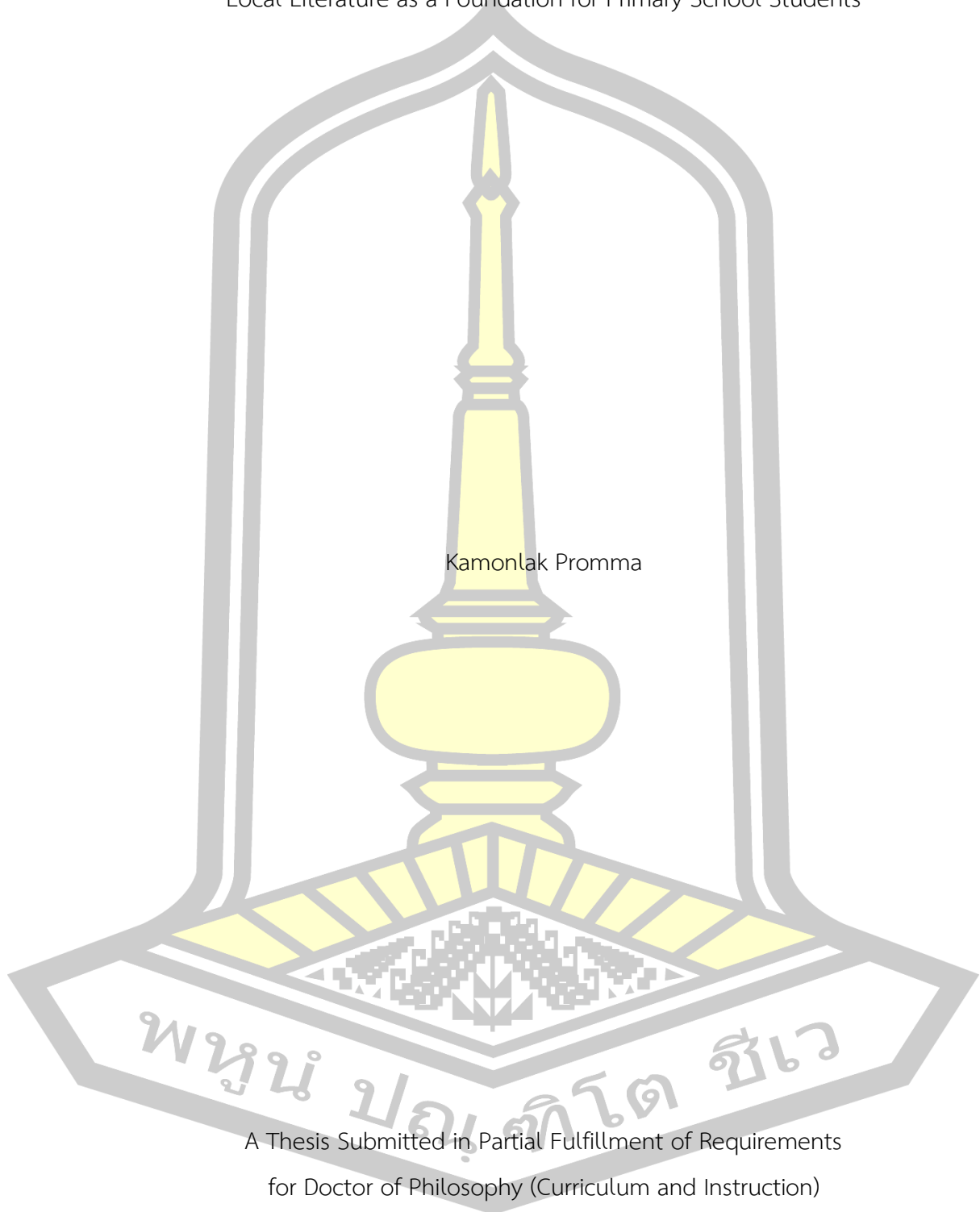

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มกราคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Curriculum Development to Promote Reading Habits and Reading Literacy using
Local Literature as a Foundation for Primary School Students

Kamonlak Promma

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction)

January 2025

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางกมลลักษณ์ พรพมา
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. โชคชัย ยืนยง)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. ประสงค์ สายหงษ์)

กรรมการ

(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแหง)

กรรมการ

(รศ. ดร. ญาณภัทร สีหะมงคล)

กรรมการ

(ผศ. ดร. จิระพร ชะโน)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแหง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

พหุ มหุ ทัต ชีเว

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา		
ผู้วิจัย	กมลลักษณ์ พรมมา		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประสงค์ สายหงษ์		
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีความจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา 3) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพและความต้องการ แบบประเมินความเหมาะสมร่างหลักสูตร แบบทดสอบวัดการรู้เรื่องการอ่าน แบบประเมินพฤติกรรมการอ่าน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่าครูผู้สอนภาษาไทยมีระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.17$, $S.D = 0.12$) และมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$, $S.D = 0.03$)

2. หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล 7) หน่วยการเรียนรู้

3. ผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังนี้

3.1 นักเรียนมีค่าเฉลี่ยผลการประเมินพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 จึงถือว่านักเรียนมีพฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน

3.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน พบว่า คะแนนการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านก่อนเรียนมีค่าร้อยละ 45 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ส่วนคะแนนการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านหลังเรียนมีค่าร้อยละ 74.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้

3.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$, S.D = 0.63)

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร, นิสัยรักการอ่าน, รู้เรื่องการอ่าน, วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน

TITLE	The Curriculum Development to Promote Reading Habits and Reading Literacy using Local Literature as a Foundation for Primary School Students		
AUTHOR	Kamonlak Promma		
ADVISORS	Assistant Professor Prasong Saihong , Ph.D.		
DEGREE	Doctor of Philosophy	MAJOR	Curriculum and Instruction
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2025

ABSTRACT

This research is a research and development study with the following objectives: 1) To investigate the current state and needs for developing a curriculum that promotes reading habits and comprehension using local Isan literature for primary school students. 2) Developing a curriculum designed to promote reading habits and comprehension through local Isan literature for primary school students. 3) To evaluate the outcomes of the implemented curriculum in fostering reading habits and comprehension using local Isan literature for primary school students. The study was conducted in three phases: Phase 1: Investigation of the current state and needs for curriculum development. Phase 2: Development of a curriculum to enhance reading habits and comprehension using local Isan literature. Phase 3: Evaluation of the curriculum's effectiveness in enhancing reading habits and comprehension using local Isan literature. The research utilized the following tools: a questionnaire on problems and needs, a draft curriculum assessment form, a reading comprehension test, a reading habit behavior assessment form, and a satisfaction survey. Data were analyzed using basic statistical methods, including percentage, mean, and standard deviation.

Research Findings:

1. The study of the current state and needs for developing a curriculum to promote reading habits and reading comprehension using local Isan literature for primary school students revealed that Thai language teachers exhibited a low level of practice in promoting reading habits and reading comprehension ($\bar{x} = 2.17$, S.D. = 0.12). However, their need for the development of a curriculum to promote reading habits and reading comprehension was at the highest level ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.03).

2. The curriculum to promote reading habits and reading comprehension using local Isan literature for primary school students consists of: 1) Curriculum principles 2) Curriculum objectives 3) Curriculum structure 4) Learning activities 5) Learning materials and resources 6) Assessment and evaluation 7) Learning units

3. The results of implementing the curriculum to promote reading habits and reading comprehension using Isan local literature for elementary school students in Phase 3 showed the following:

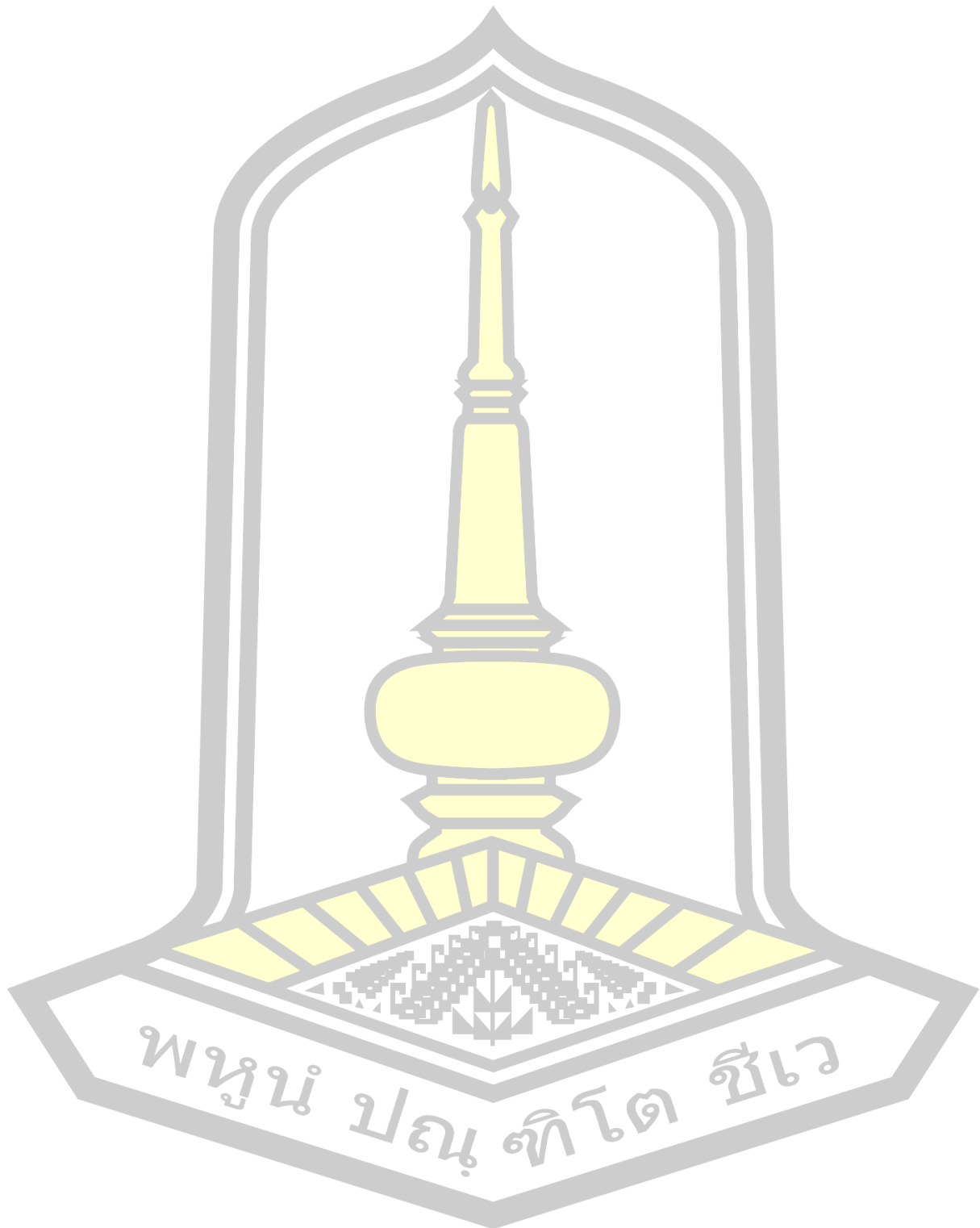
3.1 The students' average score for the reading habit behavior assessment was 3.51, indicating that the students exhibited reading habits.

3.2 A comparison of reading comprehension test scores revealed that the pre-learning scores averaged 45%, which was below the set standard of 70%. In contrast, the post-learning scores averaged 74.19%, exceeding the set standard of 70%.

3.3 The study on student satisfaction regarding learning according to the curriculum to promote reading habits and reading comprehension using Isan local literature for Primary school students found that the students' overall satisfaction with the curriculum was high level ($\bar{x} = 4.12$, S.D = 0.63).

Keyword : Curriculum Development, Reading Habits, Reading Literacy, Local Isan

Literature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน และส่งเสริมอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.โชคชัย ยืนยง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง รองศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิระพร ชะโน คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจ แก้ไข เครื่องมือการวิจัย พร้อมให้คำแนะนำ ที่ และผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองโพธิ์ชัย ในสังกัดกลุ่มพัฒนาการประถมศึกษาอำเภอโพธิ์ชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 คณะครุภาษาไทย ประธานกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง และปราชญ์ท้องถิ่น ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการร่วมสนทนากลุ่ม เป็นประโยชน์จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไป ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ดร.สมัย สลักศิลป์ ดร.จิราภรณ์ สีลา ดร.นิพพิทา กุลชิต ดร.วิรัชพัชร นิลแก้ววรวิชัย ดร.ศุภสิริ ขามช่วง ศึกษาพิเศษ ที่ให้ความอนุเคราะห์ร่วมสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และ ประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จนทำให้ได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสม สำหรับนำไปใช้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านต่อไป

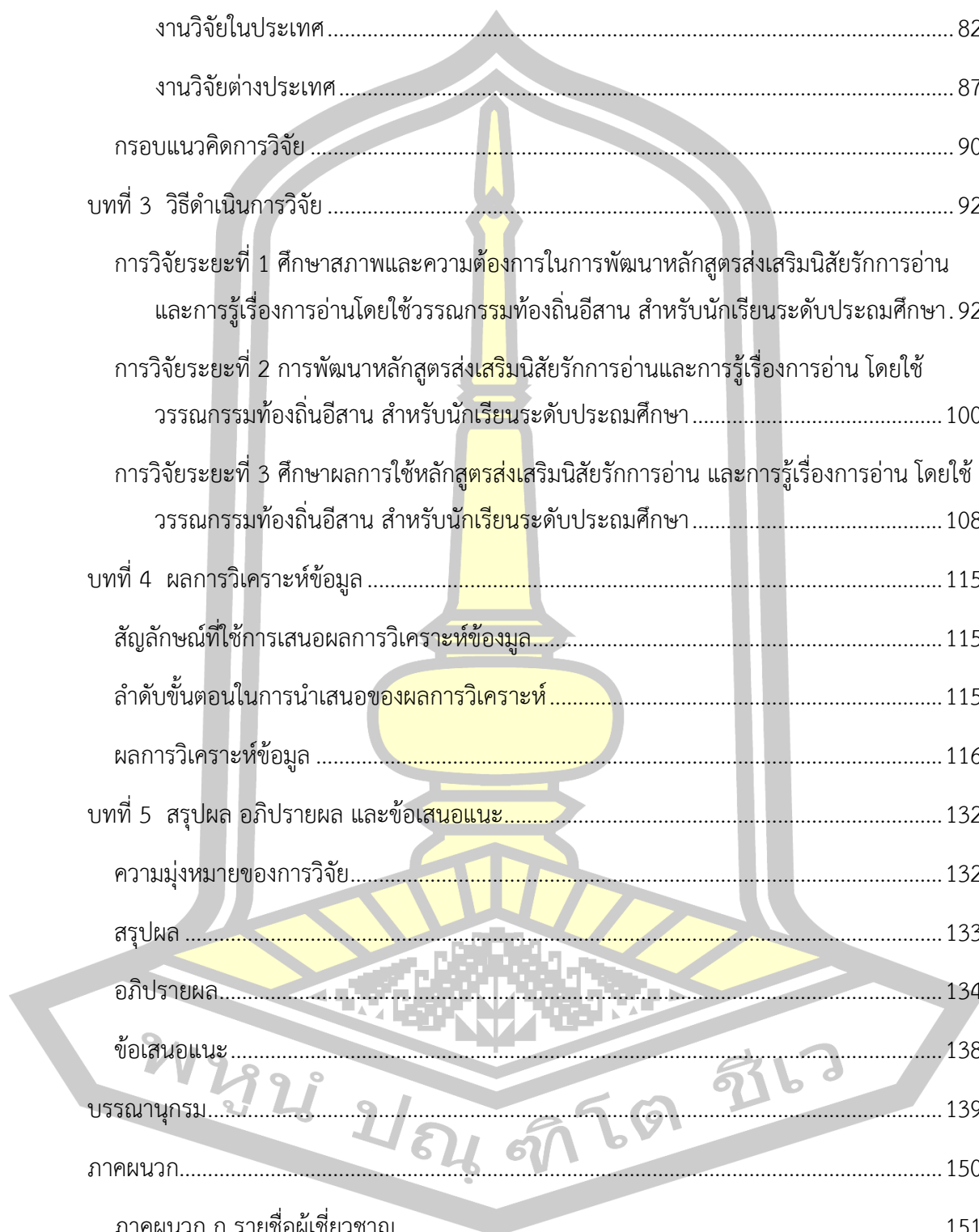
ที่สำคัญขอกราบนางบังอร บุญนาคเสนก์ นายอาทิตย์ บุญนาคเสนก์ และนายประสิทธิ์ พรหมมา ที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอด ระยะ เวลาที่ผ่านมาจนซึ่งความสำเร็จ ในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจน ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้วิจัยประสบผลสำเร็จก้าวหน้า ในวิชาชีพมาตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพประกอบ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน.....	16
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน.....	23
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ตามแนว PISA.....	35
แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นและวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน.....	68
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร.....	69
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	80

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	82
งานวิจัยในประเทศ	82
งานวิจัยต่างประเทศ	87
กรอบแนวคิดการวิจัย	90
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	92
การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. 92	
การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	100
การวิจัยระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	108
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	115
สัญลักษณ์ที่ใช้การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	115
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอของผลการวิเคราะห์.....	115
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	116
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	132
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	132
สรุปผล	133
อภิปรายผล.....	134
ข้อเสนอแนะ	138
บรรณานุกรม.....	139
ภาคผนวก.....	150
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	151
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	154
ภาคผนวก ค คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	184

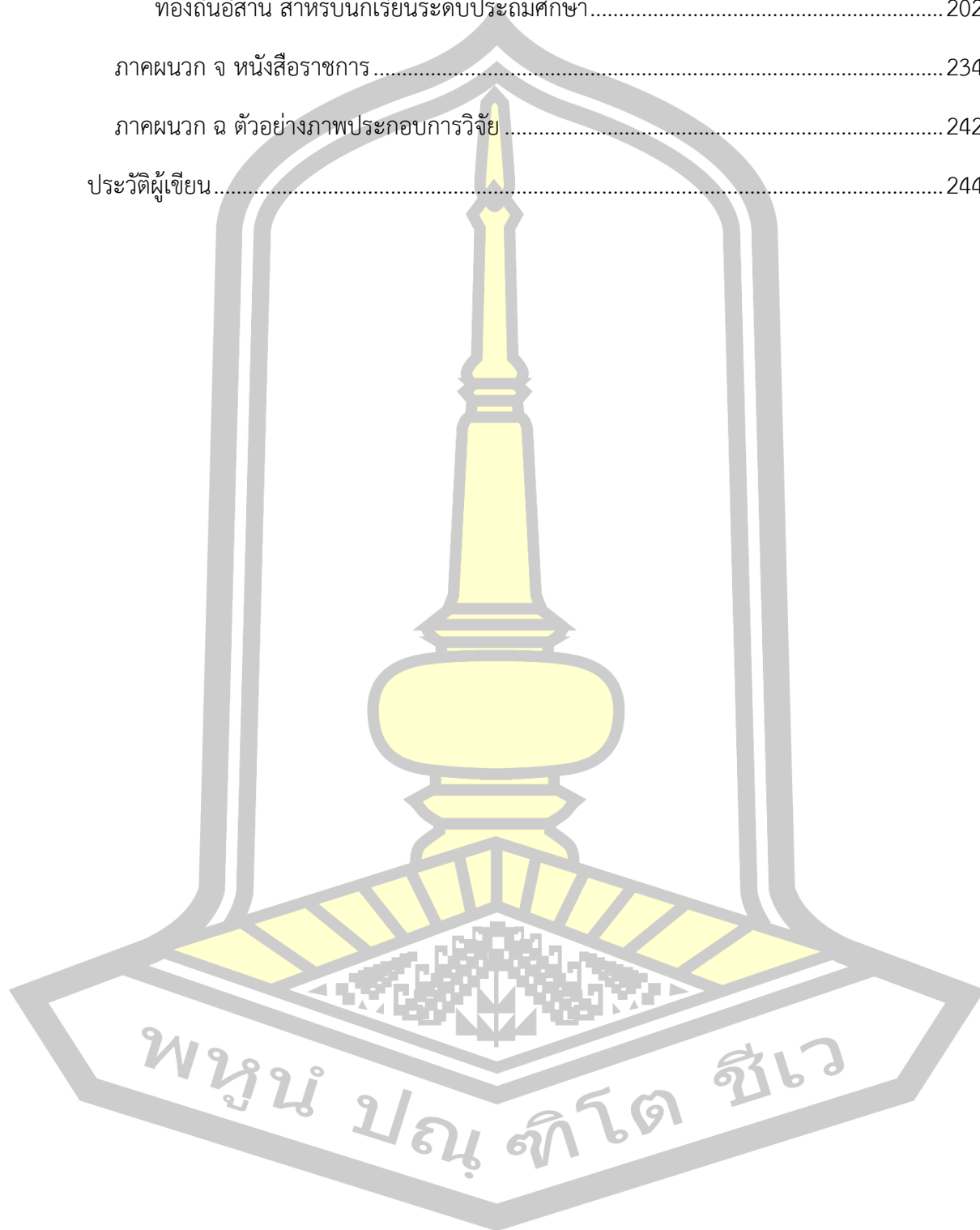

ภาคผนวก ง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรม
 ท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา..... 202

ภาคผนวก จ หนังสือราชการ..... 234

ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างภาพประกอบการวิจัย..... 242

ประวัติผู้เขียน..... 244

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แนวคิด ทฤษฎีของกระบวนการเรียนรู้ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน	66
ตาราง 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรเพศ (n = 69)	116
ตาราง 3 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา (n = 69)	117
ตาราง 4 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชาเอก (n = 69)	117
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร	118
ตาราง 6 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม	121
ตาราง 7 ผลการสรุปประเด็นสำคัญจากการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ครูผู้สอนภาษาไทย ผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง และ ประชาชนท้องถิ่น 2 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม	121
ตาราง 8 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา	126
ตาราง 9 ผลการสังเกตพฤติกรรมนิสัยการอ่านของผู้เรียน ก่อนและหลังการเรียน (n = 31)	128
ตาราง 10 ผลการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ของผู้เรียนก่อนใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา	129
ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อการเรียนรู้ ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา (n = 31)	130
ตาราง 12 การสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร	168

ตาราง 13 การสังเคราะห์ห้องค์กระบวนการ.....	169
ตาราง 14 ประเมินความเหมาะสมแบบสอบถามความคิดเห็นข้อมูลเพื่อการศึกษาสภาพ (ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน).....	185
ตาราง 15 ประเมินความเหมาะสมแบบสอบถามความคิดเห็นข้อมูลเพื่อการศึกษาความจำเป็นต่อหลักสูตร (ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน).....	186
ตาราง 16 ประเมินค่าความสอดคล้องแบบแบบสนทนากลุ่ม ความคิดเห็นข้อมูลเพื่อการศึกษาความจำเป็นต่อหลักสูตร (ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน).....	187
ตาราง 17 ประเมินค่าความสอดคล้องแบบสนทนากลุ่มความคิดเห็นข้อมูลเพื่อการศึกษาความจำเป็นต่อหลักสูตร (ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน).....	187
ตาราง 18 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรส่งเสริมรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ..	188
ตาราง 19 ประเมินความเหมาะสมแบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน หลักสูตรส่งเสริมรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านโดยวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ..	190
ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องแบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน หลักสูตรส่งเสริมรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านโดยวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ..	191
ตาราง 21 ประเมินความเหมาะสมแบบสังเกตพฤติกรรมนิสัรักการอ่าน ของหลักสูตรส่งเสริมรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ..	192
ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องสังเกตพฤติกรรม นิสัรักการอ่าน ของหลักสูตรส่งเสริมรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ..	193
ตาราง 23 ประเมินความเหมาะสมแนวทางความพึงพอใจ ของหลักสูตรส่งเสริมรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน.....	194
ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องความพึงพอใจ ของหลักสูตรส่งเสริมรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ..	195

ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน
ก่อนและ การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการ
อ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา..... 196

ตาราง 26 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน
ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่อง
การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา 197

ตาราง 27 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน
ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่อง
การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา 198

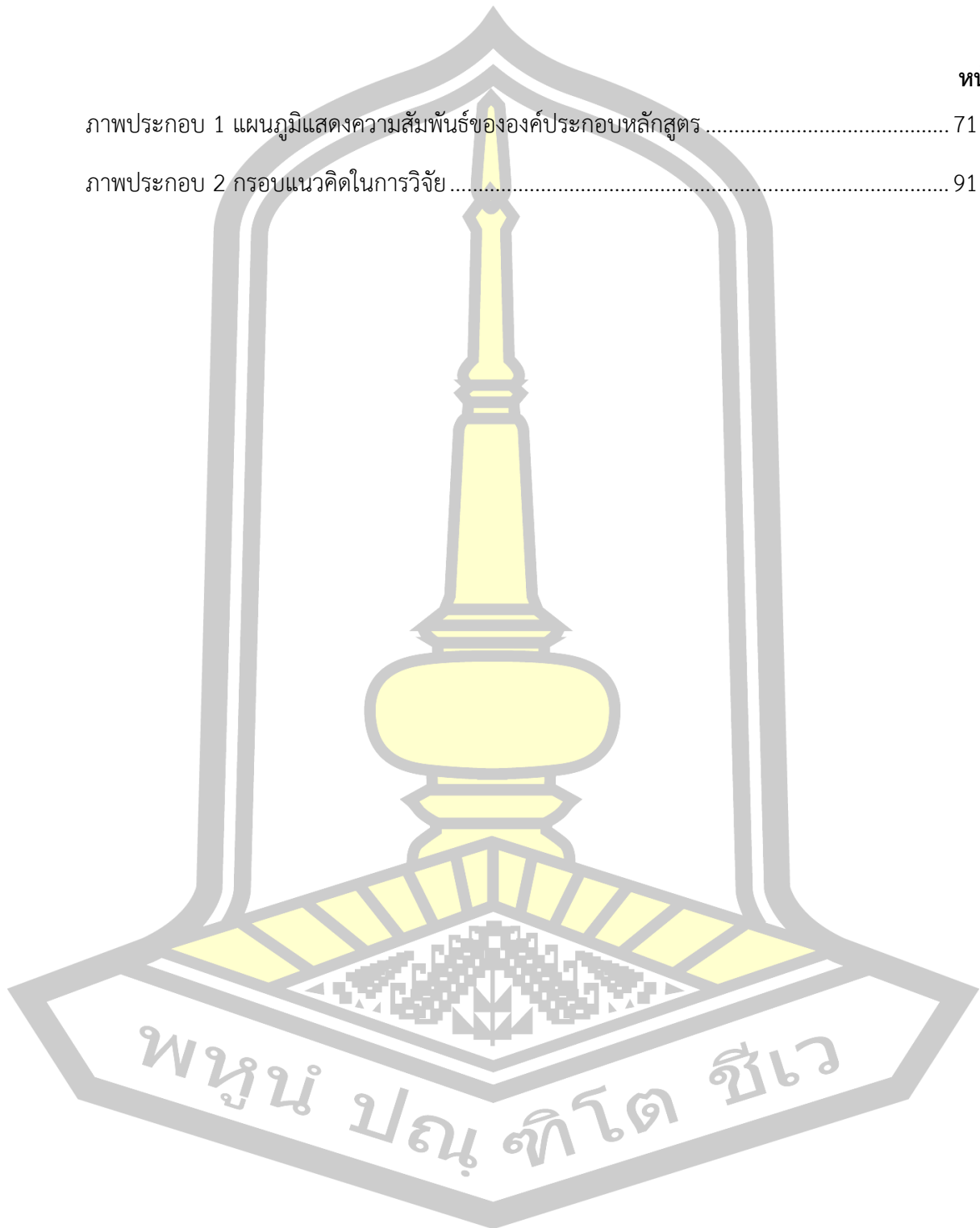
ตาราง 28 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนร้อยละผลการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านก่อนเรียนและหลัง
เรียนด้วยหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 70..... 199

ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อการเรียนรู้ ตามหลักสูตร
ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียน
ระดับประถมศึกษา (n = 31) 201

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสูตร	71
ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	91

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมในโลกศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาการ เทคโนโลยี การอ่าน ซึ่งเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาหาความรู้ของมนุษย์ และเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดเสียไม่ได้ ดังกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ปี 2552-2561 เป็นปี ทศวรรษแห่งการอ่านหนังสือของประเทศ เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และเข้าใจการอ่านต่อเนื่อง เพราะการอ่านจะช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้อ่านให้สูงขึ้น ซึ่งในโลกปัจจุบันนี้การอ่านได้กลายเป็น พื้นฐานของข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศที่หลากหลาย รวมถึงเป็นทักษะการสื่อสารใช้ใน ชีวิตประจำวัน เพื่อแสวงหาความรู้ ฝึกฝนสติปัญญา พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ความก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยีต่าง ๆ การอ่านเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนเราประสบความสำเร็จ และเป็นพื้นฐานสำคัญ ๆ ในเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เช่น อ่านจากกระดาษ แผ่นพับ หนังสือ อ่านผ่านสื่อทางอินเทอร์เน็ต ทักษะการอ่านเริ่มจากการอ่านออก (Reading Words) ซึ่งเป็นขั้นตอน แรกของการเรียนรู้ภาษา อ่านมาก รู้มาก เข้าใจในสิ่งที่อ่าน สามารถเกิดแรงบันดาลใจ และทัศนคติที่ เหมาะสม เกิดความคิดสร้างสรรค์ รักการอ่าน สนใจใฝ่เรียนรู้ในการอ่าน รู้เรื่องการอ่าน การเขียน และการค้นคว้า โดยกำหนดให้จัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติรายบุคคล และกลุ่ม ให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2542)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 24 (3) และ (5) ให้ความสำคัญกับการอ่านในการจัดกระบวนการเรียน การสอนนั้น ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนรักการอ่าน และเข้าใจการอ่านหรือ รู้เรื่องในสิ่งที่กำลังอ่าน มีการเปิดโอกาสให้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัด บรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้กับผู้เรียนมากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) นิสัยรักการอ่าน การที่ผู้เรียนมีชื่นชอบในสิ่งที่อ่านเห็นคุณค่าของ การอ่าน อ่านเป็นประจำ อ่านสม่ำเสมอ การรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) เป็นการอ่าน ลักษณะอ่านอย่างหนึ่งของการอ่านที่ดี ควรมีความสามารถรู้เรื่องการอ่าน โดยการตีความการอ่าน สรุปลงใจความ หรือจับใจความเรื่องที่อ่านได้ โดยการอ่านอาศัยความรู้ (Widdowson, 1978) เช่นเดียวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านอันคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับการอ่าน ในข้อที่ 4 คือ ใฝ่เรียนรู้ และกำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการอ่านมาตรฐาน การเรียนรู้ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความรู้ความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน สาระการเขียน มาตรฐานการเรียนรู้มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูดมาตรฐานการเรียนรู้ ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกใน โอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติ ของชาติ สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐานการเรียนรู้ ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

นิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน เป็นคุณลักษณะเกี่ยวเนื่องกันนิสัยรักการอ่านและความเข้าใจการอ่าน หรือรู้เรื่องการอ่านไม่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ จำเป็นต้องมีการฝึกฝน ปลูกฝัง ส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และการสร้างนิสัยรักการอ่านจำเป็นต้องทำตั้งแต่อายุน้อย ๆ เมื่อมีนิสัยรักการอ่าน สิ่งที่จะตามมาคือ อ่านแล้วสามารถเข้าใจหรือรู้เรื่องในสิ่งที่อ่านได้ (ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ , 2542) สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการและแผนแม่บทส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ของไทย พ.ศ. 2560-2564 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จึงได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานกิจกรรมโครงการส่งเสริม นิสัยรักการอ่าน พร้อมกับการพัฒนาผู้ให้อ่านได้เข้าใจในสิ่งที่กำลังอ่าน การพัฒนาห้องสมุดและ แหล่งเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ 2561 ขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็น กรอบแนวทางดำเนินงานกิจกรรมโครงการ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและเข้าใจในการอ่านสิ่งกำลังอ่าน การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เช่น ใช้วรรณกรรมท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ชุมชน ห้องสมุด โดยกำหนดให้มีคุณลักษณะนิสัยรักการอ่านและเข้าใจในสิ่งที่อ่าน เป็นเป้าหมายการอ่าน ของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา, 2561)

จากการประเมินการอ่านในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากการทดสอบ ทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับชาติ (Ordinary National Education Test : O-net) หรือ การสอบประเมินผลผู้เรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment :

PISA) ทดสอบการอ่านและการวิเคราะห์เนื้อหาก่อนที่จะตอบคำถาม เนื่องจากเด็กไทยไม่เป็นนักอ่าน จึงเกิดปัญหาของความไม่หลากหลายในความรู้ การตีความ การจับใจความ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ไม่ค่อยได้ (ณัฐธิดา โยธา, 2559) จากสถิติการผลสำรวจการอ่านของคนไทยพบว่า อ่านหนังสือต่อคน ต่อปีเพียง 5 เล่ม (ปิยธิดา รอดซุง, 2560) สอดคล้องกับสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ 2561 สำรวจการอ่านของประชากร 2561 พบว่า คนไทยใช้เวลาอ่าน หนังสือเพิ่มขึ้น 80 นาทีต่อวัน โดยอ่านหนังสือเป็นรูปเล่มร้อยละ 88 และอ่านสื่อออนไลน์ หรือ อิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 75.4 จึงสะท้อนให้เห็นว่าหนังสือในลักษณะรูปเล่มยังมีความจำเป็นในภาพรวม ร้อยละ 78.8 หมายความว่ายังมีคนไทยที่ยังไม่อ่านร้อยละ 21.2 เมื่อจำแนกตามช่วงวัย เด็กอายุ ระหว่าง 6-14 ปี มีแนวโน้มการอ่านเพิ่มขึ้น ในขณะที่เด็กอายุ 15-24 ปี ไม่ชอบการอ่านหนังสือ ร้อยละ 34.9 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) จากข้อมูลดังกล่าวผลปรากฏคือ กลุ่มเด็กนี้ยังขาดนิสัย รักการอ่าน แสดงให้เห็นถึงการปลูกฝังเรื่องนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบที่ส่งผลต่อศักยภาพด้านการเรียน เพราะการอ่านน้อยไม่อ่าน อ่านไม่ออก ที่จะส่งผลกระทบระยะยาวคือคุณภาพประชากรของชาติในอนาคต

จากผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ปีการศึกษา 2566 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความเข้าใจในการอ่าน (National Test (NT) ด้านภาษาไทย (Thai Language) มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 56.65 และนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความเข้าใจในการอ่าน (Ordinary National Educational Test) ด้านภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.78 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2566) แสดงนักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยไม่เป็นที่น่า พอใจ อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน ของนักเรียน สอดคล้องกับ แม้นมาส ชวลิต (2529) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เรื่องเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านความเข้าใจในการอ่านในสังคมไทย พร้อมทั้ง เสนอแนะถึงแนวทางการแก้ปัญหา และการพัฒนาในการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยพิจารณา ผลการสัมมนาระดับชาติ ว่าด้วยการรณรงค์เพื่อพัฒนาการด้านการรู้เรื่องการอ่าน สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนการรู้เรื่องการอ่านในประการหนึ่ง คือ ผู้อ่านอ่านได้ แต่ไม่เข้าใจความหมาย และไม่สามารถตีความสำคัญได้ อ่านให้รู้ความหมายระหว่างบรรทัด หรือความหมายแฝงได้ แนวทาง ในการแก้ปัญหาและพัฒนาในกระบวนการจัดการเรียนการสอน คือ ครูควรปรับปรุงวิธีการสอน การ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการพัฒนาความเข้าใจด้านการอ่าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อ ผลสัมฤทธิ์ ด้านการรู้เรื่องการอ่านของผู้เรียนไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดไว้ในการพัฒนา ความสามารถด้านการตีความการอ่าน ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการพัฒนาสื่อการสอน ปรับปรุงวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน

ในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมการศึกษา
 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการในหลักสูตร ตามกรอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
 พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตราที่ 27
 โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดหลักสูตรแกนกลางขั้นต้นที่มีสาระและ
 หลักมาตรฐาน เป็นข้อกำหนดแนวทางให้สถานศึกษาจัดทำสาระรายละเอียดของหลักสูตรส่งเสริม
 การอ่านสอดคล้องกับสภาพสังคมท้องถิ่น ประเด็นสำคัญ คือ ต้องการให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ ทักษะ
 การวิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ทั้งด้านความรู้ทักษะคุณลักษณะ การอ่านเพื่อให้นิยัรักการอ่าน
 และการรู้เรื่องการอ่าน โดยอ่านวิเคราะห์และการเขียน สมรรถนะสำคัญให้สอดคล้องและสัมพันธ์กัน
 มีการนำหลักการ ทฤษฎี สื่อการเรียนรู้/นวัตกรรมการศึกษา ที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้อง เหมาะสม มีการบันทึกข้อมูลหรือหลักฐานบ่งชี้ว่ามีการพัฒนา
 ผู้เรียน การวัดและประเมินผลที่ครบทุกด้านอย่างชัดเจน กระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ซึ่ง เป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันในระดับชาติ
 นอกจากนั้นต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่น
 ของตน โดยพิจารณาความเหมาะสมของสาระหลักสูตรที่ผสมผสานระหว่างสาระการเรียนรู้หลัก
 มาตรฐานที่กำหนด สภาพท้องถิ่น เป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
 (ยุทธนา ปฐมวราชาติ, 2545) โดยการนำวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานเข้ามาบูรณาการในกิจกรรมการอ่าน
 เป็นแนวทางให้จัดทำหลักสูตร พิจารณาความเหมาะสมหลักสูตรที่ผสมผสานระหว่างสาระการเรียนรู้
 มาตรฐาน ตัวชี้วัด ที่กำหนดสอดคล้องสภาพท้องถิ่น ระยะเวลาการเรียนรู้ หรือการจัดกิจกรรม
 เป้าหมายคือ การพัฒนาผู้เรียนมีพฤติกรรมการนิยัรักการอ่าน และรู้เรื่องการอ่าน โดยที่ทุกส่วนเข้ามา
 ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียน
 ได้พัฒนาการอ่านสร้างความรู้ ความคิดและนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตอย่าง
 เหมาะสม และมีนิยัรักการอ่าน รวมถึงการรู้เรื่องการอ่าน

วรรณกรรมท้องถิ่น เป็นงานผลผลิตที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่น
 เป็นงานเขียนที่เกิดจากการใช้ภูมิปัญญาทางภาษาผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงข้อมูลใน
 ท้องถิ่น จนทำให้เกิดเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นที่แสดงถึงอัตลักษณ์เฉพาะตน วรรณกรรมท้องถิ่น
 เป็นงานเขียนที่มีคุณค่าทั้งให้ความงามในแง่ วรรณศิลป์ ให้คุณค่า และประสบการณ์ในการใช้ชีวิตแก่
 ผู้อ่าน และด้วยเหตุนี้จึงทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้มีการเน้นย้ำให้มีการปลูกฝังเกี่ยวกับวัฒนธรรม
 ภูมิปัญญาอันเป็นสมบัติของชาติ ดังความว่า “ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี
 และสุนทรียภาพเป็นสมบัติอันล้ำค่าควร แก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ ชาติไทย
 ตลอดไป” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ดังนั้น การนำวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานบูรณาเพิ่มทักษะการอ่าน เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาหลักสูตร โดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามาร่วมในการพัฒนาหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการได้ โดยท้องถิ่นสามารถปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมเนื้อหา รายละเอียด กระบวนการสอน เอกสารประกอบการณ์ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และประสบการณ์ที่จะนำไปพัฒนาตนเองและชุมชนต่อไป จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรงต้องจัดทำหลักสูตร โดยสอดแทรกเนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่น เพื่อให้เป็นตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและความต้องการของท้องถิ่นเพื่อต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้นตามลำดับสอดคล้องกับชลธิชา หอมพุง (2560) โดยการพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัย จึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้การวิจัยและการพัฒนาเพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรม เนื่องจากหลักสูตรกิจกรรม เป็นหลักสูตรที่เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing) กิจกรรมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในหลักสูตรเกิดจากความสนใจและความต้องการของผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและกระบวนการพัฒนาจิตพิสัย ซึ่งผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้จริงประจำวันและจะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านได้

คำถามการวิจัย

1. สภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นอย่างไร
2. หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
3. ผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
 - 3.1 เพื่อประเมินพฤติกรรมการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่เรียนรู้ด้วยหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
 - 3.2 เพื่อเปรียบเทียบการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาก่อนและหลังเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ตามเกณฑ์ร้อยละ 70
 - 3.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนระดับประถมศึกษา มีนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. ทำให้ทราบการจัดกิจกรรมเรื่องการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และความต้องการในการพัฒนาส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน
2. ได้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและและพัฒนา (Research and Development: R&D) มีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังนี้

1.1 สังเคราะห์กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการ และองค์ประกอบของหลักสูตร ด้วยการศึกษ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 ชั้น ดังนี้

2.1 การยกร่างหลักสูตร

2.2 การวิพากษ์หลักสูตรด้วยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

การศึกษามผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงทดลอง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ครูผู้สอนภาษาไทย 69 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่มจำนวน 12 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นครูภาษาไทยโดยตรง 6 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คนศึกษานิเทศก์ 1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 1 คน และปราชญ์ท้องถิ่น 2 คน

1.3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้าน

วรรณกรรมท้องถิ่นจำนวน 1 ท่าน ทุกท่านมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่น้อยกว่าชำนาญการพิเศษ (ระดับ 8) หรือสำเร็จการศึกษาปริญญาเอกในด้านที่เกี่ยวข้อง

1.4 กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง ใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 31 คนที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะ (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 นิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.2.2 การรู้เรื่องการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษา ต่อการเรียนรู้

โดยใช้หลักสูตร

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา กำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้จำนวน 4 หน่วย ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน ประกอบด้วย

หน่วยที่ 1 ตำนานภูมิถิ่นพระธาตุขามเปี้ย ประกอบด้วย 2 แผน

จำนวน 4 ชั่วโมง

1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เส้นทางสานฝันนักอ่าน

จำนวน 2 ชั่วโมง

1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 หลวงปู่ใหญ่/พระธาตุขามเปี้ย

จำนวน 2 ชั่วโมง

หน่วยที่ 2 บุญบั้งไฟ ประกอบด้วย 1 แผน จำนวน 2 ชั่วโมง

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 ประเพณีบุญบั้งไฟ

จำนวน 2 ชั่วโมง

หน่วยที่ 3 บุญข้าวจ๊อของดีเมืองโพธิ์ชัย ประกอบด้วย 1 แผน จำนวน

2 ชั่วโมง

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 บุญข้าวจ๊อของดีเมืองโพธิ์ชัย

จำนวน 2 ชั่วโมง

หน่วยที่ 4 สืบสานจากรุ่นสู่รุ่น ประกอบด้วย 3 แผน จำนวน 4 ชั่วโมง

4.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 ผนวฮีสาน จำนวน 1 ชั่วโมง

4.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 นิทานพื้นบ้านเรื่องผาแดง

นางไอ่ จำนวน 1 ชั่วโมง

4.3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 เพลงพื้นบ้านประกอบ

การรำเซิ้ง จำนวน 2 ชั่วโมง

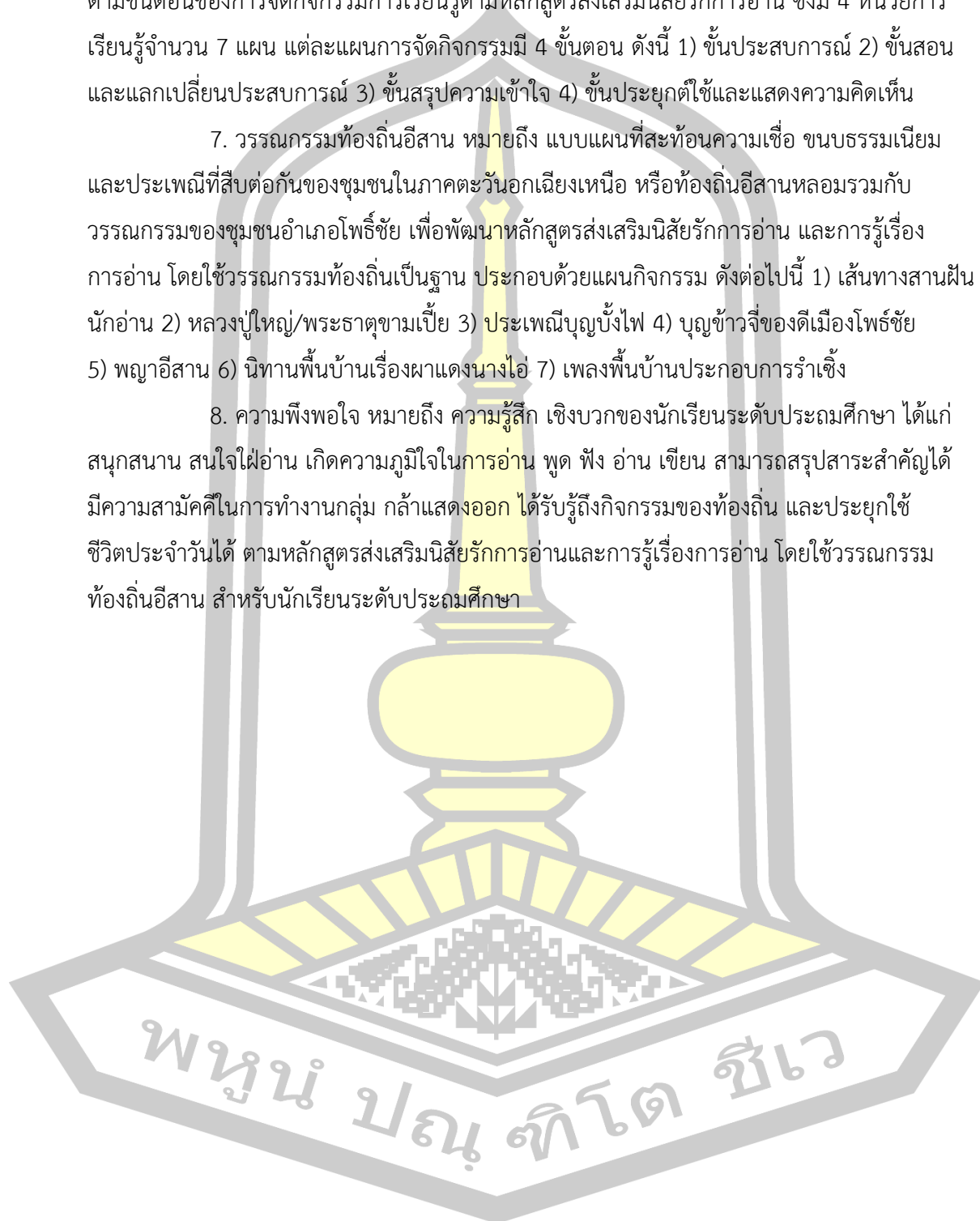
นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผนยกร่างหลักสูตรตามองค์ประกอบ และกำหนดเนื้อหาสาระและปรับปรุงให้มีความเหมาะสม สำหรับนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ ตามบริบทของผู้เรียนและสภาพท้องถิ่น
2. หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน หมายถึง หลักสูตรกิจกรรม ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรม ท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มี 7 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดประสงค์ของหลักสูตร 3) โครงสร้างของหลักสูตร 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้และ แหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล 7) หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยที่ 1 ตำนานภูมิถิ่นพระธาตุขามเปี้ย หน่วยที่ 2 บุญบั้งไฟ หน่วยที่ 3 บุญข้าวจ้ของดีเมืองโพธิ์ชัย หน่วยที่ 4 สืบสานจากรุ่นสู่รุ่น
3. นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความสนใจใฝ่รู้ ในเรื่องที่อ่าน อ่านจนจบเรื่อง อ่านสม่ำเสมอ ความตั้งใจในการอ่าน การแสวงหาความรู้ด้วยการอ่าน เห็นคุณค่าของการอ่าน โดยใช้แบบประเมินนิสัยรักการอ่านก่อน และหลังการเรียนรู้ตามแผนกิจกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. การรู้เรื่องการอ่าน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการอ่าน จับใจความ การตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน การสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน การเรียงลำดับ เหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน การตีความจากเรื่องที่อ่าน และการวิเคราะห์จากเรื่องที่อ่าน ซึ่งวัดจาก แบบทดสอบก่อน การรู้เรื่องการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
5. สภาพ หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน ของครูผู้สอนนักเรียนระดับประถมศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดกลุ่มพัฒนาการประถมศึกษาอำเภอโพธิ์ชัย สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาร้อย เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

6. การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน หมายถึง การจัดกิจกรรมดำเนินตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ซึ่งมี 4 หน่วยการเรียนรู้จำนวน 7 แผน แต่ละแผนการจัดกิจกรรมมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชั้นประสบการณ์ 2) ชั้นสอนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ชั้นสรุปความเข้าใจ 4) ชั้นประยุกต์ใช้และแสดงความคิดเห็น

7. วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน หมายถึง แบบแผนที่สะท้อนความเชื่อ ขนบธรรมเนียม และประเพณีที่สืบทอดกันของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือท้องถิ่นอีสานหลอมรวมกับวรรณกรรมของชุมชนอำเภอโพธิ์ชัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ประกอบด้วยแผนกิจกรรม ดังต่อไปนี้ 1) เส้นทางสานฝันนักอ่าน 2) หลวงปู่ใหญ่/พระธาตุขามเปีย 3) ประเพณีบุญบั้งไฟ 4) บุญข้าวจี่ของดีเมืองโพธิ์ชัย 5) พญาอีสาน 6) นิทานพื้นบ้านเรื่องผาแดงนางไอ่ 7) เพลงพื้นบ้านประกอบการรำเซิ้ง

8. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเชิงบวกของนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่ สนุกสนาน สนใจใฝ่อ่าน เกิดความภูมิใจในการอ่าน พูด ฟัง อ่าน เขียน สามารถสรุปสาระสำคัญได้ มีความสามัคคีในการทำงานกลุ่ม กล้าแสดงออก ได้รับรู้ถึงกิจกรรมของท้องถิ่น และประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวันได้ ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้
วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ตามแนว PISA
5. แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นและวรรณกรรมอีสาน
6. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
7. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน
โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา” ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและ
เหตุผลตามแนวนโยบายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดทำขึ้น
ตามวิสัยทัศน์ที่ว่า “หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของ
ชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย
และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษา
ตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนา
ตนเองได้เต็มตามศักยภาพ” จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดกับ
ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารการอ่าน การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ยังได้กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตรแล้วเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ สรุปได้ดังนี้ ความสามารถในการอ่านและสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กล่าวไว้ว่า เป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม การอ่านออกเสียงคำ ประโยค บทร้อยแก้ว ร้อยกรอง คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่านเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำ และรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ การฟัง และดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูด แสดงความคิดเห็นความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย วรรณคดี และวรรณกรรมวิเคราะห์ วรรณคดีเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิดคุณค่าของงานประพันธ์

และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็น
ภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี
เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงามของภาษา เพื่อให้เกิด ความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษ
ที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้
ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

- ป.6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง
- ป.6/2 อธิบายความหมายของคำ ประโยคและข้อความที่เป็นโวหาร
- ป.6/3 อ่านเรื่องสั้นๆ อย่างหลากหลายโดยจับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับ
เรื่องที่อ่าน
- ป.6/4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
- ป.6/5 อธิบายการนำความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต
- ป.6/6 อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำและปฏิบัติตาม
- ป.6/7 อธิบายความหมายของข้อมูลจากการอ่านแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ
และกราฟ
- ป.6/8 อ่านหนังสือตามความสนใจและอธิบายคุณค่าที่ได้รับ
- ป.6/9 มีมารยาทในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน สื่อสาร เรียงความ ย่อความ
และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้า
อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

- ป.6/1 คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด และครึ่งบรรทัด
- ป.6/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้องชัดเจน และเหมาะสม
- ป.6/3 เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนา
งานเขียน

ป.6/4 เขียนเรียงความ

ป.6/5 เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน

ป.6/6 เขียนจดหมายส่วนตัว

ป.6/7 กรอกแบบรายการต่าง ๆ

ป.6/8 เขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์

ป.6/9 มีมารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดง
ความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

ป.6/1 พูดแสดงความรู้ความเข้าใจจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดู

ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู

ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล

ป.6/4 พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดูและ

การสนทนา

ป.6/5 พูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ

ป.6/6 มีมารยาทในการฟัง การดูและการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย
การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติ
ของชาติ

ตัวชี้วัด

ป.6/1 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

ป.6/2 ใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

ป.6/3 รวบรวมและบอกความหมายของ คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ใน

ภาษาไทย

ป.6/4 ระบุลักษณะของประโยค

ป.6/5 แต่งบทร้อยกรอง

ป.6/6 วิเคราะห์และเปรียบเทียบสำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและ
วรรณกรรมไทย

ตัวชี้วัด

ป.6/1 แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดี หรือวรรณกรรมที่อ่าน

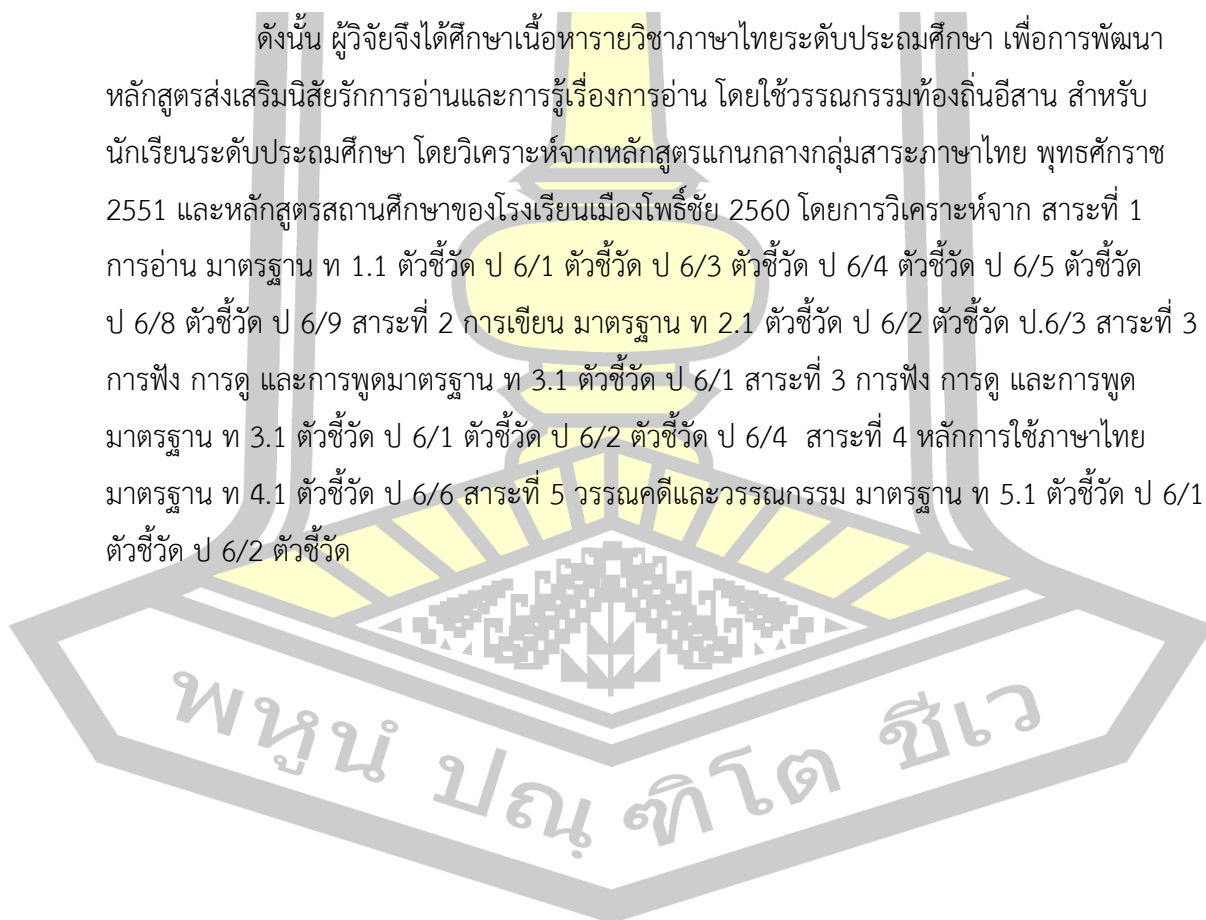
ป.6/2 เล่านิทานพื้นบ้านท้องถิ่นตนเองและนิทานพื้นบ้านของท้องถิ่นอื่น

ป.6/3 อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านและนำไป

ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง จากการศึกษามาตรฐาน
ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สรุปได้ว่า มาตรฐาน ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย นำมาเป็นเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน

ป.6/4 ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตาม
ความสนใจ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเนื้อหารายวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา เพื่อการพัฒนา
หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับ
นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระภาษาไทย พุทธศักราช
2551 และหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเมืองโพธิ์ชัย 2560 โดยการวิเคราะห์จาก สาระที่ 1
การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัด ป 6/1 ตัวชี้วัด ป 6/3 ตัวชี้วัด ป 6/4 ตัวชี้วัด ป 6/5 ตัวชี้วัด
ป 6/8 ตัวชี้วัด ป 6/9 สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ตัวชี้วัด ป 6/2 ตัวชี้วัด ป.6/3 สาระที่ 3
การฟัง การดู และการพูดมาตรฐาน ท 3.1 ตัวชี้วัด ป 6/1 สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด
มาตรฐาน ท 3.1 ตัวชี้วัด ป 6/1 ตัวชี้วัด ป 6/2 ตัวชี้วัด ป 6/4 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย
มาตรฐาน ท 4.1 ตัวชี้วัด ป 6/6 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 ตัวชี้วัด ป 6/1
ตัวชี้วัด ป 6/2 ตัวชี้วัด

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะของการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารด้วยการเขียนกับผู้อ่าน โดยอาศัยตัวหนังสือเป็นสื่อกลาง ผู้ที่อ่านมากจึงเกิดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ สามารถนำความรู้ ความคิด ประสบการณ์เหล่านั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่สำคัญสำหรับมนุษย์และเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคม ช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้ ความคิด ความเข้าใจที่ถูกต้องและเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับผู้อ่าน ได้มีนักการศึกษาได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

บันลือ พฤษะวัน (2533) ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การออกเสียงให้ตรงกับคำพูด ในการอ่านแบบนี้มุ่งให้สะกดตัวประสม คำอ่านเป็นคำ ๆ แต่ไม่สามารถใช้สื่อความโดยการฟังได้ทันที เป็นการอ่านเพื่อมุ่งการอ่านออกให้อ่านหนังสือได้แตกฉาน

2. การอ่าน เป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษรออกเสียงเป็นคำหรือเป็นประโยคจึงทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อ โดยการอ่านหรือฟังผู้อื่นอ่านแล้วรู้เรื่อง เรียกว่า อ่านได้ ซึ่งมุ่งให้อ่านแล้วรู้เรื่องของสิ่งที่อ่าน

3. การอ่าน เป็นการสื่อความหมายการถ่ายทอดความคิด จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้เรียกว่า อ่านเป็น ผู้อ่านเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน โดยอ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่าน

4. การอ่าน เป็นการพัฒนาความคิดผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น ใช้การสังเกต จำรูปคำ ใช้สติปัญญา และประสบการณ์เดิมในการแปลความหรือถอดความ ให้เข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี โดยวิธีอ่านแบบนี้จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนและต่อเนื่องความหมาย ปฏิบัติได้ เราเรียกว่า อ่านเป็น

ปิยธิดา รอดซุง (2560) ได้กล่าวถึงการอ่าน หมายถึง กระบวนการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยผ่านสื่อกลางเป็นตัวอักษร สามารถรับสารที่ผู้เขียนติดต่อสื่อสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความเข้าใจ

Harris และ Smith (1976) ได้กล่าวถึงการอ่าน หมายถึง รูปแบบของการสื่อความหมาย แลกเปลี่ยนความคิดและข่าวสาร ความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน นั่นคือ ผู้เขียนจะแสดงความคิดเห็นของตนบนกระดาษด้วยภาษาที่เป็นไปตามลักษณะของการเขียนแต่ละคน แล้วผู้อ่านก็พยายามตีความหมายที่ผู้เขียนเขียนไว้ ความสามารถในการรู้ความหมายของสิ่งที่อ่านขึ้นกับประสบการณ์เดิมของผู้อ่านด้วย

Rubin (1993) ได้กล่าวถึงการอ่าน หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้สึก อารมณ์ ความเข้าใจในบทอ่านและการรับรู้ถึงความหมายของคำ โดยอาศัยกระบวนการคิด เพื่อสื่อความหมายของสัญลักษณ์ในบทอ่าน

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง ลักษณะของความสามารถในการเข้าใจและการสื่อ ความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยเป็นกระบวนการในการแปลความหมายจากตัวอักษรออกมาเป็น ความคิด และนำความคิดนั้นไปใช้ให้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

ความสำคัญของการอ่าน

นักปราชญ์ชาวอังกฤษชื่อ เซอร์ ฟรานซิส เบคอน (Sir Frances Bacon) กล่าวว่า “การอ่านทำให้คนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์” (Reading make a full man) ได้หมายถึง การอ่านทำให้เกิดพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และพฤติกรรมต่าง ๆ การดำเนินชีวิต ศีลธรรมจรรยาและค่านิยม การอ่านช่วยปรับปรุงชีวิตให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงบรรยายถึงความสำคัญ ของการอ่านหนังสือ ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2530 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยซึ่ง จินตนา ไบกาชูยี, (2534) ได้สรุปความสำคัญของการอ่าน ไว้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้วิธีอื่น ๆ เช่น การฟัง
2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลาและสถานที่ สามารถนำไปไหนมาไหนได้
3. หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยจำกัด
4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน
5. การอ่านส่งเสริมให้มีสมมติ มีสมาธินานกว่าและมากกว่าสื่ออื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ
6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดด้วยตนเอง จะอ่านคร่าว ๆ อ่านละเอียด อ่านข้ามหรืออ่านทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้
7. หนังสือมีหลากหลายรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออื่น จึงทำให้สมมติผู้อ่านเปิดกว้าง สร้างแนวคิดและทัศนคติได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใด ๆ โดยเฉพาะ
8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย เมื่อปฏิบัติก็เกิดผลดีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญการอ่านของเด็กได้ศึกษาถึงความสำคัญของนิสัยรักการอ่านของเด็กมีนักการศึกษาต่าง ๆ ได้กล่าวไว้ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) ได้ระบุถึง ความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ การพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม และการอ่านทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมค่านิยมต่าง ๆ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต เพราะฉะนั้นการอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง ดังนี้

1. มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน การอ่านไม่ได้มีความสำคัญต่อนักเรียนหรือนักศึกษาเท่านั้น แต่ประชาชนบุคคลทั่วไปก็สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยการอ่าน การอ่านจึงเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ ผู้อ่านมากย่อมรู้มาก และถ้านำความรู้นั้นมาใช้ประโยชน์ต่อสังคม สังคมนั้นย่อมมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาไปในทางที่ดี และการปลูกฝังให้รักการอ่านตั้งแต่เยาว์วัยจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. มีความสำคัญต่อการเรียน การอ่านจึงเป็นหัวใจในการจัดกิจกรรมทั้งหลายต่อการเรียนการสอนและมีผลต่อความสำเร็จ ดังนั้นการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งอันจะส่งผลต่อการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะระดับประถมศึกษา กล่าวคือ การเริ่มต้นที่เด็กก็จะมีรากฐานที่มั่นคงที่ดีต่อไปเป็นลำดับเริ่ม

Raygor (1970) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านจะช่วยให้ส่งเสริมบุคลิกภาพ
2. การอ่านจะช่วยให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
3. การอ่านจะทำให้ผ่อนคลายความเครียด
4. การอ่านจะทำให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ
5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

สรุปความสำคัญของการอ่าน ช่วยในการพัฒนาตนเองและปลูกฝังค่านิยมอันดีงาม เพราะการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม มี 2 ลักษณะ ดังนี้ 1) มีความสำคัญดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งในปัจจุบันเป็นโลกของการสื่อสารไร้พรมแดน การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสติปัญญา สามารถนำไปแก้ปัญหิต่าง ๆ เช่น ป้องกันการถูกลอกหลวง อ่านรายละเอียดต่าง ๆ ของการใช้เครื่องอุปโภค และบริโภค 2) มีความสำคัญแก่ผู้เรียน ซึ่งผู้ที่กำลังศึกษา นักเรียน นิสิต นักศึกษา จำเป็นต้องใช้เวลาอ่านเกือบ 90 เปอร์เซ็นต์ ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้

ทฤษฎีการอ่าน

1 ทฤษฎีของบรูเนอร์ (Bruner อ้างอิงมาจาก สุขุม เฉลยทรัพย์, 2531) เป็นบุคคลสำคัญเกี่ยวกับการสอน “Discovery Approach” มีความคิดเกี่ยวกับการสอนว่า การสอนมุ่งหวังที่จะสอนให้คนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้สอนในเนื้อหา แต่ไม่ใช่แค่

การท่องจำ แต่สอนเพื่อจะช่วยให้ได้ผลผลิต แนวความคิดเกี่ยวกับการอ่านตามทฤษฎีของ บรูเนอร์นั้นจะเป็นการผสมผสานกระบวนการต่าง ๆ 3 กระบวนการ ต่อไปนี้เข้าด้วยกัน ซึ่งทั้ง 3 กระบวนการนั้นอาจเกิดขึ้น โดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้

1.1 **ขั้นค้นหาความรู้ (Acquisition)** ขั้นค้นหาความรู้จากการอ่านใหม่ ๆ เข้าแทนที่ความรู้เก่า เป็นการจัดระเบียบโครงสร้างของความรู้จากการอ่านความรู้ใหม่ ๆ เข้าไปแทนที่ความรู้เก่า หรือเป็นการจัดระเบียบความรู้ที่ได้รับมาให้เป็นระเบียบมากขึ้น

1.2 **ขั้นดัดแปลงความรู้ (Transformation)** ขั้นดัดแปลงความรู้ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงข่าวสารความรู้ที่ได้รับมาจากการอ่านนั้น ให้เกิดประโยชน์ต่อประสบการณ์ หรือสถานการณ์ใหม่ ๆ หรือเกิดความคิดใหม่ ๆ หรือเกิดแนวทางคิดใหม่ ๆ ที่จะจัดโครงสร้างของระเบียบข่าวสารความรู้เดิมนั้น เพื่อให้สัมพันธ์และต่อเนื่องกับความรู้สถานการณ์ความรู้ใหม่

1.3 **ขั้นประเมินผลความรู้ (Evaluation)** ขั้นประเมินผลความรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกับข้อ 2 โดยผู้เรียนหรือผู้อ่านจะประเมินว่า สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี หรือทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ก้าวหน้ามากขึ้นหรือไม่เพียงใด

จากแนวคิดของบรูเนอร์จะสามารถยกตัวอย่างได้ดังนี้ คือ ผู้อ่านเมื่ออ่านไปแล้วได้ความรู้ใหม่ว่าการถนอมเนื้อไม้ให้เน่าทำได้อย่างไร แล้วก็นำมาดัดแปลงกับความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ ที่ผู้อ่านรู้เพียงว่าการถนอมเนื้อสัตว์นั้นทำได้อย่างไร เมื่อมาถึงขั้นประเมินผลก็พอสรุปได้ว่าควรกระทำโดยวิธีใดและเพิ่มวิธีการกระทำ จากความรู้เก่าและความรู้ใหม่ที่ได้อ่านทั้งสองอย่างนั้น มาประเมินผลลัพธ์ครั้งสุดท้ายอีกครั้ง เพื่อการถนอมเนื้อสัตว์ไม้ให้เน่า

2. ทฤษฎี SQ3R หมายถึง แบบฝึกการอ่านที่ถูกพัฒนาขึ้นโดย Francis P.

Robinson นักการศึกษาชาวสหรัฐอเมริกา ขั้นตอนการส่งเสริมการอ่าน 5 ขั้นตอน ได้แก่ Survey, Question, Read, Recall และ Review ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจ (Survey) หมายถึง การสังเกตส่วนต่าง ๆ ของตำรา เช่น คำนำ สารบัญ บทคัดย่อ คำที่เน้น หรือเนื้อหาคร่าว ๆ เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เล็งเห็นถึงกรอบความคิด และจุดมุ่งหมายในการอ่านหรือสิ่งที่ตำราต้องการสื่อในภาพรวม

ขั้นตอนที่ 2 คำถาม (Question) หมายถึง การตั้งคำถามหลังจากที่ได้ศึกษาตำราอย่างคร่าว ๆ ซึ่งคำถามเหล่านี้อาจจะมาจากข้อความที่เน้นต่าง ๆ คำถามท้ายบท หรืออาจเป็นคำถามที่ผู้อ่านรู้สึกขึ้นมาเองหลังจากการอ่านแบบคร่าว ๆ ก็ได้ ซึ่งการตั้งคำถามเหล่านี้จะเป็นการเตรียมพร้อมให้สมองสำหรับการรับรู้ และการเรียนรู้ในการอ่าน เพื่อให้ผู้อ่านได้อ่านโดยมองหาคำตอบเป็นหลัก

ขั้นตอนที่ 3 การอ่าน (Read) หมายถึง เมื่อผู้อ่านมีกรอบความคิด และคำถามในใจสำหรับการอ่านตำราแล้ว ผู้อ่านจะสามารถอ่านตำราโดยทำความเข้าใจ และคอยหาคำตอบจาก

การอ่าน จับใจความในการอ่านที่ละเอียดอ่อน เพื่อหาคำตอบ จดบันทึกใจความสำคัญ และความคิดเห็น ส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เพื่อเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่กำลังอ่าน กับประสบการณ์ที่เคยรับรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 การสรุป (Recall) หมายถึง เมื่อผู้อ่านได้อ่านตำราในแต่ละบท จบแล้ว ผู้อ่านต้องสรุปสิ่งที่ได้จากการอ่าน โดยผู้อ่านได้อ่านอะไรเป็นแล้วบ้าง เนื้อหาเป็นอย่างไร ส่วนใดที่ผู้อ่านเข้าใจและยังไม่เข้าใจ และเนื้อหาที่อ่านทั้งหมดนั้นสามารถตอบคำถามที่ผู้อ่านตั้งไว้ได้ ครบถ้วนหรือไม่ เพื่อให้เป็นข้อมูลสำหรับการทบทวน หรืออ่านซ้ำ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การทบทวน (Review) หมายถึง เป็นขั้นของการอ่านทบทวนตำรา ที่ได้อ่านไปแล้ว ซึ่งสามารถอ่านเอาเฉพาะส่วนที่สรุปไว้ หรืออ่านใหม่ทั้งหมดก็ได้ โดยการทบทวนนี้จะช่วยเปลี่ยนความจำระยะสั้นที่ได้จากการอ่านให้กลายเป็นความจำระยะยาว ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากตำราไปประยุกต์ใช้ได้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม

3. ทฤษฎี SQ4R ของโรบินสัน (Robinson) หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านจาก มหาวิทยาลัยโอไฮโอ (Ohio University) ซึ่งได้แนะนำ เทคนิคนี้กับนักศึกษา มีขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นสำรวจ Survey (S) ขั้นตั้งคำถาม Question (Q) ขั้นอ่านอย่างรอบคอบ Read (R1) ขั้นจดจำ Recite (R2) ขั้นทบทวน Review (R3) ในปัจจุบันนี้ได้มีการศึกษาค้นคว้าและปรับปรุงขั้นตอน ในการอ่านแบบ SQ4R เพื่อให้เกิดความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับวิธีสอนแบบ SQ4R

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนเป็นขั้นที่จัดทำบรรยากาศให้ผู้รู้สึกสบาย ไม่เคร่งเครียด เสนอสิ่งเร้า เพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนใหม่ การเสนอเนื้อหาใหม่ สำหรับการอ่านผู้สอนอาจ กำหนดให้ผู้เรียนเตรียมมาเองหรือผู้สอนจะเป็นผู้จัดเตรียมก็ได้ เพราะการสอนมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียน ได้นำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นสื่อที่นำมาใช้เป็นของจริง เช่น ใบโฆษณา ข่าว จดหมาย ใบสมัครงาน จุลสาร

2. ขั้นสอนซึ่งกระทำการสอนตามระบบของวิธีการสอนแบบ SQ4R มี 6 ขั้นตอน คือ

2.1 Survey (S) ผู้สอนสอนให้ผู้อ่านอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง การอ่านในขั้นนี้ ผู้สอนควรจำกัดเวลาให้ไม่ควรใช้เวลาเกินไป ผู้สอนสอนการเรียบเรียง แนวคิดต่าง ๆ จากสิ่งที่ได้อ่านคร่าว ๆ

2.2 Question (Q) การตั้งคำถาม ในขั้นนี้ทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็น ดังนั้น จึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิม ที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว และที่สำคัญคือ คำถามจะต้อง สัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังอ่าน ในเวลาเดียวกันก็ควรจะต้องถามตัวเองดูว่าใจความสำคัญที่ผู้เขียน

กำลังพูดถึงอยู่นั้นคืออะไร ทำไมจึงสำคัญ และสำคัญอย่างไร เกี่ยวข้องกับอะไรหรือใครบ้าง ตอนไหนเมื่อไร อย่างไรก็ตามควรพยายามตั้งคำถามให้ได้เพราะจะช่วยให้การอ่านในขั้นต่อไปเป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมายและสามารถจับประเด็นสำคัญได้ถูกต้องไม่ผิดพลาด

2.3 Read (R) ผู้สอนการอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้นซ้ำ ๆ อย่างละเอียด และในขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ ในขั้นนี้จะเป็นการอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญ ๆ โดยแท้จริงขณะที่กำลังอ่านอยู่ถ้าถึงคำถามได้อีกก็อาจใช้วิธีจดบันทึกไว้ในที่ว่างริมหน้าหนังสือก่อน แล้วตั้งใจอย่างต่อไปจนกว่าจะได้คำตอบที่ต้องการ

2.4 Record (R) สอนผู้อ่านจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น โดยใช้ข้อมูลอย่างรัดกุมหรือย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

2.5 Recite (R) สอนผู้อ่านให้เขียนสรุปใจความสำคัญ โดยพยายามใช้ภาษาของตนเองถ้ายังไม่แน่ใจในบทใดหรือตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

2.6 Reflect (R) สอนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือความคิดเห็นไม่สอดคล้อง บางครั้งอาจขยายความสิ่งที่ได้อ่านโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิมโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

3. ขั้นสรุปและประเมินผล เมื่อจบขั้นตอนการสอนแบบ SQ4R แล้วผู้สอนจะต้องมีการวัดผลและประเมินผลว่า ผู้เรียนได้ความรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่ เป็นการประเมินความสามารถเพื่อนำผลมาพัฒนาผู้เรียนและช่วยผู้ที่เรียนอ่อน โดยอธิบายเพิ่มเติมให้แบบฝึกมากขึ้นหรือสำหรับผู้ที่ดีก็อาจจะให้แบบฝึกเสริมให้มีทักษะเพิ่มขึ้นอีก

สรุปได้ว่า การเรียนและการสอนอ่านจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับทฤษฎี และจิตวิทยา ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรยึดหลักทฤษฎีการอ่านและมีความรู้ทางจิตวิทยาและวิธีการสอนที่ถูกต้อง การสอนอ่านจึงบรรลุผลตามจุดประสงค์และความมุ่งหมาย

การพัฒนาการของผู้เรียนกับการอ่าน

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อชีวิต ต่อความเจริญด้านต่าง ๆ ของมนุษย์มาก การอ่านหนังสือนอกจากจะทำให้ผู้อ่านเป็นผู้หูตากว้างแล้ว คนอ่านจะเป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวของโลกปัจจุบัน และอาจเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ส่งเสริม วิจารณ์ญาณและประสบการณ์ให้เพิ่มพูนขึ้น การอ่านยังทำให้บุคคลเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม มีประสบการณ์ชีวิต และช่วยยกฐานะของสังคม สังคมมีบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการอ่านอยู่มาก สังคมนั้นย่อมจะเจริญพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ปัจจุบันความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้ความรู้ต่าง ๆ ล้าสมัยเร็วขึ้น หนังสือเท่านั้นที่สามารถทันความก้าวหน้าเหล่านี้

ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรทราบถึงการพัฒนาของเด็กแต่ละช่วงวัย ความสนใจความต้องการของเด็กหรือผู้เรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสอน เลือกหนังสือ กิจกรรมในการส่งเสริมการอ่านของเด็กแต่ละช่วงวัย

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) ได้กล่าวถึง จิตวิทยาในการอ่านของเด็ก หรือความสนใจในการอ่าน เด็กวัย 8 - 12 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4) เด็กวัยนี้เข้าใจคำเปรียบเทียบ สนใจเรื่องที่เป็นจริงมากขึ้น เด็กชายสนใจเรื่องวิทยาศาสตร์ การผจญภัย การต่อสู้ เรื่องจินตนาการ กว้างไกลเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การทดลองง่าย ๆ เด็กหญิงชอบการแต่งกาย เสื้อผ้า การบ้านการเรือน เทวดานางฟ้า เด็กชายและเด็กหญิงชอบ วรรณคดี นิทาน นิยายสำหรับเด็ก เทพบุตร สุภาพชน คำพังเพย นิทานพื้นบ้าน เรื่องตลก การ์ตูนซ้ำซ้ำ เข้าใจปัญหาสังคม ศาสนา ชอบหนังสือที่มีภาพ

เด็กวัย 12 - 14 (ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย) เป็นเด็กก่อนวัยรุ่น ความสนใจในการอ่านจะต้องกว้างมากขึ้น ชอบเรื่องวิทยาศาสตร์ บุคคลสำคัญ เรื่องเด็กในวัยเดียวกัน เรื่องโรงเรียน กีฬา งานอดิเรก สัตว์ แมลงต่าง ๆ ประเพณีพื้นบ้าน และจะรู้จักการวินิจฉัยการอ่าน หาข้อเท็จจริง มาพิสูจน์ ค้นคว้าเพิ่มเติม อยากรู้อยากเห็น เด็กชายสนใจเรื่องวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ การทดลองง่าย ๆ เรื่องที่ขมวดปมให้คิด ผจญภัยอวกาศ เด็กหญิงสนใจเรื่องครอบครัวเริ่มสนใจอ่านหนังสือ นวนิยายรัก เด็กชายและเด็กหญิงชอบเรื่องสัตว์ เด็กวัยนี้จะชอบมีเรื่องมากกว่ารูปภาพ หนังสือจะมีขนาดฉบับกระเป๋า (Pocket Book) ชอบอ่านหนังสือการ์ตูนและนิตยสารโดยเฉพาะนิตยสารที่มีเรื่องที่น่าสนใจ

เด็กวัย 15 - 20 ปี (วัยรุ่น) สนใจเรื่องการแต่งกาย วิธีการเรียนให้เก่ง การจำ การเป็น คนเก่ง เต็ม จิตวิทยาต่าง ๆ งานอดิเรก มารยาทในสังคม การวางแผน การคบเพื่อน การคบเพศตรงกันข้าม ชอบอ่านเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงบุคลิกภาพ การรักษาสุขภาพ อนามัย วรรณคดี โคลง กลอน นวนิยายรัก ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ก้าวหน้า คอมพิวเตอร์ การทดลอง เรื่องที่เป็นความรู้ เครื่องบิน จรวด ดาวเทียม เทคโนโลยี เกษตร ภาษา กีฬา การต่อสู้ อาวุธที่ใช้ในสงครามเป็นหาสังคม การเมือง นักสืบ ผจญภัย การท่องเที่ยว และศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น เด็กวัยรุ่นชายจะชอบเน้นด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กีฬา การผจญภัย และดนตรี วัยรุ่นทั้งหญิงและชาย ชอบอ่านวารสาร นิตยสาร และหนังสือการ์ตูนมาก

จินตนา ไบกาชุย (2542) ได้กล่าวถึงจิตวิทยาในการอ่านของเด็ก หรือความสนใจในการอ่านของเด็กว่า เด็กที่อยู่ต่างวัยกันจะมีความสนใจแตกต่างกัน รวมถึงความสามารถในการอ่านหนังสือความต้องการและการใช้ภาษาของเด็ก ความสนใจในการอ่านของเด็กมีดังนี้

วัย 8 - 9 ขวบ เด็กวัยนี้อ่านหนังสือได้มากขึ้น ชอบอ่านนิทาน นิยาย เช่น นิทานพื้นบ้าน นิทานตำนาน และนิทานที่แต่งใหม่ ซึ่งมีเนื้อเรื่องดำเนินไปอย่างสนุกสนาน เนื้อเรื่องมีความ

ซับซ้อนขึ้นบ้าง มีตัวละคร นางเอก ตัวผู้ร้ายและตัวเทวดามาโปรด (ทำให้เรื่องจบลงด้วยดี) นอกจากนี้ยังสนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น ชอบฟังหรืออยากรู้เรื่องราวของเด็กอื่นในวัยเดียวกัน เด็กในวัยนี้จะชอบเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละคร การเลือกเรื่องให้เด็กอ่านจะต้องระมัดระวัง ควรเลือกเรื่องที่มีตัวละครที่สามารถโน้มน้าวใจของเด็กให้เกิดเจตคติที่ดี มีความเมตตา กรุณา กล้าหาญ ฝ่าฟันอุปสรรคและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ด้วยความอดทน มานะบากบั่น ไม่ย่อท้อ กล้าผจญภัยเพื่อปราบศัตรู เอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้

วัย 10 - 12 ขวบ เด็กวัยนี้อ่านหนังสือได้คล่อง สนใจในการอ่านอย่างแท้จริง เด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายแยกกันอ่านหนังสือตามความสนใจ คล้ายเด็กวัย 8 - 9 ขวบ

ในการอ่านหนังสือของเด็ก สรุปว่า เด็กในแต่ละช่วงอายุจะมีความสนใจอ่านหนังสือแตกต่างกัน โดยเฉพาะเด็กวัย 7 - 8 ปี มีความสนใจอ่านนิทานพื้นบ้าน ตำนาน นิทานแต่งใหม่ สนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น ชอบฟังหรืออยากรู้เรื่องราวของเด็กอื่นในวัยเดียวกัน สนใจการ์ตูนประกอบวรรณคดี อยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของคน นก สัตว์และ ต้นไม้ สนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การพัฒนาการของผู้เรียนกับการอ่าน มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยเฉพาะช่วงวัยในการรับรู้และการให้ความสำคัญต่อการอ่าน ซึ่งวัย 10 - 12 ขวบ เป็นช่วงอายุที่จะอ่านหนังสือได้คล่อง สนใจในการอ่านอย่างแท้จริง การพัฒนาในเรื่องส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านเหมาะสำหรับเด็กในวัยนี้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

นิสัยรักการอ่าน (Reading habits) การสร้างนิสัยรักการอ่านเป็นสิ่งที่สำคัญควรส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง คือ ตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งวัยผู้ใหญ่ และต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านนั้นจะมีความรู้และมีความคิดกว้างไกล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน

ความหมายนิสัยรักการอ่าน

ความหมายของนิสัยรักการอ่านนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านให้ความหมายไว้ ดังนี้ ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528) ได้กล่าวถึง นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความชอบอ่านหนังสือ และเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและเป็นประจำ ได้แก่ การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ วิธีการได้หนังสือมาอ่าน ลักษณะการอ่าน การมีรสนิยมในการอ่าน การใช้บริการห้องสมุด การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน การกำหนดจุดประสงค์ในการอ่าน

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2538) ได้กล่าวถึง การใฝ่รู้งานแต่การอ่านและอ่านจนเคยชิน แม้ว่าจะมีปัญหาหรืออุปสรรคต่อการอ่านก็ตาม ยังมีความตั้งใจอ่านต่อไปอย่างไม่ย่อท้อ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านย่อมอ่านทุกอย่างที่เป็นวัสดุสำหรับการอ่าน อ่านได้ทุกสถานที่ทุกโอกาสและใช้เวลาว่างไปเพื่อการอ่านมากกว่ากิจกรรมประเภทอื่น ๆ

อุทัย ดุลเกษม (2543) ได้กล่าวถึง การอ่านหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนานและได้รับสุนทรียภาพจากหนังสือมากกว่าเหตุอื่น ถ้าจะฝึกให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านต้องยอมให้เขาได้อ่านในสิ่งที่เขาชอบ เชื่อมั่นในสติปัญญา และวิจารณ์ญาณของเด็กว่าเด็กสามารถเลือกสรรได้เอง

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) ได้กล่าวถึง ความประพฤติ หรือพฤติกรรมที่ทำให้ทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ จนเกิดความเคยชิน กับการอ่านเป็นประจำจนรู้สึกขาดการอ่านไม่ได้ หมายถึงชอบอ่านหนังสือมาก สามารถอ่านหนังสือได้ทุกครั้งที่มีโอกาส และต้องอ่านหนังสือทุกวัน เมื่อไม่ได้อ่านหนังสือจะรู้สึกเหมือนทำกิจวัตรประจำวันไม่ครบ

สรุปนิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความสนใจใฝ่รู้ในเรื่องที่อ่าน อ่านจนจบเรื่อง อ่านสม่ำเสมอ ความตั้งใจในการอ่าน การแสวงหาความรู้ด้วยการอ่าน เห็นคุณค่าของการอ่าน โดยใช้แบบประเมินนิสัยรักการอ่านระหว่างการเรียนรู้ตามแผนกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความสำคัญของนิสัยรักการอ่าน

การอ่าน ไม่ใช่ทักษะที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่ใช่พรสวรรค์ไม่ใช่กรรมพันธุ์ แต่การอ่านเกิดจากการฝึกฝน ต้องอ่านมาก ๆ จนกระทั่งเกิดเป็นนิสัยรักการอ่าน การสร้างนิสัยรักการอ่านให้ได้ผลคือเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก โดยมีผู้ปกครองและครูเป็นผู้ปลูกฝัง ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้เกิดความสนใจอยากอ่าน และพฤติกรรมหรือนิสัยจำเป็นต้องอาศัยความสม่ำเสมอและทำซ้ำ ลองพิจารณาจำนวนหน้าที่คุณอ่านได้ในแต่ละวันจากกิจวัตรประจำวันของคุณ กระบวนการนี้ช่วยให้คุณมีเป้าหมายประจำวัน และทำอย่างสม่ำเสมอ แล้วการอ่านหนังสือจะกลายมาเป็นหนึ่งในรูปแบบการดำเนินชีวิตของคุณ ปัจจัยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน ดังนี้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของนิสัยรักการอ่าน การสร้างนิสัยรักการอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ เพื่อประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ประสบความสำเร็จในชีวิตในการหน้าที่การงานและมีนิสัยรักการอ่านไปตลอด

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2547) ได้กล่าวถึง การอ่านมีความสำคัญและมีคุณค่าต่อผู้อ่าน การอ่านจะช่วยสร้างความคิด ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ช่วยให้อ่านเข้าใจสังคมและสภาพแวดล้อมรอบตัว ความรู้จากรูปแบบของสารประเภทต่าง ๆ ทำให้เกิดทักษะการสรุปข้อมูลและจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่แล้วสรุปออกมาเป็นแนวคิด เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) ได้ระบุถึง ความสำคัญของนิสัยรักการอ่าน กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญของการเรียนรู้ การพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม ช่วยการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ พฤติกรรมค่านิยมต่าง ๆ ดังนี้

1. สำคัญชีวิตประจำวัน การอ่านใช้ว่าจะมีความสำคัญต่อนักเรียนหรือนักศึกษาเท่านั้น บุคคลทั่วไปก็มีความสำคัญเช่นกัน การอ่านเป็นสื่อในการติดต่อสื่อสาร นำความรู้มาใช้ประโยชน์ต่อสังคม
2. สำคัญต่อการเรียน การอ่านเป็นหัวใจสำหรับการเรียนส่งผลให้มีการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเฉพาะเด็กระดับชั้นประถมศึกษา หากเริ่มต้นรากฐานที่ดีที่สำคัญของการศึกษาทุกระดับและช่องทางในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ได้อีกทางหนึ่ง

สรุป ความสำคัญของนิสัยรักการอ่าน เป็นทักษะการอ่านในชีวิตประจำวันทุกวัน โดยเฉพาะในวัยเรียนมีความยิ่งจำเป็น เพราะต้องอ่านหนังสือบ่อย ๆ ดังนั้นการฝึกนิสัยรักการอ่านก็จะช่วยให้เราอ่านหนังสือได้มากขึ้นจนติดเป็นนิสัย ช่วยเสริมให้เรามีสมาธิ โฟกัสกับสิ่งที่ต่าง ๆ ที่ทำอยู่

องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน

ลักษณะของบุคคลที่มีนิสัยรักการอ่าน มีองค์ประกอบหลัก ๆ ประกอบด้วย ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ความสม่ำเสมอในการอ่านและเจตคติต่อการอ่าน และแต่ละองค์ประกอบมีนักการศึกษาให้ความหมายและพฤติกรรมบ่งชี้ไว้ ดังนี้

มุสตี กูอินทร์ (2529) ได้กล่าวถึง แสดงความคิดเห็นว่า การที่บุคคลจะมีนิสัยรักการอ่านมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. อ่านโดยใช้วิจารณญาณโดยใช้เหตุผล ไตร่ตรองเนื้อความที่อ่าน ความน่าเชื่อถือ จุดประสงค์และเจตนาของผู้เขียน คิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล พิจารณาว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ และประเมินคุณค่าของเนื้อความที่อ่าน การอ่านโดยใช้วิจารณญาณช่วยให้ผู้อ่านพัฒนาความคิดและการใช้เหตุผลได้ดี
2. อ่านเพื่อหาความรู้ อ่านหนังสือที่ให้ความรู้ต่าง ๆ อย่างเข้าใจและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ แสวงหาแหล่งความรู้ และจับใจความสำคัญ ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือ ได้แก่ ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ และสื่อประกอบเนื้อหาในหนังสือ เพื่อให้สามารถอ่านเนื้อหาสาระในหนังสือได้เข้าใจ
3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เกิดความสนุกสนาน ชาบซึ้งและได้เพิ่มพูนประสบการณ์ให้กว้างขวาง

เกสสุรางค์ สักกะบุชา (2540) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน แสดงออกเกี่ยวกับความสนใจ การชอบอ่าน การมีความพร้อม และมีความพยายามในการอ่าน รู้จักใช้

เวลาว่างเพื่อการอ่านเป็นประจำ โดยสามารถอ่านหนังสือได้ทุกสถานที่ และทุกโอกาสตามความเหมาะสม

ดวงพร พวงเพ็ชร์ (2541) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมที่บ่งบอกให้ทราบว่า บุคคลมีนิสัยรักการอ่าน เช่น การใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ การซื้อหนังสือมาอ่าน หาโอกาสเพื่อการอ่าน การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน การใช้บริการห้องสมุด และการกำหนดจุดประสงค์ในการอ่าน เป็นต้น ซึ่งองค์ประกอบของบุคคลที่มีนิสัยรักการอ่านต้องประกอบด้วย ลักษณะต่าง ๆ 4 ประการ ดังนี้

1. การอ่านอย่างสม่ำเสมอ หมายถึง การอ่านทุกครั้งที่มีโอกาส การใช้เวลาว่างในการอ่าน โดยไม่เลือกเวลาสถานที่ ต้องการอ่านโดยไม่มีสมาธิมาบังคับ พอใจอ่านอย่างไม่มีที่สิ้นสุด อ่านโดยไม่ต้องรอความอนุเคราะห์ หรือพึ่งพาคนอื่น
2. การอ่านหนังสือหลายประเภท หมายถึง การอ่านหนังสือให้เข้าใจในเรื่องเดิมจากหนังสือหลายเล่ม หรือหลายแหล่ง อ่านเนื้อหาหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็น หนังสือเรียน หนังสืออ่านเล่น ข่าวเหตุการณ์บ้านเมือง เรื่องตลกเบาสมอง บันเทิงคดี หรือสารคดี อ่านหลายประเภทของสิ่งพิมพ์ เช่น อ่านจากทั้งหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสืออ้างอิง หรือใบปลิว เป็นต้น การอ่านประเภทของสิ่งพิมพ์ก็อ่านจากหลายเล่มหรือหลายฉบับ เพื่อจะได้ทราบความคิดหรือเรื่องเดียวกันแต่จากผู้แต่งหลายคน หรือจากผู้แต่งคนเดียวที่มีผลงานในเรื่องเดียวกันมากกว่า 1 ชิ้น รวมทั้งมีการอ่านจากหลายแหล่ง ไม่ว่าจะเป็นจากห้องสมุด อ่านหนังสือที่มีอยู่ในบ้าน ซื้อจากร้าน หรือแผงหนังสือ
3. การอ่านเนื้อหาที่มีประโยชน์ หมายถึง การเลือกอ่านเนื้อหาจากหนังสือที่ให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน กล่อมเกลาคจิตใจ พัฒนาอารมณ์ ส่งเสริมประสบการณ์ เช่น ข่าว สารคดี เรื่องตลกเบาสมอง รวมทั้งเลือกไม่อ่านเนื้อหาจากหนังสือที่ไม่มีประโยชน์ รู้จักกำหนดวัตถุประสงค์ในการอ่าน อ่านจับใจความสำคัญได้
4. การเห็นคุณค่าของการอ่าน หมายถึง การรู้ถึงประโยชน์ของการอ่านที่มีต่อการใช้ชีวิตประจำวัน และการไขปัญหา รู้ว่าสิ่งที่อ่านมีประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่นอย่างไร เช่น อ่านเพื่อให้ได้รับความรู้ อ่านเพื่อความบันเทิงหรือจรรโลงใจ มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน การรู้จักดูแลรักษาหนังสือเพื่อให้ใช้ได้นาน ความรู้ที่ได้จากการอ่านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ มีความเชื่อว่าการอ่านหนังสือที่มีเนื้อหามีคุณค่าจะให้ประโยชน์ เช่น ความรู้ ความบันเทิง คติสอนใจ ส่วนการอ่านหนังสือที่เนื้อหาไม่มีคุณค่าจะให้โทษ เช่น ความอาฆาตพยาบาท ทำให้เกิดความหลงผิด เป็นต้น

เปลื้อง ณ นคร (2542) ได้กล่าวถึง การเกิดนิสัยรักการอ่าน ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากความสนใจการอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และเจตคติที่ดีต่อการอ่านและการเรียนรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) ได้ระบุถึง คุณสมบัติของนักอ่านที่ดี ดังนี้

1. มีความสนใจในการอ่านหนังสือ อ่านประจำเป็นกิจวัตรประจำวัน อ่านอย่างมีความสุข อ่านหนังสือได้ทุกประเภท ไม่ว่าจะหนังสือเก่าหรือใหม่
2. รู้จักการอ่านหนังสือให้ได้เร็ว
3. มีประสบการณ์เพียงพอที่เข้าใจและซาบซึ้งกับความหมายของเนื้อเรื่อง
4. ติดตามความเคลื่อนไหวทางวิทยาการต่าง ๆ และติดตามวงการหนังสืออยู่เสมอ
5. มีวิจารณ์ญาณในการอ่าน อ่านอย่างไตร่ตรอง เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ และเป็นเหตุเป็นผล มีใจกว้างในการรับฟัง

จากการศึกษาองค์ประกอบนิสัยรักการอ่านจากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความสนใจใฝ่รู้ในเรื่องที่อ่าน อ่านจนจบเรื่อง อ่านสม่ำเสมอ ความตั้งใจในการอ่าน การแสวงหาความรู้ด้วยการอ่าน เห็นคุณค่าของการอ่าน

ลักษณะนิสัยรักการอ่าน

จากการศึกษาจากนักการศึกษาหลายท่าน พบว่า องค์ประกอบลักษณะนิสัยรักการอ่าน ประกอบด้วย ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ความสม่ำเสมอในการอ่าน และเจตคติที่ดีต่อการอ่าน โดยแต่ละองค์ประกอบมีผู้ให้ความหมายและพฤติกรรมบ่งชี้แตกต่างกัน ดังนี้

1. ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540) ได้ระบุถึง ให้ความหมายคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงถึงความกระตือรือร้น สนใจ ฝึกฝน คิดค้น แสวงหาความรู้ด้านต่าง ๆ ตลอดจนความสามารถในการจำแนก เปรียบเทียบและวิเคราะห์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีพฤติกรรมบ่งชี้

1. ความกระตือรือร้น
2. ความกล้า ความริเริ่มและการตัดสินใจ
3. ความเพียรพยายาม มุ่งมั่นทำให้ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ
4. การแสวงหาแนวทางใหม่
5. ความใฝ่รู้และจินตนาการ
6. ความชอบ ความชื่นชมและเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ

ดวงพร พวงเพชร (2541) ได้กล่าวถึง ให้ความหมายการอ่านอย่างสม่ำเสมอ หมายถึง การอ่านทุกครั้งที่มีโอกาส การใช้เวลาว่างโดยการอ่าน และหาโอกาสเพื่อการอ่าน

อ่านโดยไม่เลือกเวลา สถานที่ มีความต้องการอ่านเองโดยไม่จำเป็นต้องมาบังคับ มีความรู้สึกพอใจที่จะอ่านอย่างไม่มีสิ้นสุด อ่านโดยไม่ต้องรอความอนุเคราะห์ หรือพึ่งพาคนอื่น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2541) ได้กล่าวถึง ให้ความหมายความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน หมายถึง การเรียนรู้ที่จะแสวงหาความรู้อย่างกว้างขวาง เพียงพอกับโอกาสที่จะสามารถทำงานได้ และเพื่อจะได้ประโยชน์จากโอกาสทางการศึกษาที่มีให้ตลอดชีวิต

1. กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้โดยการทำงานจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
2. เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ เพิ่มเติมด้วยการอ่านอยู่เสมอ
3. หมั่นแสวงหาความรู้ แนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ โดยการอ่านจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ให้ความหมายคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก และกำหนดตัวชี้วัดที่แสดงออกถึงความใฝ่เรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
2. แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ และสรุปเป็นองค์ความรู้ โดยสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากความหมายของความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านและพฤติกรรมที่แสดงถึงความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ซึ่งเป็นองค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้นิสัยรักการอ่านที่แสดงคุณลักษณะนิสัย และแสดงพฤติกรรมความตั้งใจอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยการอ่าน

2. เจตคติต่อการอ่าน

กรมวิชาการ (2542) ได้ระบุถึง เจตคติมีพฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ มีความกระตือรือร้น ชอบ และสนใจในการแสวงหาความรู้ และเมื่อมีเวลาว่างจะค้นคว้าหาความรู้

จิตรลดา อารีย์สันติชัย (2547) ได้กล่าวถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นต่อการอ่าน โดยการบอกกล่าวหรือแสดงท่าทีเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ด้วยการอ่าน โดยการอ่านเมื่อมีเวลาว่าง เพื่อความบันเทิง จรรโลงใจและชื่นชมคุณค่าของความรู้จากการอ่าน มีหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ติดตัวเพื่ออ่านตลอดเวลา ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกว่ามีเจตคติต่อการอ่าน 1) แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นต่อการอ่าน 2) ใช้เวลาว่างศึกษาค้นคว้าโดยมีหนังสือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ติดตัวเพื่ออ่าน 3) อ่านเพื่อความบันเทิง จรรโลงใจ 4) ชื่นชมคุณค่าของความรู้จากการอ่าน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) ได้ระบุถึง ถึงตัวชี้วัดความสำเร็จของนักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน 1) อ่านหนังสือทุกวัน 2) สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านสม่ำเสมอ 3) ดูแลรักษาหนังสือเป็นอย่างดี 4) มีหนังสือที่ชอบเป็นของตนเอง

แอลพอร์ต (Allport, 1935 อ้างอิงจาก ล้วน สายยศ, 2542) ได้กล่าวว่า ใ้ให้นิยามเจตคติต่อการอ่านว่า หมายถึง สภาพความพร้อมของจิต ซึ่งเกิดขึ้นโดยประสบการณ์ เป็นแรงพยายามที่จะกำหนดทิศทางหรือปฏิกิริยาต่อบุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เทอร์สโตน (Thurcstone, 1946 อ้างอิงจาก ล้วน สายยศ, 2542) ได้กล่าวว่า มองเจตคติต่อการอ่าน ว่า เป็นระดับความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกหรือลบที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นอะไรก็ได้ เป็นต้นว่า สิ่งของ บุคคล บทความ องค์กร ความคิด ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้ แสดงให้เห็นความแตกต่างว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

จากการศึกษา องค์ประกอบนิสัยรักการอ่าน สรุปได้ว่า องค์ประกอบพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านไว้ ดังนี้ ความสนใจใฝ่รู้ในเรื่องที่อ่าน ประกอบด้วย อ่านจนจบเรื่อง อ่านสม่ำเสมอ ตั้งใจในการอ่าน แสวงหาความรู้จากการอ่าน และเห็นคุณค่าของการอ่าน

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กหรือผู้เรียนรู้ ต้องคำนึงถึงแนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์ ซึ่งจะช่วยให้กิจกรรมเป็นที่สนใจสร้างความประทับใจได้มีนักการศึกษาได้กล่าว ไว้ดังนี้

แมนมาส ซวลิต (2529) ได้กล่าวว่า แนวคิดในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านคือ

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ เช่น ประสบสัมผัส ความพึงพอใจ และไม่พึงพอใจ การเรียนต้องประกอบด้วย ส จิ บุ ลี (ฟัง คิด ถาม เขียน) กิจกรรมที่จัดขึ้นสามารถเริ่มจาก การดู การฟัง ใ้ให้เกิดการคิด สร้างความประทับใจให้จำ ก่อให้เกิดความสงสัยอยากถามอยากรู้ต่อไป สิ่งที่ได้เห็นน่าสนใจนำไปเขียนเป็นเรื่องราว

2. แนวคิดและทฤษฎีที่ว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องการอยู่เป็นหมู่เป็นเหล่า กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นกิจกรรมซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อยสองคน แนวทางการพัฒนาตนเองของแต่ละคนโดยการร่วมกิจกรรม

3. แนวคิดและทฤษฎีที่ว่า มนุษย์มีการเคลื่อนไหวการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ต้องคำนึงถึงว่ามีอะไรแปลกกว่าคนทั่วไปหรือคนในชุมชน สถานศึกษาที่เคยเห็นหรือไม่ การดัดแปลง แต่งเติม เปลี่ยนรูปแบบทำให้สิ่งที่คุ้นเคยแล้วมองดูแปลกใหม่

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสุนทรียภาพ การจัดกิจกรรมเป็นศาสตร์และศิลป์ ต้องอาศัยความรู้และความงาม (ภาพ เสียง และความคิด) ช่วยให้น่าดู น่าฟัง ประทับใจดึงดูดในการทำกิจกรรม

กรมวิชาการ (2539) ได้ระบุถึง ถึงองค์กรที่มีบทบาทในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยเฉพาะเจาะจงที่ 2 องค์กร ได้แก่

1. บ้านหรือครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่าน ได้แก่ ให้ความรักความอบอุ่น ทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ กับลูก เช่น เล่านิทาน เล่าเรื่องหนังสือ อ่านหนังสือให้ลูกฟัง การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านเป็นสิ่งที่ควรกระทำและทำอย่างมีขั้นตอน โดยเริ่มจากพ่อแม่ผู้ปกครองต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก โดยจัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับเด็กไว้ที่บ้าน สนทนาเรื่องหนังสือกับเด็ก สอนและกระตุ้นให้สมาชิกในบ้านรู้จักการคำตอบจากหนังสือ และให้หนังสือเป็นของขวัญแก่สมาชิกในครอบครัว

2. โรงเรียนจำเป็นต้องมีห้องสมุดที่น่าสนใจ น่าเข้าไปอ่านหนังสือ คุรุบรรณารักษ์ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ ทำให้เด็กอยากเข้าไปอ่านหนังสือและร่วมกิจกรรมการอ่าน เช่น การเล่านิทาน การจัดนิทรรศการ การแข่งขันตอบปัญหา ได้วาที แสดงละคร สนทนาเรื่องหนังสือ ซึ่งทั้งบ้าน โรงเรียนและชุมชนควรร่วมมือกันส่งเสริมการอ่าน เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก แม้ปัจจุบันจะมีสื่อสารมวลชน อาทิ สถานีโทรทัศน์ทีวีไทย สถานีวิทยุเพื่อเด็กและเยาวชน และสถานีวิทยุศึกษาที่นำเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและหนังสือแต่ก็มีจำนวนไม่มากนัก ถ้าเทียบกับรายการทั้งหมดจากสื่อที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น ใน พ.ศ. 2533 มีรายการเกี่ยวข้องกับการอ่านและหนังสือ อาทิ รายการอ่านได้อ่านดี รายการห้องสมุดหลังไมค์ รายการนอนหนังสือ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีสำนักพิมพ์บางแห่งจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยให้บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นตัวแทนหรือต้นแบบในการอ่าน โดยบริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) จัดโครงการ “Reader Icon...คนดั่งนักอ่าน” มอบรางวัลให้แก่คนดังที่เป็นต้นแบบให้กับนักอ่านและบุคคลทั่วไป เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ เสริมสร้างให้เกิดนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องและเป็นตัวอย่างที่ดีของเด็กเยาวชนและคนรุ่นใหม่ ซึ่งเปิดโอกาสคนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการค้นหาตัวแทน “Reader Icon...คนดั่งนักอ่าน” จาก 4 สาขา ได้แก่ สาขาสื่อสารมวลชน สาขารัฐกิจ สาขาบันเทิง และสาขาเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตาม โครงการนี้เป็นเพียงการส่งเสริมภาพลักษณ์ขององค์กร มิได้มีการส่งเสริมการอ่านอย่างจริงจังหรือต่อเนื่อง

สำหรับในต่างประเทศแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนิสัยรักการอ่าน มีหลายแนวคิดทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีการให้แรงเสริมของ เบอรัส สกินเนอร์ ได้กล่าวว่า การแรงเสริมออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงเสริมบวก และแรงเสริมลบ แรงเสริมแต่ละวิธีให้ผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่ต่างกัน และพบว่าแรงเสริมตามอัตราส่วนที่ไม่แน่นอนจะให้ผลดีในด้านที่พฤติกรรมที่พึงประสงค์จะเกิดขึ้นในอัตราสูงมาก และเกิดขึ้นต่อไปอีกเป็นเวลานานหลังจากที่ไม่ได้รับแรงเสริม สกินเนอร์กล่าวว่า การใช้วิธีการเสริมแรงที่ต่างกัน จะมีผลต่อความเร็วของการทำงานและความมี

มานะอดทนในการทำงาน การเสริมแรงตามอัตราส่วนที่แน่นอนและคงที่แน่นอนและคงที่จะช่วยให้ นักเรียนทำงานเร็วขึ้น ในด้านความอดทน การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่ไม่แน่นอนหรือไม่สม่ำเสมอ จะช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามทำงานต่อไป โดยไม่หยุดเพราะไม่สามารถทำนายได้ว่าเมื่อใดจะได้รับ แรงเสริมต่อไป ในการเตรียมการสอนซึ่งครูมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนหรือมุ่งหวัง ให้นักเรียนเรียนรู้ควรตั้งคำถามสำหรับตนเองดังนี้ พฤติกรรมที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้คืออะไร มีตัวเสริมแรงอะไรบ้างที่ครูใช้ได้ การตอบสนองของผู้เรียนมีอะไรบ้าง จะใช้เสริมแรงเสริมอย่างไรจึง จะให้ผล (Skinner, n.d อ้างอิงจาก สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541)

2. ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ ได้กล่าวว่า เชื่อว่าการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองกฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ สรุปคือ กฎแห่ง ความพร้อม การเรียนรู้เกิดจากความพร้อมของร่างกายจิตใจ กฎแห่งการฝึกหัดหรือการกระทำบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจ เมื่อบุคคลพร้อมที่จะทำแล้วได้ทำ เขาย่อมเกิดความพึงพอใจที่เรียนต่อไป เมื่อบุคคล พร้อมที่จะทำแล้วไม่ได้ทำ เขาย่อมเกิดความไม่พอใจ และเมื่อบุคคลไม่พร้อมที่จะทำแต่เขาต้องทำ เขาย่อมเกิดความไม่พอใจจะไม่อยากเรียนรู้ ดังนั้นได้รับความสำเร็จจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ (Thorndike, 1993 อ้างอิงจาก ทิศนา แชนมณี, 2545)

สรุปได้ว่า ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบ หลาย ๆ อย่าง เริ่มจากผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพร้อมความตั้งใจ ครูเป็นตัวอย่างที่ดี มีการจัด บรรยากาศที่ดี ลักษณะของกิจกรรมง่ายต่อการปฏิบัติ ใ้ใจให้เกิดความคิด กิจกรรมนั้นแปลกใหม่ น่าสนใจ มีการฝึกฝนบ่อย ๆ มีการเสริมแรงเพื่อให้เกิดพฤติกรรมถาวร

กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

1. ความหมายของกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมนิสัยการอ่าน หมายถึง วิธีการส่งเสริมหรือการกระทำต่าง ๆ ที่สถานศึกษา ครูผู้สอนหรือผู้ปกครองจัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ เล็งเห็นถึงความสำคัญในการอ่าน และพยายามพัฒนาการอ่าน ของตนเองจนมีนิสัยรักการอ่าน แม้นมาส ซวลิต (2529) ได้กล่าวถึง กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คือ การกระทำต่าง ๆ เพื่อให้ถึงเป้าหมาย ความสนใจในการอ่าน พยายามพัฒนาการอ่านของตนเอง เพื่อให้เกิดการอ่านจนเป็นนิสัย

กรมวิชาการ (2544) ได้กล่าวถึงว่า จากการทำวิจัยของกรมวิชาการ พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีหลายรูปแบบ เช่น การเล่านิทาน การเสนอหนังสือ การตอบ ปัญหาจากหนังสือ การใช้เกมเพื่อนำไปสู่การอ่าน กิจกรรมทั้งหมดนี้ พ่อแม่ ครูระดับประถมศึกษา มีดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองจัดให้นักเรียนปฏิบัติ ระดับประถมศึกษา กิจกรรมที่ผู้ปกครองจัดเพื่อส่งเสริมการอ่านมากที่สุด เรียงตามลำดับคือ

1. การสอนให้อ่านหนังสือ
2. การแนะนำหนังสือให้อ่าน
3. การเล่าข่าวสารต่าง ๆ ให้ฟัง
4. การซื้อหนังสือให้อ่าน
5. การอ่านหนังสือให้ฟัง
6. การพาไปร้านหนังสือหรือให้ดูนิทรรศการหนังสือ
7. การเล่าเรื่องจากหนังสือให้ฟัง
8. การเล่านิทานให้ฟัง

2. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ครูสอนจัดให้นักเรียนปฏิบัติ ระดับประถมศึกษา กิจกรรมที่ครูผู้สอนจัดให้นักเรียนปฏิบัติมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ

1. เล่านิทานให้นักเรียนฟัง
2. เล่าเรื่องในหนังสือให้นักเรียนฟัง
3. แนะนำวิธีใช้ห้องสมุด
4. แนะนำการอ่าน
5. การแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ
6. การจัดนิทรรศการหนังสือ
7. การจัดประกวดการอ่านร้อยแก้วหรือร้อยกรอง
8. การแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับหนังสือ
9. การคัดเลือกผลงานเขียนหรือค้นคว้าของนักเรียนและรวบรวมเป็นเล่ม

ครรรชิต มนูญผล (2553) ได้กล่าวถึงว่า กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คือ กิจกรรมอะไรก็ได้แต่ที่ทำให้ผู้เรียนสนใจในการอ่าน เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่าน อ่านแล้วอยากอ่านต่อ อ่านจนกลายเป็นนิสัย

พิรุณ อนุวัชศิริวงศ์ และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ (2554) ได้ถึงกล่าว กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ที่ทุกคนอ่านหนังสือเรื่องเดียวกัน แล้วมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่านร่วมกัน เพื่อให้ผู้อ่านได้มีบทบาทจากการอ่าน อันจะส่งผลต่อความเชื่อว่าการอ่านก่อให้เกิดผลดีต่อตนเอง และก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน และกลายเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่านไปในที่สุด

สรุปได้ว่า กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คือ การจัดกิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกิดความตั้งใจ แสวงหาความรู้ และเห็นคุณค่าของการอ่าน จนเกิดนิสัยรักการอ่านในที่สุด

ลักษณะของกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ครรรชิต มนูญผล (2553) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไม่ควรมีรูปแบบตายตัว ควรปรับวิธีบูรณาการ ท้ายทายความสามารถ ความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน และอยากมีส่วนร่วมกิจกรรม

แมนมาส ชวลิต (2539) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ควรจัดกิจกรรมดังนี้

1. เราใจ ใ้บุคคลที่เป็นเป้าหมายเกิดความอยากอ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือที่มีคุณภาพตามที่ประสงค์ หรือผู้ที่จัดกิจกรรมเห็นควรจัดกิจกรรมจะชี้ให้เห็นว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็น มีประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม

2. จูงใจให้บุคคลเกิดความพยายามที่จะอ่านให้แตกฉาน เพื่อให้รู้เรื่องราวอันที่ น่ารู้ น่าสนุก ที่มีอยู่ในหนังสือตามที่ถูกจัดกิจกรรมนำมา

3. กระตุ้นโดยแนะนำให้อยากรู้อยากเห็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือ มากมาย การอ่านหนังสือทำให้ผู้อ่านรอบรู้เกิดความคิดรอบรู้กว้างยิ่งขึ้น

4. สร้างบรรยากาศการอ่านในบ้าน โรงเรียน และสังคม นอกจากกิจกรรม ที่กล่าวมาข้างต้น เราใจ จูงใจ กระตุ้นแล้ว กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านน่าจะเกี่ยวข้องกับการผลิต วัสดุการอ่านให้เหมาะสม การสร้างและปรับปรุงแหล่งวัสดุการอ่านให้มีพอเพียงการบูรณาการอ่าน เข้าในการเรียนการสอนและในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการต่าง ๆ

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) ได้ระบุถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริม นิสัยรักการอ่าน ควรจัดกิจกรรม ดังนี้

1. เราใจ ให้เกิดความอยากอ่านหนังสือ
2. ให้เกิดความพยายามที่จะอ่าน เพื่อจะได้รู้เรื่องที่น่ารู้ที่มีอยู่ในหนังสือและน่าสนุก ตามกิจกรรมที่จัดขึ้น
3. แนะนำกระตุ้นให้อยากรู้อยากเห็นเรื่องน่ารู้ต่าง ๆ เกิดความรอบรู้คิดกว้าง มีการอ่านต่อเนื่องจนเป็นนิสัย
4. สร้างบรรยากาศที่น่าอ่าน รวมทั้งวัสดุการอ่าน มีแหล่งการอ่านที่เหมาะสม และเพียงพอ

สรุปได้ว่า ลักษณะของการจัดกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญ ต้องจัดกิจกรรมตรงกับ ความต้องการของผู้เรียน ดังนั้นก่อนมีการจัดกิจกรรมจึงควรมีการวางแผนและเตรียมการเป็นอย่างดี ซึ่งกิจกรรมที่จะช่วยสร้างนิสัยรักการอ่านนั้นมีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย

ประเภทของกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

รัตนาพร สงวนประสาทร (2545) ได้กล่าวถึง กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน ที่ครูบรรณารักษ์นำไปจัดในโรงเรียน พิจารณาเลือกจัดได้ตามสถานการณ์และโอกาส มีหลายรูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมที่จัดในห้องสมุด ได้แก่ การเล่านิทาน การเล่าเรื่องหนังสือ การอ่าน หนังสือให้ฟัง และการจัดนิทรรศการ
2. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาในหลักสูตร การวาดภาพประกอบการเล่าเรื่อง การประดิษฐ์วัสดุจากการอ่าน การเขียนบรรณานุกรม การรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะวิชา การเขียน บรรณนิทัศน์
3. กิจกรรมที่จัดบนเวที การเล่านิทาน การแสดงละคร การโต้้วาที

4. กิจกรรมการประกวดและการแข่งขันเพื่อการอ่าน ประกวดคำขวัญ
เพื่อการอ่าน การประกวดการเล่านิทาน การแข่งขันตอบปัญหา การประกวดสิ่งประดิษฐ์จากการอ่าน
การประกวดการทำหนังสือ การประกวดยอดนักอ่าน การประกวดการเขียนเรียงความ การประกวด
การเขียนบรรณานุกรม

5. กิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการอ่าน การเล่นเกมนำไปสู่การอ่านสนุกกับ
สำนวน สุภาษิต คำพังเพย ปริศนาชวนทาย/อะไรเอ๋ย การร้องเพลง/เพลงกับการอ่าน บทเพลงสู่
วรรณกรรม บทร้อยกรอง คำคล้องจอง/อ่านบทร้อยกรอง

6. การจัดกิจกรรมที่จัดในรูปชุมนุม/ชมรม ชุมนุม/ชมรมห้องสมุด ชุมนุม/
ชมรมรักการอ่าน

7. โครงการต่าง ๆ ที่มีกิจกรรมเดียวหรือมีหลายกิจกรรม ยอดนักอ่าน สัปดาห์
ห้องสมุดทอดผ้าป่าหนังสือ สัปดาห์ร่วมใจนักอ่าน ค่ายนักอ่าน

แก่นมาส ขวลิขิต (2546) ได้กล่าวถึง กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

1. กิจกรรมเจ้าโสตประสาท เป็นกิจกรรมที่ใช้เสียงคำพูดเป็นหลักผู้ร่วมกิจกรรม
ใช้ทักษะการฟัง ได้แก่ การเล่านิทาน การเล่าหนังสือให้ฟัง การแนะนำหนังสือด้วยปากเปล่า
การบรรยาย การอภิปรายและการบรรเลงดนตรี หรือร้องเพลง กิจกรรมนี้ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน
ในอรรถรส ถ้อยคำนั้น ๆ นอกจากฟังยังทำให้มองเห็นภาพ ได้อารมณ์ได้รู้สึกสัมผัสความร้อนหนาว
ให้รู้สึกดีใจ เสียใจ รักและกระตุ้นความสนใจหนังสือและการอ่าน หลักสูตรการศึกษาในระดับประถม
และมัธยมที่บังคับใช้ในปัจจุบัน กำหนดให้ฝึกฝนเด็กให้รู้จักฟังให้รู้จักความหมายของคำมีสมาธิ
ในการฟัง และมีมารยาท กิจกรรมประเภทนี้จึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะจัดขึ้นในโอกาสต่าง ๆ นอกจาก
ในช่วงโมงเรียนและในห้องเรียนช่วยให้เด็กเรียนวิธีฟังและเรียนรู้ด้วยการฟังได้ดียิ่งขึ้น

2. กิจกรรมเจ้าจักขุประสาท เป็นกิจกรรมที่ชวนให้ดู ฟัง ฟังนิจ และ
อ่านความหมายของสิ่งที่เห็น ได้แก่ การจัดแสดงภาพถ่าย ภาพเขียนภาพประกอบหนังสือ การจัด
นิทรรศการหนังสือและสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหนังสือ กิจกรรมเน้นทักษะการดูซึ่งมีการแสดงภาพ
หนังสือ และสิ่งของประกอบคำบรรยายอธิบาย สิ่งที่แสดง สรุบบ่อยคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่จัดแสดงหรือ
ประวัติความเป็นมาตามความเหมาะสม หลักสูตรการศึกษาในระดับประถมและมัธยมที่บังคับใช้ใน
ปัจจุบัน กำหนดให้ฝึกฝนเด็กให้รู้เรื่องโดยตลอด รู้จักบันทึกการดู เพื่อหาคำตอบในสิ่งที่อยากรู้อันเกิด
จากการดูและเด็กควรได้รับการแนะนำให้อ่าน

3. กิจกรรมเจ้าโสตและจักขุประสาท หมายถึง กิจกรรมซึ่งชวนให้ฟังและ
ดูพร้อม ๆ กัน กิจกรรมประเภทนี้สามารถดึงดูดความสนใจของเยาวชนได้เป็นอย่างดี เพราะมีทั้งเสียง
ภาพ และความเคลื่อนไหว เช่น การเล่านิทานประกอบภาพต่าง ๆ และการเล่านิทานโดยใช้
โสตทัศนวัสดุประกอบ การฉายภาพนิ่งประกอบการบรรยาย การฉายภาพยนตร์ วิดีทัศน์ การสาธิต

เทคนิควิธีการ เหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริงทางธรรมชาติ และการแสดงเรื่องจากหนังสือประกอบดนตรี หรือการขับร้อง การจัดสัปดาห์ห้องสมุด

4. กิจกรรมที่ใช้ทักษะการเขียนเป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยการสานต่อ การอ่าน หรือฟังเรื่องจากหนังสือ โดยการเขียนรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การสรุปเนื้อเรื่องหรือประเด็น สำคัญ การแต่ง ตัดแปลงหรือเรียบเรียงเรื่องใหม่ การเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านหรือ ได้รับ ฟังในแง่มุมต่าง ๆ รวมทั้งการวาดภาพประกอบเรื่อง

5. กิจกรรมที่มีการปฏิบัติหรือแข่งขัน เป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมด้วย อย่างเต็มที่โดยการลงมือทำเพื่อเรียนรู้ ฝึกฝน หรือการแข่งขัน กิจกรรมทำนองนี้นอกจากให้ความรู้ และส่งเสริมการอ่านแล้ว ยังส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้ร่วมกิจกรรม เช่น ช่วยให้เกิดเป้าหมาย เกิดความสนุกและภาคภูมิใจ รู้สึกว่าตนเองมีความสามารถและมีความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น การอ่าน หรือฟังนิทานหรือเรื่องต่าง ๆ แล้ววาดภาพหรือแสดงท่าทางประกอบ การแข่งขันแต่งเพลงหรือ ร้องเพลงประกอบนิทาน นวนิยายหรือบทละคร การแข่งขันเรียบเรียงเรื่องที่ได้ฟัง การแข่งขันเขียน เรื่องขึ้นใหม่ตามแก่นเรื่องที่ฟัง การตอบปัญหา การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครหรือเหตุการณ์ จากเรื่องที่อ่าน กิจกรรมบางอย่างต้องเตรียมล่วงหน้า เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนดำเนินการเอง ครูหรือบรรณารักษ์กำหนดขั้นตอนดำเนิน วางกฎเกณฑ์และกติกา ประชาสัมพันธ์ ทหารางวัลให้ กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ โครงการยอตนีก่อน แรลลีการอ่าน

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนั้นมีหลากหลายรูปแบบ ในการจัด กิจกรรมแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา สำหรับการจัดกิจกรรม ของผู้วิจัยต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอ่านของผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนและ จัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเร้าให้ผู้เรียนเกิดการอยากอ่าน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ตามแนว PISA

ความหมายของ PISA

PISA เป็นคำย่อมาจากคำว่า Programme for International Student Assessment หรือโครงการประเมินผลการศึกษาของนักเรียนร่วมกับนานาชาติ เป็นโครงการประเมินผลการศึกษา ของประเทศสมาชิกองค์การ OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) หรือองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ตามแนวทาง การประเมินของ PISA ไว้ดังนี้

นัยนา ฉายวงค์ (2563 : ออนไลน์) ให้นิยามการรู้เรื่องการอ่าน (Reading literacy) หมายถึง ความรู้และทักษะที่จะเข้าใจเรื่องราวและสาระของสิ่งที่ได้อ่าน ตีความ หรือแปลความหมาย

ของข้อความที่ได้อ่าน และประเมิน คิทธิวิเคราะห์ ย้อนกลับไปถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนได้ว่า ต้องการส่งสารสาระอะไรให้ผู้อ่าน ทั้งนี้เพื่อจะประเมินว่า นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพในการอ่านของตนและสามารถใช้การอ่านให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและความ เป็นไปของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ หรือไม่เพียงใด เพราะการประเมินของ PISA นั้นเน้น “การอ่าน เพื่อการเรียนรู้” มากกว่าทักษะในการอ่านที่เกิดจากการ “การเรียนรู้เพื่อการอ่าน” และ PISA ประเมินผลเพื่อศึกษาว่า นักเรียนจะสามารถรู้เรื่องที่ได้อ่าน สามารถขยายผลและคิดย้อนวิเคราะห์ ความหมายของข้อความที่ได้อ่าน เพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ของตน ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งในโรงเรียนและในชีวิตจริงนอกโรงเรียนนิยามเรื่องการอ่านของ PISA จึงมีความหมายกว้างกว่าการอ่านออกและอ่านรู้เรื่องในสิ่งที่อ่านตามตัวอักษรเท่านั้น แต่การอ่านยังได้รวมถึงความเข้าใจเรื่องราวสาระของเนื้อความ สามารถคิดพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของการเขียน สามารถนำสาระจากข้อเขียนไปใช้ในจุดมุ่งหมายของตน และทำให้สามารถมีส่วนร่วมในสังคม สมัยใหม่ที่มีความยุ่งยากซับซ้อนขึ้น ด้วยการสื่อสารจากข้อเขียน

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2563 : ออนไลน์) ได้นิยาม เรื่องการอ่านของ PISA จึงมีความหมายกว้างกว่าการอ่านออกและอ่านรู้เรื่องในสิ่งที่อ่านตามตัวอักษร เท่านั้น แต่การอ่านยังได้รวมถึงความเข้าใจเรื่องราวสาระของเนื้อความ สามารถคิดพิจารณาถึง จุดมุ่งหมายของการเขียน สามารถนำสาระจากข้อเขียนไปใช้ในจุดมุ่งหมายของตน และทำให้สามารถ มีส่วนร่วมในสังคมสมัยใหม่ที่มีความยุ่งยากซับซ้อนขึ้นด้วยการสื่อสารจากข้อเขียน ในการประเมิน ความฉลาดรู้ การอ่านของ PISA นักเรียนจะต้องสามารถใช้กระบวนการที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพได้ ซึ่งนักเรียนจะต้องมีทักษะทางการคิด วิธีการ และแรงจูงใจซึ่งสนับสนุนกระบวนการ ดังกล่าว โดยกระบวนการจำแนกออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ กระบวนการการอ่าน และ การจัดการภาระงาน

สุนีย์ คล้ายนิล (2547) กล่าวว่า ความหมายหรือนิยามการอ่านรู้ เรื่อง (Reading literacy) หมายถึง สัตว์ที่สามารถเข้าใจสาระของสิ่งที่ได้อ่านสามารถตีความ แปลความของข้อความที่ ได้อ่าน และสามารถประเมินวิเคราะห์สะท้อนจุดมุ่งหมายของการเขียนได้ว่า ผู้เขียนต้องการจะสื่อสาร หรือส่งสารอะไรให้แก่ผู้อ่าน ทั้งนี้เพื่อประเมินว่านักเรียนได้รับกายภาพในการอ่าน และสามารถ ใช้ การอ่านในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและในชีวิตจริง นอกโรงเรียนและในการใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2552) ได้ให้ความหมายถึง นิยามการรู้เรื่องการอ่านไว้ว่า การรู้เรื่องการอ่าน หมายถึง ความรู้ และทักษะที่สามารถเข้าใจสาระ ของสิ่งที่ได้อ่าน สามารถตีความหรือแปลความหมายของข้อความที่ได้อ่าน และประเมินคิทธิวิเคราะห์ ย้อนกลับไปถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนได้ว่า ต้องการจะส่งสารอะไรให้แก่ผู้อ่าน ทั้งนี้เพื่อประเมินว่า

นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพในการอ่านของตน และสามารถใช้อ่านให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและความเป็นไปของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด เพราะการประเมินการรู้เรื่องการอ่านนั้นเน้น “การอ่านเพื่อการเรียนรู้” และประเมินเพื่อศึกษาว่า นักเรียนจะสามารถรู้เรื่องที่ได้อ่านสามารถขยายผลและคิดย้อนวิเคราะห์ความหมายของข้อความ ที่ได้อ่าน เพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ของตนในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวางทั้งในโรงเรียนและ ในชีวิตจริงนอกโรงเรียน

จากความหมายการรู้เรื่องการอ่านข้างต้นที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า การรู้เรื่อง การอ่าน หมายถึง ความรู้และทักษะที่สามารถเข้าใจสาระหรือจับใจความสำคัญของสิ่งที่อ่าน สามารถตีความ แปลความจากข้อความที่อ่าน และสามารถประเมินวิเคราะห์สะท้อนจุดมุ่งหมายของการเขียนได้ว่า ผู้เขียนต้องการสื่อสารหรือส่งสารอะไรให้แก่ผู้อ่าน ทั้งนี้ การอ่านจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้อ่าน จะต้องประเมินได้ว่าตนได้พัฒนาศักยภาพในการอ่านของตน และสามารถใช้อ่านให้เป็นประโยชน์ ในการเรียนรู้ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และความเป็นไปของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ประเมิน การอ่านรู้เรื่อง การอ่านเพื่อการเรียนรู้ สามารถขยายผลและคิดย้อนวิเคราะห์ความหมายของข้อความ ที่ได้อ่าน เพื่อใช้ในชีวิตจริงทั้งในโรงเรียนและชีวิตจริงนอกโรงเรียนได้

Geske และ Ozola, (2008) ได้ให้ความหมายของการรู้เรื่องการอ่าน หมายถึง การรู้การอ่าน ว่า เป็นทักษะอย่างหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมด และมีความจำเป็นสำหรับนักเรียน ไม่จำกัดเฉพาะการเรียนรู้ทางภาษาและการศึกษาในชั้นเรียน แต่ยังรวมถึงการเรียนรู้ในสาขาอื่นอีกด้วย

OECD (2009) ได้ให้ความหมายของการรู้เรื่องการอ่าน หมายถึง ความเข้าใจ การใช้อ่านสะท้อนความรักและผูกพันกับการอ่านในเนื้อหาที่เป็นข้อเขียนที่ได้อ่าน เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายของแต่ละคน มีการพัฒนาความรู้และศักยภาพของตน รวมทั้งสามารถมีส่วนร่วมใน กระบวนการของสังคม

สรุปการรู้เรื่องการอ่าน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนรู้ของนักเรียน การอ่าน จับใจความ ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่อง ที่อ่าน ตีความจากเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์จากเรื่องที่อ่าน ซึ่งวัดจากแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ ตามแผนกิจกรรม เรื่องการรู้เรื่องการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ทักษะการรู้เรื่องการอ่าน

สุนีย์ คล้ายนิล และคณะ (2549) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การจำแนกระดับความรู้และทักษะ การอ่านรู้เรื่องตามโครงการ PISA ประเทศไทยสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ซึ่งได้กำหนดไว้เป็นระดับต่าง ๆ 5 ระดับ ดังนี้

การอ่านระดับ 5 นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านถึงระดับ 5 คือ มาตรฐานการ กับข้อเขียนสิ่งที่ยากและซับซ้อน เช่น แสดงว่าสามารถอ่านข้อเขียนที่มีสาระยาก ๆ ที่ไม่ค่อยพบใน ข้อเขียนทั่วไป แสดงให้เห็นว่าสามารถเข้าใจ แปลความตีความ ข้อเขียนสามารถอ้างอิงหรือเชื่อมโยง สาระที่อ่านกับวัตถุประสงค์หรือภารกิจของตน และสามารถวิเคราะห์และประเมินการเขียนอย่าง วิพากษ์วิจารณ์ สามารถคาดการณ์ หรือสร้างสมมติฐานจากสิ่งที่ได้อ่านและดึงเอาความรู้มาสร้างเป็น แนวคิดของตนได้ แม้สิ่งนั้นจะไม่คุ้นเคยหรือไม่ใกล้เคียงกับสิ่งที่คาดหวังไว้ก็ตาม

การอ่านระดับ 4 นักเรียนที่แสดงว่ามีทักษะระดับ 4 สามารถอ่านเข้าใจเนื้อเรื่องที่ ยาก บอกตำแหน่งของสาระต่าง ๆ ในเรื่องที่อ่านได้ สามารถตีความและแปลความจากข้อเขียนที่ ค่อนข้างซับซ้อน สามารถประเมินและวิเคราะห์ทั้งเนื้อหาและรูปแบบการเขียน แล้วสะท้อนออกมา เป็นปฏิกิริยาตอบสนองหรือเป็นแนวความคิดของตนเอง โดยมีข้อเขียนที่อ่านเป็นหลัก

การอ่านระดับ 3 สามารถผ่านเข้าใจเนื้อหาค่อนข้างยาก กล่าวคือ สามารถบอก สาระสำคัญและตีความจากข้อความที่มีความซับซ้อนพอสมควร และมีจุดเน้นที่เด่นชัดหลายจุด และสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับเรื่องที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน สามารถประเมินและวิเคราะห์ รูปแบบ และสาระของสิ่งที่ได้อ่านได้ในระดับปานกลาง

การอ่านระดับ 2 นักเรียนที่มีความชำนาญในการอ่านอยู่ที่ระดับ 2 มีความชำนาญ ในการอ่านในระดับพื้นฐาน กล่าวคือ สามารถอ่านและบอกสาระได้ต่อเมื่อข้อความที่อ่านค่อนข้าง เด่นชัด ตรงไปตรงมา สามารถอ้างอิงหรือเปรียบเทียบเชื่อมโยงกับสิ่งที่เคยรู้ได้ในระดับต่ำ ประเมิน วิเคราะห์ได้ในระดับพื้นฐาน

การอ่านระดับ 1 ระดับนี้ถือว่าเป็นการอ่านระดับต่ำที่สุด นักเรียนสามารถจัดการกับ การอ่านได้ในภารกิจที่ง่าย ๆ เช่น การอ่านแล้วรู้ว่าสิ่งที่อ่านนั้นเกี่ยวกับอะไร สามารถบอกหรือ พินสาระสำคัญได้เพียงอย่างเดียว สามารถเชื่อมโยงข้อเขียนที่ได้อ่านกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตน ได้น้อย ไม่สามารถอ้างอิงหรือเปรียบเทียบได้ถ้าต้องมี

การคิดวิเคราะห์เพิ่มเติม สรุปได้ว่า เกณฑ์การจำแนกระดับความรู้และทักษะการรู้เรื่อง การอ่านมีทั้งหมด 5 ระดับ คือ ระดับสูงสุด คือ ระดับ 5 เป็นผู้ที่สามารถจัดการกับข้อเขียนสิ่งที่ยาก และซับซ้อน ระดับ 4 สามารถอ่านเข้าใจเนื้อเรื่องที่ยาก ระดับ 3 สามารถอ่านเข้าใจ เนื้อเรื่องที่ ค่อนข้างยาก ระดับ 2 มีความชำนาญในการอ่านในระดับพื้นฐาน และระดับ 1 เป็นการอ่านระดับ ต่ำที่สุดนักเรียนจะจัดการกับการอ่านได้ในภารกิจที่ง่าย ๆ การจำแนกระดับความรู้และทักษะ การรู้เรื่องการอ่านทั้ง 5 ระดับนี้ เป็นไปตามการแบ่งระดับของโครงการ PISA เพื่อประเมินความรู้ หลังจากที่ได้ทดสอบ

ความสำคัญการรู้เรื่องการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญยิ่ง เทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าการอ่านก็ยิ่งมีความสำคัญ การอ่านได้ส่งเสริมรณรงค์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เพื่อส่งเสริมให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557)

Cunningham และ Stanovich (1998) ได้กล่าวไว้ว่า การรู้เรื่องการอ่านมีความจำเป็นเพราะเป็นรากฐานแห่งความสำเร็จในสาขาวิชาต่าง ๆ ของการศึกษาในระบบเท่านั้น แต่มีความจำเป็นสำหรับการมีส่วนร่วมในสังคมเพื่อความสำเร็จในการดำรงชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นช่วงอายุที่อยู่ยาวนานมากกว่า

Hollow (1999) ได้กล่าวว่า ทักษะการอ่านมีความจำเป็นต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียนอายุ 15 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กำลังสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ และต้องใช้ความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนไปใช้ในชีวิตจริง ซึ่งสังคมปัจจุบันการรู้เรื่องการอ่านเป็นสิ่งสำคัญเพราะให้ประโยชน์ต่อผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับใช้ในโรงเรียน ดังนั้นการรู้เรื่องการอ่านมีผลกระทบต่อความรู้ความเข้าใจหรือกระบวนการคิดของผู้เรียน

OECD (2009) ได้กล่าวว่า การรู้เรื่องการอ่านเป็นความรู้และทักษะพื้นฐานสำคัญในการศึกษาทุกสาขาวิชา และยังเอื้อประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมสิ่งแวดล้อมกว้างขึ้นของการเรียนรู้ตลอดชีวิต นำไปบูรณาการทางสังคมบุคคลและการพัฒนาคน

สรุปได้ว่า ความสำคัญการรู้เรื่องการอ่าน การอ่านมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อมนุษย์ทุกคน โดยเฉพาะผู้กำลังศึกษาเล่าเรียน มีความสำคัญมากต่อการศึกษาทุกสาขา จึงเป็นจุดเริ่มต้นการก่อให้เกิดความรู้ ความคิด

ประเภทของรู้เรื่องการอ่านตามแนว PISA

จากการศึกษาค้นคว้าประเภทของการอ่าน นักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของการอ่านไว้ ดังนี้

สนิท ตั้งทวี (2529) ได้จำแนกประเภทของการอ่านเอาไว้ 7 ประเภท ดังนี้ 1) การอ่านวิเคราะห์คำ 2) การอ่านวิเคราะห์ประโยค 3) การอ่านวิเคราะห์ทัศนระของผู้แต่ง 4) การอ่านตีความ 5) การอ่านขยายความ 6) การอ่านจับใจความ 7) การอ่านอย่างใช้วิจารณ์ญาณ

กัลยา ยวนมาลัย (2539) ได้กล่าวว่า แบ่งกลวิธีการอ่านสำหรับฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1) การอ่านเร็วอย่างเข้าใจ 2) การอ่านเพื่อจับใจความ 3) อ่านเพื่อตีความ 4) อ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์

วรรณิ โสมประยูร (2539) ได้กล่าวว่า ได้แบ่งประเภทการอ่านเพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะทางภาษาไทยได้สะดวกและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การอ่านออกเสียงแบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่ 1) การอ่านร้อยแก้ว 2) การอ่านร้อยกรอง 3) การอ่านทำนองเสนาะ

2. การอ่านในใจแบ่งได้ 7 ประเภท ได้แก่ 1) การอ่านแบบค้นคว้าหาความรู้ 2) การอ่านจับใจความสำคัญหรือสาระสำคัญของเรื่อง 3) การอ่านแบบหารายละเอียดทุกตอน 4) การอ่านแบบหารายละเอียดทุกคำเพื่อการปฏิบัติ 5) การอ่านแบบวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อหาเหตุผล 6) การอ่านแบบไตรตรองโดยใช้วิจารณญาณเพื่อข้อเท็จจริง ข้อดี ข้อเสียสำหรับเลือกแนวปฏิบัติ 7) การอ่านแบบคร่ำว ๆ เพื่อการสังเกตและจดจำ

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542) ได้กล่าวว่า ได้แบ่งการอ่านเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ โดยสรุป

1. การอ่านออกเสียง ช่วยให้เด็กมีทักษะมากขึ้น จดจำข้อความที่ดีไว้เป็นตัวอย่าง อ่านได้คล่องแคล่วถูกต้อง รู้จักความไพเราะของบทกวี ซึ่งอ่านเป็นทำนองเสนาะและส่งเสริมด้านบุคลิกภาพ ให้เด็กมีความกล้าหาญที่จะอ่านและสามารถตรวจสอบได้ว่า การอ่านนั้นถูกหรือไม่

2. การอ่านในใจ ในชีวิตประจำวันจะใช้มากกว่าการอ่านออกเสียง เพราะต้องอ่านเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย เช่น เพื่อธุรกิจ เพื่อการศึกษาหาความรู้ เพื่อความบันเทิง

ฐะปะนีย์ นาคทรพร (2547) ได้กล่าวว่า ได้แบ่งการอ่านออกเสียง 2 ประเภท คือ การอ่านในใจและอ่านออกเสียง การอ่านออกเสียงนั้นหมายรวมเอาทั้งการอ่านเสียงธรรมดาและการอ่านออกเสียงทำนองเสนาะต่าง ๆ จากการศึกษาประเภท ของการอ่าน พอจะสรุปได้ว่า การอ่านสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง เช่น จุดประสงค์ของการอ่าน ลักษณะของการอ่าน

สุนีย์ คล้ายนิล และคณะ (2549) ได้กล่าวว่า ถึงการให้ความสำคัญกับการอ่านเพื่อการเรียนรู้มากกว่าการเรียนเพื่อการอ่าน นักเรียนจึงไม่ถูกประเมินการอ่านธรรมดา เช่น อ่านออก อ่านได้คล่อง แบ่งวรรคตอนได้ถูกต้องหรือออกเสียงควบกล้ำได้ เพราะถือว่านักเรียนอายุ 15 ปี จะต้องมีทักษะเหล่านั้นแล้วเป็นอย่างดี จึงมีการประเมินทักษะการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนในแง่มุมต่อไป นี้ วิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่าน ของ PISA ในการทดสอบการอ่าน นักเรียนจะได้รับข้อความต่าง ๆ หลากหลายแบบด้วยกัน ให้อ่านแล้วให้แสดงออกว่ามีความเข้าใจอย่างไร โดยให้ตอบโต้ ตอบสนอง สะท้อนออกมา เป็นความคิดหรือคำอธิบายของตนเอง และให้แสดงว่าจะสามารถใช้สาระจากสิ่งที่ได้อ่าน ในลักษณะต่าง ๆ ต่างกันอย่างไร องค์ประกอบของความรู้และทักษะการอ่านที่ประเมิน PISA เลือกที่จะประเมินโดยใช้รูปแบบการอ่าน 3 แบบด้วยกัน ดังนี้

1. การอ่านข้อเขียนรูปแบบต่าง ๆ PISA ประเมินการรู้เรื่องการอ่านข้อความแบบต่อเนื่อง ให้จำแนกข้อความแบบต่าง ๆ เช่น การบอก การพรรณนา การโต้แย้ง นอกจากนั้นยังมี

ข้อเขียนที่ไม่ใช่ข้อความต่อเนื่อง ได้แก่ การอ่านรายการ ตาราง แบบฟอร์ม กราฟ และแผนผัง เป็นต้น ทั้งนี้ได้ยึดสิ่งที่คุณนักเรียนได้พบเห็นในโรงเรียน และจะต้องใช้ในชีวิตจริงเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่

2. สมรรถนะการอ่านด้านต่าง ๆ 3 ด้าน เนื่องจาก PISA ให้ความสำคัญกับการอ่านเพื่อการเรียนรู้มากกว่าการอ่านเพื่อการอ่าน นักเรียนจึงไม่ถูกประเมินการอ่านธรรมดา เช่น อ่านออก อ่านได้คล่อง แบ่งวรรคตอนถูก ฯลฯ เพราะถือว่านักเรียนอายุ 15 ปี จะต้องมีทักษะเหล่านั้นมาแล้วเป็นอย่างดี แต่ PISA จะประเมินสมรรถภาพของนักเรียน ในแง่มุมต่อไปนี้

2.1 ความสามารถที่จะดึงเอาสาระของสิ่งที่ได้อ่านออกมา (Retrieving information) ต่อไปจะใช้คำว่า “ค้นสาระ”

2.2 ความเข้าใจข้อความที่ได้อ่านสามารถตีความแปลความสิ่งที่ได้อ่าน คติวิเคราะห์เนื้อหา และรูปแบบของข้อความที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตจริงในโลกที่อยู่ (Interpretation) ซึ่งต่อไปจะใช้คำว่า “ตีความ”

2.3 ความเข้าใจข้อความที่ได้อ่านสามารถตีความแปลความสิ่งที่ได้อ่าน คติวิเคราะห์เนื้อหา และรูปแบบของข้อความที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ พร้อมทั้งความสามารถในการประเมินข้อความที่ได้อ่าน และสามารถให้ความเห็นหรือโต้แย้งจากมุมมองของตน (Reflection and Evaluation) หรือเรียกว่า “วิเคราะห์”

3. ความสามารถในการใช้การอ่าน PISA ประเมินความรู้และทักษะการอ่านอีกองค์ประกอบหนึ่ง โดยดูความสามารถในการใช้การอ่านที่ว่ามีเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของข้อเขียนได้มากน้อยเพียงใด เช่น ใช้นวนิยาย จดหมายหรือชีวประวัติเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ใช้เอกสารราชการหรือประกาศแจ้งความ เพื่อสาธารณประโยชน์ ใช้รายงาน หรือคู่มือต่าง ๆ เพื่อการทำงานอาชีพ ใช้ตำราหรือหนังสือเรียนเพื่อการศึกษา เป็นต้น

สรุปได้ว่า การอ่านสามารถแบ่งได้หลายประเภท โดยพิจารณาจากการนำไปสู่แนวทางการฝึกปฏิบัติในการอ่านในระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ

การอ่านจับใจความ

แวมมยุรา เหมือนนิล (2541) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการอ่านจับใจความได้ว่า หมายถึง การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มว่าคืออะไร ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่มีใจความและส่วนที่ขยายใจความสำคัญ หรือส่วนประกอบให้เรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น

ศศิธร ธัญลักษณ์ธนานนท์ (2542) ได้ให้ความหมายการอ่านจับใจความไว้ว่าเป็นการอ่านแล้วสรุปใจความสำคัญหรือข้อความที่สำคัญ ด้วยการจดบันทึกย่อหรือจดจำไว้ในสมองหรือด้วยการขีดเส้นใต้ไว้ในหนังสือ นั้น ใจความสำคัญที่ผู้อ่านได้รับอาจมีหลายลักษณะ ตามแต่จะ

ต้องการ เช่น เป็นสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง เป็นความรู้หรือข้อมูลที่ผู้อ่านสนใจ เป็นแนวคิดหรือทัศนะของผู้เขียนหรือเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง

อวยพร พานิช และคณะ (2548) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องอ่านค่อนข้างละเอียด อ่านอย่างเข้าใจและเข้าใจถึงระดับลึก ๆ ได้ทั้งในแง่แนวคิด จุดมุ่งหมายและอารมณ์ โดยมุ่งเก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องในแง่ต่าง ๆ การอ่านในขั้นแรกนี้จะเป็นพื้นฐานของการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ต่อไป

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544) ได้ให้ความหมายการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในการอ่าน ที่ผู้อ่านสามารถจับใจความเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง จะต้องมีการฝึกฝนทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนกำหนดขึ้น ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจความหมาย แล้วใช้ความคิดเห็นของตนช่วยตัดสินใจเลือกใจความสำคัญ

สุปราณี พัดทอง (2545) ได้ให้ความหมายการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นความคิดสำคัญอันเป็นแก่นสารหรือหัวใจของเรื่องของผู้เขียนคาดหวังให้ผู้อ่านได้ทราบ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและความคิดเห็นหรืออย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

กรมวิชาการ (2546) ได้ให้ความหมายการอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง ใจความสำคัญของเรื่อง คือ ข้อความที่มีสาระครอบคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือเรื่องนั้นทั้งหมด ข้อความอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น ข้อความหนึ่งหรือตอนหนึ่งจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงหนึ่งเดียว นอกนั้นเป็นใจความรองคาดว่าใจความสำคัญนี้ผู้รู้ได้เรียกไว้หลายอย่าง เช่น ข้อคิดสำคัญของเรื่อง แก่นของเรื่อง หรือความคิดหลักของเรื่อง

สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง กระบวนการอ่านที่ผู้อ่านสามารถค้นหาสาระและเข้าใจเนื้อหาสาระ เข้าใจจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องในแง่มุมต่าง ๆ แนวคิด จุดมุ่งหมาย ทำความเข้าใจความหมาย ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น หรือความคิดเห็นอย่างใดอย่างหนึ่งได้ด้วยตนเอง

แนวทางการอ่านจับใจความ

กรมวิชาการ (2546) ได้ระบุถึง การเสนอแนวทางการอ่านจับใจความให้บรรลุจุดประสงค์มีแนวทาง ดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน เช่น อ่านเพื่อหาความรู้ เพื่อความเพลิดเพลินหรือเพื่อบอกเจตนาของผู้เขียน เพราะจะเป็นแนวทางให้กำหนดการอ่านได้อย่างเหมาะสมและจับใจความหรือคำตอบได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2. สืบสวนประกอบของหนังสืออย่างคร่าว ๆ เช่น ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ คำชี้แจงการใช้หนังสือ ภาคผนวก ฯลฯ ส่วนประกอบของหนังสือจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหรือหนังสือที่อ่านได้กว้างขวางและรวดเร็ว

3. ทำความเข้าใจลักษณะของหนังสือว่าประเภทใด เช่น สารคดี ตำรา บทความ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้มีแนวทางในการอ่านจับใจความสำคัญได้ง่าย

4. ใช้ความสามารถทางภาษาในด้านการแปลความหมายของคำ ประโยคและข้อความต่าง ๆ อย่างถูกต้องรวดเร็ว

5. ใช้ประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องทีอ่านมาประกอบจะทำให้เข้าใจและจับใจความที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการอ่านจับใจความ

1. อ่านเพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญ ของเรื่อง
2. อ่านให้ละเอียดเพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่าน ระหว่างเรื่อง เพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน
3. อ่านซ้ำตอนที่ไมเข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจ บางตอนให้ แน่นอนถูกต้อง
4. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยตนเอง

ทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Torndike ซึ่งเน้นทางด้านสติปัญญา โดยกล่าวว่า ผู้มีสติปัญญาจะสามารถรับรู้และอ่านจับใจความสำคัญได้ในเวลาอันรวดเร็ว ตรงกันข้ามกับผู้ที่มีสติปัญญาไม่ดีจะใช้เวลาในการอ่านเพิ่มขึ้น ดังนั้น การให้นักเรียนได้ฝึกบ่อย ๆ ก็เป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านจับใจความ

2. ทฤษฎีการให้สิ่งเร้าและการตอบสนองเน้นการกระทำซ้ำ ๆ จนตอบสนองโดยอัตโนมัติ ดังนั้น การจัดหาเรื่องที่ตรงกับความสนใจก็จะเป็นสิ่งเร้าที่ต้องการจะอ่านผลที่ได้ คือ การตอบสนองที่ดี ทฤษฎีของ Gestalt เน้นความสำคัญของการจัดเตรียม คือ กฎของการรับรู้ที่ประยุกต์เข้ามาสู่การสอนอ่าน ซึ่งแยกกฎ 3 ข้อ ดังนี้

2.1 กฎของความคล้ายกันเป็นการจัดสิ่งทีคล้ายกันไว้ด้วยกัน เช่น คำที่คล้ายกัน โครงสร้างของประโยค เนื้อเรื่อง รวมทั้งสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน หากจัดไว้เป็นหมวดหมู่ก็จะช่วยให้เกิดการรับรู้ได้เร็วขึ้น

2.2 กฎของความชอบเป็นหลักสำคัญในการสอนอ่านจับใจความ หากนักเรียนได้อ่านในสิ่งที่ตนชอบก็จะช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนอาจมีความหมายที่ตัวนักเรียน

2.3 กฎของการต่อเนื่อง เป็นการพิจารณาโครงสร้างของการสอนอ่านให้มีลักษณะต่อเนื่องกัน ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาการอ่านเป็นไปโดยไม่หยุดชะงัก ลักษณะของการอ่านที่มีประสิทธิภาพลักษณะของการอ่านที่ประสิทธิภาพของเด็กเกี่ยวกับลำดับขั้นของการพัฒนาทางร่างกายและทางสมอง หากร่างกายและสมองเติบโตไปตามลำดับขั้นและเด็กได้รับการส่งเสริมการอ่านจากที่บ้านจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เป็นไปตามวัยเรียกว่ามีประสิทธิภาพในการอ่านในระดับ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) ลักษณะของการอ่านที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วง
ชั้นที่ 3 คือ

2.3.1 สามารถอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ และอ่านได้เร็วขึ้น เข้าใจวงคำศัพท์
กว้างขึ้นเข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา เทศนา อุปมา และสาธก สามารถใช้
บริบทการอ่านทำความเข้าใจข้อความที่อ่านใช้แหล่งความรู้พัฒนา ประสบการณ์และความรู้ได้
กว้างขวางขึ้น

2.3.2 สามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ประเมินค่าทั้งข้อดีและ
ข้อด้อยอย่างมีเหตุผล โดยใช้แผนภาพคิดวิเคราะห์อย่างหลากหลาย พัฒนาการอ่านสามารถเล่าเรื่อง
ย่อเรื่อง ถ่ายทอดความรู้ ความคิดจากการอ่านไปใช้ได้ เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและ
ใช้การอ่านในการตรวจสอบความรู้

2.3.3 สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงตามลักษณะคำประพันธ์ที่หลากหลาย
และวิเคราะห์คุณค่าด้านภาษา เนื้อหา และสังคม จากบทประพันธ์ที่มีคุณค่านำไปใช้อ้างอิง เลือกอ่าน
หนังสือและสื่อสารสนเทศทางสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อ อิเล็กทรอนิกส์อย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนาตนด้าน
ความรู้และการทำงาน มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน

ทักษะพื้นฐานของการอ่านจับใจความ

การอ่านเป็นกระบวนการที่จะพึงเป็นการทำงานประสานกัน ระหว่างการมองเห็น
การได้ยินและการแปลความของสมอง ดังนั้น ทักษะการอ่านขั้นพื้นฐานจึงเกี่ยวข้องกับลำดับขั้นของ
การคิด นักจิตวิทยาการอ่านได้นำหลักของ Bloom มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของ
การอ่านมี 6 ขั้น คือ จำ เข้าใจ นำไปใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ผู้ที่มีทักษะการอ่าน
ทั้ง 6 ขั้นนี้ จึงจะถือว่าเป็นผู้บรรลุเป้าหมาย ของการอ่าน

ขั้นที่ 1 จำ เป็นขั้นแรกของการอ่านที่สมองต้องจำเรื่องราวให้ได้จำความหมาย
ของคำ ให้คำจำกัดความของคำยาก จำชื่อตัวละครและเหตุการณ์สำคัญ การที่ครูจะรู้ว่านักเรียนมี
ความจำเรื่องที่อ่านได้มากหรือน้อยก็ใช้วิธีตั้งคำถามให้นักเรียน ตอบคำถามการให้คำจำกัดความ
การบอกความหมายหรืออาจให้สะกตคำที่ได้อ่านจาก เรื่องที่กำหนดให้

ขั้นที่ 2 เข้าใจ เป็นขั้นที่ผู้อ่านสามารถเล่าเรื่องที่อ่านด้วยคำพูดของตนเองได้
เข้าใจความคิด ถ้อยคำ ประโยคและข้อความที่ให้คติสอนใจ สรุปเรื่องเป็นข้อคิด โดยใช้คำพูดของตน
ดังนั้น การที่ครูจะประเมินว่านักเรียนมีความเข้าใจมากหรือน้อย ควรตั้งเป็นคำถามด้วยการเล่าเรื่อง
สรุปเรื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

ขั้นที่ 3 นำไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้อ่านควรมีการฝึกนำถ้อยคำ ประโยค และเหตุการณ์ที่ได้
จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นใหม่หรือนำไปใช้ แก้ปัญหาในวิชาอื่น ๆ ดังนั้น
คำถามที่ใช้จึงมักจะกำหนดเป็นสถานการณ์ให้ผู้อ่านพิจารณาในการนำความรู้มาใช้ประโยชน์

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้ผู้อ่านแยกองค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการอ่าน การรู้จักแยกความหมายของคำที่มีความหมายหลายอย่าง สามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกี่ยวข้องกันเลย

ขั้นที่ 5 สังเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้ผู้อ่านรู้จักสรุปแนวคิดของเรื่อง ค้นหาลักษณะโครงสร้างที่คล้ายคลึงกับเรื่องที่เคยอ่าน สุภาษิตหรือคำพังเพยที่มีความหมาย เปรียบเทียบแล้วใกล้เคียงกันอีกทั้งยังสามารถสรุปแนวคิดที่เหมือนกัน และแตกต่างกันได้ด้วย

ขั้นที่ 6 ประเมินค่า เป็นขั้นสูงสุดของการคิดที่ให้ผู้อ่านรู้จัก ตัดสินเรื่องที่อ่านว่าอะไรคือส่วนที่เป็นจริง และอะไรคือส่วนที่เป็นเท็จ พิจารณาและค้นหา คุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง ได้แก่ ความรัก ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ทั้งความเป็นเหตุเป็นผล เพื่อฝึกให้ผู้อ่านรู้จักสังเกตการณ์ ใช้ถ้อยคำ การบรรยายที่ทำให้เกิดภาพพจน์ ตลอดจน ความประทับใจอื่น ๆ ที่ได้จากการอ่าน

การอ่านตีความ

นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านตีความไว้หลายคำ เช่น การพินิจสาร การวินิจฉัยสาร หรือวินิจฉัยสาร ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Interpretation มีความหมาย การอ่านหรือความหมายตรงคำศัพท์ว่า ตรวจตรา พิจารณา เรื่องราวอันเป็นความหมายที่ผู้เขียนประสงค์จะส่งมาให้ผู้อ่านรับทราบ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ (2558) ให้ความหมายของการอ่านตีความไว้ ดังนี้ การอ่านอย่างพิจารณาความคิด ความรู้สึกหรือเจตนาารมณ์ ของผู้เขียนที่แฝงอยู่นอกเหนือไปจากเนื้อเรื่อง เป็นขั้นตอนการอ่านสูงขึ้นไปกว่าการอ่านวิเคราะห์

ภาสกร เกิดอ่อน และคณะ (2558) ให้ความหมายของการอ่านตีความไว้ว่า การอ่านตีความเป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องใช้ความคิด พิจารณา สารสำคัญของเรื่องว่า ผู้เขียนมีเจตนาใด เช่น แนะนำ สั่งสอน เสียดสี ประชดประชัน หรือต้องการสื่ออะไรแก่ผู้อ่าน ทั้งนี้ผู้อ่านต้องสามารถตีความหมายของคำทั้งความหมาย นัยตรงและนัยประหวัดของข้อความและสำนวนได้ถูกต้อง ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ ความสนใจ ทักษะคิด จินตนาการ สติปัญญาและวัยของผู้อ่าน โดยบางครั้งต้องอาศัยเนื้อความหรือบริบทแวดล้อม และประสบการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ สารนั้นอาจเป็นความตั้งใจหรือเจตนาแนะนำ สั่งสอน เตือนสติ โดยอาจใช้กลวิธีที่แตกต่างกัน สรุปได้ว่า การอ่านตีความ หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญา ตีความหมายของเนื้อหา เนื้อเรื่องที่ผู้เขียนได้พรรณไว้ อาจมีทั้งความหมายโดยนัยหรือความหมายแฝงที่ผู้เขียนไม่ได้บอก ความหมายโดยตรง โดยบางครั้งต้องอาศัยเนื้อหา เนื้อความ หรือบริบทแวดล้อมและประสบการณ์ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยความรู้ประสบการณ์เดิมของผู้อ่านช่วยในการอ่านตีความ

ความสำคัญของการอ่านตีความ

วัลภา ศศิวิมล (2541) ได้กล่าวว่า สาเหตุประการหนึ่งที่คุณเขียนไม่นิยมส่งสารถึงผู้อ่าน โดยตรงนั้นอาจเป็นเพราะเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย ข้อคิด ค่านิยมบางประการหรือทำความเดือดร้อน เสียหายให้แก่ผู้อื่นหรือตนเอง ผู้เขียนอาจจะเขียนถึงเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลที่ไม่อ่านเขียนอย่างเปิดเผย จึงต้องเขียนออกมาในรูปของสัญลักษณ์ จึงเป็นหน้าที่ของผู้อ่านที่จะต้องตีความเอง

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ (2546) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการอ่านตีความไว้ว่า

1. ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องทีอ่านได้หลายด้าน หลายมุม
2. ทำให้เห็นคุณค่าและได้รับประโยชน์จากสิ่งที่อ่าน
3. ช่วยฝึกการคิดไตร่ตรองหาเหตุผล
4. ทำให้มีวิจาร์ณญาณในการอ่าน

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการอ่านตีความ คือ ช่วยให้ผู้อ่านสามารถอ่านเรื่องราวที่ซับซ้อน และทำให้เข้าใจเรื่องทีอ่านได้หลายด้าน หลายมุม ได้ฝึกคิดไตร่ตรองและหาเหตุผล ทำให้มีวิจาร์ณญาณในการอ่านผู้อ่านเห็นคุณค่า และได้รับประโยชน์จากสิ่งที่อ่าน

ประเภทของการอ่านตีความ

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2549) ได้แบ่งประเภท ของการอ่านตีความไว้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การอ่านออกเสียงอย่างตีความ (การอ่านตีบท) เป็นการอ่าน แบบทำเสียงให้สมบอบบาท แต่อารมณ์กับบทที่อ่านและความรู้สึกให้เหมาะสม
2. การอ่านตีความเป็นการอ่านที่ต้องศึกษาทำความเข้าใจงานเขียนทุกแง่ทุกมุม เพื่อตีความเป็นพื้นฐานของการอ่านออกเสียงอย่างตีความ

ความรู้เกี่ยวกับการอ่านตีความ

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2549) ได้สรุปความรู้เกี่ยวกับการอ่านตีความไว้ ดังนี้

1. เสียง (คำ) และความหมายเสียงของคำที่แตกต่างกันย่อมสื่อความหมายที่แตกต่างกัน ผู้อ่านต้องวิเคราะห์ว่าเสียงของคำที่ผู้เขียนใช้นั้นสัมพันธ์กับความหมายอย่างไร
2. ภาพพจน์ อ่านต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องภาพพจน์ ซึ่งจะช่วยให้การอ่านตีความมีความกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น เช่น ภาพพจน์ อุปมา อุปลักษณ์ นามนัย อธิพจน์ บุคลาธิษฐาน เป็นต้น

3. สัญลักษณ์ ในทางวรรณกรรม หมายถึง สิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมักจะเป็นรูปธรรมที่เป็นเครื่องแทนนามธรรม เช่น ดอกไม้แทนหญิงงาม พระเพลิงแทน ความร้อนแรง ฯลฯ แบ่งเป็นสัญลักษณ์ตามแบบแผนและสัญลักษณ์ส่วนตัว

4. พื้นหลังของเหตุการณ์ คือ ความเป็นไปในสมัยที่งานเขียน เรื่องนั้นได้แต่งขึ้น รวมถึงลัทธิความเชื่อ สภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และความเป็นอยู่ของยุคสมัยนั้น ๆ

5. ความรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความ ได้แก่ ความรู้ เกี่ยวกับประวัติผู้แต่ง ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ จิตวิทยา ปรัชญา ศาสนา

6. องค์ประกอบที่ทำให้การอ่านตีความแตกต่างกัน ได้แก่ ความสนใจ ประสบการณ์ จินตนาการ เจตคติ ระดับสติปัญญา ความรู้และวัย

7. เกณฑ์การพิจารณาการอ่านตีความ การตีความงานเขียน ความผิดถูกไม่ใช่เรื่องสำคัญ อยู่ที่ความลึกซึ้งกว้างขวางและมีความสมเหตุสมผล กลวิธีการอ่านตีความ

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2549) ได้สรุปกลวิธีการอ่านตีความไว้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อการตีความ หมายถึง การพิจารณา รูปแบบเนื้อหา กลวิธีการแต่ง และการใช้ภาษาของงานเขียน

2. พิจารณารายละเอียดของงานเขียนจะต้องพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ คือ

2.1 พิจารณาว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง เรื่องใดเป็นข้อคิดเห็น ตลอดจนความรู้สึกและอารมณ์ของผู้เขียน ซึ่งอาจแสดงออกโดยตรง หรือแสดงออก โดยผ่านพฤติกรรมของตัวละคร

2.2 วิเคราะห์และรวบรวมปฏิกิริยาของผู้อ่านที่มีต่องานเขียน เป็นการที่ผู้อ่านวิเคราะห์ตัวเอง

2.3 การพิจารณาความคิดแทรก หมายถึง การพิจารณา ข้อความรู้ ความคิดที่ผู้เขียนมีไว้ในใจ แต่ไม่ได้เขียนไว้ในงานเขียนนั้นตรง ๆ

3. การตีความงานเขียนนำข้อมูลต่าง ๆ ประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจ แล้วตีความงานเขียนว่าผู้เขียนส่งสารอะไรมาให้แก่ผู้อ่าน

4. แสดงความคิดเสริม เป็นการที่ผู้อ่านแสดงความคิด ของผู้อ่านเอง โดยที่กระบวนการอ่านตีความนั้นมีส่วนช่วยยู่ให้คิด เป็นความรู้ ความคิดเห็น ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้นใหม่

หลักเกณฑ์การอ่านตีความ

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2549) ได้สรุปหลักเกณฑ์การอ่านตีความไว้ ดังนี้

1. อ่านเรื่องที่จะตีความนั้นให้ละเอียดแล้วพยายามจับประเด็นสำคัญให้ได้

2. ขนาดที่อ่านต้องพยายามคิดหาเหตุผลและใคร่ครวญอย่างรอบครอบ แล้วนำมาประมวลเข้ากับความคิดของตนเองว่า ข้อความหรือเรื่องนั้นมีความหมายถึงสิ่งใด

3. พยายามทำความเข้าใจกับถ้อยคำที่เห็นว่ามีมีความสำคัญ และจะต้องไม่ลืมตรวจสอบบริบทด้วยว่าบริบทหรือสิ่งแวดล้อมนั้นได้กำหนดความหมายของคำนั้นอย่างไร

4. ต้องระลึกไว้เสมอว่า การตีความไม่ใช่การถอดคำประพันธ์ เพราะการตีความเป็น การจับเอาแต่ใจความสำคัญและคงไว้ซึ่งคำของข้อความเดิม

5. การเขียนเรียบเรียงถ้อยคำที่ได้จากการตีความนั้นจะต้องให้มีความหมายชัดเจน

6. การตีความไม่ว่าจะเป็นการตีความเกี่ยวกับเนื้อหา หรือเกี่ยวกับน้ำเสียงก็ตาม เป็นการตีความตามความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของผู้ตีความเอง ดังนั้น ผู้อ่านจึงอาจจะไม่เห็น พ้องด้วยก็ได้

องค์ประกอบที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านตีความ

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (2552) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญซึ่งจะช่วยให้ เข้าใจข้อเขียนที่อ่านได้อย่างสมบูรณ์ไว้ดังสรุปได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับภาษา (language Forms) ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษา ทางด้านไวยากรณ์และความหมายของคำศัพท์และสำนวนโวหาร ต่าง ๆ

2. องค์ประกอบด้านข้อเขียนและบทอ่าน (Signification and Value of Text) บทอ่านสื่อสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทย่อมมีวัตถุประสงค์ รูปแบบการเขียน (Text Type) และลีลาการใช้ ภาษาแตกต่างกันไป เพื่อแสดงภาพลักษณ์ของข้อความ (Passage) ให้มีเอกลักษณ์จำเพาะของตนเอง และมีลักษณะเป็นแบบแผนเป็นสากลนิยมถ่ายทอด เรียนรู้กันได้ ผู้อ่านจึงต้องตระหนักและเข้าใจใน ความแตกต่างของภาพลักษณ์ดังกล่าว โดยจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของการเขียนกลวิธี การนำเสนอลีลาและแบบแผนการใช้ภาษาของข้อเขียน เป็นต้น

3. องค์ประกอบด้านภูมิหลังความรู้และความสามารถ ทางความคิดของผู้อ่าน (Schema) ซึ่งประกอบด้วย

3.1 ความสามารถและความถนัดด้านภาษา หมายถึง การที่ผู้อ่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์ ประโยค ลักษณะโครงสร้างของเนื้อความ รูปร่างแต่ละประเภทและ มีความเข้าใจข้อความที่อ่านก่อนว่ามีวัตถุประสงค์และกลวิธีการ นำเสนออย่างไร รวมทั้งการมีความรู้ และความถนัดเกี่ยวกับรูปแบบการเขียน แบบแผน การใช้โวหารลีลาการใช้ภาษา และโครงสร้างของ เนื้อเรื่องมาก่อนดังที่กล่าวไว้ในข้อ 2 สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะช่วยให้ผู้อ่านเกิดภาพนึกและจินตนาการ ต่อการรับรู้และซึมซับงานเขียนนั้นได้ทันที

3.2 ความรู้รอบตัวและความถนัดเฉพาะสาขาวิชา (Background Knowledge) โครงสร้างความรู้เดิมเกี่ยวกับปัจจัยด้านความรู้และแนวคิดสำคัญ ๆ ของเนื้อหา หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางโลกและสังคม หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน การที่ผู้อ่าน มีภูมิหลังเหล่านี้มาบ้างจะช่วยให้เกิดจินตภาพหรือความพร้อมและความกระจำงในการอ่านมากกว่า ผู้ที่ขาดประสบการณ์ โดยเฉพาะการอ่านนวนิยาย สารคดีท่องเที่ยว ชีวประวัติ บุคคลสำคัญ

สิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งต้องอาศัยทั้งความรู้ สาขาวิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ รวมทั้งประสบการณ์ตรงที่เคยรับรู้หรือสัมผัสมาก่อน เพื่อประกอบการตั้งสมมติฐานล่วงหน้าปรับความคิดและคาดเดาการอ่านต่อไป อีกทั้งยังช่วยให้ผู้อ่านตีความประโยคและคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการนิยามศัพท์เทคนิค เฉพาะสาขาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

3.3 จิตพิสัยและทัศนคติของผู้อ่าน (Affective and Attitude) โครงสร้างความคิดเดิมด้านทัศนคตินี้จะเกี่ยวข้องกับสภาวะด้านจิตใจของผู้อ่านที่มีต่อค่านิยมหรือความนิยมชมชอบในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการสะสมของมวลความรู้สึก ความชอบ และการกระทำของผู้อ่าน จึงกลายเป็นแรงผลักดันที่แฝงอยู่ในตัวผู้อ่านที่แสดงออกมาในรูปปฏิกิริยาสนองตอบต่อเรื่องที่อ่านทั้งในด้านบวกหรือลบ โดยอิงกับจิตพิสัย (Affection Domain) ของผู้อ่านเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้อ่านมักจะนิยมอ่านเรื่องที่สอดคล้องกับค่านิยมความถนัด และความสนใจของตนเอง อีกทั้งยังมีอิทธิพลโน้มน้าวความเชื่อความศรัทธาของผู้อ่านต่อเรื่องที่อ่านนั้นในแง่วิสัยทัศน์เชิงนิยามเขตระหนักถึงประโยคที่ผู้อ่านจะได้รับอันเนื่องจากการมีกรอบอ้างอิงความคิดคล้ายคลึงกันมาก่อน

3.4 ความรู้ด้านภูมิหลังประสบการณ์ของผู้เขียน (Author's Background) การที่ผู้อ่านมีความรู้เกี่ยวกับผู้เขียนมาก่อน เช่น เข้าใจเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อ ความถนัด ความสนใจ ความชำนาญพิเศษ รวมทั้งคุณสมบัติอื่น ๆ ของผู้เขียน จะมีอิทธิพลต่อการอ่านและเข้าใจความคิดหรือนัยความหมายต่าง ๆ ที่แทรกซ่อนอยู่ในข้อเขียนเหล่านี้ อีกทั้งยังมีอิทธิพลสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้อ่านด้วย ส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความประจักษ์ และซาบซึ้งในอรรถรสของเรื่องเป็นพิเศษ

3.5 ความเข้าใจในด้านภูมิหลังทางวัฒนธรรม (Cultural Background) ผู้อ่านจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบททางสังคมที่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและผู้เขียน นอกจากนี้ยังต้องเข้าใจเนื้อหาวัฒนธรรมในด้านประเพณี ความเชื่อ ศาสนา ปรัชญา ความคิด อุดมการณ์ทางการเมือง ฯลฯ ที่แทรกอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยเฉพาะการอ่านนวนิยาย นิทาน เรื่องสั้น บทกวี พงศาวดาร ตำนาน บทวิเคราะห์วิจารณ์ ฯลฯ มักจะมีภูมิหลังทางวัฒนธรรมดังกล่าวแทรกในรูปแบบของถ้อยคำอุปมาอุปไมย คติธรรม คุณลักษณะของตัวละคร เป็นต้น

3.6 ความสามารถในการคิดของผู้อ่าน (Conceptual Abilities) การอ่านเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับกระบวนการทางสมองและกระบวนการคิดอย่างใกล้ชิด ผู้อ่านที่สามารถจัดระบบความคิดของตนได้ดีในด้านการเรียบเรียงความ การจัดลำดับ การตีความ การวินิจฉัย และการสรุปเค้าโครงความคิดรวบยอดของสิ่งที่อ่าน หรือสิ่งที่เห็นได้อย่างคล่องแคล่วย่อมส่งผลต่อการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพทั้งสิ้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการอ่านตีความเป็นกระบวนการของความรู้ความสามารถ การคิดแบบมีกระบวนการ เข้าใจความคิดหรือนัยความหมายต่าง ๆ ที่แทรกซ้อนอยู่ในข้อเขียน

การอ่านเชิงวิเคราะห์

ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์

นักการศึกษาได้ให้ความหมาย ของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

ประพนธ์ เรืองณรงค์ และคณะ (2545) ได้กล่าวว่า การอ่านอย่างวิเคราะห์ เป็นการอ่านที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักการอ่านหนังสืออย่างมีวิจารณญาณ รู้จักแยกแยะความเหมาะสมของ องค์ประกอบในการเขียนทั้งเนื้อหาและรูปแบบ เข้าใจจุดประสงค์และทัศนคติของผู้เขียน รวมทั้ง วิเคราะห์ได้ว่า เรื่องนั้นควรอ่านหรือไม่ควรอ่านอย่างไร การฝึกทักษะการอ่านอย่างวิเคราะห์ ทำให้นักเรียนอ่านหนังสือเป็นและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547) ได้กล่าวว่า การอธิบายถึงการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การแยกแยะรูปแบบของงานประพันธ์ที่อ่านว่าเป็นอะไรแล้ว พิจารณาเนื้อหาว่า ประกอบด้วยอะไรบ้าง โดยแยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เพราะเหตุใด หรือทำไม พิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกรอย่างไร หรือ ประกอบด้วยอะไรบ้าง วิเคราะห์ทัศนคติของผู้แต่ง เพื่อทราบจุดหมายที่อยู่เบื้องหลังผ่านทางภาษาและ ถ้อยคำที่ใช้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547) ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ การอ่านแล้วนำมาแยกแยะข้อดี ข้อบกพร่อง ทางด้านศิลปะการเขียน เนื้อเรื่อง โดยกำหนดจุดมุ่งหมายว่า ต้องการทราบเกี่ยวกับหนังสือแนวใด เรื่องอะไร ต้องการทราบ รายละเอียดแค่ไหน เกี่ยวกับอะไร เมื่อได้หัวข้อแล้วให้อ่านเพื่อให้รู้เรื่องโดยตลอดเรื่อง แล้วนำ ความคิดแยกย่อยเพื่อกรองจนได้แก่นสำคัญของเรื่องที่จะนำมาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาคคุณค่าในเรื่องที่ปรากฏ

ณรงค์ นาริต, (2550 : ออนไลน์) ได้สรุปความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ว่า เป็นการอ่านอย่างละเอียด ด้วยความรอบคอบ มีความเข้าใจในเรื่องเป็นอย่างดี สามารถแยกแยะได้ว่า เรื่องที่อ่านมีที่มาของเรื่องอย่างไร มโนทัศน์ของผู้เขียนและเรื่องที่อ่านคืออะไร สามารถพิจารณาหา เหตุผลประกอบ และรู้จักเปรียบเทียบ จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถสรุปเรื่องและแนวคิดของผู้เขียนได้ สิ่งสำคัญต้องสามารถประเมินค่าได้ว่า เรื่องที่อ่านมีคุณค่าหรือไม่ดีอย่างไร เพราะอะไรผู้อ่านต้องใช้ทั้ง ความรู้ ประสบการณ์ และวิจารณญาณของตนในการนำเสนอทัศนคติต่าง ๆ ในการอ่าน

สุวิทย์ มูลคำ (2550) ได้ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ ความสามารถในการจำแนก แยกแยะ องค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์ เชิงเหตุผลระหว่าง องค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริง หรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ให้ความหมายการอ่าน เชิงวิเคราะห์ว่า หมายถึง การอ่านอย่างละเอียด ครบถ้วน แล้วจึงแยกแยะได้ว่าส่วนต่าง ๆ นั้นมีความหมายและสำคัญ อย่างไรก็ตาม แต่ละส่วนสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ อย่างไร

เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ (2558) กล่าวว่า อ่านตีความ เป็นการอ่าน ที่มุ่งให้เกิดความเข้าใจ ละเอียด แจ่มแจ้ง ในความหมายของคำสำคัญ แต่ละคำ ข้อความแต่ละตอน ตลอดจนความสัมพันธ์ของใจความและใจความสรุปทั้งหมด การอ่านประเภทนี้เป็นขั้นตอนการอ่านที่ เกินไปจากการอ่านเอาเรื่องตามธรรมดา

สรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านที่สามารถรับสารได้ครบถ้วน โดยแยกแยะข้อความครบถ้วน แยกข้อดี ข้อบกพร่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจ สามารถพิจารณาเหตุผล ประกอบและรู้จักการเปรียบเทียบ กลับกรองจนได้แก่นสำคัญของเรื่องที่จะนำมาวิเคราะห์

ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นทักษะการอ่านที่ สูงขึ้นกว่าการอ่านทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ มิใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความรู้ และความเพลิดเพลินเท่านั้น แต่ยังต้องมีการวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนในด้านต่าง ๆ ด้วย ผู้จัดการอ่านคิดวิเคราะห์ให้ผู้เรียนอ่านอย่าง จริงจังเพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ ความคิด การตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนิน ชีวิต การวิเคราะห์การอ่าน

1. การวิเคราะห์การอ่าน ประกอบด้วย 1.1) รูปแบบ 1.2) กลวิธีในการประพันธ์ 1.3) เนื้อหาหรือเนื้อเรื่อง 1.4) สำนวนภาษา

2. กระบวนการวิเคราะห์ มีสิ่งที่ต้องพิจารณา ดังต่อไปนี้

2.1 ดูรูปแบบของงานประพันธ์ว่า ใช้รูปแบบใดอาจเป็นนิทาน บทละคร นวนิยาย เรื่องสั้น บทร้อยกรอง หรือบทความจากหนังสือพิมพ์

2.2 แยกแยะเนื้อหาออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไหร่

2.3 แยกพิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่า ประกอบด้วยอะไรบ้าง

2.4 พิจารณาให้เห็นว่า ผู้เขียนใช้กลวิธีเสนอเรื่องอย่างไร

3. การวิเคราะห์ในชั้นต่าง ๆ

3.1 การอ่านวิเคราะห์คำ เป็นการอ่านเพื่อเพิ่มให้มีถ้อยคำ ไวยากรณ์ ประโยค หรือข้อความต่าง ๆ โดยสามารถบอกได้ว่า คำใดใช้อย่างไร ใช้ผิดความหมาย ผิดหน้าที่ไม่เหมาะสม ไม่ชัดเจนอย่างไร ควรจะต้องหาทางแก้ไขปรับปรุงอย่างไร เป็นต้น เช่น

3.1.1 อย่าเอาไปใช้ทับกระดาษ

3.1.2 ที่นี้รับอัดพระ

3.1.3 เขาท่องเที่ยวไปทั่วพิภพ

3.1.4 เจ้าอาวาสวัดนี้มรณกรรมเสียแล้ว

3.2 การอ่านวิเคราะห์ประโยค การอ่านวิเคราะห์ประโยค เป็นการอ่านเพื่อแยกแยะประโยชน์ต่าง ๆ ว่าเป็นประโยคที่ถูกต้องชัดเจนหรือไม่ ใช้ประโยคผิดไปจากแบบแผนของภาษาอย่างไร เป็นประโยคที่ต้องสมบูรณ์เพียงใดหรือไม่ มีหน่วยความคิดในประโยคขาดเกินหรือไม่ เรียงลำดับความในประโยคที่ใช้ได้ถูกต้องชัดเจนหรือไม่ ใช้พุ่มเพื่อยโดยไม่จำเป็น หรือใช้รูปประโยคที่สื่อความหมายชัดเจนหรือไม่ เมื่อพบข้อบกพร่องแล้วก็สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ เช่น

3.2.1 สุขภาพของคนไทยไม่ดีขึ้น

3.2.2 การแก้ปัญหาจราจรในกรุงเทพฯ เกิดการจราจร

3.2.3 ทุกคนย่อมประสบความสำเร็จท่ามกลาง ความขยันหมั่นเพียร

3.2.4 เขามักจะเป็นหวัดในทุกครั้งที่ฝนเริ่มตก

3.3 การอ่านวิเคราะห์ทัศนคติของผู้แต่ง ผู้อ่านต้องพิจารณา ไตร่ตรองให้รอบคอบว่า ผู้เขียนเสนอพรรณสมณีน่านักเหตุผลประกอบข้อเท็จจริงน่าเชื่อถือเพียงใด เป็นคนมองโลกในแง่ใด เป็นต้น

3.4 การอ่านวิเคราะห์รส การอ่านวิเคราะห์รส หมายถึง การอ่านอย่างพิจารณาถึงความซาบซึ้งประทับใจที่ได้จากการอ่าน วิธีการที่จะทำให้เข้าถึง รสอย่างลึกซึ้ง คือ การวิเคราะห์รสของเสียง และรสของภาพ

3.4.1 รสของเสียง ผู้อ่านจะรู้สึกได้ชัดจากการอ่านออก เสียงดัง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านอย่างปกติ หรือการอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งจะช่วยให้รู้สึกถึง ความไพเราะ ความเคลื่อนไหว ซึ่งแฝงอยู่ในเสียง ทำให้เกิดความรู้สึกไปตามท่วงทำนอง ของเสียงสูงต่ำจากเนื้อเรื่องที่อ่าน

3.4.2 รสของภาพ เมื่อผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความเข้าใจ เรื่องในขณะเดียวกันทำให้เห็นภาพด้วย เป็นการสร้างเสริมให้ผู้อ่านได้เข้าใจความหมาย การเขียนบรรยายความด้วยถ้อยคำไพเราะทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองก่อให้เกิดภาพขึ้น ในใจผู้อ่าน ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและเข้าใจความหมายของเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

3.5 การอ่านวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหาและตีความเนื้อหาของข้อความ

3.5.1 การวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหา มีหลักปฏิบัติ ดังนี้

1) การจัดประเภทหนังสือตามชนิดและเนื้อหา หนังสือแต่ละประเภท มีวิธีการต่างกัน ก่อนอ่านหนังสือวิเคราะห์หัว หนังสือเล่มนั้นอยู่ใน ประเภทใด การแบ่งประเภท

จะดูแต่ชื่อเรื่อง หรือลักษณะภายนอกเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องสำรวจเนื้อหาด้วย อย่างไรก็ตาม ชื่อเรื่องเป็นสิ่งแรกที่ใช้เป็นแนวทางได้ ย่อมต้องการพยายามตั้งชื่อเรื่องให้ตรงแนวเขียนหรือ จุดมุ่งหมายในการเขียนของตนให้มากที่สุด

2) สรุปลงให้สั้นที่สุดว่า หนังสือนั้นกล่าวถึงอะไร หนังสือที่ดีต้องมี เอกภาพ มีการจัดองค์ประกอบของส่วนย่อยอย่างเป็นระบบ ผู้อ่านต้อง พยายามสรุปภาพดังกล่าว ออกมาเพียง 1-2 ประโยค ว่าหนังสือเล่มนั้นมีอะไรเป็นจุดสำคัญ หรือเป็นแก่นเรื่อง แล้วจึงหา ความสัมพันธ์กับส่วนสัมพันธ์ต่อไป

3) กำหนดโครงสร้างเชิงของหนังสือ เมื่ออ่านต้องตั้งประเด็นด้วยว่า จากเอกภาพของหนังสือเล่มนั้น อะไรเป็นส่วนประกอบสำคัญบ้าง ส่วนที่สำคัญ ๆ สัมพันธ์กัน โดยตลอดหรือไม่ และแต่ละส่วนก็มีหน้าที่ของตน สนับสนุนซึ่งกันและกันหรือไม่

4) กำหนดปัญหาที่ผู้เขียนต้องการแก้ ผู้อ่านควร พยายามอ่าน และ ค้นพบว่า ผู้เขียนเสนอปัญหาอะไร อย่างไร มีปัญหาย่อยอะไร และ ให้คำตอบตรง ๆ หรือไม่ การตั้งปัญหาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจเรื่องแจ่มแจ้ง ยิ่งตั้งปัญหาได้กว้างขวางลึกซึ้งเพียงใด ยิ่งเข้าใจได้เพิ่มขึ้นเพียงนั้น

3.6 การตีความเนื้อหาของหนังสือ การตีความเป็นสิ่งที่ผู้อ่านทำความเข้าใจ ความคิดของผู้เขียน พิจารณาวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้บอกความหมายหรือใน ของข้อความที่เขียนออกมาตรง ๆ แต่ความรู้ ความเข้าใจ บริบทของเรื่องเป็นอย่างดี เราจะเห็นด้วย หรือไม่ก็ตาม แต่การพยายามเข้าใจเช่นนั้นอย่างแจ่มแจ้ง การตีความเนื้อหาของหนังสือ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.6.1 ความหมายของคำสำคัญ และค้นหาประโยค สำคัญที่สุดผู้อ่านต้อง พยายามเข้าใจคำสำคัญ และเข้าใจประเด็นที่สำคัญที่ผู้เขียนเสนอ เพื่อเข้าใจความคิดของผู้เขียนได้ เป็นเหตุ ประโยคสรุปความคิดสำคัญของผู้เขียน โดยพิจารณาว่า ประโยคใดเป็นประโยคเหตุ ประโยคใดเป็นประโยคผล ประโยคใดเป็นข้อสรุป ซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้สรุปความคิดออกมาให้เห็น ชัดเจน แต่ผู้อ่านต้องพยายามสรุป ออกมาให้ได้

3.6.2 ตัดสินว่า อะไรคือการแก้ปัญหาของผู้เขียน เมื่อผู้อ่านตีความสำคัญ ให้ตรงกับผู้เขียนเข้าใจความสำคัญของผู้เขียน และสรุปความคิด ของผู้เขียนได้แล้ว ผู้อ่านก็จะ วิเคราะห์หรือตัดสินได้ว่า จากเรื่องราวหรือเหตุผลต่าง ๆ ที่ผู้เขียนนำเสนอ นั้นมีความสมเหตุสมผล

3.6.3 หนักแน่นน่าเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใด เพื่อนำไปสู่การวิจารณ์หนังสือ เรื่องนั้น ๆ ต่อไป

3.7 การพิจารณาคอลัมน์ต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์เป็นหนังสือที่คนจำนวนมากอ่านเป็นประจำทุกวัน มีคอลัมน์หลากหลาย การอ่านหนังสือพิมพ์มีแนวการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.7.1 การพาดหัวข่าว การพาดหัวข่าวเป็นการตั้งชื่อเขาให้กะทัดรัด และพิมพ์ตัวอักษรขนาดใหญ่เป็นพิเศษเพื่อดึงดูดความสนใจ การพาดหัวข่าวที่ดีมีลักษณะ ดังนี้

- 1) หัวข่าวตรงกับสาระของข่าว ผู้เขียนข่าวไม่ควรพาดหัวข่าวไม่ตรงกับเนื้อข่าวเพื่อเรียกร้องความสนใจ
- 2) หัวข่าวใช้ภาษาที่กะทัดรัด เข้าใจง่าย ไม่ควรใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด และใช้คำผิดความหมายเพียงเพื่อประโยชน์ทางการขาย โดยไม่คำนึงถึงคุณค่าทางภาษา เช่น 2.1) ทักษิณาพิการหวัง 30 ทอง (2.2) เปิดตัวกินปุ๋ยวัดใจนายก (2.3) หื่นรมสังกรรมสาวรุ้น

3.7.2 เนื้อหาของข่าว มีแนวพิจารณา ดังนี้

- 1) เนื้อหาข่าวที่ดีต้องเป็นข่าวจริงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ควรมีความคิดเห็น หรือเนื้อหาตามใจผู้เขียนเพื่อให้ผู้ฟังชื่นชม ข่าวที่ดีต้องเป็นข่าวที่ส่งผลกระทบต่อคนหมู่มาก หรือส่วนรวม เช่น ข่าวการเมือง การเลือกตั้ง ข่าวการปกครองข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการประกอบอาชีพ หรือข่าวเกี่ยวกับอนามัย เป็นต้น ไม่ควรเป็นข่าว ของคนใดคนหนึ่ง เพื่อยกย่องเชิดชูโดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง และต้องเป็นข่าวที่ไม่ทำลายความมั่นคงของชาติความสงบสุขของประชาชนและศีลธรรมอันดีงาม
- 2) ภาษาที่ใช้เป็นภาษาสุภาพ ไม่ควรใช้ภาษา หยาบคาย
- 3) การเล่าเหตุการณ์ในข่าวควรเล่าตามลำดับตั้งแต่ ต้นจนจบไม่ปิดบังอำพราง มีเงื่อนไขสลับซับซ้อน
- 4) การเล่าเหตุการณ์ทุกตอน ต้องอ้างอิงหลักฐาน ที่มา สถานที่ เวลา รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง ควรเป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์ใจที่ปกป้อง ผู้บริสุทธิ์ ผู้เยาว์ หรือจรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์

3.7.3 การพิจารณาบทความในหนังสือพิมพ์มี แนวพิจารณา ดังนี้

- 1) ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้ที่รู้เรื่องที่เขียนอย่างถ่องแท้ มีข้อมูลสามารถอ้างอิงได้
- 2) ผู้เขียนบทความต้องแสดงความคิดเห็น โดยอาศัยข้อเท็จจริง และเหตุผลอื่น ๆ สอบอย่างกว้างขวาง การแสดงความคิดเห็นเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ใจ ไม่ใช้ความรู้สึกของตนเองเป็นตัวกำหนดเพียงอย่างเดียว การแสดงความคิดเห็นนั้นควรเป็นไปในทางสร้างสรรค์ และไม่อคติลำเอียง

3) การวิจารณ์ของผู้เขียนบทความ ตั้งอยู่บน หลักการ การดำเนิน ไม่ควรเน้นที่ตัวบุคคล เน้นที่วิธีการหรือหลักการ ควรชี้ให้เห็นปัญหา และเสนอแนวทางแก้ปัญหา อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ รูปแบบการเขียนและการใช้ภาษา ควรมีความถูกต้อง เข้าใจง่าย ไม่ใช้ถ้อยคำ ที่สอเลียดหยาบคาย

3.7.4 การพิจารณาคอลัมน์อื่น ๆ นอกจากข่าวและบทความแล้ว วารสาร หรือหนังสือพิมพ์ยังมีอีกหลากหลายคอลัมน์ เช่น บันเทิงคดี อากาศ โฆษณา ความรู้ต่าง ๆ การพิจารณาในแต่ละคอลัมน์ควรพิจารณาเรื่องการใช้ภาษา การเขียน และคุณค่าที่ได้รับจากการอ่าน เป็นต้น

แนวการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์ ทักษะการอ่าน เพื่อแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งนักเรียนอ่านวิเคราะห์โดยการพูด หรือการเขียนสื่อความให้ผู้อื่นเข้าใจ แนวคิดในด้านต่าง ๆ อย่างมีหลักการและมีเหตุผล การสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ควรจัดเตรียมเรื่องราว เนื้อหาหรือข้อความต่าง ๆ โดยจัดเตรียมเอกสารหรือมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษาหรือรวบรวมมา ก็ได้ แต่สิ่งที่สำคัญก็คือเนื้อหา หรือเรื่องราวที่จะนำมาวิเคราะห์นั้นต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ด้วย เช่น ฝึกให้นักเรียนแยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นก็ควรนำมาจากข่าวหรือ บทความในหนังสือพิมพ์ เป็นต้น แนวการจัดการเรียนการสอนอาจใช้วิธีการ ดังนี้

1. ให้นักเรียนอ่านข้อความสั้น ๆ แล้ววิเคราะห์คำที่ผู้เขียน เลือกใช้ คำใดใช้ คำผิด ความหมายคำใดใช้ผิดหน้าที่ คำใดที่ใช้เหมาะสม หรือไม่ชัดเจน พร้อมทั้งให้ตัวอย่างแนวทางแก้ไข
2. ให้นักเรียนอ่านเรื่องราวสั้น ๆ และวิเคราะห์ประโยคที่ผู้เขียนใช้ว่า มีความถูกต้อง ชัดเจนหรือไม่ผิดจากแบบแผนของภาษาอย่างไร เป็นประโยคที่ถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ การเรียงลำดับความในประโยคถูกต้องหรือไม่ใช้ประโยคกะทัดรัด หรือไม่ใช้คำฟุ่มเฟือยเกินความ จำเป็นหรือไม่นักเรียนมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงอย่างไร

3. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องราวสั้น ๆ แล้ววิเคราะห์ทีละเรื่องก็ได้ เช่น เรื่องที่ 1 วิเคราะห์ความถูกต้องชัดเจนของการใช้ประโยค เรื่องที่ 2 วิเคราะห์การเรียง ลำดับความในประโยค ฯลฯ สิ่งสำคัญคือข้อความที่เลือกมาต้องมีเนื้อหาเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์ของครูที่ตั้งไว้

3) ให้นักเรียนอ่านบทความสั้น ๆ แล้ววิเคราะห์ทัศนคติของผู้แต่ง ว่าเป็นความคิดที่มีเหตุผลน่าเชื่อถือ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงหรือแสดงทรรศนะ เชิงเพ้อฝัน

แนวการวัดและการประเมินผล

การวัดผลประเมินผลอาจใช้วิธีการ ดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมในการวิเคราะห์คำวลี หรือประโยค
นอกจากนั้นควรวัดผลด้านเหตุผล การวิเคราะห์ที่ทัศนะของผู้เขียนจากเรื่องทีอ่าน ตลอดจนประเมินผลจากความตั้งใจสนใจและผลงานที่ได้มอบหมาย
2. ให้นักเรียนเลือกอ่านบทร้อยกรองที่นักเรียนชอบ แล้วสรุปความเป็นร้อยแก้วโดยใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย
3. ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองเรื่อง..... แล้ววิเคราะห์ วิจาร์ณ บทที่อ่านในด้านรูปแบบฉันทลักษณ์ ความคิดและเนื้อหาสาระในบทร้อยกรอง กลวิธีในการแต่งของบทร้อยกรองและสิ่งที่ผู้เขียนฝากไว้ในบทร้อยกรอง
4. ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองเรื่อง แล้ววิเคราะห์ ว่า เนื้อหาของบทร้อยกรองให้อารมณ์ความรู้สึกสอดคล้องกับเนื้อหาของบทร้อยกรอง หรือไม่อย่างไร นักเรียนมีความซาบซึ้งประทับใจกับบทร้อยกรองที่อ่านหรือไม่ ต่อจากนั้นจึงพิจารณาความสามารถและผลการทำงานด้วยการวัดผลความถูกต้องของการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาการสรุปความ การวิเคราะห์ วิจาร์ณบทร้อยกรองและความตั้งใจในการทำ กิจกรรม
5. ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วสรุปความให้ถูกต้องชัดเจน ตามแบบที่กำหนดให้
6. ให้นักเรียนอ่านเรื่องและสรุปความจากเรื่องพร้อมทั้ง แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์
7. ให้นักเรียนอ่านข่าวหรือบทความจากหนังสือพิมพ์แล้ว ชิดเส้นใต้ข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อที่เป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียนหรือสัญลักษณ์ ที่แตกต่างกัน
8. ให้นักเรียนตัดข่าวจากหนังสือพิมพ์แล้ววิเคราะห์ข่าวนั้น มีการนำเสนอเฉพาะข้อเท็จจริงหรือมีความคิดเห็นของผู้เขียนแทรกอยู่ด้วย พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบว่าความคิดเห็นของผู้เขียนน่าเชื่อถือหรือไม่เพียงใด
9. ให้นักเรียนวิเคราะห์วิจารณ์การพาดหัวข่าวของ หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ในแง่การใช้สำนวนภาษา การสื่อความหมายและความสอดคล้องกับเนื้อหาของข่าวนั้น ๆ
10. ให้นักเรียนตัดข้อความโฆษณาจากสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ในด้านความน่าเชื่อถือ การใช้สำนวนภาษา ความน่าสนใจของการนำเสนอ
11. ให้นักเรียนอ่านเรื่อง แล้วตีความเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เขียนและสรุปความคิดเห็นของผู้เขียน พร้อมทั้งเสนอแนวความคิดของนักเรียนที่มีต่อหนังสือเล่มนั้น

12. ให้นักเรียนเลือกวิเคราะห์วิจารณ์บทความ หนึ่งเรื่อง ในเรื่องรูปแบบการนำเสนอกลวิธี การแต่งเนื้อหาและการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา

13. ให้นักเรียนอ่านเรื่อง และประเมินค่าของเรื่องที่อ่าน ทั้งจุดดีและจุดด้อย โดยใช้เหตุผลประกอบทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบและคุณค่าทางวรรณคดีและสังคม

ส่วนการวัดและการประเมินผลในกิจกรรมต่าง ๆ ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ถูกต้อง

1. ความถูกต้องชัดเจนในการวิเคราะห์วิจารณ์การพาต้าว

2. การใช้สำนวนภาษาในการนำเสนอ

3. การแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ที่ถูกต้อง ชัดเจนเหตุผลที่ใช้

ประกอบการประเมินคุณค่าของหนังสือที่อ่าน

ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ระบุถึง การอ่านเชิงวิเคราะห์ นอกจากจะช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ความคิดและความบันเทิงจากสิ่งที่อ่านเป็นเบื้องต้น แล้วยังก่อให้เกิดประโยชน์อีกหลากหลายประการ คือ

1. ช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพทั้งหมดของงานที่เขียนแต่ละชิ้น เป็นส่วนรวมว่ามีอะไรประกอบอยู่ในลักษณะใด อีกทั้งมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อความแต่ละส่วนว่ามีความสัมพันธ์และประกอบกันเข้ามาเป็นงานเขียนแต่ละชิ้นได้อย่างไร

2. ช่วยให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สามารถเลือกได้ว่าอะไรควรอ่านหรืออะไรอ่านผ่าน ๆ หรืออ่านอย่างตั้งใจอย่างละเอียด เพื่อจะได้เป็นความรู้ความคิดและพัฒนาปัญญา

3. ช่วยให้ผู้อ่านเพิ่มประสิทธิภาพการอ่านให้แก่ตนเอง และทำให้เกิดความรักความชื่นชม ความซาบซึ้ง อีกทั้งเล็งเห็นคุณค่าของงานเขียน

4. ช่วยให้ผู้อ่านนำเอาวิธีการและผลจากการอ่านมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ ช่วยให้ผู้อ่านเกิดทักษะการอ่านสามารถนำทักษะที่อ่านเกิดความรู้ และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้เรื่องการอ่านของ PISA

จากการศึกษาค้นคว้าและหาความหมาย มีนักศึกษาค้นคว้าหลายท่านให้ แนวการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้เรื่องการอ่านของ PISA ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2544) ได้ระบุถึง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลไว้ 3 ระดับ คือ

1. การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และคุณภาพการศึกษาของชาติ โดยสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนที่เรียนในที่สุดท้ายของช่วงชั้นเข้ารับการประเมินทุกคน

2. การประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปีและช่วงชั้น โดยประเมินตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์และประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

3. การประเมินผลระดับชั้นเรียน เป็นการประเมินความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการคุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน เป็นเงื่อนไขหนึ่งในการประเมินผู้เรียนผ่านช่วงชั้นหรือจบการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการประเมินดังกล่าวยังไม่มีรูปแบบวิธีการที่ชัดเจน สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องกำหนดรูปแบบหลักเกณฑ์วิธีการประเมินเอง โดยหลักสูตรได้กำหนดแนวดำเนินการไว้กว้าง ๆ ดังนี้ คือ

- 3.1 กำหนดมาตรฐานการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน
- 3.2 กำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน
- 3.3 กำหนดระบบ วิธีการและผู้ประเมิน
- 3.4 ดำเนินการประเมินตามแนวทางที่กำหนด
- 3.5 สรุปผลการประเมินและตัดสินผลการประเมิน
- 3.6 ซ่อมเสริมผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน
- 3.7 บันทึกผลการประเมินอย่างเป็นระบบ

แนวทางดำเนินการของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีมาตรฐานในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะกำหนดให้มีการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยมีความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ วิธีการประเมินการอ่าน

วิธีการประเมินการอ่านของ PISA ในการทดสอบ PISA ได้ใช้ข้อสอบเป็นตัวแทนของภารกิจการอ่านที่นักเรียนอายุ 15 ปี จะต้องพบและใช้ในอนาคต ในการทดสอบนักเรียนจะได้อ่านข้อความต่าง ๆ หลากหลาย แล้วให้แสดงออกมาว่ามีความเข้าใจอย่างไร โดยให้แสดงออกโดยการตอบโต้ ตอบสนอง สะท้อนออกมาเป็นความคิดหรือคำอธิบายของตนเอง หรือให้แสดงว่าจะสามารถใช้สาระจากสิ่งที่ได้อ่านได้อย่างไร การประเมินมีทั้งการอ่านข้อเขียนที่เป็นข้อความแบบต่อเนื่อง (ได้แก่ ข้อความ แบบต่าง ๆ เช่น การบอกเล่า การพรรณนา การโต้แย้ง ฯลฯ) ข้อเขียนที่ไม่ใช่ข้อความ ต่อเนื่อง (ได้แก่ การอ่านรายการตาราง แบบฟอร์มกราฟ และแผนผัง เป็นต้น) ทั้งนี้ได้ถือเอา

สิ่งที่นักเรียนจะได้พบในโรงเรียน และที่จะต้องใช้ในการชีวิตจริงเมื่อเป็นผู้ใหญ่เป็นพื้นฐาน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2549)

สมรรถนะการอ่านด้านต่าง ๆ 3 ด้าน

PISA ให้ความสำคัญกับการอ่านเพื่อการเรียนรู้มากกว่าการเรียนเพื่อการอ่าน นักเรียนจึงไม่ถูกประเมินการอ่านธรรมดา (เช่น อ่านออก อ่านได้คล่อง แบ่งวรรคตอนถูก ฯลฯ) เพราะถือนักเรียนอายุ 15 ปี จะต้องมึทักษะเหล่านั้นมาแล้วเป็นอย่างดี แต่ PISA จะประเมินสมรรถภาพของนักเรียนในแง่มุมต่อไปนี้

1. ความสามารถที่จะดึงเอาสาระของสิ่งที่ได้อ่านออกมา (ต่อไปจะใช้คำว่าค้นสาระ)
2. ความเข้าใจข้อความที่ได้อ่าน สามารถตีความ แปลความ สิ่งที่ได้อ่านคิด วิเคราะห์เนื้อหา และรูปแบบของข้อความที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต หรือในโลกที่อยู่ (ซึ่งต่อไปจะใช้คำว่าตีความ) พร้อมทั้ง
3. ความสามารถในการประเมินข้อความที่ได้อ่าน และสามารถให้ความเห็นหรือโต้แย้งจากมุมมองของตน (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่าวิเคราะห์)
4. ความสามารถในการใช้การอ่าน โดยดูความสามารถในการใช้การอ่านว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของข้อเขียนได้มากน้อยเพียงใด เช่น การใช้แบบฟอร์มเพื่อการสมัครงาน การใช้เอกสารราชการหรือประกาศแจ้งความ เพื่อสาธารณประโยชน์ การใช้รายงานหรือคู่มือต่าง ๆ เพื่อการทำงานอาชีพ การใช้ตำรา หรือหนังสือเรียน เพื่อการศึกษา เป็นต้น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2549)

บัญชา แสหนทวี (2547) ได้ให้ความหมายของการประเมินนักเรียนนานาชาติ หรือ PISA (Program for International Student Assessment) ว่า องค์การที่ริเริ่มโดยองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจหรือ OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) เป็นการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพในการแข่งขันของเยาวชนในระดับศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักพื้นฐานว่าสภาพของการศึกษาเป็นตัวชี้วัดศักยภาพของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ OECD จะมีโครงการศึกษาวิจัยหลายรูปแบบ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบการศึกษาของประเทศสมาชิก เพื่อป้อนข้อมูลที่เป็นตัวชี้วัดให้ประเทศสมาชิกทราบว่าระบบการศึกษาของชาติได้เตรียมเยาวชนให้พร้อมสำหรับอนาคตเพียงพอหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ผลการประเมินไม่บอกเพียงคุณภาพของการศึกษาขณะปัจจุบัน แต่สะท้อนศักยภาพของพลเมืองถึงความสามารถในการแข่งขันในอนาคตด้วย

ฉวีวรรณ แก้วไทรยะ และสุพจน์ ไชยสังข์ (2557) กล่าวไว้ว่า การกล่าวประเมินจากองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and

Development : OECD) ได้จัดทำรายงานผลการสอบ PISA ร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่อง การสอบ PISA ของแต่ละประเทศ ประเทศต่าง ๆ ที่ส่งนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี เข้าร่วมสอบ PISA ได้พิจารณาเห็นว่า แบบทดสอบ PISA ใช้เปรียบเทียบคุณลักษณะของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน ในเรื่องโครงสร้างและลำดับเนื้อหาของหลักสูตร แตกต่างกันในเรื่องการประยุกต์ใช้วิธีสอนและบริบท ด้านภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม นักเรียนอาจเรียนรู้แตกต่างกันตามพื้นฐานทางครอบครัวและคุณภาพ ของโรงเรียน การประเมินคุณลักษณะจะตรงกันข้ามกับมาตรฐานของหลักสูตรของแต่ละประเทศได้ กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะว่านักเรียนแต่ละคนจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เขาเหล่านั้นจะเผชิญสิ่งที่ ทำทาย และการแข่งขัน การเข้าทำงานประเภทเดียวกันในประเทศของตน แต่ปัจจุบันเศรษฐกิจ ระดับโลกจะเข้ามามีส่วนทำให้การเทียบมาตรฐานทางการศึกษาในระดับชาติเพียงอย่างเดียว นั้น ต้องเปลี่ยนแปลงไป โดยต้องเทียบกับมาตรฐานระดับนานาชาติ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) ได้ให้ความหมายว่า โครงการ ประเมินผลนักเรียนนานาชาติ หมายถึง โครงการประเมินผลการศึกษาของประเทศสมาชิกองค์การ เพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจหรือองค์การ OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) มีจุดประสงค์ เพื่อสำรวจว่าระบบการศึกษาของประเทศไทย ได้เตรียมเยาวชนของชาติให้พร้อมที่จะใช้ชีวิตและมีส่วนร่วมด้านสังคมในอนาคตเพียงพอหรือไม่ PISA เน้นการประเมินสมรรถนะของนักเรียนวัย 15 ปี ที่จะใช้ความรู้ และทักษะเพื่อเผชิญกับโลกใน ชีวิตจริงมากกว่าการเรียนรู้ตามหลักสูตรในโรงเรียน เพราะเป็นวัยที่จบการศึกษามัธยมศึกษาแล้ว อาจจะเข้าศึกษาต่อหรือออกไปประกอบอาชีพ

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2549) หมายถึง โครงการ ประเมินผลนักเรียนนานาชาติ โดยเป็นการประเมินผลการศึกษาของประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพในการแข่งขันของเยาวชนในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จากนักเรียนวัย 15 ปี ของประเทศนั้น ๆ ซึ่งเป็นระดับที่นักเรียนจะผ่านการเรียนใน การศึกษามัธยมศึกษาแล้ว โดย OECD ยึดหลักพื้นฐานที่ว่า คุณภาพของการศึกษาเป็นตัวชี้วัดศักยภาพ ของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ OECD จึงจัดให้มีโครงการศึกษาวิจัยหลายรูปแบบ เพื่อประเมินถึง ประสิทธิภาพของระบบการศึกษาของประเทศสมาชิก เพื่อป้อนข้อมูลอันเป็นตัวชี้วัดให้ประเทศ สมาชิกทราบว่าระบบการศึกษาของชาติได้เตรียมเยาวชนให้พร้อมสำหรับอนาคตเพียงพอหรือไม่ ซึ่งส่งผลการประเมินไม่บอกเพียงคุณภาพของการศึกษาปัจจุบัน จะสะท้อนศักยภาพของพลเมือง คือ ความสามารถในการแข่งขันในอนาคตด้วยนอร์

นอร์แบร์ท ซปีทซ์, (2555) ได้กล่าวถึงเกี่ยวกับความหมาย ของ PISA หมายถึง Programme for International Student Assessment โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ

มีเป้าหมายเพื่อประเมินผลระบบการศึกษาทั่วโลก โดยการทดสอบทักษะและความรู้ของนักเรียน อายุ 15 ปี โดยองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD)

สรุปได้ว่า PISA คือ โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ เป็นการประเมินผล การศึกษาของประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ เพื่อเปรียบเทียบ ศักยภาพในการแข่งขันของเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนวัย 15 ปี ของประเทศแต่ละประเทศ เน้นการประเมินสมรรถนะของแผนที่จะใช้ความรู้ และทักษะเพื่อเผชิญกับโลกในชีวิตจริง มากกว่าการเรียนรู้ตามหลักสูตรในโรงเรียน และเรียกสมรรถนะนั้นว่า Literacy ซึ่งในที่นี้จะใช้คำว่า การรู้เรื่อง และ PISA เลือกประเมินการรู้เรื่องใน 3 ด้าน ได้แก่ การรู้เรื่องการอ่าน (Reading literacy) คณิตศาสตร์ (Mathematics Literacy) และวิทยาศาสตร์ (Scientific literacy) ดังนั้น การรู้เรื่องการอ่านการวิจัยครั้งนี้วัดได้จาก หมายถึง ความสามารถทางการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการอ่านจับใจความ ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับ เหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน ตีความจากเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ซึ่งวัดจากแบบทดสอบเรื่อง การรู้เรื่องการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเรื่อง ผาแดงนางไอ่ ยายหมาขาว

แบบประเมินนิสัยรักการอ่าน

1. เอกสารที่เกี่ยวกับการวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย

ความหมายของคุณลักษณะด้านจิตพิสัย

คุณลักษณะด้านจิตพิสัย เป็นคุณลักษณะที่มีความเป็นนามธรรมเกี่ยวข้องกับ ความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคล ความรู้สึกนี้มีตั้งแต่ระดับเบื้องต้น เช่น ทศนคติ ค่านิยม และ คุณธรรมจริยธรรมทั้งหลาย ซึ่งหมายถึงความรู้สึกแต่ละตัวนั้นครอบคลุมคุณลักษณะดังนี้

แครธวอล และคณะ (Krathwahl and others, 1964) ได้กล่าวว่าการแบ่งออกเป็น 5 ระดับ และจำแนกได้เป็นระดับขั้นจากต่ำไปหาสูงแยกย่อยได้ดังนี้

1. การรับรู้ (Receiving or attending) เป็นความไวในการรับรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้นหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ความไวในการรับรู้ทำให้บุคคลสามารถเก็บเรื่องราวต่าง ๆ ได้เพียงพอละรวดเร็ว คุณลักษณะในการรับรู้แบ่งออก 3 ข้อ คือ

1.1 การรู้จัก (Awareness) เป็นการนึกคิดต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รู้จักความงามในการแต่งกาย เครื่องประดับ สิ่งเหล่านี้อยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์

1.2 การอยากรับรู้ (Willingness to receive) เป็นความเต็มใจที่จะยอมรับหรือรู้จักในสิ่งนั้น เป็นการยอมอดทนเอาใจใส่อย่างไม่ยอมลดละ มีความตั้งใจสังเกตและจดจ่อเฉพาะสิ่งนั้น เช่น การยอมอดทนรับวัฒนธรรมและการปฏิบัติวัฒนธรรมนั้น ๆ

1.3 การควบคุมหรือคัดลอกัรับรู้ (Controlled or selected attention) เป็นการแยกออกให้เกิดความรู้สึกว่าแตกต่างเป็นการควบคุมความตั้งใจเพื่อค้นหาสิ่งเร้าที่ตนชอบซึ่งปะปนอยู่กับสิ่งอื่น เช่น การฟังดนตรีแล้วจำแนกเสียง ทำนอง ไปตามอารมณ์และความรู้สึก อย่างไรก็ตามพฤติกรรมด้านการเรียนรู้ยังเกี่ยวข้องโดยตรงกับด้านสติปัญญาอยู่ เพราะตัวสติปัญญาจะกำหนดลักษณะการรับรู้เพื่อสร้างลักษณะทางอารมณ์

2. การยินยอมตอบสนอง (Responding) เป็นการแสดงความปรารถนาที่จะนำตนเองเข้าไปผูกพันกับเรื่องราวปรากฏการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งทำให้ตนเองได้รับความพึงพอใจจากการได้เข้าไปมีส่วนร่วมนั้น ๆ การแสดงปฏิกิริยาที่มีต่อสิ่งที่ได้รับรู้ล้วนแต่เป็นลักษณะของการตอบสนองทั้งนั้น คุณลักษณะนี้มี 3 ข้อ คือ

2.1 การยินยอมตอบสนอง (Acquiescence in responding) เป็นการยอมตามซึ่งเป็นการกระทำที่ถึงจะไม่เต็มใจแต่ก็ไม่ได้มีการขัดขืน การยินยอมตอบสนองอาจไม่เป็นการยอมรับอย่างเต็มที่ เช่น การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสุขภาพ การทำตามกฎระเบียบของสถานที่

2.2 การเต็มใจตอบสนอง (Willingness to responding) เป็นการยินยอมตอบสนองอย่างเต็มใจยอมรับต่อการที่จะผูกพันตนเองในการกระทำสิ่งนั้น โดยปราศจากอิทธิพลใด ๆ มาบังคับให้ตอบสนอง เช่น การรับผิดชอบต่อสุขภาพของตนเองและผู้อื่น

2.3 การพอใจตอบสนอง (Satisfaction in responding) เป็นการตอบสนองในรูปมีความพอใจป็นอยู่ด้วย เช่น การตอบสนองทางอารมณ์ให้เกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนานในทางด้านดนตรี ศิลปะ และการสนทนาการต่าง ๆ

3. การสร้างคุณค่า (Valuing) เป็นการแสดงออกที่เกิดจากความผูกพันต่อการมีส่วนร่วมในผลผลิตทางสังคม จนมีการยอมรับและนำมาเป็นลักษณะของความเชื่อ คุณลักษณะนี้แยกเป็น 3 ข้อ คือ

3.1 การยอมรับคุณค่า (Acceptance of value) เป็นการรู้สึกยอมรับโดยสามารถอ้างอิงหลักฐานได้อย่างพอเพียง ลักษณะที่เด่นชัดของคุณลักษณะนี้อยู่ที่การมีความคงที่แน่นอนในการตอบสนอง จนเป็นที่ยอมรับว่าคุณคนนั้นยึดถือความเชื่อที่มีคุณค่าและตัวเองก็ยอมรับความผูกพันในการกระทำของตนเองเพื่อการพิสูจน์คุณค่านั้น ๆ ด้วย

3.2 การนิยมชมชอบในคุณค่า (Preference for a value) เป็นการที่ไม่เพียงแต่บุคคลยอมรับและผูกพันการกระทำของตนเองต่อการพิสูจน์คุณค่าเหล่านั้นเท่านั้น แต่ยังยอมรับผูกพันตนเองที่จะติดตามเสาะหาคุณค่าเหล่านั้น เช่น เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในงานศิลปะต่าง ๆ

3.3 การเชื่อถือในคุณค่า (Commitment or conviction)

เป็นความเชื่อถือที่มีความแน่นอนสูงจนเกือบจะเป็นค่านิยม ทั้งพยายามทำให้ผู้อื่นเชื่อถือสิ่งที่ตนเห็นคุณค่านั้นแล้ว

4. การจัดระบบคุณค่า (Organization) เป็นการนำคุณค่ามาทำให้เป็นระบบ โดยการจัดพวกคุณค่า หาความสัมพันธ์ของคุณค่า กำหนดคุณค่าที่เด่นและสำคัญ เมื่อมนุษย์ยึดถือคุณค่าใด ๆ แล้ว ถ้าไปพบคุณค่าที่มากกว่า 1 อย่างในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งจึงต้องอาศัยกระบวนการ 3 วิธีข้างต้น เพื่อสร้างระบบคุณค่าที่เหมาะสมกับเหตุการณ์นั้น คุณลักษณะการจัดระบบคุณค่าแบ่งได้เป็น 2 ข้อ คือ

4.1 การสร้างความคิดรวบยอดของคุณค่า (Conceptualization of a value) เป็นการทำให้บุคคลมองเห็นความสัมพันธ์ของคุณค่ากับสิ่งที่ตนยึดถือ หรือสิ่งที่กำลังยึดถือ เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (รับผิดชอบต่อสังคม) การพยายามพิสูจน์หาลักษณะศิลปวัตถุที่ตนชอบ

4.2 การจัดระบบคุณค่า (Organization a value system) เป็นการนำเอาหลาย ๆ คุณค่ามาจัดกระบวนการรวมกันเข้า แล้วพยายามหาความสัมพันธ์ในคุณค่า เพื่อสร้างเป็นลักษณะภายในตนที่คงที่แน่นอน ซึ่งคุณลักษณะนี้เป็นจากการเกิดการบูรณาการของคุณค่าที่เด่นและสำคัญ เช่น การเลือกทำแต่เนโยบายทางสังคม เพื่อสร้างสวัสดิภาพของประชาชนมากกว่าเพื่อประโยชน์ของบุคคลเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

5. การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by value complex) เป็นการจัดคุณค่าที่มีอยู่แล้วเข้าเป็นระบบซึ่งคงที่แน่นอนภายในตัวบุคคลแต่ละคน คุณค่าที่ได้จากการจัดระบบนี้จะเป็นตัวบุคคลแต่ละบุคคล เป็นการปรับตัวให้สอดคล้องกับวิถีทางตามระบบการบูรณาการของความเชื่อ ความคิด เจตคติ ทำให้เกิดสิ่งที่เป็นลักษณะนิสัยประจำตัวบุคคลให้มีคุณลักษณะการสร้างนิสัยแบ่งได้เป็น 2 ข้อ คือ

5.1 การรวมระบบคุณค่า (Generalized set) เป็นการที่บุคคลสามารถรวบรวมและจัดลำดับความสำคัญของเรื่องราวที่ตนแสดงออกอย่างแน่นอน และได้ผลการรวบรวมและจัดลำดับในเจตคติ ค่านิยม ความเชื่อนี้สำคัญมากต่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ คุณลักษณะนี้มีความสำคัญต่อบุคคลในการกำหนดวิธีการแก้ปัญหา นำสติปัญญามาสัมพันธ์กับลักษณะการรวมระบบคุณค่า ทำให้ได้ความพร้อมที่จะตัดสินใจแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดตามมาในสถานการณ์นั้น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อแก้ไขการตัดสินใจให้สอดคล้องกับหลักการและเชื่อมั่นในความสามารถที่จะให้สำเร็จ

5.2 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นจุดสุดยอดของกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายใน ซึ่งถึงระดับที่เป็นการสร้างลักษณะที่รวมเอาทุกสิ่งทุกอย่างเป็น

ลักษณะนิสัยที่สมบูรณ์แบบ เช่น การมีปรัชญาชีวิตที่แน่นอน การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรมตามหลักประชาธิปไตย คุณลักษณะในแต่ละระดับที่จำแนกได้ดังกล่าวแล้วนั้นแสดงให้เห็นถึงนิสัยของคุณลักษณะที่ครอบคลุมขอบเขต ความหมายหรือคุณลักษณะหลัก ๆ ซึ่งเป็นที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไป ดังนี้

5.2.1 ความสนใจเป็นความมีใจจดจ่ออยู่กับสิ่งหนึ่งในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ขอบเขตของคุณลักษณะความสนใจเริ่มจากบุคคลรับรู้สิ่งนั้นคืออะไร จนมีการตอบสนองต่อสิ่งที่ตนรับรู้จนเกิดความรู้สึกนิยมชมชอบในคุณค่าของสิ่งที่รับรู้

5.2.2 ทศนคติหรือเจตคติ เป็นความรู้สึกโน้มเอียงทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความโน้มเอียงดังกล่าวเป็นไปทั้งในทางที่พึงปรารถนา (ชอบ พอใจ) หรือไม่พึงปรารถนา (เกลียด ไม่พอใจ) ก็ได้ การที่บุคคลมีทศนคติต่อสิ่งใดไปในทิศทางใดนั้น บุคคลนั้นย่อมพร้อมที่จะปฏิบัติตนต่อสิ่งนั้นสอดคล้องกับทิศทางของความรู้สึกที่ตนมี ขอบเขตของคุณลักษณะด้านทศนคติเริ่มจากการที่บุคคลเลือกรับรู้เฉพาะสิ่งที่ตนอยากรับรู้ แล้วจะมีการตอบสนองต่อสิ่งนั้นจึงเกิดความรู้สึกนิยมชมชอบต่อสิ่งนั้นในที่สุดค่านิยม เป็นความรู้สึกเชื่อถือในสิ่งที่บุคคลยึดหลักในการปฏิบัติความรู้สึกเชื่อถือเกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้ตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งนั้น ขอบเขตคุณลักษณะด้านค่านิยม ครอบคลุมขอบเขตคุณลักษณะเช่นเดียวกับคุณลักษณะด้านทศนคติ เริ่มจากการที่บุคคลเลือกรับรู้เฉพาะสิ่งที่ตนอยากรับรู้ แล้วจะมีการตอบสนองต่อสิ่งนั้นจึงเกิดความรู้สึกนิยมชมชอบต่อสิ่งนั้นในที่สุด

5.2.3 ค่านิยม เป็นความรู้สึกเชื่อถือในสิ่งที่บุคคลยึดหลักในการปฏิบัติความรู้สึกเชื่อถือเกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้ตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งนั้น ขอบเขตของคุณลักษณะด้านค่านิยมครอบคลุมขอบเขตคุณลักษณะเช่นเดียวกับคุณลักษณะด้านทศนคติ

ในส่วนของคุณลักษณะการปรับตัวเป็นคุณลักษณะที่ต้องอาศัยการร่วมกันของหลาย ๆ คุณลักษณะหลัก คือ มีขอบเขตคุณลักษณะตั้งแต่การตอบสนองไปจนถึงลักษณะนิสัยประจำตัวการมีทศนคติ ค่านิยม ตลอดจนเรื่องบูรณาการทางบุคลิกภาพนำไปสู่การปรับตัวของมนุษย์ในที่สุด

รูปแบบการวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2558) ได้กล่าวว่า รูปแบบการวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัยที่นิยมใช้มีหลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. การสังเกต คือ การเฝ้ามองดูสิ่งหนึ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นสิ่งที่ยากลำบากที่จะสังเกตได้ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องวางแผนสังเกตเป็นบางเวลา ผู้สังเกตควรมีการรับรู้ที่ดี มีความแม่นยำ จดจำสิ่งสังเกตได้อย่างดี เพื่อความแน่ใจในการวิจัยจึงควรใช้ผู้สังเกตอย่างน้อย 2 คน เพื่อนำผลการสังเกตมาทดสอบความสอดคล้องกัน การวัดโดยวิธีนี้จะสามารถทำได้ดี ถ้าพฤติกรรมที่

แสดงออกมาเป็นจริง ถ้าแสร้งเชื่อย่อมเชื่อถือไม่ได้ หรือถ้าไม่แสดงพฤติกรรมก็ไม่สามารถวัดได้ บางกรณีการสังเกตพฤติกรรมท่าทางก็เป็นสิ่งจำเป็น ถ้าสามารถนิยามพฤติกรรมท่าทางได้อย่างชัดเจนเพียงพอที่จะสังเกต จะเป็นประโยชน์จากผู้สังเกตอย่างมากและสามารถจะวัดพฤติกรรมได้ตรงตามความเป็นจริงมากกว่าเครื่องมืออื่น ๆ

2. การสัมภาษณ์ เป็นการพูดจำกับคนใดคนหนึ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย ผู้ที่สัมภาษณ์ต้องมีหลักจิตวิทยาในการพูด การถาม เพื่อให้ได้พฤติกรรมหรือลักษณะนิสัยที่ต้องการทราบ การสัมภาษณ์ต้องสร้างความเป็นกันเองจึงจะได้ข้อมูลที่แท้จริง ควรสร้างคำถามที่สามารถกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงการตอบพฤติกรรมที่ต้องการนั้นได้ การสัมภาษณ์ความเป็นการสัมภาษณ์แบบมาตรฐาน มีการวางแผนที่ดี มีจุดมุ่งหมาย คำถาม มีคุณภาพ ความเชื่อมั่นสูง ความเที่ยงตรงสูง

3. การเขียนตอบ การวัดแบบนี้จะต้องมีตัวเราเป็นข้อความ ข้อคำถาม สถานการณ์ ภาพหรือสถานการณ์ภาษา แล้วแต่ความเหมาะสม ในการนำเสนอตัวเราหรือตัวกระตุ้นนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก เมื่อบุคคลได้รับตัวเรานี้ เขามีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรก็จะตอบออกมาด้วยตัวเอง บางทีเรียกว่ารายงานตนเอง (Self-report) เครื่องมือวัดนี้มีชื่อเรียกได้หลายอย่าง เช่น แบบทดสอบ แบบสำรวจ แบบสอบถาม หรือมาตรวัด ฯลฯ

สรุปการวิจัยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านใช้แบบประเมินพฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน โดยมีผู้ประเมิน ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Theory of Cooperative or Collaborative)

การเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม เป็นการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาขึ้นโดยอาศัยหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือของ (Johnson and Johnson, 1974) ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนควรร่วมมือกันในการเรียนรู้มากกว่าการแข่งขันกัน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี รวมทั้งได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิต (ทิศนา แคมมณี, 2553) ได้กล่าวว่า นอกจากนี้ยังเน้นว่าการพึ่งพาซึ่งกันและกันจะเป็นตัวกำหนดวิธีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้มีนักศึกษานำไปพัฒนาเป็นรูปแบบต่าง ๆ ของการเรียนการสอนแบบร่วมมือมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน พร้อมกับให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือไว้แตกต่างกัน ดังนี้

การเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม โดยทั้งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นกำลังใจให้แก่กัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกทุกคนต้องพึ่งพาและเกื้อกูลกัน สมาชิกมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ สมาชิกกลุ่มต้องใช้ทักษะ

การทำงานกลุ่มและการสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงานหรือการเรียนรู้ร่วมกัน (ทีศนา แชมมณี, 2553)

กล่าวโดยสรุป การเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยประมาณ 4 - 5 คน สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันร่วมกันรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน โดยอาศัยหลักการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยมีครูผู้เป็นผู้อำนวยการ

จากแนวคิด ทฤษฎีของกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและกระบวนการพัฒนาจิตพิสัย ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนของกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยจัดกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักการ ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการพัฒนาจิตพิสัย และกระบวนการเรียนรู้เพื่อรู้เรื่องการอ่านตามแนว PISA มาใช้ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านสรุปเป็นตาราง นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีของกระบวนการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังตาราง

ตาราง 1 แนวคิด ทฤษฎีของกระบวนการเรียนรู้ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน

แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการเรียนรู้			ขั้นการจัดกิจกรรมตาม	
กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	กระบวนการ	กระบวนการพัฒนาจิตพิสัย	สมรรถนะ	แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริม
การรับรู้แบบ	กลุ่ม		การอ่านตาม	นิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง
ประสบการณ์			แนว PISA	การอ่าน
1. ชั้น	1. นำเข้าสู่	1. ชั้นรับรู้	1.การเข้าถึงและ	1. ชั้นประสบการณ์
ประสบการณ์	บทเรียน		การค้นคืนสาระ	
2. ชั้นสอนและ	2. ชั้นสอน	2. ชั้นตอบสนอง	2. การบูรณา	2. ชั้นสอนและแลกเปลี่ยน
แลกเปลี่ยน			การและการ	ประสบการณ์
ประสบการณ์			ตีความ	

ตาราง 1 (ต่อ)

แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการเรียนรู้			ขั้นการจัดกิจกรรมตาม	
กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม		กระบวนการพัฒนาจิตพิสัย	สมรรถนะการอ่านตามแนว PISA	แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่าน
การเรียนรู้แบบประสบการณ์	กระบวนการกลุ่ม			
3. ชั้นอภิปรายผล	3. ชั้นวิเคราะห์	3. ชั้นเห็นคุณค่า	3. การสะท้อนและประเมิน	3. ชั้นสรุปความเข้าใจ
4. ชั้นสรุปความเข้าใจอ้างอิง	4. ชั้นสรุป	4. ชั้นจัดระบบ		4. ชั้นประยุกต์ใช้และแสดงความคิดเห็น
5. ชั้นประยุกต์ใช้	5. ประเมินผล	5. ชั้นสร้างลักษณะนิสัย		

จากตาราง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาเป็นขั้นการจัดกิจกรรมของแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่าน ได้ 4 ขั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ชั้นประสบการณ์ เป็นขั้นที่ครูเตรียมความพร้อม โดยการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยกิจกรรมและสื่อที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การถาม-ตอบ เล่นเกม ร้องเพลง คลิป ฯลฯ

ขั้นที่ 2 ชั้นสอนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นขั้นที่ครู จัดกิจกรรมโดยการนำเสนอความรู้จากเรื่องที่นักเรียนจะต้องอ่าน นักเรียนปฏิบัติกรอ่าน และแลกเปลี่ยนเรื่องที่อ่าน ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การเล่าเรื่องย่อ การถาม/ตอบ การสังเกต หรือการดูภาพ คลิป การทัศนศึกษาสถานที่จริง สะท้อนกลับและอภิปรายผล

ขั้นที่ 3 ชั้นสรุปความเข้าใจ เป็นขั้นที่ครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน และให้นักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญและแสดงความคิดเห็นจากเนื้อเรื่องที่อ่าน

ขั้นที่ 4 ชั้นประยุกต์ใช้และแสดงความคิดเห็น เป็นขั้นที่ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้จากเรื่องที่อ่านด้วยการพูดหรือเขียนแสดงความคิดเห็นได้ จัดการแสดง และทำใบกิจกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นและวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน

ประเทศไทยมีวรรณกรรมมากมาย เพราะประเทศประกอบไปด้วยชนกลุ่มหลาย ๆ เผ่าพันธุ์ เข้ามารวมอยู่ด้วยกัน ซึ่งมีความแตกต่างทางด้าน อารยธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษาวรรณกรรม และการนับถือศาสนา จึงทำให้มีวรรณกรรมประจำท้องถิ่นของตนเอง ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายวรรณกรรมท้องถิ่น ดังนี้

วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง เป็นวรรณกรรมที่ถ่ายทอดวิถีชีวิตของชาวบ้าน มีทั้งวรรณกรรมที่ถ่ายทอดโดยการเล่าที่เรียกว่า “วรรณกรรมมุขปาฐะ” และวรรณกรรมลายลักษณ์อักษรที่มีการบันทึกไว้ ประเภทของวรรณกรรมท้องถิ่น ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน บทสวดหรือบทกล่าวนในพิธีกรรม บทร้องเพลงพื้นบ้าน สำนวน ปริศนาคำทาย เป็นสิ่งเพื่อสร้างความบันเทิงให้สังคมในท้องถิ่น และเสนอแง่คิด คติสอนใจในการดำเนินชีวิต การศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านจะช่วยให้เข้าใจวิถีชีวิต ค่านิยม และความเชื่อของบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นรากฐานการศึกษาความคิดและพฤติกรรมของคนรุ่นปัจจุบัน เป็นเรื่องราวที่เป็นมุขปาฐะ (ใช้ถ้อยคำเล่าสืบต่อกันมา) และลายลักษณ์ (จารึกหรือบันทึกในวัสดุต่าง ๆ เช่น ใบลาน และบันทึกในกระดาษ เรียกว่า สมุดไทย สมุดข่อย) ปรากฏในสังคมระดับภาค และสังคมขนาดเล็ก ๆ ตามหมู่บ้าน มีทั้งภาษาพูดและเขียน คนท้องถิ่นจะเป็นผู้นุรักษ์ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง (ธวัช ปุณโณทก 2556, ศิราพร ฐิตะฐาน 2532 และอัมใจ ศิระภูมิ, 2541)

สรุปได้ว่า จากแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง ผลผลิตที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้านที่สร้างสรรค์ขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เพลงพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน ฃญาภาษิต ประวัตินขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ สร้างความบันเทิงให้แก่ผู้พบเห็นในท้องถิ่น มีแง่คิด คติสอนใจในการใช้ชีวิตประจำวัน

วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานนำไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น การนำวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานไปใช้ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนมีความผสมผสานกับชุมชนได้ในระดับหนึ่ง โรงเรียนควรมีแนวทางปฏิบัติดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2539)

1. โรงเรียนจะต้องทำใจให้กว้างและยอมรับฟังความคิดเห็นของชุมชน เพื่อเป็นพื้นฐานนำการจัดการศึกษา
2. กิจกรรมที่นักเรียนมอบหมายให้นักเรียนทำจะสอดคล้องกับแบบแผนการผลิตของชุมชน
3. ผู้ปกครอง ครู และชุมชน จะต้องร่วมมือและประสานกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะช่วยทำให้มองเห็นภาพการพัฒนาผู้เรียน และการนำกิจกรรมไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นชัดเจน

4. จัดให้มีเครือข่ายในแต่ละภาคส่วน แต่ละกลุ่ม ในการแสวงหาการเรียนรู้ร่วมกัน มีหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมผิชอบการดำเนินงานของตนและแก้ปัญหาาร่วมกัน

5. ควรมีการจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับเรื่องของท้องถิ่นนั้น ๆ บทบาทของครูที่มีต่อกระบวนการสอนให้สอดคล้องววรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนที่ควรปรับเปลี่ยนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับชุมชนมากขึ้น ดังนี้

1. ครูจะต้องศึกษาชุมชน พร้อมทั้งเก็บข้อมูลชุมชนทั้งจากการสังเกต และสอบถาม ชาวบ้านผู้รู้ในท้องถิ่น ตลอดจนควรนำสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้เรียนหรือสิ่งที่เป็นปัญหาของชุมชน มากำหนดไว้ในพัฒนาผู้เรียน เพื่อทำการจัดการเรียนการสอน

2. ครูจะต้องศึกษาชาวบ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น พร้อมทั้งศึกษา วิธีการดึงเอาสิ่งที่เป็นศาสตร์สากลเข้าไปผสมผสานกับความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. ครูควรรหาโอกาสเพิ่มเติมความรู้และศึกษาวิธีการต่าง ๆ จากการไปเยี่ยมโรงเรียน อื่นเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคน และพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

4. ในการจัดการเรียนการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ ครูควรดิงศักยภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาเป็นวิทยากร หรือเป็นที่ปรึกษา ควรระดมบุคลากร คณะบุคคล ที่เข้าใจในการศึกษา เช่น องค์กรท้องถิ่น วิทยากรท้องถิ่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนเท่าที่จะทำได้

5. ครูควรจัดให้มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย ไม่ยึดแต่หนังสือเรียนเท่านั้น

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

ความหมายหลักสูตร

กล่าวได้ว่า “มีความพัฒนาการอยู่ตลอดเวลา” มีการปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการ และความเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปและการจัดการศึกษาต้องสนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลง นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ไว้ มีดังต่อไปนี้

Taba (1962) ได้กล่าวไว้ว่า “การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียน การสอน การวัดผลประเมินผลและอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้การเปลี่ยนแปลง หลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตั้งแต่จุดมุ่งหมาย วิธีการ

และการเปลี่ยนแปลง หลักสูตรนี้จะมีผลกระทบต่อกระบวนทางด้านความคิดและความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วน โดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐาน หรือรูปแบบของหลักสูตร ”

Good (1973) ได้ให้ความหมายว่า “การพัฒนาหลักสูตรเกิดได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่า “เปลี่ยนแปลง หรือการสร้างขึ้น” หลักสูตรหมายถึงการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือการสร้างขึ้นใหม่ หลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิมเป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่ ”

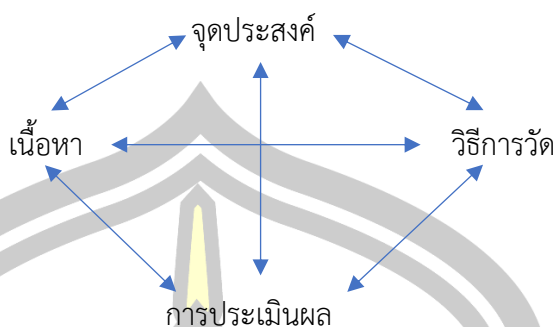
Taba (1962), สัจด์ อุทรานันท์ (2532), อ่าง บัวศรี, (2542), สมพร หลิมเจริญ (2552), บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557) และวิเชียร พรหมมา (2558) ได้กล่าวว่า หลักสูตรในความหมายนี้ หมายถึง สิ่งที่นักเรียนต้องเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้บรรลุจุดหมายและจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ เป็นสิ่งที่สังคมได้มุ่งหวังหรือคาดหวังให้เด็กได้รับผู้ที่ให้ความหมายของหลักสูตร ในลักษณะนี้ รวมถึงการจัดให้มีจุดหมายที่ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย โดยกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษา เนื้อหาของความรู้ เนื้อหาของความรู้และประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผล

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ กระบวนการวางแผน ยกร่างหลักสูตรตามองค์ประกอบและกำหนดเนื้อหาสาระและปรับปรุงให้มีความเหมาะสม สำหรับนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามบริบทของผู้เรียนและสภาพท้องถิ่น

องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรหลักสูตร มีความสำคัญคือ หลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบที่สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างได้ผล ต้องมีการวางแผน โดยคำนึงถึงการสร้างรูปแบบให้เป็นระบบ และข้อจำกัดต่าง ๆ ในการดำเนินการภายในระบบนั้น ๆ ได้มีนักการศึกษาได้ทำการศึกษา ได้แก่

Herrick และ Tyler (1950) ได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 4 ประการคือ 1) จุดประสงค์ 2) เนื้อวิชา 3) วิธีการจัดการ 4) ประเมินผล ซึ่งความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสูตรได้เสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร ดังภาพ

ที่มา: Herrick and Tyler. 1950)

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสูตร

Taba (1962) ได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ
2. เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา
3. วิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. วิธีการประเมินผล

สังต์ อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

1. เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร
2. จุดหมายของหลักสูตร
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. การเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอน
5. การเสนอแนะการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิชาการชุมชน
6. การประเมินผล
7. การเสนอแนะเกี่ยวกับการช่วยเหลือและส่งเสริมผู้เรียน

চারিং บัวศรี (2542) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายทางการศึกษา (Educational goals and policies) เป็นสิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum aims) เป็นผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากจบหลักสูตรไปแล้ว
3. รูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร (Types and structures) เป็นลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงรายละเอียดหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว
4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject objectives) เป็นผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5. เนื้อหา (Content) เป็นสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และความสามารถที่ต้องการให้เกิดขึ้น รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional objectives) เป็นการระบุถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีทักษะและความสามารถหลังจากเรียนรู้เนื้อหาที่กำหนด

7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (instructional strategies) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่เรียนรู้

8. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum materials and instructional media) ได้แก่ เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

สมพร หลิมเจริญ (2552) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้ 1) แนวคิด หลักการของหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ความตั้งใจหรือความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะผ่านหลักสูตร

2. เนื้อหา (Content) หมายถึง เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว กิจกรรมขั้นต่อไป คือ การเลือกเนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) หมายถึง เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ

4. การประเมินหลักสูตร (Evaluation) หมายถึง การหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุ

วิเชียร พรหมมา (2558) ได้กล่าวถึง หลักสูตรควรประกอบไปด้วยองค์ประกอบ

1. หลักการและเหตุผล
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. โครงสร้างหลักสูตร
4. หน่วยการเรียนรู้
5. แนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
6. แนวการจัดสื่อและแหล่งเรียนรู้

7. แนวทางการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้

ผู้วิจัยสังเคราะห์ขององค์ประกอบ “องค์ประกอบ” ที่สำคัญของหลักสูตรไว้หลายองค์ประกอบ แต่เมื่อสังเคราะห์จากนักการศึกษาหลายท่านแล้วพบว่าม้องค์ประกอบที่คล้ายคลึงกันและอยู่ภายใต้กรอบของหลักสูตร ดังนั้นผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตร 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการของหลักสูตร เป็นเป้าประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา (Educational goals and policies) เป็นสิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อพัฒนาในสิ่งที่กำหนด

2. จุดประสงค์ของหลักสูตร เป็นจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากจบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

3. โครงสร้างของหลักสูตร เป็นการกำหนดขอบเขตเนื้อหาสาระของโครงสร้างหลักสูตร สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้เกิดขึ้น รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับในการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นำมาประยุกต์ให้เกิดแก่ผู้เรียน และเป็นสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้เกิดขึ้น รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

5. สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ เป็นสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้เพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรจะมีลักษณะ มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างความสนใจ ผู้เรียนไม่รู้สึกลำบาก

6. การวัดและประเมินผล (Assessment) เป็นการประเมินผลความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบเพื่อประเมินว่าจุดมุ่งหมาย รวมทั้งการรวมทั้งการประเมินผลหลังจากเรียนจบหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมแต่ละแผนกิจกรรม เพื่อบรรลุผลสำเร็จและทั้งครูและนักเรียนควรร่วมกันกำหนดวิธีการประเมินผล

7. แผนการจัดกิจกรรม เป็นเนื้อหาที่ใช้ในหลักสูตร โดยคำนึงถึงการพัฒนานักเรียน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนการสอนในแต่ละครั้งว่า มีสาระสำคัญ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดกิจกรรม ใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ใด ใช้วิธีการวัดและประเมินผลอย่างไร ใ้บความรู้และใ้บกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างไร เพื่อที่จะให้การจัดการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีความหมายครอบคลุมถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรนั้น มีนักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรได้เสนอแนวทางไว้มากมาย โดยเฉพาะรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรนั้นเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น การนำรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรมาใช้จะต้องปรับให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงของชีวิตและสังคมของผู้ใช้ แนวคิดในรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรมีหลายแนวทาง ดังนี้

Tyler (1949) เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เริ่มจากกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราว โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสังคม ผู้เรียนและความคิดเห็นของนักวิชาการ จากนั้นเลือกเป็นจุดมุ่งหมายถาวร โดยผ่านการกลั่นกรองเพื่อคัดเอาเฉพาะสิ่งที่สำคัญ ด้วยการพิจารณาจากจิตวิทยา การเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษาและปรัชญาสังคม เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายขั้นสุดท้าย หรือจุดมุ่งหมายถาวร ที่นำไปใช้พัฒนาหลักสูตรต่อไป

2. การเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้สิ่งที่จะต้องพิจารณา ได้แก่ ผู้เรียนควรได้ฝึกกิจกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย กิจกรรมและประสบการณ์ควรจะทำให้ผู้เรียนพอใจและปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย กิจกรรมและประสบการณ์อยู่ในขอบข่ายที่ปฏิบัติได้ กิจกรรมและประสบการณ์หลายด้านอาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายเพียงข้อเดียว หรือกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลายข้อได้

3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์ให้เป็นหน่วยต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการจัดอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความต่อเนื่อง (Continuity) การเรียงลำดับขั้นตอน (Sequence) และการบูรณาการ (Integration)

4. การประเมินผล เป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

Taba (1962) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรที่เรียกว่า “Grass roots approach” หรือวิธีการจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน ซึ่งทาบาคือเชื่อว่าผู้ที่ทำหน้าที่สอนในหลักสูตรควรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วย วิธีการพัฒนาหลักสูตรของทาบานี้มีขั้นตอนคล้ายคลึงกับไทเลอร์ แต่ต่างกันตรงที่วิธีการที่ไทเลอร์เสนอนั้นค่อนข้างเป็นวิธีการแบบ “Top-down” คือ การพัฒนาหลักสูตรที่มาจากข้อเสนอแนะของนักวิชาการ ให้ครูปฏิบัติและผู้บริหารสั่งการมายังครูผู้สอน อีกทีหนึ่ง สำหรับขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของทาบามี 7 ขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การสำรวจความต้องการ (Diagnosis of needs) ครู หรือผู้ร่างหลักสูตร เริ่มกระบวนการ ด้วยการสำรวจความต้องการของนักเรียนที่หลักสูตรได้วางแผนไว้

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of objectives) หลังจากที่ครูได้ระบุความต้องการของนักเรียนแล้ว ครูกำหนดจุดมุ่งหมายที่จะให้บรรลุผล

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหา (Selection of contents) จุดมุ่งหมายที่เลือกไว้หรือที่สร้างขึ้นเป็นตัวชี้แนะแนวทางในการเลือกรายวิชาหรือเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งควรเลือกเนื้อหาที่มีความเที่ยงตรงและสำคัญด้วย

ขั้นที่ 4 การจัดเนื้อหา (Organization of contents) เมื่อครูเลือกเนื้อหาได้แล้ว ต้องจัดเนื้อหาโดยเรียงลำดับขั้นตอนให้ถูกต้อง คำนึงถึงวุฒิภาวะของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจของผู้เรียนด้วย จุดประสงค์ การประเมินผล กระบวนการเรียน การสอน เนื้อหาวิชา

ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of learning experiences) เมื่อได้เนื้อหาแล้วครูคัดเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ (Organization of learning experiences) กิจกรรมการเรียนการสอนควรได้รับการจัดเรียงลำดับขั้นตอนเช่นเดียวกับเนื้อหา แต่ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับผู้เรียนด้วย

ขั้นที่ 7 การประเมินผลและวิธีการประเมินผล (Evaluation and means of evaluation) ผู้ที่วางแผนหลักสูตรต้องประเมินว่าจุดมุ่งหมายใดบรรลุผลสำเร็จและทั้งครูและนักเรียนควรร่วมกันกำหนดวิธีการประเมินผล

สังัด อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรซึ่งต่อเนื่องสัมพันธ์เป็นวัฏจักร ดังนี้

1. จัดวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล
5. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2542) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดหมายของหลักสูตร
3. การกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร
4. การกำหนดจุดประสงค์ของวิชา
5. การเลือกเนื้อหา

6. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
7. การกำหนดประสพการณ์การเรียนรู้
8. การกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
9. การประเมินผลการเรียนรู้
10. การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

วิเชียร พรหมมา (2558) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 3 ชั้น ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร
2. ชั้นการสร้างหลักสูตร
3. การศึกษาผลการใช้หลักสูตร

ขวลิต ชูกำแพง (2555) ได้กล่าวถึง ลำดับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การวิเคราะห์สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นในการสร้างหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร โดยการกำหนดจุดมุ่งหมายจากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 กำหนดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดขึ้น เพื่อให้ได้ร่างหลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตรที่จำเป็นในแต่ละหลักสูตร

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยการทดลองหลักสูตรจะอาศัยวิธีการออกแบบต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่ได้จากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

ขั้นที่ 4 การประเมินและติดตามผลหลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมเพียงใด โดยอาศัยวิธีการประเมินตามแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ของการประเมิน พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีความสมบูรณ์ขึ้นก่อนมีการนำหลักสูตรไปใช้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนั้นมีขั้นตอนหรือระยะเวลาในการพัฒนาหลายขั้นตอน แต่กรอบของการพัฒนาหลักสูตรมีขั้นตอน หรือระยะเวลาที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้สรุปขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพและความต้องการ 2) การยกร่างหลักสูตร 3) การวิพากษ์หลักสูตร 4) การทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

1.1 สังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรการพัฒนาและองค์ประกอบของหลักสูตร โดยแบ่งเป็น 2 ชั้น ดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1.2 ศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 ชั้น ดังนี้

2.1 การยกร่างหลักสูตร

2.2 การวิพากษ์หลักสูตรด้วยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship

การวิจัยระยะที่ 3 เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและ การรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

3.1 เพื่อประเมินพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่เรียนรู้ด้วยหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

3.2 เพื่อเปรียบเทียบการรู้เรื่อง การอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ตามเกณฑ์ร้อยละ 70

3.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อการเรียนรู้ ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

การประเมินหลักสูตร

การจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ส่วนหนึ่งที่สำคัญ คือ การประเมิน หลักสูตร เป็นเครื่องมือชี้ให้เห็นว่าการนำหลักสูตรมาใช้ได้ผลมากน้อยเพียงใด การประเมินหลักสูตร จะเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อแก้ไข ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

Tyler (1949) ได้กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรว่า เป็นผู้ที่วางรากฐานโดยให้แนวคิด การประเมินหลักสูตร คือ การเปรียบเทียบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นไปตาม จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยมีกระบวนการจัดการศึกษา 3 ส่วน ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายทางการศึกษา 2) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 3) การตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน แนวคิดของ ไทเลอร์เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก และ Tyler ได้มี ความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรคือ

1. เพื่อตัดสินว่าจุดมุ่งหมายของศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นั้นประสบผลสำเร็จหรือไม่

2. เพื่อการประเมินค่าความก้าวหน้าทางการศึกษาของกลุ่มประชากรขนาดใหญ่ เพื่อให้สาธารณชนได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและเข้าใจปัญหาความต้องการของการศึกษา

Tyler ได้จัดลำดับการเรียนการสอนและการประเมินผล ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายอย่างกว้าง ๆ โดยวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ คือ นักเรียน สังคม และเนื้อหาสาระ

2. กำหนดจุดประสงค์เฉพาะอย่างชัดเจน

3. กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์การเรียนรู้

4. เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม

5. ประเมินผลโดยการตัดสินใจด้วยการวัดผลทางการศึกษา

6. หากหลักสูตรไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ก็จะต้องมีการตัดสินใจที่จะ ยกเลิกหรือปรับปรุงหลักสูตรนั้น

สรุป การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์จะเห็นว่า เป็นการยึดความสำเร็จของผู้เรียนส่วนใหญ่ เป็นเกณฑ์ในการตัดสินโดยอาศัยการวัดพฤติกรรมก่อนและหลังเรียน และมีการ กำหนดเกณฑ์ไว้ก่อนล่วงหน้าว่า ความสำเร็จใดจึงจะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การประเมินผลในลักษณะนี้จึงเป็นการประเมินผลสรุปมากกว่าการประเมินผลความก้าวหน้า

ไมเคิล สคริฟเวน (Micheal Scriven, 1967) ได้เป็นผู้คิดค้นการประเมินผล โดยไม่ยึดเป้าหมายการประเมินควรประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ๆ จากการสังเกตพฤติกรรมและ สภาพการณ์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตเป็นข้อมูลในลักษณะเชิงคุณภาพ การประเมิน 4 ลักษณะ คือ

1. การประเมินย่อย ประเมินระหว่างการค้าเนินการเพื่อปรับปรุงการเรียน การสอน

2. การประเมินรวบยอด สรุปผลของหลักสูตรเมื่อสิ้นสุดกระบวนการใช้หลักสูตร เพื่อตัดสินคุณค่า หาข้อดีข้อเสีย

3. การประเมินภายใน ประเมินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ภายในตัวมันเอง เช่น ประเมินเนื้อหา จุดมุ่งหมาย

4. การประเมินผลที่เกิดขึ้น ประเมินผลที่เกิดจากสิ่งต่าง ๆ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ใช้ใน การดำเนินหลักสูตร

สังต์ อุทรานันท์ (2532) กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรประกอบด้วย การประเมิน สิ่งต่อไปนี้ คือ

1. การประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรนั้นที่สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้หรือไม่ และใช้ได้ดีเพียงใด ส่วนใดที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตร หากพบข้อบกพร่องในระหว่างการใช้หลักสูตรมักจะได้รับทราบแก้ไขทันที เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การประเมินเอกสารหลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมและถูกต้องกับหลักการพัฒนาหลักสูตรเพียงใดมากน้อยเพียงใด หากมีข้อบกพร่องก็ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้
3. การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร โดยทั่วไปจะดำเนินการหลังจากที่มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนั้น ๆ การประเมินในลักษณะนี้มักจะทำการติดตามความก้าวหน้าของผู้สำเร็จการศึกษาว่าสามารถประสบความสำเร็จในการทำงานเพียงใด
4. การประเมินระบบหลักสูตร เป็นการประเมินในลักษณะที่มีความสมบูรณ์และซับซ้อนมาก คือ การประเมินที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่นของหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร เช่น ทรัพยากรที่ต้องใช้ ความสัมพันธ์ของระบบหลักสูตรกับการบริหารโรงเรียน ระบบการจัดการเรียนการสอน ระบบการวัด และประเมินผล เป็นต้น

ชวลิต ชูกำแหง (2555) กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร โดยต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนก่อนว่า จะประเมินส่วนใด หรือทั้งหมด และต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องการนำข้อมูลมาทำอะไร
2. ขั้นการวางแผนแบบประเมิน หลังจากผู้ประเมินได้ศึกษาและสำรวจเอกสารต่าง ๆ แล้ว ผู้ประเมินก็พร้อมจะตัดสินใจตามรูปแบบประเมินหลักสูตรได้ โดยจะต้องตัดสินใจกำหนดสิ่งต่อไปนี้เป็นกลุ่มตัวอย่าง แหล่งข้อมูล การพัฒนาเครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล การกำหนดเกณฑ์การประเมิน
3. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล
5. ขั้นรายงานผลการประเมิน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาว่าหลักสูตรนั้นมีองค์ประกอบและเอกสารประกอบหลักสูตร มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเหมาะสมเพียงใดที่จะทำให้การดำเนินการหลักสูตรบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และควรมีการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาหลักสูตรอย่างไร รวมทั้งมีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสม

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ

ซริณี เดชจินดา (2535) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า เป็นความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงและไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

สง่า ภูณรงค์ (2540) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือเป็นความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ปริญญา จเรรัชต์ และคณะ (2546) ความพึงพอใจ หมายถึง ท่าทีความรู้สึกหรือทัศนคติในทางที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งที่ปฏิบัติ ร่วมปฏิบัติหรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ โดยผลตอบแทนที่ได้รับรวมทั้งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยทำให้เกิดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ จากความหมายของความพึงพอใจดังกล่าว

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นทัศนคติอย่างหนึ่ง เป็นนามธรรมแสดงออกถึงความรู้สึกส่วนตัว มีทั้งด้านบวกและด้านลบ ขึ้นอยู่กับการได้รับการตอบสนองเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรม

การวัดความพึงพอใจ

ปริญญา จเรรัชต์ และคณะ (2546) ได้กล่าวว่า มาตรวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระคำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน
2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีที่จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้
3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

แนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

อ่ำรุจ จันทวานิช (2541) ได้กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอนไว้ดังนี้ คือ

1. ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษาให้สนองต่อหลักการ และสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่ตั้งไว้

2. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาและองค์ความรู้ในศาสตร์ สาขาต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน และต่อการส่งเสริมการเรียนรู้

3. ส่งเสริมให้ชุมชนจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการศึกษา การแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และการรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิทยาการอื่น ๆ ให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของตน เพื่อให้พัฒนาชุมชนได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการนั้น และหาวิธีการต่าง ๆ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาด้านต่าง ๆ ระหว่างชุมชน

4. พัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานของแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการถ่ายทอด และกระจายความรู้ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนและชุมชนอย่างกว้างขวาง

5. จัดเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม มีเจตคติและพฤติกรรมที่เหมาะสม ทั้งทางสังคม วัฒนธรรม การเมืองและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

6. จัดกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเข้าใจ และรู้จักคิดแบบวิทยาศาสตร์ ที่เอื้อให้ผู้เรียนใฝ่หาความรู้ รู้จักคิดริเริ่ม รวมทั้งมีความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์

7. จัดการฝึกอบรมวิชาชีพโดยเน้นการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จะประกอบอาชีพ และเป็นกำลังทางเศรษฐกิจที่มีคุณภาพของประเทศ

8. ให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการจัดเนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนการสอนให้สัมพันธ์ สอดคล้องและเกื้อกูลกับวิถีชีวิตของชุมชน โดยส่งเสริมให้องค์กรต่าง ๆ และประชาชนมีส่วนร่วมในการจัด และพัฒนา

9. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศและใช้ครูมีความสามารถในการฝึกทักษะทางภาษา

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงการจัดรายวิชาในหลักสูตรที่มีความเหมาะสม ผู้สอนและผู้เรียน โดยต้องมีวิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการติดตามการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และมีปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน โดยสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้เข้ามาช่วยในการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

ศุภวรรณ จันท์แก้ว (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จังหวัดพัทลุง การวิจัยมี 3 ขั้นตอน 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) สร้างหลักสูตร 3) ทดลองใช้และประเมินหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสถิติพื้นฐานและการทดสอบที่ มีองค์ประกอบของหลักสูตร คือ หลักการของหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ วิวัฒและประเมินผล แผนการจัดกิจกรรม จำนวน 10 แผน ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับทุกองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์ผลของหลักสูตรเท่ากับ 77.17/75.55 ประสิทธิภาพของหลักสูตรพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนนิสัยรักการอ่านหลังเข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตรสูงกว่าก่อนเข้ากิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ 0.05

พศพร คำย้ง (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ขั้นตอนการศึกษา 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) เพื่อสร้างหลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 3) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา นักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีคะแนน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิพนพิทา กุลชิต (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา 3) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา องค์ประกอบของหลักสูตร สำหรับครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาที่มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 4) แนวทางการจัดประสบการณ์ 5) สื่อและเอกสารประกอบหลักสูตร 6) การประเมิน

หลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ ครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับดีเยี่ยม และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้ และครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 โรงเรียน มีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านเนื้อหาของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ด้านเอกสารประกอบหลักสูตร ระยะเวลา บรรยากาศอยู่ในระดับมาก และด้านวิทยากรและความรู้ที่ได้รับอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่งเสริมนิสัยการอ่าน

จิราวรรณ อารยัน (2556) ได้ศึกษาการจัดการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี ของครูบรรณารักษ์ที่จัดการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน พบว่า การจัดการกิจกรรมเหล่านี้ทานอยู่ในลำดับมากที่สุด (ร้อยละ 89.80) การจัดนิทรรศการ (ร้อยละ 83.50) การจัดการกิจกรรมแนะนำหนังสือ (ร้อยละ 72.40) การเล่าเรื่องจากหนังสือ (ร้อยละ 60.60) การจัดการกิจกรรมการโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ (ร้อยละ 22.80) การจัดการกิจกรรมการสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ (ร้อยละ 37.00) และการแสดงละครเรื่องในหนังสือ (ร้อยละ 37.00) ตามลำดับ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีนิสัยรักการอ่าน นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีการจัดการกิจกรรมส่งเสริม การเล่านิทาน การโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ การจัดทำรายชื่อหนังสือที่น่าสนใจ และการแข่งขัน เกี่ยวกับหนังสือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 และมีการจัดการกิจกรรมแสดงละคร จากเรื่องในหนังสือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศุภสิริ ขามช่วง (2558) ได้ศึกษาพัฒนารูปแบบส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) สร้างรูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินและปรับปรุงรูปแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล โรงเรียนอนุบาลลาวาปีปทุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 จำนวน 10 ครอบครัว กระบวนการวิจัยเป็นเวลา 10 สัปดาห์ เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน แบบบันทึกการสนทากลุ่มผู้ปกครอง แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญถึงแนวทางการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย แบบประเมินนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย และแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการใช้รูปแบบ

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า การส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านจะต้องได้รับการปลูกฝังมาแต่เยาว์วัยจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน 2. รูปแบบที่สร้างขึ้น มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ ทฤษฎี และแนวคิดพื้นฐาน 3) วัตถุประสงค์ 4) กระบวนการจัดกิจกรรม 5) บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง 6) การประเมินความสำเร็จ โดยกระบวนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบกำหนดเป็น 3 ชั้น คือ ชั้น H (Harmony) ครอบครัวยุ่รักสามัคคี ชั้น U (Utility) มีบรรยากาศน่าสนใจ ชั้น G (Grow) ปลูกปั้นนิสัยรักการอ่าน 3. ผลการศึกษาพฤติกรรมการมีนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1 ($x = 2.96$, S.D. = 0.47) สัปดาห์ที่ 4 ($x = 3.89$, S.D. = 0.38) สัปดาห์ที่ 7 ($x = 4.45$, S.D. = 0.49) และสัปดาห์ที่ 10 ($x = 4.64$, S.D. = 0.39) ซึ่งถือว่าแนวโน้มสูงขึ้นทุกระยะ และเด็กแสดงพฤติกรรมการอ่านตามตัวบ่งชี้การมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับเป็นประจำ ส่วนผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการใช้รูปแบบโดยเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัย

อริสา พานิชกุล (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1) ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.58/75.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75 2) นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน อยู่ในระดับมาก

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการรู้เรื่องการอ่าน

ศิริรัตน์ จำแนกสาร (2556) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้การอ่านของนักเรียนอายุ 15 ปี ในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้การอ่านของนักเรียนอายุ 15 ปี ในประเทศไทย และเพื่อตรวจสอบความตรงของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรความผูกพันต่อการอ่านอภิปัญญาในการอ่านและกลวิธีในการสอนของครูรวมกันอธิบายความแปรปรวนของการรู้การอ่านในระดับนักเรียนได้ร้อยละ 46.50 และระดับโรงเรียน ร้อยละ 78.70 ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการรู้การอ่านของนักเรียนมากที่สุด คือ ความผูกพันต่อการอ่าน รองลงมาคือ อภิปัญญาในการอ่านและกลวิธีการสอนของครู ถึงแม้ว่ากลวิธีการสอนของครูจะมีอิทธิพลทางตรงต่อการรู้การอ่านต่ำสุดแต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการรู้การอ่านสูง

ณัฐธิดา โยธา (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการประเมินผล PISA การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการประเมินผล PISA เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการรู้เรื่อง

การอ่านตามแนวทางการประเมินผล PISA ของครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาไทย จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) จำนวน 520 คน และใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) จำนวน 600 คน โดยการสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมแนวทางการรู้เรื่องการอ่าน จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามการส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการประเมินผล PISA ค่าความตรงของแบบสอบถาม (IOC) เท่ากับ 0.60 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.42 ถึง 0.82 ความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ การวิเคราะห์ สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) และองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่าการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริม การรู้เรื่องการอ่าน ตามแนวทางการประเมินผล PISA ทั้ง 6 ด้าน 76 ตัวบ่งชี้ มีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.68 ถึง 0.98 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.803 ถึง 0.993 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาและศึกษาผลการใช้หลักสูตรเสริมทักษะการรู้ เรื่อง การอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 7 คนที่กำลังศึกษาในระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 5 โรงเรียนสอนดี (ประชารัฐอนุสรณ์) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดทักษะการรู้เรื่องการอ่าน แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1. ได้หลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพหลักสูตรในระดับดี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.93 2. ผลการใช้หลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่าน พบดังนี้ 2.1 คะแนนเฉลี่ยทักษะการรู้เรื่องการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2 หลังการเรียนตามหลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษาแล้วปรากฏว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ทุกคนมีทักษะการรู้เรื่องการอ่านที่ดีขึ้น มีสมาธิในการเรียนมากขึ้นและสามารถเชื่อมโยงความรู้อื่นๆได้มากขึ้น 2.3 หลังการเรียนตามหลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษาแล้วปรากฏว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ทุกคนชอบกิจกรรมที่นำมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

การทำสมาธิ การระบายสี การฟังเสียงสัญญาณระฆัง และการทำงาน เป็นกลุ่ม และนักเรียนชอบ
เนื้อหาสารคดีเรื่องฝนหลวงมากที่สุด และไม่ชอบข่าวเรื่องเรือล่มที่อยุธยามากที่สุด

นิรัตติยากร กอแก้ว (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่าน
(Reading Literacy) ตามแนวทางการประเมินของ PISA กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาชุดฝึกเสริมทักษะการรู้
เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ตามแนวทางการประเมินของ PISA กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) ตรวจสอบ
ดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์มากกว่าหรือเท่ากับ
ร้อยละ 50 3) เปรียบเทียบทักษะการรู้เรื่องการอ่าน ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
ด้วยชุดฝึกเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่าน ที่พัฒนาขึ้น และ 4) ศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียน
ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดฝึกเสริม ทักษะการรู้เรื่องการอ่านที่พัฒนาขึ้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน

กาญจนา สุริยะวิทย์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน
เรื่องประเพณีท้องถิ่นสกลนครเพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียน ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องประเพณีท้องถิ่นสกลนคร เพื่อฝึกทักษะการอ่าน
และการเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.10/86.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์
80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่า
ก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีเจตคติต่อ
การเรียนด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องประเพณีท้องถิ่นสกลนคร เพื่อฝึกทักษะการอ่านและ
การเขียนภาษาไทย อยู่ในระดับมากที่สุด 4) ความตระหนักในคุณค่าในประเพณีท้องถิ่นสกลนครของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องประเพณีท้องถิ่นสกลนคร
เพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุดสาคร อินทร์ทอง (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง “ตำนาน
ชาวไท-ยวน” จังหวัดสระบุรีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง “ตำนานชาวไท-ยวน” จังหวัด
สระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) เปรียบเทียบ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง “ตำนานชาวไท-ยวน” จังหวัดสระบุรี
ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์ท้องถิ่นของนักเรียน
4) ศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง “ตำนานชาวไท-ยวน”
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม อำเภอ
เมือง จังหวัดสระบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา

2557 จำนวน 1 ห้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง “ตำนานชาวไท-ยวน” จังหวัดสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.861 3) แบบประเมินพฤติกรรมการอนุรักษ์ท้องถิ่นของนักเรียน และ 4) แบบวัดเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น มีค่าเท่ากับ 0.882 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง “ตำนานชาวไท-ยวน 7 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 3) การเลือกเนื้อหา 4) การจัดเนื้อหา 5) การเลือกประสบการณ์ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนการสอน 7) การประเมินผลหลักสูตรที่พัฒนามีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างคุณภาพผู้เรียน ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลจากการประเมินหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตร มีความสอดคล้อง และเหมาะสม 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง “ตำนานชาวไท-ยวน” จังหวัดสระบุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) นักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง “ตำนานชาวไท-ยวน” มีพฤติกรรมการอนุรักษ์ท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด 4) นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับม

งานวิจัยต่างประเทศ

James (1978) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการอ่านอย่างเสรีที่มีประสิทธิภาพซึ่งเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับการใช้หนังสือนวนิยายจากห้องสมุดของโรงเรียน โดยทดลองกับนักเรียนเป็นเวลา 18 เดือน แล้วเก็บข้อมูลจากบัตรยืมหนังสือนวนิยายจากห้องสมุดของโรงเรียน ผลการทดลองปรากฏว่า วิธีการส่งเสริมให้เกิดการอ่านอย่างเสรี ได้แก่ การบริการแนะนำการอ่าน การพูดเรื่องหนังสือ การแนะนำจากเพื่อนนักเรียน และครูช่วยให้นักเรียนตัดสินใจเลือกหนังสืออ่าน การประชาสัมพันธ์ห้องสมุดในบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อเชิญชวนให้เข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด

Markelis (2000) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนานิสัยรักการอ่านของเด็กกอพยพชาวลิทัวเนียในสหรัฐอเมริกาด้วยการสัมภาษณ์ พบว่า การอ่านมีผลต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ซึ่งในด้านครอบครัว การเรียนในโรงเรียนและแรงจูงใจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนานิสัยรักการอ่านของเด็ก และเด็กจะสามารถพัฒนาการอ่านได้ดีถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองบุคคลในครอบครัวให้การเอาใจใส่ดูแลและมีพฤติกรรมการอ่านที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กเมื่อเด็กอยู่บ้าน และได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากครูผู้สอนเมื่อเด็กอยู่โรงเรียน การพัฒนาหลักสูตร

O'Keefe (2003) ได้ศึกษาการเรียนรู้อัตโนมัติที่สามารถบูรณาการกับหลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์โรงเรียนประถมศึกษา เพื่อพัฒนากรณีศึกษาการบูรณาการอ่านและการใช้ศูนย์การเรียน

วิธีทัศน์ในโรงเรียนประถมศึกษาที่เน้นการใช้เทคโนโลยีการบรรยายสิ่งที่เกิดขึ้นในศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งใช้เวลาสังเกตนานกว่า 2 ปี หลังจากที่ได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนผ่านทางวิธีทัศน์และความสัมพันธ์ทางการเรียนกับวิธีทัศน์ เทียบกับการเรียนด้วยเทคโนโลยีรูปแบบอื่น ๆ จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ครูปรับตัวและปรับหลักสูตรให้สมบูรณ์ขึ้น ครูมีโอกาสพัฒนาขึ้นภายในโรงเรียนมีการแนะนำแหล่งเรียนรู้อย่างกว้างขวาง รวมถึงความสามารถของครูที่จะบรรลุการสอนตามทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ และมีแรงกระตุ้นในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีทัศน์

Kiser (2003) ได้ศึกษาแนวความคิดของครูเกี่ยวกับแนวทางที่อาศัยวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นฐาน ซึ่งเป็นสำหรับสร้างและรักษาโปรแกรมการอ่านที่มีประสิทธิภาพและศึกษาวิธีการที่กลุ่มโรงเรียนใช้ในการพัฒนาคณะครู เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมครูให้ปรับปรุงทักษะของตนในการอ่าน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการหลากหลายวิธี ดังนี้ 1) แบบสำรวจมุมมองของครูจากชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 2) การสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับอื่น ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดโปรแกรมการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ครูต้องการภาวะผู้นำไปสู่การมีความคาดหวังสูง มีการสนับสนุนมีทรัพยากรและความก้าวหน้าทางวิชาชีพที่เพิ่มพูนบทบาทมากขึ้น คณะครูต้องการกลยุทธ์ที่ปรับปรุง และเพื่อการสอนการอ่าน วิธีการประเมินที่ปรับปรุงแล้วเพื่อกำหนดความก้าวหน้าของนักเรียน และต้องการกลยุทธ์ที่ใช้ในการปรับปรุงนักเรียนที่ยังมีความสามารถไม่ดึกดำบรรพ์ ครูต้องการมีปัจจัยนำเข้าป้อนความก้าวหน้าทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลาที่ให้มีการนำไปใช้และการสะท้อนกลับ และครูต้องการหาทางช่วยเหลือ ผู้ปกครองให้เสริมแรงการสอนในชั้นเรียนด้วย

Magara และ Batambuze (2005) ได้ศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศอูกันดา พบว่า จะทำอย่างไรที่จะทำให้ผู้อ่านได้รู้ถึงประโยชน์ของสารสนเทศที่มีความจำเป็นเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการสร้างพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ข้อมูลที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันระหว่างครูผู้สอนและบรรณารักษ์ พฤติกรรมการอ่านที่สังเกตเห็นในโรงเรียนประถมศึกษา คือ นักเรียนมีการอ่านน้อยมาก ทำให้เกิดความต้องการที่จะพัฒนาการอ่าน โดยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับห้องสมุด การกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน และการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

Karin (2010) ได้ศึกษาความเหมาะสมในการนำเอากิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตหรือหนังสือมีชีวิตเข้ามาเป็นงานหนึ่งของห้องสมุดประชาชนในสวีเดน วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเรื่องนี้ซึ่งเป็นกรณีศึกษาในห้องสมุดประชาชนในเมือง Helsingborg และเมือง Malmo มุ่งศึกษาผลกระทบของหนังสือมีชีวิตต่อผู้อ่าน และผลลัพธ์ของมันต่อห้องสมุดประชาชนโดยใช้แนวคิดเรื่องรูปแบบห้องสมุดประชาชนของ Andersson และ Skot - Hansen และใช้การสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เอกสารเป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบว่าห้องสมุดมีชีวิตหรือหนังสือมีชีวิตเป็นส่วนหนึ่ง

ของห้องสมุดประชาชนได้หรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า หนังสือมีชีวิตมีความหมายต่อผู้ใช้หลากหลายประการและเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดประชาชนโดยตรงในฐานะที่ห้องสมุดประชาชนเป็นศูนย์กลางของความรู้และศูนย์กลางวัฒนธรรมของสังคมตามแนวคิดที่ Andersson และ Skot - Hansen ได้วิเคราะห์ไว้ นอกจากนี้หนังสือมีชีวิตยังได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมทำงานกับห้องสมุด อันจะทำให้เป้าหมายของหนังสือมีชีวิตในการต่อต้านอคติและความเกลียดชังของคนในสังคมประสบความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวจะต้องอาศัยความรู้ที่มีห้องสมุดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นหนังสือมีชีวิตหรือห้องสมุดมีชีวิตจึงสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของห้องสมุดประชาชนในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งหัวใจของสังคมประชาธิปไตยก็คือสิทธิมนุษยชน

Morris (2002) ได้ศึกษาโปรแกรมการอ่านที่มีอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา และการประเมินการอ่านเชิงพัฒนาที่เสริมโปรแกรมการอ่านและตีความระดับความมั่นใจของครู ในขณะที่ใช้เครื่องมือประเมินนี้ และศึกษาผลกระทบของแบบประเมินการอ่านเชิงพัฒนาต่อการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและการประเมินของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนทั้งหมด การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้หลายวิธี ได้แก่ การรวบรวมเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตและการสำรวจ ผลการศึกษาพบว่า ได้ทราบวิธีที่นักเรียนมีปฏิริยาต่อการสอนการอ่านและการประเมินการอ่านวิธีที่ครูประสมประสานเครื่องมือวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องมือวัดการอ่านเชิงพัฒนาเข้าไว้ใช้ในห้องเรียนของพวกเขา รวมทั้งได้ทราบวิธีที่ครูมีปฏิริยาต่อผลกระทบที่ประเมินการอ่านมีต่อความเชื่อเกี่ยวกับการสอนนักเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษาภาคใต้

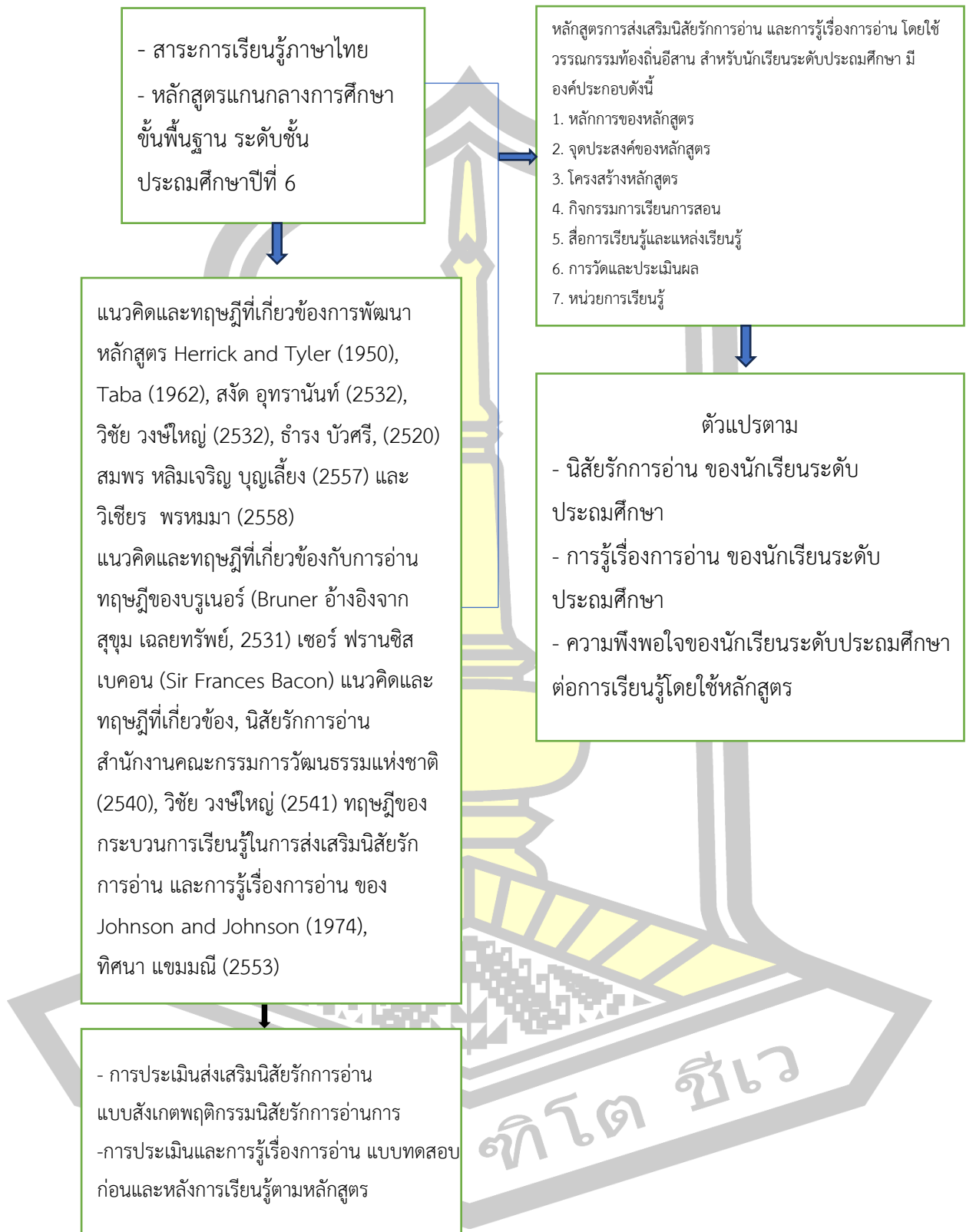
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการจัดการศึกษาทุกระดับ ยังเป็นแนวทางหลักและองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาในทุกด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ให้สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายที่อันพึงประสงค์ หลักสูตรที่ดีควรสนองต่อความต้องการของสังคม และด้วยเหตุที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรจึงควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมหรือบริบทของผู้เรียนและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอยู่เสมอ กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาเริ่มต้นจากขั้นศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ การพัฒนาหลักสูตร การทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอนการพัฒนา 3 ระยะ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักสูตร ได้แก่ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แผนการจัดการกิจกรรม และนำหลักสูตรไปใช้ประเมินหลักสูตร นำหลักสูตรไปยกวางหลักสูตรเพื่อประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร โดยการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบว่ามีความเหมาะสมระดับใด

จากนั้นจึงนำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมและสมบูรณ์นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

สำหรับกรอบแนวคิดผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ภายใต้ความเชื่อว่า นิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน การจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการปฏิบัติจริงโดยใช้กระบวนการกลุ่มฝึกปฏิบัติเทคนิคยุทธศาสตร์การอ่าน สร้างนิสัยรักการอ่าน และรู้เรื่อง การอ่านโดยการจัดบรรยากาศการเรียนรู้อให้เป็นอิสระต่อการเรียนรู้สร้างแรงจูงใจภายในโดยใช้ทฤษฎีจิตพิสัยและการเรียนร่วมมือ

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้
วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ครั้งนี้กระบวนการวิจัย และพัฒนา
(Research and Development : R&D) มีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัย
รักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับ
ประถมศึกษา

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน
โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่อง
การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

**การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
และการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา**

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการพัฒนาหลักสูตร
ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียน
ระดับประถมศึกษา

1. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการดำเนินการในขั้นนี้ เพื่อศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เป็น
เอกสาร งานวิจัย ตำรา โดยรวบรวมข้อมูลแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่าน นิสัยรักการอ่าน
การรู้เรื่องการอ่าน และวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน หลักสูตรกลุ่มสาระภาษาไทย ระดับประถมศึกษา

2. แหล่งข้อมูล

เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัย
รักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา
ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน ดังนี้

ศึกษาแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร ของ Herrick and Tyler (1950), Taba
(1962), สงัด อุทรานันท์ (2532), วิชัย วงษ์ใหญ่ (2532), อ่าง บัวศรี (2520), สมพร หลิมเจริญ

บุญเลี้ยง (2557) และวิเชียร พรหมมา (2558) จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา
 หลักสูตร ตั้งแต่ความหมายของหลักสูตร ความสำคัญของหลักสูตร กระบวนการของพัฒนาหลักสูตร
 องค์ประกอบของหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร ผลการศึกษาเอกสารที่กล่าวมาข้างต้น
 เป็นแนวคิด และองค์ความรู้ที่ทำให้ผู้วิจัยใช้เป็นข้อมูลในการสังเคราะห์รูปแบบของนักรกทั้ง 7 ท่าน
 ประกอบด้วย Herrick and Tyler (1950) Taba (1962), สัจด์ อุทรานันท์ (2532), วิชัย วงษ์ใหญ่
 (2532), อารง บัวศรี (2520), สมพร หลิมเจริญ บุญเลี้ยง (2557) และวิเชียร พรหมมา (2558)
 ซึ่งมีกระบวนการพัฒนา 4 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพ และความต้องการ การยกร่างหลักสูตร
 การวิพากษ์หลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ และการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรส่งเสริมนิสัย
 รักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับ
 ประถมศึกษา ดังนี้ 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตร
 4) สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล 7) หน่วยการเรียนรู้ ในการระยะที่ 2

ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน ทฤษฎีของบรูเนอร์ (Bruner อ้างอิงจาก
 สุขุม เฉลยทรัพย์, 2531) ความสำคัญของการอ่าน ของเซอร์ ฟรานซิส เบคอน (Sir Frances Bacon)
 (จินตนา ไบกาชุย, 2534) การพัฒนาการของผู้เรียนกับการอ่าน ของ จินตนา ไบกาชุย (2542)
 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและนิสัยรักการอ่านความหมายของนิสัยรักการอ่าน
 ของ อุทัย ดุลเกษม (2543), ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545), ไพพรรณ อินทนิล (2546) และพฤติกรรม
 นิสัยรักการอ่านของ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540), วิชัย วงษ์ใหญ่ (2541),
 กรมวิชาการ (2542) และสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ
 การรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ตามแนว PISA ของ วรรณิ โสมประยูร (2539), ฐะปะนีย์
 นาคทรพร (2547), สุนีย์ คล้ายนิล และคณะ (2549) และกระทรวงศึกษาธิการ (2551) แนวคิด
 ทฤษฎีของกระบวนการเรียนรู้ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน ของ
 Johnson and Johnson (1974) และทีศนา แชมมณี (2553) การศึกษาโดยนำวรรณกรรมท้องถิ่น
 อีสานเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรม (ธวัช ปุณโณทก 2556, ศีราพร ฐิตะฐาน, 2532
 และอิมใจ ศีระภูมิ, 2541) เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (กรมวิชาการ
 กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) ในระยะที่ 2 ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในการส่งเสริมนิสัย
 รักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน ในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่อง
 การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นที่ 1 ชั้น
 ประสพการณ์ ชั้นที่ 2 ชั้นสอนและแลกเปลี่ยนประสพการณ์ ชั้นที่ 3 ชั้นสรุปความเข้าใจ ชั้นที่ 4 ชั้น
 ประยุกต์ใช้และแสดงความคิดเห็น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบบันทึกการสังเคราะห์เอกสารจากการศึกษา เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยจากนักการศึกษาแต่ละท่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

4.1 แบบบันทึกการสังเคราะห์เอกสาร มีลักษณะเป็นตาราง 7 ช่อง เพื่อใช้ในการ บันทึกข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แต่ละท่านที่กับการพัฒนา หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม

4.2 นำแบบบันทึกการสังเคราะห์เอกสารเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไข และคำแนะนำ

4.3 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อสอบเสนอแนะ ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. การและเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเก็บ ข้อมูลศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร และ บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และองค์ประกอบหลักสูตรของนักการศึกษา จำนวน 7 ท่าน จากนั้นเลือกกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับการพัฒนาหลักสูตรประเภท กิจกรรม ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบหลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการยก่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัย รักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษาสภาพ และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการตอบถามแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่เกี่ยวข้องจากการตอบแบบสอบถาม

1. วัตถุประสงค์

เพื่อรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพ และความต้องการในประเด็น การจัดการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น อีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และการสนทนากลุ่ม เพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียน

2. ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สายการสอนระดับประถมศึกษา ได้แก่

ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์ชัย สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อย เขต 3 จำนวน 102 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สายการสอนระดับประถมศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์ชัย จำนวน 69 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ (ภาคผนวก ข)

4. ขั้นตอนการสร้างพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

4.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแนวคิด ทฤษฎี วิธีการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน กิจกรรมการเรียนรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สังเคราะห์และสรุปประเด็นสำคัญเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 การสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินความต้องการความจำเป็นของครู ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ศึกษาจากเอกสาร กำหนดเป็นข้อคำถามในการสอบถามมีองค์ประกอบแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2 สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Likert Scale) จำนวน 11 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร 3 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้ 3 ข้อ ด้านการสอนของครูผู้สอน 3 ข้อ ด้านวิธีการวัดและการประเมินผล 2 ข้อ รวม 11 ข้อ ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรของครูสอนภาษาไทย (ภาคผนวก ข)

เกณฑ์การประเมินของแบบสอบถาม แบบประเมินค่า 5 ระดับ (Likert Scale)

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการ
อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการ
อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการ
อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการ
อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการ
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

นำแบบสอบถามสภาพและความต้องการจำเป็นของครู (ฉบับร่าง) ที่สร้าง
เสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้
อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะจากนั้นผู้วิจัยจึงนำปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำก่อนนำไปให้
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ และประสานงานขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
คุณภาพเครื่องมือโดยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ใช้การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิง
เนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ ด้วยการนำเครื่องมือ พร้อมนิยามตัวแปรที่ต้องการวัด
ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้แก่ 1) ดร.จิราภรณ์ สีลา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่
การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดุขภูมิจิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2) ดร.ศุภสิริ
ขามช่วง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดุขภูมิจิต
สาขานวัตกรรมหลักสูตรการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 3) ดร.วิรัช นิลแก้วบรรวิชัย
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดุขภูมิจิต สาขาวิชา
การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 4) วาณิช โคตรพิมพ์ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ
สาขาภาษาไทย มหบัณฑิตหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 5) เสมอแซ ดุจพ่าย
ตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย มหบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยพิจารณาเป็นรายเกณฑ์ ดังนี้

- +1 หมายถึง ข้อคำถามข้อนั้นสามารถวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นสามารถวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 1 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นสามารถวัดได้ไม่ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

เลือกของข้อความที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ไว้เท่ากับจำนวน
ข้อคำถามที่ต้องการในแต่ละด้านของแบบสอบถามสภาพ เพื่อนำไปใช้จริง ผลการตรวจสอบคุณภาพ
เครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญข้อคำถามมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา rays ข้อตั้งแต่ 0.80 - 1.00
(ภาคผนวก ค) แบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้จริง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญข้อ
คำถามมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา rays ข้ออยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 (ภาคผนวก ค)

จัดทำแบบถามความคิดเห็นฉบับสมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

6. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่เกี่ยวข้องจากการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ครูผู้สอน
ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษา
อำเภอโพธิ์ชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอก
ภาษาไทย จำนวน 17 คน ผู้อำนวยการ 17 คน ศึกษานิเทศก์ 5 คน ประธานคณะกรรมการ
สถานศึกษาจำนวน 1 คน ตัวแทนผู้ปกครองจำนวน 1 คน และปราชญ์ท้องถิ่นจำนวน 2 คน

6.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
ในสังกัดกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษาอำเภอโพธิ์ชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกภาษาไทย จำนวน 6 คน ประธาน
คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน และปราชญ์ท้องถิ่น
จำนวน 2 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสนทนาแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม
เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่อง
การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

6.2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสนทนากลุ่ม แล้วนำมา
กำหนดประเด็นคำถามเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสนทนากลุ่มกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย
ครูผู้สอนภาษาไทย ผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทน
ผู้ปกครอง และปราชญ์ท้องถิ่น เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริม
นิสัย และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาซึ่ง
แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 2 แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเกี่ยวข้องกับ

สภาพการจัดการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านในปัจจุบัน ความสำคัญ
และความจำเป็นที่ต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน แนวการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตรและบทอ่านที่ควรนำมาใช้ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัย
รักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาหลักสูตร

6.2.2 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ ได้ข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ที่ครอบคลุมประเด็นที่จะใช้ในการสนทนากลุ่ม (ภาคผนวก ข)

6.2.3 นำแบบสนทนากลุ่มแบบไม่มีโครงสร้างที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะจากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ประกอบด้วย

1) ดร.จิราภรณ์ สีลา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ดุษฎีบัณฑิต สาขา นิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2) ดร.ศุภสิริ ขามช่วง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดุษฎีบัณฑิต สาขา วัตกรรมการหลักสูตรการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3) ดร.วิรัชพัชร นิลแก้วบรรวิษย์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดุษฎีบัณฑิต สาขา นิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4) วาณิช โคตรพิมพ์ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ สาขา ภาษาไทย มหาลัยบัณฑิตหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5) เสมอแซ ดุจพ่ายพ์ ตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขา ภาษาไทย มหาลัยบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

เลือกข้อความที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553) ไว้เท่ากับจำนวนข้อคำถามที่ต้องการในแต่ละด้านของแบบสนทนากลุ่ม เพื่อนำไปใช้จริง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญข้อคำถามมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา รายข้อตั้งแต่ 0.60 -1.00 (ภาคผนวก ค)

7. วิธีดำเนินการวิจัย

7.1 ดำเนินการสอบถามสภาพและความต้องการ ในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยผู้วิจัยประสานงานกับต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยส่ง Google form แบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัย

7.2 ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม และจัดบันทึกการสนทนาเอง เพื่อนำไปยืนยัน ข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานงานกับต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ดำเนินการ เก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มกับครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เน้นครูเอกภาษาไทยโดยตรงหรือมีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 10 ปี โรงเรียนที่สังกัดกลุ่มพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาอำเภอโพธิ์ชัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการ จับสลาก โรงเรียนที่มีบริบทเหมือนกัน จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนคำพองบำรุงราษฎร์ โรงเรียนโคกกุง หนองหงษ์ หนองไฮ โรงเรียนบ้านโพธิ์ศรีโรงเรียนละ 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ประธานกรรมการสถานศึกษา 1 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 1 คน ประชาชนท้องถิ่น 2 คน รวม จำนวน 12 คน โดยการสนทนาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการ ในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัย รักการอ่านและการเรียนรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา

9. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

9.1 หาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

9.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากสนทนากลุ่ม นำเสนอผลการวิเคราะห์ลักษณะ ความเรียง

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา แบ่งเป็น 2 ข้อ ดังนี้

1. การยกร่างหลักสูตร
2. การวิพากษ์หลักสูตรด้วยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

เป็นการนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจาก การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสอบถาม การสนทนากลุ่มและมาใช้ในการ ยกร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาครั้งนี้-มีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิพากษ์หลักสูตรด้วยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิพากษ์หลักสูตรด้วยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนา หลักสูตรและการเรียนการสอน จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและสถิติ จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมท้องถิ่น จำนวน 1 ท่าน ทุกท่านมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่น้อยกว่าชำนาญการ พิเศษ (ระดับ 8) หรือสำเร็จการศึกษาปริญญาเอกในด้านที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ดร.สมัย สลักศิลป์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินการจัดการศึกษา พิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 (กิจกรรมห้องสมุดและรักการอ่าน) ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ดร.จิราภรณ์ สีลา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ดร.นิพนธ์ กุลชิต ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. ดร.วีรพัชร นิลแก้วบวรวิชัย ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. ดร.ศุภสิริ ขามช่วง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขานวัตกรรมหลักสูตรการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลร่างหลักสูตรหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินความเหมาะสมร่างหลักสูตรที่มีรายละเอียดครอบคลุมประเด็น องค์ประกอบของร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน 7 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert

2.2 แบบทดสอบวัดการรู้เรื่องการอ่านเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ครอบคลุมประเด็นอ่านจับใจความ ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน ดีความจากเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์ เรื่องที่อ่าน

2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert จำนวน 10 ข้อ ที่ครอบคลุมพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความสนใจในเรื่องที่อ่านใฝ่เรียนรู้ ความตั้งใจในการอ่าน การแสวงหาความรู้ในการอ่าน และ เห็นคุณค่าของการอ่าน สำหรับครูผู้สอนภาษาไทย ใช้สังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ประถมศึกษาระหว่างที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert จำนวน 10 ข้อ

3. ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

3.1 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบประเมินความเหมาะสมร่างหลักสูตรที่มี ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert มีขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีสร้างและพัฒนาแบบประเมิน ความเหมาะสมร่างหลักสูตร

3.1.2 กำหนดขอบข่ายประเด็นที่จะประเมิน โดยให้ครอบคลุมองค์ประกอบของ ร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับ นักเรียนระดับประถมศึกษา 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดประสงค์ของ หลักสูตร 3) โครงสร้างของหลักสูตร 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล 7) หน่วยการเรียนรู้

3.1.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตามข้อบ่งชี้ประเด็นการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบของร่างหลักสูตรทั้ง 7 ข้อ ได้แบบประเมินจำนวน 20 ข้อ

3.1.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมร่างหลักสูตรเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมินตลอดทั้งข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

3.1.5 นำแบบประเมินความเหมาะสมร่างหลักสูตรที่ปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมิน ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1) ดร.จิราภรณ์ สีลา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดุขภักดิ์นิสิต สาขานิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2) ดร.ศุภสิริ ขามช่วง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดุขภักดิ์นิสิต สาขานวัตกรรมหลักสูตรการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3) ดร.วิรัชพัชร นิลแก้ววรวิทย์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดุขภักดิ์นิสิต สาขานิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4) วาณิช โคตรพิม ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย มหาลัยนิเทศศาสตร์และการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5) เสมอแซ ดุจพ่ายพ์ ตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย มหาลัยนิเทศศาสตร์และการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

เลือกข้อความที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553) ไว้เท่ากับจำนวนข้อคำถามที่ต้องการในแต่ละด้านของแบบสอบถาม สภาพปัญหาเพื่อนำไปใช้จริง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญข้อคำถามมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหารายข้ออยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86 (ภาคผนวก ค)

3.2 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดการรู้เรื่องการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นแบบทดสอบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบเลยให้ 0 คะแนน จำนวน 20 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการสร้างและการหาคุณภาพแบบทดสอบ

3.2.2 ศึกษา วิเคราะห์ข้อบ่งชี้เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่อง การอ่าน จากองค์ประกอบของร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่าน

สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ข้อคำถามครอบคลุมลักษณะที่แสดงถึงการรู้เรื่องการอ่านดังนี้
อ่านจับใจความสำคัญ ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับ
เหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน ตีความจากเรื่องที่อ่านวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

3.2.3 สร้างแบบทดสอบให้มีข้อคำถามให้ครอบคลุม เนื้อหา จำนวน 30 ข้อ
จัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบ

3.2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
เพื่อตรวจพิจารณาความตรงและความถูกต้องด้านจุดประสงค์เนื้อหา ภาษาที่ใช้ และความเหมาะสม
ของข้อความหลังจากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของ
แบบทดสอบจาก 30 ข้อ

3.2.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลักแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
(Content Validity) ของแบบประเมิน ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1) ดร.จิราภรณ์ สีลา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่
การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ดุษฎีบัณฑิต สาขา นิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2) ดร.ศุภสิริ ขามช่วง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่
ศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดุษฎีบัณฑิต สาขา วัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

3) ดร.วิรัชพัชร นิลแก้ววรวิชัย ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน
พื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดุษฎีบัณฑิต สาขา นิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4) วาณิช โคตรพิมพ์ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย
มหาบัณฑิตหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5) เสมอแซ ดุจพ่ายพ์ ตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
สาขาภาษาไทย มหาบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

เลือกข้อความที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ไว้เท่ากับจำนวน
ข้อคำถามที่ต้องการในแต่ละด้านของแบบทดสอบเพื่อนำไปใช้จริง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
โดยผู้เชี่ยวชาญข้อคำถามมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา รายข้ออยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 (ภาคผนวก ค)

3.3 แบบสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านการจดกิจกรรมเรียนรู้ตามการพัฒนา
หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับ
นักเรียนระดับประถมศึกษา

เป็นแบบสังเกตที่ผู้วิจัยใช้คำถามสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนก่อนและหลัง
ที่เรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยครูผู้สอนภาษาไทย

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นครูประจำชั้นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย) ตามหลักสูตรมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีขั้นตอนในการสร้าง

3.3.1 ศึกษาการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม เอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเนื้อหาของหลักสูตรและจุดประสงค์การจัดกิจกรรม กำหนดประเด็นที่ต้องการประเมิน

3.3.3 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรม จำนวน 10 ข้อ ให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่ต้องการสอบถามกำหนดเกณฑ์ในการกำหนดในการให้คะแนนดังนี้

3.3.4 จำแนกจุดประสงค์ตามเนื้อหา

3.3.5 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน

3.2.6 นำแบบสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านพัฒนาขึ้น เสนอต่อที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อตรวจสอบการใช้ภาษาและความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมิน ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1) ดร.จิราภรณ์ สีลา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดุษฎีบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2) ดร.ศุภสิริ ขามช่วง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดุษฎีบัณฑิต สาขานวัตกรรมหลักสูตรการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3) ดร.วิรัชพัชร นิลแก้วบวรวิชัย ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดุษฎีบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4) วาณิช โคตรพิมพ์ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย มหำบัณฑิตหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5) เสมอแซ ดุจพ่ายพ์ ตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย มหำบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

เลือกข้อความที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ไว้เท่ากับจำนวนข้อคำถามที่ต้องการในแต่ละด้านของแบบสังเกตความพฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน เพื่อนำไปใช้จริง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญข้อคำถามมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา รายข้ออยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 (ภาคผนวก ค)

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจการจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยใช้คำถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับมีขั้นตอนในการสร้าง

3.4.1 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเนื้อหาของหลักสูตรและจุดประสงค์การจัดกิจกรรม กำหนดประเด็นที่ต้องการประเมิน

3.4.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่ต้องการสอบถามกำหนดเกณฑ์ในการกำหนดในการให้คะแนนดังนี้

3.4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจพัฒนาขึ้น เสนอต่อที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อตรวจสอบการใช้ภาษาและความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมินผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

- 1) ดร.จิราภรณ์ สีลา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดุษฎีบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2) ดร.ศุภสิริ ขามช่วง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดุษฎีบัณฑิต สาขานวัตกรรมหลักสูตรการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 3) ดร.วีรลพัชร นิลแก้วบรรวิษย์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดุษฎีบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 4) วาณิช โคตรพิมพ์ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย มหาคณบดีหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 5) เสมอแซ ดุจพ่ายพ์ ตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย มหาคณบดีสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

เลือกข้อความที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ไว้เท่ากับจำนวนข้อคำถามที่ต้องการในแต่ละด้านของแบบประเมินความพฤติกรรมการอ่าน

เพื่อนำไปใช้จริง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญข้อคำถามมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา รายข้ออยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 (ภาคผนวก ค)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลในการยกย่องหลักสูตรส่งเสริมนิสัย และการเรียนรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา ผู้วิจัยได้นำผลการสังเคราะห์กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษา 7 ท่าน ได้แก่ Herrick and Tyler (1950), Tyler (1949), สัจด์ อุทรานันท์ (2532), อ่าง บัวศรี (2542), สมพร หลิมเจริญ (2552), บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557) และวิเชียร พรหมมา (2558)

ได้กระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ชั้น มาใช้ในการดำเนินการ ดังนี้ 1) ชั้นศึกษาสภาพปัญหาและ ความต้องการ 2) ชั้นการยกย่องหลักสูตร 3) ชั้นการวิพากษ์หลักสูตร 4) ชั้นการทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นที่ 1 ชั้นศึกษาสภาพและความต้องการ

ดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผลการวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและ ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจำเป็น เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการ พัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับ นักเรียนระดับประถมศึกษา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสอบถาม การสนทนากลุ่ม

ขั้นที่ 2 การยกย่องหลักสูตร

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวิจัยระยะที่ 1 มาเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการ ยกย่องหลักสูตร โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษาเชิงวิเคราะห์เนื้อหาสาระหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยระดับประถมศึกษา เพื่อศึกษารายละเอียดมาตรฐาน ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับการอ่าน เพื่อกำหนดเนื้อหาวิชาที่สามารถนำพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.2 คัดเลือกมาตรฐาน ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับการนำเอาวรรณกรรม ท้องถิ่นอีสานมาร่วมในการกำหนดเนื้อหา คัดเลือกวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน จากการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 จากการสนทนากลุ่มดังนี้ นิทานพื้นบ้าน ตำนาน ผญา เพลงพื้นบ้าน รำเซ็ง ประวัติการสร้าง วัดพระธาตุขามเปี้ย นำเนื้อเรื่องเหล่านี้มาใช้ในการกำหนดเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้ และกำหนด กิจกรรมจัดการเรียนรู้

2.3 ดำเนินการยกร่างโครงสร้างหลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตรที่สังเคราะห์ไว้ในกรวิจัยระยะที่ 1 ซึ่งมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดประสงค์ของหลักสูตร 3) โครงสร้างของหลักสูตร 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล 7) หน่วยการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การวิพากษ์หลักสูตร

ผู้วิจัยดำเนินการวิพากษ์หลักสูตร โดยได้ติดต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญด้วยการสื่อสารทางโทรศัพท์ก่อนจากนั้นส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินหลักสูตรจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และเชิญผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ร่วมสัมมนาและวิพากษ์หลักสูตรเมื่อวันที่ 9 เดือนพฤษภาคม ปี 2566 ด้วยรูปแบบออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันซูม เพื่อทำการประเมินความเหมาะสมของร่างหลักสูตรด้วยแบบประเมินร่างหลักสูตรที่สร้างขึ้น และขอคำแนะนำเพิ่มเติมที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. ดร.สมัย สลักศิลป์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินการจัดการศึกษาพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน
2. ดร.จิราภรณ์ สีลา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านและวรรณกรรม
3. ดร.นิพพิทา กุลชิต ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรการเรียนและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร
4. ดร.วิรัชพัชร นิลแก้วบรรวิษณ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
5. ดร.ศุภสิริ ชามช่วง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขานวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทย

ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำผลการประเมินความเหมาะสมร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยและการรู้เรื่อง การอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

5.2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความเหมาะสมร่างหลักสูตร ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ของ บุญชม ศรีสะอาด (2554) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

การวิจัยระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

โดยการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองโพธิ์ชัย ตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จำนวน 31 คน เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตร

1. กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 31 คน ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะ (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองการวิจัย คือ หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการเรียนรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการนิยรักการอ่าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ที่ครอบคลุมพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความสนใจในเรื่องที่อ่านได้เรียนรู้ ความตั้งใจในการอ่าน การแสวงหาความรู้ในการอ่าน และเห็นคุณค่าของการอ่าน สำหรับครูผู้สอนภาษาไทย ใช้สังเกตพฤติกรรมการนิยรักการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาาระหว่างที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร

2.2.2 แบบทดสอบวัดการรู้เรื่องการอ่านเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย

ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ครอบคลุมประเด็นอ่านจับใจความ ตอบคำถามจากเรื่อง ที่อ่าน สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน ตีความจากเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

2.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้ เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีลักษณะเป็นมา ตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert

3. ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

3.1 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดการรู้เรื่องการอ่าน ของนักเรียนระดับ ประถมศึกษา เป็นแบบทดสอบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิด หรือไม่ตอบเลยให้ 0 คะแนน จำนวน 20 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการสร้างและการหาคุณภาพ แบบทดสอบ

3.1.2 ศึกษาวิเคราะห์ขอบข่ายเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่อง การอ่าน จากองค์ประกอบของร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน สำหรับ นักเรียนระดับประถมศึกษา ข้อคำถามครอบคลุมลักษณะที่แสดงถึงการรู้เรื่องการอ่านดังนี้ อ่านจับใจ ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ จากเรื่องที่อ่าน ตีความจากเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

3.1.3 สร้างแบบทดสอบให้มีข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหา จำนวน 20 ข้อ จัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบ

3.1.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก เพื่อตรวจพิจารณาความตรงและความถูกต้องด้านจุดประสงค์ เนื้อหา ภาษาที่ใช้ และความเหมาะสม ของข้อความหลังจากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.1.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลักแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมิน ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1) ดร.จิราภรณ์ สีลา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 ดุชนิบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2) ดร.ศุภสิริ ขามช่วง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดุชนิบัณฑิต สาขานวัตกรรมหลักสูตรการเรียนรู้ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม

3) ดร.วิรัชพัชร นิลแก้วบรรวิษัญญ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน
พื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดุขภูมิจังหวัด สาขานิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4) วาณิช โคตรพิม ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย
มหาบัณฑิตหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5) เสมอแซ ดุจพ่ายพ์ ตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขา
ภาษาไทย มหาบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

เลือกข้อความที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 – 1.00

(สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553) ไว้เท่ากับจำนวนข้อคำถามที่ต้องการในแต่ละด้านของแบบทดสอบเพื่อนำไปใช้จริง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหา
รายข้ออยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ เท่ากับ 0.81 (ภาคผนวก ค)

4. วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยนำหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรม
ท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 31 คน โดยดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตทำการใช้หลักสูตรต่อผู้อำนวยการโรงเรียน
เพื่อขออนุญาตใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.2 ประมุขนิเทศครูภาษาไทย และนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อสร้างความเข้าใจ
และในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้
วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อให้ความร่วมมือในการเรียนรู้

4.3 ชี้แจงทำความเข้าใจในการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านและ
การรู้เรื่องการอ่านกับครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน
ของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ตามหลักสูตร

4.4 ทำการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยใช้แบบทดสอบวัดการรู้เรื่องการ
อ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ

4.5 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการกิจกรรมของหลักสูตร
จนครบทั้ง 7 แผน ก่อนและหลังกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนภาษาไทยซึ่งเป็นครูประจำชั้น
ดำเนินการสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านและบันทึกข้อมูลด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมนิสัย
รักการอ่าน เพื่อนำผลไปประเมินพฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน

4.6 เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรครบทุกแผนการจัดกิจกรรมแล้ว
ดำเนินการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้แบบทดสอบวัดการรู้เรื่องการอ่าน ฉบับเดิม และ
ดำเนินการสอบถามความพึงพอใจ ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.7 นำผลการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านก่อนและหลังเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ตามหลักสูตร นำผลการสังเกตพฤติกรรม และนำผลการสอบถามความพึงพอใจไปวิเคราะห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำคะแนนจากการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านก่อนและหลังเรียนรู้โดยการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรม
ท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ไปวิเคราะห์ค่าร้อยละทั้งรายบุคคลและภาพรวม
จากนั้นนำไปเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้

5.2 นำผลการสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน ซึ่งสังเกตโดยครูผู้สอนภาษาไทย
ซึ่งเป็นครูประจำชั้น ไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ทั้งภาพรวม
และรายบุคคล นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านไปเปรียบเทียบกับ
เกณฑ์ ของ บุญชม ศรีสะอาด (2554)

5.3 นำผลการสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรส่งเสริมนิสัยและการรู้เรื่อง
การอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย
(\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์
ของ บุญชม ศรีสะอาด (2554) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

พจนัน ปณฺ ทิโต ชีเว

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ดังนี้

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

6.1.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) (

สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553)

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบ ขกับนิยามศัพท์
	ΣR	แทน	ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6.1.2 ค่าความยากง่ายของข้อสอบการรู้เรื่องการอ่านกับนิยามศัพท์

$$P = \frac{H + L}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ความยากง่าย
	H	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

6.1.3 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบกับนิยามศัพท์

$$R = \frac{H - L}{N/2}$$

เมื่อ	r	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	H	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

พูน บอ กิ โต ชี เว

6.1.4 ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่านกับคำนิยามศัพท์

$$KR - 20 = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S^2}\right)$$

เมื่อ P แทน สัดส่วนของนักเรียนที่ตอบถูก

q แทน สัดส่วนของนักเรียนที่ตอบ

n แทน จำนวน ข้อสอบ

S^2 แทน ความแปรปรวน

6.2 สถิติพื้นฐาน

6.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง

6.2.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

(บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมแต่ละข้อยกกำลังสองของคะแนน

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง

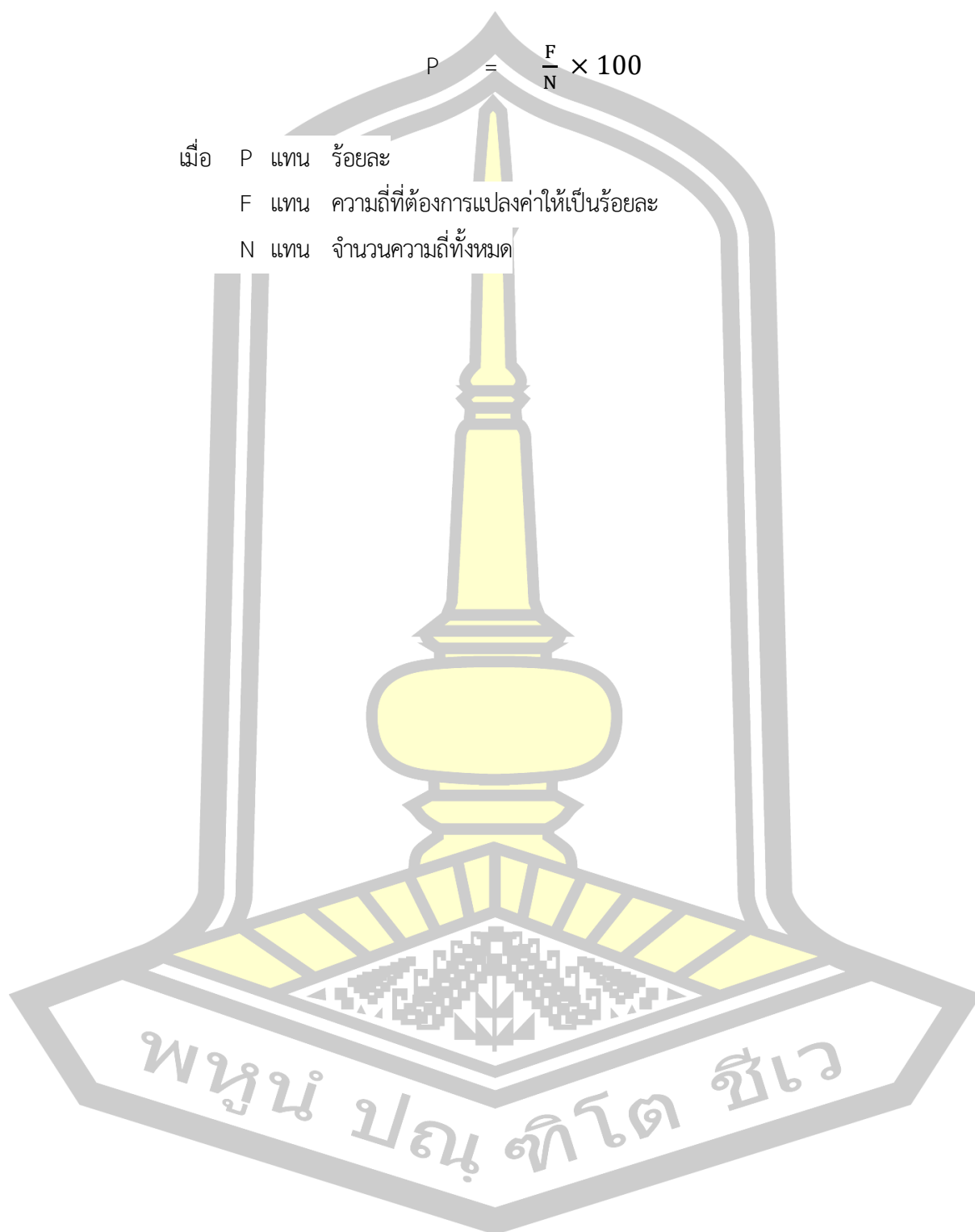
6.2.3 ค่าร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

F แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงค่าให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอของผลการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูลตามคำถามการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรและเอกสารประกอบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่าง หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพและความต้องการ และผลการศึกษาระบบการพัฒนาหลักสูตร และองค์ประกอบหลักสูตร ในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับประถมศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามสภาพและความต้องการ ของครูผู้สอนภาษาไทย โรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์ชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อย เขต 3 ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้กรอกแบบสอบถาม

วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวผู้กรอกแบบสอบถาม จำนวน 69 คน ซึ่งเป็นครูสอนภาษาไทย โรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์ชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อย เขต 3 ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรเพศ (n = 69)

จำนวน	เพศ	ร้อยละ
29	ชาย	42.03
40	หญิง	57.97
69	รวม	100

จากตาราง 2 ครูสอนภาษาไทย โรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์ชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อย เขต 3 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.97 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 42.03 ตามลำดับ

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

(n = 69)

วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	52	75.36
ปริญญาโท	17	24.64
รวม	69	100

จากตาราง 3 ครูสอนภาษาไทย โรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์ชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อย เขต 3 ส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.36 และระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 24.64 ตามลำดับ

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชาเอก (n = 69)

การศึกษาวิชาเอก	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	17	24.64
สาขา/วิชาเอกอื่น ๆ	52	75.36
รวม	69	100

จากตาราง 4 ครูสอนภาษาไทย โรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์ชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อย เขต 3 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 75.36 และวิชาเอกภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 24.64 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่าน และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสภาพการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่าน และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร 1) ศึกษาวิเคราะห์ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษา 2) พัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่าน โดยการบูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานไว้ในหลักสูตร 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดทำหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่อง การอ่าน ด้านการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้ 4) มีการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดภาษาไทย

เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) นำผลการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดภาษาไทยมาใช้วางแผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ 6) การออกแบบกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านที่หลากหลาย เพื่อดึงความสนใจผู้เรียน ด้านการสอนของครูผู้สอน 7) เน้นผู้เรียนเน้นมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน 8) กิจกรรมเน้นผู้เรียนร่วมกับทำงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ มีระเบียบวินัยการทำงาน 9) การจัดการเรียนรู้สอดคล้องส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่าน ด้านวิธีการวัดและการประเมินผล 10) มีเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ประเมินผลตามสภาพจริงจากชิ้นงาน 11) มีการวัดผลและประเมินครอบคลุมตัวชี้วัดและจุดประสงค์ ประาณผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและ การรู้เรื่องการอ่าน และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร

ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ			ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านการพัฒนาหลักสูตร						
1. ศึกษาวิเคราะห์ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา	2.60	0.69	ปานกลาง	4.44	0.58	มาก
2. พัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยการบูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานไว้ในหลักสูตร	1.92	0.83	น้อย	4.58	0.49	มากที่สุด
3. ผู้อำนวยการโรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดทำหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่าน	1.97	0.75	น้อย	4.66	0.56	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้						
4. มีการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดภาษาไทย เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.38	0.81	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด
5. นำผลการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดภาษาไทย มาใช้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.33	0.87	น้อย	4.60	0.49	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6. การออกแบบกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านที่หลากหลายเพื่อดึงดูดใจผู้เรียน	2.40	0.72	น้อย	4.58	0.49	มากที่สุด
ด้านการสอนของครูผู้สอน						
7. เน้นผู้เรียนเน้นมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียน	1.82	0.79	น้อย	4.57	0.49	มากที่สุด
8. กิจกรรมเน้นผู้เรียนร่วมกับทำงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ มีระเบียบวินัยการทำงาน	1.89	0.64	น้อย	4.63	0.48	มากที่สุด
9. การจัดการเรียนรู้สอดคล้องส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน	2.02	0.89	น้อย	4.55	0.50	มากที่สุด
ด้านวิธีการวัดและการประเมินผล						
10. มีเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ประเมินผลตามสภาพจริงจากชิ้นงาน	2.25	0.87	น้อย	4.60	0.49	มากที่สุด
11 มีการวัดผลและประเมินครอบคลุมตัวชี้วัดและจุดประสงค์	0.23	0.46	น้อย	4.54	0.50	มากที่สุด
รวม	2.17	0.12	น้อย	4.58	0.03	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนภาษาไทยมีระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.17$, S.D = 0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 2.16$, S.D = 0.76) รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.37$, SD = 0.80) ด้านการสอนของครูผู้สอน ($\bar{X} = 1.91$, SD = 0.77) และด้านวิธีการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 1.24$, SD = 0.67) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด 4 ลำดับ ได้แก่ ข้อ 7 เน้นผู้เรียนเน้นมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียน ($\bar{X} = 1.82$, S.D = 0.79) ข้อ 8 กิจกรรมเน้นผู้เรียนร่วมกับทำงานแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ มีระเบียบวินัยการทำงาน ($\bar{X} = 1.89$, S.D = 0.64) ข้อ 2 พัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะส่งเสริมนิสัย

รักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยการบูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานไว้ในหลักสูตร ($\bar{X} = 1.92, S.D = 0.83$) และข้อ 3 ผู้อำนวยการโรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดทำหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน ($\bar{X} = 1.97, S.D = 0.75$)

และมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58, S.D = 0.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนามากที่สุดเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.60, S.D = 0.49$) รองลงมาคือ ด้านการสอนของครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.58, S.D = 0.49$) ด้านวิธีการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 4.57, S.D = 0.49$) และด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.56, S.D = 0.54$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านเรียงจากมากไปหาน้อย 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3 ผู้อำนวยการโรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดทำหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน ($\bar{X} = 4.66, S.D = 0.50$) ข้อ 4 มีการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดภาษาไทยเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.63, S.D = 0.48$) ข้อ 8 กิจกรรมเน้นผู้เรียนร่วมกับทำงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ มีระเบียบวินัยการทำงาน ($\bar{X} = 4.63, S.D = 0.48$) ข้อ 5 นำผลการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดภาษาไทยมาใช้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.60, S.D = 0.49$) ข้อ 10 มีเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ประเมินผลตามสภาพจริงจากชิ้นงาน ($\bar{X} = 4.60, S.D = 0.49$) และต้องการพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านโดยการบูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานไว้ในหลักสูตร ($\bar{X} = 4.58, S.D = 0.49$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า ครูผู้สอนภาษาไทยได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอ่าน ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน มีเทคนิคการสอนที่จูงใจให้ผู้เรียนมีความอยากที่จะอ่าน ต้องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในการสอนแต่ละคาบ

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างในการสนทนากลุ่ม เพื่อยืนยันข้อมูลจากการสอบถาม ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นครูผู้สอนภาษาไทยที่สำเร็จการศึกษาภาษาไทยโดยตรง 6 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ศึกษานิเทศก์ 1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 1 คน และปราชญ์ท้องถิ่น 2 คน รวม 12 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม พบว่า

ตาราง 6 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม

ลำดับที่	วุฒิการศึกษา/วิชาเอก	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1	วุฒิการศึกษาปริญญาตรี	4	33.33
2	วุฒิการศึกษาปริญญาโท	8	66.66
3	วิชาเอกภาษาไทย	9	75
4	วิชาเอกอื่น ๆ	3	25

จากตาราง 6 ผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่มส่วนใหญ่สำเร็จด้านระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 66.66 วิชาเอกภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 75 ซึ่งเป็นไปตามคุณสมบัติที่กำหนดของกลุ่มเป้าหมาย

ตาราง 7 ผลการสรุปประเด็นสำคัญจากการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ครูผู้สอนภาษาไทย ผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง และปราชญ์ท้องถิ่น 2 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม

ประเด็นจากการสนทนากลุ่ม	สรุปประเด็นจากการสนทนากลุ่ม
1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	ครูส่วนใหญ่ไม่มีการวิเคราะห์เนื้อหา หรือสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่าหลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนมีลักษณะอันพึงประสงค์อะไร เพราะผู้อำนวยการโรงเรียนมุ่งส่งแผนการสอนแต่จะใช้แผนการสอนที่ขายในท้องตลาดแต่ในชั่วโมงสอนจริง ๆ จะสอนตามหนังสือ แบบเรียนกระทรวงศึกษาธิการแจกให้เพราะสะดวกและคิดว่ากระทรวงศึกษาธิการได้วิเคราะห์หลักสูตรเป็นที่เรียบร้อยแล้วและไม่สิ้นเปลืองเวลาและงบประมาณในการจัดซื้ออีก

ตาราง 7 (ต่อ)

ประเด็นจากการสนทนากลุ่ม	สรุปประเด็นจากการสนทนากลุ่ม
2. ท่านมีการใช้รูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ หรือวิธีการสอนด้วยวิธีใด	ครูใช้วิธีการให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในบทเรียนและทำแบบฝึกหัดท้ายเล่ม อาจมีกิจกรรมกลุ่มบ้างเล็กน้อย โดยเน้นครูเป็นศูนย์ในการจัดการเรียนรู้แต่ละคาบ มุ่งแต่สอนตามหนังสือแบบเรียนให้จบ
3. ท่านมีการวัดประเมินผลอย่างไร	มีวิธีการวัดประเมินผล คือ ครูตรวจเอกสารใบงาน ใบกิจกรรม และทำแบบฝึกหัดท้ายเล่มในหนังสือเรียน หลังจาก เรียนจบในเรื่องหรือเนื้อหานั้น ๆ ถ้ามีการทำงานกลุ่มจะมีการประเมินพฤติกรรม
4. ท่านคิดจากการวัดประเมินผลนักเรียนขาดทักษะการอ่าน ท่านพบว่านักเรียนควรมีการพัฒนาด้านใดบ้าง	<p>-จากการวัดประเมินผลพบว่า นักเรียนขาดทักษะการอ่าน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - พฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน ต้องการให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้ในเรื่องที่อ่านอ่านจนจบเรื่องอ่านสม่ำเสมอ ความตั้งใจในการอ่านการแสวงหาความรู้ด้วยการอ่าน เห็นคุณค่าของการอ่าน - การรู้เรื่องการอ่าน ต้องการให้ผู้เรียนสามารถการอ่านจับใจความ ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน ตีความจากเรื่องที่อ่านวิเคราะห์จากเรื่องที่อ่านได้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม เน้นกิจกรรมกลุ่ม เน้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ โดยครูเตรียมการสอนสื่อการเรียนรู้อ และแหล่งเรียนรู้ ใบงาน ใบความรู้ เครื่องมือการวัดและประเมิน นำวรรณกรรมท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการในการจัดกิจกรรม

ตาราง 7 (ต่อ)

ประเด็นจากการสนทนากลุ่ม	สรุปประเด็นจากการสนทนากลุ่ม
<p>4. ท่านคิดจากการวัดประเมินผลนักเรียนขาดทักษะการอ่าน ท่านพบว่านักเรียนควรมีการพัฒนาด้านใดบ้าง</p>	<p>การเรียนรู้ พบว่า กลุ่มสนทนา มีการนำผลจากการศึกษาหลักสูตรมาใช้ในการเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องมาตรฐาน ตัวชี้วัด กรอบของเนื้อหา (วรรณกรรมท้องถิ่น) ครูผู้สอนต้องการให้จัดทำแผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้เอง และจัดทำเนียบปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อพัฒนาผู้เรียน ต้องเป็นที่สนใจกับผู้เรียนเข้ากับบริบทของผู้เรียน โดยประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และปราชญ์ท้องถิ่น ตัวแทนผู้ปกครอง ต้องการให้ผู้อำนวยการโรงจัดทำหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน นำวรรณกรรมท้องถิ่นเข้าใช้ในกิจกรรมส่วนครูผู้สอนต้องการให้จัดทำแผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้เอง และจัดทำเนียบปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อพัฒนาผู้เรียน</p>
<p>5. ท่านมีแนวคิดอย่างไรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา</p>	<p>การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียน เกิดกับผู้เรียน ศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ทราบถึงพื้นฐานของผู้เรียน และกิจกรรมที่ผู้เรียนชื่นชอบ จากนั้นจึงนำมาออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดประสงค์ กำหนดทักษะที่ต้องเกิดกับผู้เรียน และกิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา โดยเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมเน้นการอ่าน การพูด การฟัง และการเขียน และสอดคล้องมาตรฐาน ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับผู้เรียน</p>

จากตาราง 7 สรุปผลการสนทนากลุ่มในภาพรวม พบว่า ด้านครูไม่ได้วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สู่หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรรายวิชา หรือแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง เน้นการบรรยายถ่ายทอดความรู้ เน้นภาคทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ จึงทำให้ผู้เรียนขาดทักษะการอ่าน ชอบฟังและจดบันทึกตามครูอธิบาย สภาพการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมจึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีสื่อและกิจกรรมที่กระตุ้นที่นำความสนใจ ส่วนด้านผู้อำนวยการโรงเรียนมุ่งส่งแผนการสอน แต่จะใช้แผนการสอนที่ขายในท้องตลาด แต่ในชั่วโมงสอนจริง ๆ จะสอนตามหนังสือแบบเรียนกระทรวงศึกษาธิการแจก ด้านศึกษานิเทศก์การติดตามมีการติดตามน้อย คือ 2 ครั้งต่อภาคการศึกษา ไม่สนับสนุนให้จัดแผนกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และปราชญ์ท้องถิ่น ตัวแทนผู้ปกครอง ต้องการให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกันเอง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ต้องการให้ครูใช้แผนการจัดการจัดการสำเร็จหรือออนไลน์มาใช้ในการเรียนการสอนกับผู้เรียน และต้องการให้ผู้อำนวยความสะดวกโรงเรียนจัดทำหลักสูตรที่เน้นการพัฒนา ด้านการอ่านสำหรับผู้เรียน โดยการจัดทำหลักสูตรต้องการให้นำวรรณกรรมท้องถิ่นภายในชุมชนท้องถิ่นมาบูรณาการกับรายวิชาภาษาไทย จัดทำเนียบปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2. ผลการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า

จากการสังเคราะห์ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร และองค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตร และเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังนี้

2.1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ

ขั้นที่ 2 การยกร่างหลักสูตร

ขั้นที่ 3 การวิพากษ์หลักสูตร

ขั้นที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร พบว่า ได้ 7 องค์ประกอบ ดังนี้

2.2.1 หลักการของหลักสูตร

2.2.2 จุดประสงค์ของหลักสูตร

2.2.3 โครงสร้างของหลักสูตร

2.2.4. กิจกรรมการเรียนรู้ มี 4 ชั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นที่ 1 ชั้นประสบการณ์

ชั้นที่ 2 ชั้นสอนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ชั้นที่ 3 ชั้นสรุปความเข้าใจ

ชั้นที่ 4 ชั้นประยุกต์ใช้และแสดงความคิดเห็น

2.2.5 สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

2.2.6 การวัดและประเมินผล

2.2.7 หน่วยการเรียนรู้

โดยผู้วิจัยนำผลการศึกษาในขั้นนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและนำไปเป็นองค์ประกอบในการยกร่างหลักสูตร รายละเอียดผลการสังเคราะห์กระบวนการพัฒนาหลักสูตร และองค์ประกอบของหลักสูตร (ดังภาคผนวก ข)

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรและเอกสารประกอบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการยกร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ตามขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ไว้ 4 ขั้นตอน 1) ชั้นศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ 2) ชั้นการยกร่างหลักสูตร 3) การวิพากษ์หลักสูตร 4) ชั้นการทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่าง โดยให้มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร ดังนี้ 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดประสงค์ของหลักสูตร 3) โครงสร้างของหลักสูตร 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล 7) หน่วยการเรียนรู้ ดังรายละเอียดร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา (ดังภาคผนวก ง) จากนั้นดำเนินการประเมินเพื่อตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และเอกสารประกอบหลักสูตร ด้วยการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและการวิจัย จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมท้องถิ่น จำนวน 1 คน ผลดังตารางต่อไป

ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังตาราง

ตาราง 8 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

องค์ประกอบของหลักสูตร	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. หลักการของหลักสูตร	4.20	0.56	มาก
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.08	0.49	มาก
3. โครงสร้างของหลักสูตร	4.10	0.51	มาก
4. กิจกรรมการเรียนรู้	4.04	0.35	มาก
5 สื่อการเรียนรู้	4.26	0.59	มาก
6. การวัดและการประเมินผล	4.10	0.55	มาก
7. หน่วยการเรียนรู้	3.93	0.58	มาก
รวมเฉลี่ย	4.39	0.56	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้ประเมินตรวจสอบความเหมาะสมของร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D = 0.56) เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า องค์ประกอบหลักสูตรทั้ง 7 องค์ประกอบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีเหมาะสม (ภาคผนวก ค)

สรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ

1. แก้ชื่อของหลักสูตร จากคำว่า “ขั้น” ให้เป็นคำว่า “ระดับ” และ “การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา” เป็นเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา”

2. แก้ไข ควรปรับหลักการของหลักสูตร ข้อ 1.3 จากประโยคว่า “มีความเป็นไปได้” เป็น “มีความจำเป็นที่ต้องการพัฒนาหลักสูตร” ข้อ 1.4 “มีทฤษฎีรองรับหลักสูตร” 1.5 “มีความเป็นไปได้”

3 แก้ไขจุดประสงค์ของที่ 5 จากประโยค “มีความสอดคล้องกับความต้องการและตรงกับบริบทของสังคม” ให้เป็นประโยค “เหมาะกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการส่งเสริม

4. ขอชื่นชมกิจกรรมการออกแบบในแต่ละหน่วยตามหลักสูตรนี้ได้นำกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใช้ทุกหน่วยซึ่งเป็นเรื่องที่ดีมาก และสามารถนำไปใช้เป็นตัวช่วยให้กับครูผู้สอนได้เลย และควรนำไปเผยแพร่ตามโรงเรียนอื่นได้

ตอนที่ 3 ผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

3.1 ผลการสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังนี้ 1) นักเรียนมีความตั้งใจในการอ่านในขณะที่ทำกิจกรรมให้อ่าน 2) นักเรียนมีการศึกษาข้อมูลก่อนทำกิจกรรมจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด มุมหนังสือ ป้ายในโรงเรียน ปราชญ์ชาวบ้าน 3) นักเรียนจะอ่านหนังสือด้วยความสนใจโดยไม่หวังรางวัลหรือคะแนน และการอ่านแต่ละครั้งสามารถพัฒนาการอ่าน และการเขียนของฉันทิยงขึ้น 4) นักเรียนจะอ่านหนังสือได้นานไม่รู้สึกรำคาญ 5) เมื่อนักเรียนพบคำยากหรือคำศัพท์ นักเรียนจะเปิดพจนานุกรมทันที 6) นักเรียนมีการจดบันทึกข้อความข้อคิดที่น่าสนใจจากการอ่านแต่ละครั้ง 7) เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือจบ นักเรียนมักเขียนความคิดเห็น หรือข้อคิดเห็นที่ได้จากการอ่าน 8) มีการอ่านหนังสือเพิ่มเติมนอกเหนือที่ครูกำหนดในกิจกรรม และสามารถเลือกหนังสือที่มีสาระและประโยชน์ได้จากการอ่าน 9) เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือจบเล่ม นักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจ หรืออับอายความรู้จากกิจกรรม 10) นักเรียนมีการใช้บริการห้องสมุด อ่านและยืมหนังสือ ดังตาราง

พูน ปณ ทิโต ชเว

ตาราง 9 ผลการสังเกตพฤติกรรมนิสัยการอ่านของผู้เรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ (n = 31)

สังเกตพฤติกรรม	N	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ก่อนการเรียนรู้	31	2.33	0.23	น้อย
หลังการเรียนรู้	31	3.51	0.58	มาก

จากตาราง 9 พบว่า พฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนก่อนใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยภาพรวม อยู่ระดับน้อย ($\bar{X} = 2.33$, S.D. = 0.23)

เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า ที่มีพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านระดับปานกลาง ดังนี้ นักเรียนลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 0.96) นักเรียนลำดับที่ 21 ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 0.51) นักเรียนลำดับที่ 22 ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.42) นักเรียนลำดับที่ 23 ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 0.51) นักเรียนลำดับที่ 24 ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 0.96) นักเรียนลำดับที่ 29 ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 0.51) นักเรียนลำดับที่ 30 ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = 0.48) นักเรียนลำดับที่ 31 ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 0.73)

พฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนหลังใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยภาพรวม อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.58)

เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า ที่มีพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านระดับปานกลาง ดังนี้ นักเรียนลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.51) นักเรียนลำดับที่ 21 ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.67) นักเรียนลำดับที่ 22 ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.78) นักเรียนลำดับที่ 23 ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.51) นักเรียนลำดับที่ 24 ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.48) นักเรียนลำดับที่ 25 ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.48) นักเรียนลำดับที่ 26 ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.51) นักเรียนลำดับที่ 27 ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.51) นักเรียนลำดับที่ 29 ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.48) นักเรียนลำดับที่ 30 ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.66) นักเรียนลำดับที่ 31 ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.73) (ภาคผนวก ค)

3.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 70 (ภาคผนวก ข) ดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ของผู้เรียนก่อนใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

คะแนนการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน	N	ร้อยละ	เกณฑ์ร้อยละ 70
ก่อนการเรียนรู้	31	45	ต่ำกว่าเกณฑ์
หลังการเรียนรู้	31	74.19	สูงกว่าเกณฑ์

จากตาราง 10 พบว่า คะแนนร้อยละผลการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างของผู้เรียนก่อนใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกคน

เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า ก่อนเรียนนักเรียนมีระดับคะแนน 6 คะแนน ร้อยละ 30 จำนวน 1 คน ได้แก่ ลำดับที่ 18 นักเรียนมีระดับคะแนน 7 คะแนน ร้อยละ 35 จำนวน 2 คน ได้แก่ ลำดับที่ 2 และ 2 7 4 นักเรียนมีระดับคะแนน 8 คะแนน ร้อยละ 40 จำนวน 10 คน ได้แก่ ลำดับที่ 4, 6, 7 11, 12, 15, 21, 23, 29, 30 นักเรียนมีระดับคะแนน 9 คะแนน ร้อยละ 45 จำนวน 9 คน ได้แก่ ลำดับที่ 1, 8, 10, 13, 20, 22, 26, 28, 31 นักเรียนมีระดับคะแนน 10 คะแนน ร้อยละ 50 จำนวน 3 คน ได้แก่ ลำดับที่ 3, 16, 17 31 นักเรียนมีระดับคะแนน 11 คะแนน ร้อยละ 55 จำนวน 4 คน ได้แก่ ลำดับที่ 5, 9, 19, 25 นักเรียนมีระดับคะแนน 12 คะแนน ร้อยละ 60 จำนวน 2 คน ได้แก่ ลำดับที่ 14 และ 24

ผลการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านหลังใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ต่ำกว่าเกณฑ์ตามลำดับ 4 คน ส่วนคะแนนร้อยละผลการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.19 สูงกว่าเกณฑ์

เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า หลังเรียนใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา นักเรียนมีคะแนนร้อยละผลการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน สูงกว่าเกณฑ์ 18 คน เท่ากับเกณฑ์ 9 คน และต่ำกว่าเกณฑ์ 4 คน และพบว่า หลังเรียนนักเรียนมีระดับคะแนน 13 คะแนน ร้อยละ 65 จำนวน 4 คน ได้แก่ ลำดับที่ 22, 23, 25, 26 นักเรียนมีระดับคะแนน 14 คะแนน ร้อยละ 70 จำนวน 10 คน ได้แก่ ลำดับที่ 1, 2, 5, 7, 12, 18, 20, 21, 24, 27 นักเรียนมีระดับคะแนน 15 คะแนน ร้อยละ 75

จำนวน 8 คน ได้แก่ ลำดับที่ 4, 6, 9, 11, 13, 15, 28, 30 นักเรียนมีระดับ คะแนน 16 คะแนน ร้อยละ 80 จำนวน 5 คน ได้แก่ ลำดับที่ 3, 8, 9, 14, 29 นักเรียนมีระดับคะแนน 17 คะแนน ร้อยละ 85 จำนวน 4 คน ได้แก่ ลำดับที่ 6, 17, 19 31 (ภาคผนวก ค : 218-219)

3.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อการเรียนรู้ ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อการเรียนรู้ ตามหลักสูตร ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับ นักเรียนระดับประถมศึกษา (n = 31)

ข้อคำถาม	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. กิจกรรมตามหลักสูตรทำให้ฉันสนุกสนาน	4.61	0.49	มากที่สุด
2. กิจกรรมทำให้ฉันกล้าแสดงออก	4.67	0.47	มากที่สุด
3. เป็นกิจกรรมที่ทำให้ฉันมีความสนใจใฝ่อ่านมากยิ่งขึ้น	4.58	0.50	มากที่สุด
4. เป็นกิจกรรมที่ทำให้ฉันมีความรู้สึกรักภูมิปัญญาทุกครั้ง เมื่ออ่านจบ และได้รับสาระความรู้จากการอ่าน	4.00	0.63	มาก
5. เป็นกิจกรรมที่ทำให้ฉันมีทักษะการอ่าน การฟัง การพูด การดู การเขียนและสรุปสาระสำคัญเพิ่มมากยิ่งขึ้น	4.59	0.50	มากที่สุด
6. เป็นกิจกรรมตามหลักสูตรช่วยส่งเสริมการทำงานกลุ่ม ได้ดี	4.29	0.64	มาก
7. เป็นกิจกรรมที่ทำให้ฉันและเพื่อนมีความสามัคคีกัน	4.60	0.49	มากที่สุด
8. เนื้อหาในหลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.00	0.63	มาก
9. เนื้อหาในกิจกรรมแปลกใหม่หลากหลายช่วยให้ฉัน เรียนรู้ได้ดี	3.77	0.76	มาก
10. กิจกรรมช่วยให้ได้รับรู้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน	3.80	0.40	มาก
รวมเฉลี่ย	4.12	0.63	มาก

จากตาราง 11 พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ คือ ข้อ 2 กิจกรรมทำให้ฉันกล้าแสดงออก ($\bar{X} = 4.61$, $SD = 0.49$) รองลงมาคือข้อ 1 กิจกรรมตามหลักสูตรทำให้ฉันสนุกสนาน ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.63$) และข้อ 7 เป็นกิจกรรมที่ทำให้ฉันและเพื่อนมีความสามัคคีกัน ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.49$) ข้อ 5 เป็นกิจกรรมที่ทำให้ฉันมีทักษะการอ่าน การฟัง การพูด การดู การเขียนและสรุปสาระสำคัญเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.49$) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
 - 3.1 เพื่อประเมินพฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่เรียนรู้ด้วยหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
 - 3.2 เพื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ตามเกณฑ์ร้อยละ 70
 - 3.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

สรุปผล

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สรุปดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จากผล การพัฒนาหลักสูตรระยะที่ 1 พบว่า

1.1 ครูผู้สอนภาษาไทยมีระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.17$, S.D = 0.12) และมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D = 0.03)

จากสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ครูผู้สอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอ่านเกี่ยวส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน มีเทคนิคการสอนที่จูงใจให้ผู้เรียนมีความอยากที่จะอ่าน ต้องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในการสอนแต่ละคาบ ส่วนการสนทนากลุ่มมีความต้องการให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกันเอง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ต้องการให้ครูใช้แผนการจัดกิจกรรมสำเร็จหรือออนไลน์ มาใช้การเรียนการสอนกับผู้เรียน และต้องการให้ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดทำหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาด้านการอ่านสำหรับผู้เรียน โดยการจัดทำหลักสูตรต้องการให้นำวรรณกรรมท้องถิ่นภายในชุมชนท้องถิ่นมาบูรณาการกับรายวิชาภาษาไทย จัดทำเนียบปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อพัฒนาผู้เรียน

1.2 สรุปผลการศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตร และองค์ประกอบของหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า

1.2.1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ขั้นที่ 2 การยกร่างหลักสูตร ขั้นที่ 3 การวิพากษ์หลักสูตร ขั้นที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

1.2.2 องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) หลักการของหลักสูตร
- 2) จุดหมายของหลักสูตร
- 3) โครงสร้างหลักสูตร
- 4) กิจกรรมการเรียนรู้อยู่
- 5) สื่อการเรียนรู้อยู่ และแหล่งเรียนรู้อยู่
- 6) การวัดและประเมินผล
- 7) หน่วยการเรียนรู้อยู่

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จากการวิจัยระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตร

ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และดำเนินการประเมินเพื่อตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของยกร่างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล 7) หน่วยการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, $S.D = 0.56$) ในการปรับปรุงเพื่อความสมบูรณ์ของหลักสูตร ดังนี้ ได้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้ 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล 7) หน่วยการเรียนรู้

3. ผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาการพัฒนาหลักสูตรระยะที่ 3 พบว่า

3.1 ผลการประเมินพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผลการประเมินพฤติกรรมการอ่านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 จึงถือว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมการอ่าน

3.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า คะแนนการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านก่อนเรียน มีค่าร้อยละ 45 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ส่วนคะแนนการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านหลังเรียนมีค่าร้อยละ 74.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้

3.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $S.D = 0.63$)

อภิปรายผล

จากผลการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยทั้ง 3 ระยะ จะเห็นว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่สามารถส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี จึงเป็นหลักสูตรที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับประถมศึกษา และระดับชั้นอื่น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านของผู้เรียนต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาจากสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัย
รักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับ
ประถมศึกษา

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการ
ออกแบบคำถามสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรและการออกแบบใน
การเก็บข้อมูลมีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ แล้วนำข้อมูล
มาผสมผสานกันเพื่อนำไปใช้ในการยกร่างหลักสูตร และนอกจากนี้ในการพัฒนาหลักสูตรผู้วิจัยได้มี
การกำหนดจุดมุ่งหมาย คัดเลือกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตัวชี้วัดใน
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในระยะนี้
ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยศึกษาข้อมูลในภาพรวม จากผลการประเมินการอ่านในระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับชาติ (Ordinary National
Education Test: O-net) หรือการสอบประเมินผลผู้เรียนนานาชาติ (Programme for
International Student Assessment: PISA) และศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและ
ความต้องการการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านและผู้เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ครูผู้สอน
ภาษาไทย 69 กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนระดับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นครูภาษาไทยโดยตรง 6 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คนศึกษานิเทศก์
1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 1 คน และประชาชนท้องถิ่น 2 คน
เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฯ จากนั้นศึกษาเอกสารแนวคิด
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร จากนั้นศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
หลักสูตร และการพัฒนาส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน
แล้วนำข้อมูลที่ได้อมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบข้อคำถามของแบบสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องและ
แบบสัมภาษณ์ในการสนทนากลุ่ม สอดคล้องกับ ภาวนิดา สิทธิหาโคตร (2556), ศศินันท์ ศิริธาดา
กุลพัฒน์ (2561) และนิพิพิทา กุลชิต (2565) และเนื้อหาของหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัด
ประเมินผลหลักสูตร ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร Tyler (1949),
Taba (1962), สงัด อุทรานันท์ (2532), ธำรง บัวศรี (2542), วิเชียร พรหมมา (2558)
และชวลิต ชูกำแพง (2555) ที่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้นควรศึกษาข้อมูล
พื้นฐานและวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นต่าง ๆ ของสังคมและบริบทของตนเอง
และความเหมาะสม ก่อนจะทำให้การพัฒนาหลักสูตรมีความสอดคล้องเหมาะสม ซึ่งมีผู้นำวิธีการไปใช้
ในการพัฒนาหลักสูตรอาทิ ภาวนิดา สิทธิหาโคตร (2556), ศศินันท์ ศิริธาดา กุลพัฒน์ (2561) และ

นิพพิทา กุลชิต (2565) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรโดยมีการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็น ก่อนดำเนินการพัฒนาร่างหลักสูตร

ตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและ จากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล 7) หน่วยการเรียนรู้ โดยการใช้แนวทางการพัฒนา หลักสูตรตามแนวคิดของตามแนวคิดจากนักการศึกษาทั้ง 7 ท่าน ได้แก่ Herrick and Tyler (1950), Taba (1949), สงัด อุทรานันท์ (2532), อ่าง บัวศรี (2542), สมพร หลิมเจริญ (2552), บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557) และวิเชียร พรหมมา (2558) ที่กล่าวว่า การร่างหลักสูตร ประกอบด้วย การกำหนด หลักสูตร โดยดูความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง จากนั้นกำหนด รูปแบบหลักสูตร ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แผนการจัดกิจกรรม ซึ่งมีผู้นำวิธีการนี้ไปใช้ในการร่างหลักสูตร อย่างหลากหลาย อาทิ ภาวนิดา สิทธิหาโคตร (2556), ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์ (2561) และนิพพิทา กุลชิต (2565) โดยการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นจะเริ่มจากกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราว ที่อาศัยข้อมูลจากการศึกษานโยบายการศึกษา สังคม ผู้เรียนและความคิดเห็นของนักวิชาการ จากนั้นเลือกเป็นจุดมุ่งหมายถาวร โดยผ่านการกลั่นกรองเพื่อคัดเอาเฉพาะสิ่งที่สำคัญ ด้วยการ พิจารณาจากจิตวิทยาการเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษาและปรัชญาสังคม เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายขั้นสุดท้าย หรือจุดมุ่งหมายถาวรที่นำไปใช้พัฒนา นอกจากนี้การเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ พิจารณาให้ ผู้เรียนได้ฝึกกิจกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จะส่งผลให้การจัดการ เรียนรู้และการวัดประเมินผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้เรียนก่อนใช้แผนกิจกรรม การเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยภาพรวม อยู่ระดับน้อย ($\bar{X} = 2.33$, S.D.=0.23)

ตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ในขั้นตอนนี้พบว่า 1) พฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนก่อนใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยภาพรวม อยู่ระดับน้อย ($\bar{X} = 2.33$, S.D. = 0.23) และพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนหลังใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมอีสาน สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.58) 2) การทดสอบรู้เรื่อง การอ่านก่อนการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฯ คิดเป็นร้อยละ 45 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกคน

ส่วนคะแนนร้อยละผลการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 74.19 สูงกว่าเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้น 3) นักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.63$) หลังเรียนตามหลักสูตรฯ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีที่มีการพิสูจน์และตรวจสอบมาอย่างรอบคอบในแต่ละขั้นตอน โดยได้พัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Tyler (1949) การเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้มีสิ่งที่จะต้องพิจารณา ได้แก่ ผู้เรียนควรได้ฝึกกิจกรรมและเรียนรู้ เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์ให้เป็นหน่วยต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการจัดอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความต่อเนื่อง (Continuity) การเรียงลำดับขั้นตอน (Sequence) และการบูรณาการ (Integration) การประเมินผลเป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ Tyler (1930) ที่กล่าวว่า ยึดความสำเร็จของผู้เรียนส่วนใหญ่ เป็นเกณฑ์ในการตัดสินโดยอาศัยการวัดพฤติกรรมก่อนและหลังเรียน และมีการกำหนดเกณฑ์ไว้ก่อนล่วงหน้าว่า ความสำเร็จใดจึงจะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การประเมินผลในลักษณะนี้จึงเป็นการประเมินผลสรุปมากกว่าการประเมินผลความก้าวหน้าวัตถุประสงค์ที่ศึกษา จะส่งผลการบรรลุตามจุดมุ่งหมาย นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้กำหนดระดับชั้นนี้ เพราะเห็นว่าเป็นในช่วงอายุที่สามารถอ่านได้อยู่ในระดับกึ่งกลางของวัย เนื่องจาก จินตนา ไบกาชุย (2542) ได้กล่าวว่าวัยอายุ 10 - 12 ปี เป็นช่วงอายุที่จะอ่านหนังสือได้คล่อง สอดคล้องกับ ศุภวรรณ จันทร์แก้ว (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จังหวัดพัทลุง สรุปว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาจะมีพัฒนาการการอ่านสูงกว่านักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ นอกจากนี้การพัฒนาด้านการรู้เรื่องการอ่าน และยังบูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานไปในหลักสูตรสอดคล้องกับ ภานิดา สิทธิหาโครตร (2558) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ที่จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกที่สนใจในการเรียนรู้การพัฒนาอ่านเข้าไปในหลักสูตรเป็นการกำหนดวิธีการต่าง ๆ โดยบูรณาการเข้าไปในหลักสูตรทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรนักการศึกษาหลายท่าน คือ Taba (1962), สงัด อุทรานันท์ (2532), อ่าง บัวศรี (2542), ชวลิต ชูกำแพง (2555) และวิเชียร พรหมมา (2558) ที่มีความสอดคล้องกันว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้นควรศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม ตรงตามบริบทของตนเองและความเหมาะสม ซึ่งมีผู้นำวิธีการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรโดยมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการจำเป็นก่อนการดำเนินการพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การนำหลักสูตรส่งเสริมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ไปใช้ควรมีการศึกษาวัตถุประสงค์วิธีการในแต่ละระยะให้ชัดเจน และควรมีการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดผลตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.2 ควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูทำการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น โดยการสอดแทรกวรรณกรรมท้องถิ่นทุกภาคเข้ากับเนื้อหาวิชาที่ครูรับผิดชอบ เพื่อให้ผู้เรียนกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ในขณะเดียวกันก็ได้รับความรู้ตามเนื้อหาวิชานั้น ๆ ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในลักษณะองค์รวม

1.3 ควรส่งเสริม และสนับสนุนควรมีการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน บูรณาการเข้ากับเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชานั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะวิจัย

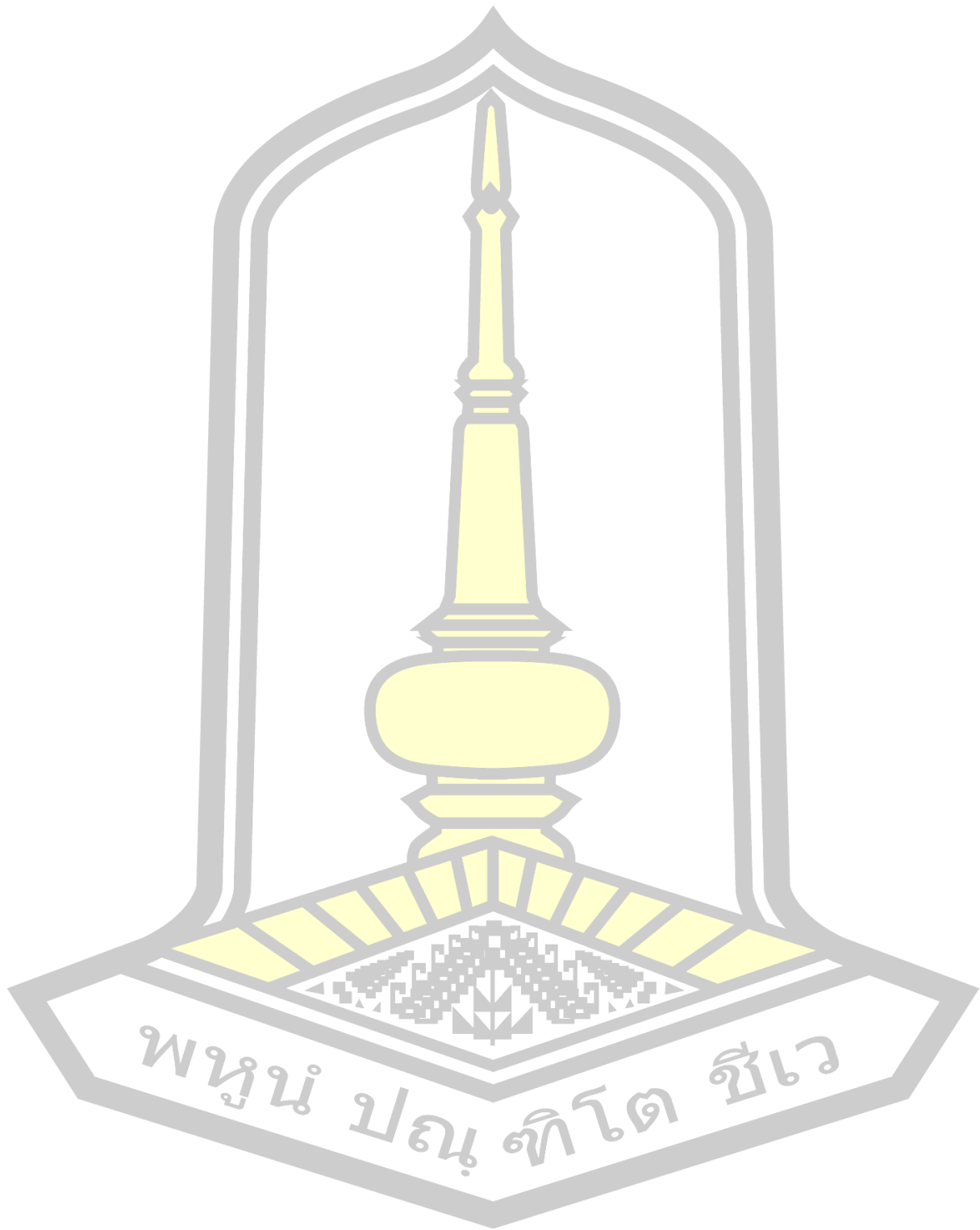
2.1 ควรวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นของแต่ละภูมิภาค สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษา

2.2 ควรวิจัยเพื่อพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษาในรูปแบบอื่น เช่น ชุดการเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูป โปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน เป็นต้น เพื่อจะให้เกิดความหลากหลายตามบริบทของพื้นที่ ทั้งระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) เช่น การศึกษาสภาพปัญหา จะทำให้มีความเข้าใจในประเด็นที่ศึกษาได้อย่างไร และเหมาะสม สภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่คาดหวัง เป็นต้น

พูน ปณ ทิโต ชิว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). *คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- กรมวิชาการ. (2539). *การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์กลาตพรว้าว.
- กรมวิชาการ. (2542). *กระบวนการเรียนรู้และยุทธศาสตร์การเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์ จำกัด.
- กรมวิชาการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ : องค์การรับสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการ. (2546). *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์กลาตพรว้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : องค์การรับสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ : ศูนย์กลาตพรว้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัลยา ยวนมาลัย. (2539). *การอ่านเพื่อชีวิต*. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- กาญจนา สุริยะวิหะ. (2553). *การพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องประเพณีท้องถิ่นสกลนคร เพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). *การคิดเชิงวิเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ซีเคสมิเดีย.
- เกสรสร้างค์ สักกะบุชา. (2540). *ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนพลบุรีจังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ครรชิต มณูญผล. (2553). *สนุกกับนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- จิตรลดา อารีย์สันติชัย. (2547). *การพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดภูเก็ต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- จินตนา ไบกาซูยี. (2534). *แนวการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวีวิทยาสาสน์.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2542). *การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิรวรรณ อารยัน. (2556). *การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ฉวีวรรณ แก้วไพเราะ และสุพจน์ ไชยสังข์. (2557). *การวิเคราะห์การสอบพินิจและโอเน็ตของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ เพื่อปฏิรูปการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาลัยนานาชาติ.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2545). *วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.
- ชรีณี เดชจินดา. (2535). *ความพึงพอใจของผู้ประกอบการตอศูนย์กำจัดกากอุตสาหกรรมแขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชลธิชา หอมพุ่ม. (2560). *การพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชวลิต ชุกก่าแพง. (2555). *หลักสูตร : การวิจัยและพัฒนา*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ. (2546). *ภาษาไทย ม.1*. กรุงเทพฯ : ไทยร่มเกล้า.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2547). *ปัญหาการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน. (เอกสารประกอบคำบรรยายแผนกวิชามัธยมศึกษา)*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2549). *ภาษาไทยสำหรับครู*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ นาริต. (2550). *การอ่านจับใจความและการอ่านคิดวิเคราะห์*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://st.ac.th/bhatips/tip49/reading1.html> 2 มกราคม 2561. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 พฤษภาคม 2567].
- ณัฐธิดา โยธา. (2559). *การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการประเมินผล PISA*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

- ดวงพร พวงเพชร. (2541). *การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ. (2528). *องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ สุภเมธี. (2542). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัช ปุณโณทก. (2525). *วรรณกรรมท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ธวัช ปุณโณทก. (2556). *วิวัฒนาการหนังสือแบบเรียนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกและการพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- นอร์แบร์ท ซปีทซ์. (2555). *รังสิตวารสารสนเทศ*. *วารสารวิชาการ*, 18(1), 1.
- นัยนา ฉายวงศ์. (2563). *การประเมินผลนักเรียนระดับนานาชาติ (PISA)*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.naiyanankp.com/>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 พฤษภาคม 2567].
- นิพพิทา กุลชิต. (2565). *การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิรัตติยากร กอแก้ว. (2563). *การพัฒนาชุดฝึกเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ตามแนวทางการประเมินของ PISA กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บัญชา แสงทวี. (2547). *การวัดและประเมินผลการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ใน เอกสารการสอนฉบับเพิ่มเติม ชุดวิชาการสอนกลุ่มการงานและอาชีพพื้นฐาน*. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- บันลือ พฤกษ์วัน. (2533). *มิติใหม่ในการสอนอ่านภาคปฏิบัติ อันดับที่ 8*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แอคทีฟ พรินท์.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์ และคณะ. (2545). *กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4 - 6*. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร.
- ปริญญา จเรรัชต์ และคณะ. (2546). *การประเมินความพึงพอใจการบริการและความต้องการ
ทรัพยากรสารสนเทศห้องปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเองคณะศึกษาศาสตร์ของนิสิต
มหาวิทยาลัยนเรศวร*. พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปิยธิดา รอดซุง. (2560). *การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน*. วารสารมนุษยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพิบูลสงคราม, 12(1),
มกราคม - มิถุนายน.
- เปลื้อง ณ นคร. (2542). *ศิลปะการอ่าน หลักวิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- ผุสดี ภูอินทร์. (2529). *การพัฒนาทักษะการอ่านระดับประถมศึกษา ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการ
สอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย หน่วยที่ 1-8)*. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พศพร คำยั้ง. (2564). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิรุณ อนุวัชศิริวงศ์ และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์. (2554). *อ่านสร้างสุข: สร้างวัฒนธรรมการอ่าน
สร้างการอ่านให้เป็นวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : แพลนพลินท์ตั้ง.
- ไพพรรณ อินทนิล. (2546). *การส่งเสริมการอ่าน*. ชลบุรี : ชลบุรีการพิมพ์.
- ภาวนิดา สิทธิหาโคตร. (2556). *การพัฒนาหลักสูตร บูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม.
- ภาสกร เกิดอ่อน และคณะ. (2558). *วรรณคดีและวรรณกรรม ม.5*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- แมนมาศ ชาลิต. (2529). *การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

- แม่น้ำมาส ขวลิขิต. (2539). *การสร้างนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- แม่น้ำมาส ขวลิขิต. (2546). *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ยุทธนา ปฐมวรชาติ. (2545). การพัฒนาหลักสูตรท องถิ่น: แนวคิดเชิงปฏิบัติที่เป็นพื้นฐานสำคัญสู่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. *วารสารวิชาการ*, 5(5), 11-18.
- รัตนาพร สงวนประสาทพร. (2545). *กิจกรรมคัดสรรสำหรับส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2558). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วรรณิ โสมประยูร. (2539). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วัลภา ศศิวิมล. (2541). *การอ่านดีความ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. พิษณุโลก : สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2532). *พัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2541). *กระบวนการค้นคว้าใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิเชียร พรหมมา. (2558). (2558). *การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้การงานอาชีพที่สอดคล้องตาม สภาพท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จังหวัดชัยนาท*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- แววมยุรา เหมือนนิล. (2541). *การอ่านจับใจความ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ศรียรัตน์ เจริญถิ่นจันทร์. (2538). *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรียรัตน์ เจริญถิ่นจันทร์. (2542). *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์. (2542). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น*. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์. (2561). *การพัฒนาและศึกษาผลการใช้หลักสูตรเสริมทักษะการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านตามแนวจิตตปัญญาศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรียาพร ฐิตะฐาน. (2532). *ระบบครอบครัวและเครือญาติในสังคมไทยในสังคมและวัฒนธรรมไทย*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ศิริรัตน์ จำแนกสาร. (2556). *การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้การอ่าน ของนักเรียนอายุ 15 ปี ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศุภวรรณ จันท์แก้ว. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จังหวัดพัทลุง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและการประเมิน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ศุภสิริ ขามช่วง. (2558). *การพัฒนารูปแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรม หลักสูตรและการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- สง่า ภูธรรงค์. (2540). *ทฤษฎีความพึงพอใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอ็นแอนด์จีกราฟฟิค.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2549). *การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักร การสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อพัฒนากระบวนการคิดระดับสูง*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.ipst.ac.th/biology/research/LearningProcess-5Es.pdf>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 พฤษภาคม 2567].
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2552). *คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนไทย สังเคราะห์การประเมินผลนักเรียนนานาชาติ PISA 2006 และ 2007*. กรุงเทพฯ : เซเว่นพรี้นติ้งกรุ๊ป.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2563). *PISA THAILAND*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://pisathailand.ipst.ac.th/about-pisa/reading-literacy/>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 มีนาคม 2566].
- สนิท ตั้งทวี. (2529). *การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สมพร หลิมเจริญ. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนา หลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2557). *“พลังแห่งการอ่าน” สร้างเด็ก สร้างชาติ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (2566). ผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ปีการศึกษา 2566. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2561). ยุทธศาสตร์การศึกษาขั้นพื้นฐาน 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2540). ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น. (2537). การอนุรักษ์มรดกไทยภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น. ขอนแก่น : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.thaihealth.or.th/node/8635>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 ตุลาคม 2563].
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). *แนวทางการจัดการห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต*. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2531). *การส่งเสริมการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์.
- สุดสาคร อินทร์ทอง. (2557). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง “ตำนานชาวไท-ยวน” จังหวัดสระบุรีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2544). *เทคนิคการวิจัยด้านการอ่าน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2547). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนีย์ คล้ายนิล และคณะ. (2549). *การเรียนรู้เพื่อโลกวันพรุ่งนี้ : รายงานการประเมินผลการเรียนรู้
จาก PISA 2003*. กรุงเทพฯ : เซเว่นพรินติ้งกรุ๊ป.
- สุนีย์ คล้ายนิล. (2547). *ความรู้และทักษะของเยาวชนไทยสำหรับโลกวันพรุ่งนี้ : ผลจากการวิจัย
โครงการ ประเมินผลนักเรียนนานาชาติ*. กรุงเทพฯ : เซเว่น. พรินติ้งกรุ๊ป.
- สุปราณี พัดทอง. (2545). *การใช้ภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). *กลยุทธ์การสอนวิเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ. (2558). *ภาษาไทยหลักภาษาและการใช้ภาษา ม.4 เล่ม 1*. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช.
- อริสา พานิชกุล. (2562). *การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เทพสตรี.
- อวยพร พานิช และคณะ. (2548). *ภาษาและหลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อำรุง จันทวานิช. (2541-2542). *การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ในแนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อิมใจ ศิรัชภูมิ. (2541). *การปรับเปลี่ยนวรรณกรรมไทยภาคกลางเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์)
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- อุทัย ดุลเกษม. (2543). *การศึกษาเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสตรี้-สฤชดีวงศ์.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (2552). *เรื่องน่ารู้สู่การใช้หลักสูตร*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์
จำกัด.
- Cunningham, A.E. and Stanovich, K.E. (1998). The impact of print exposure on word
recognition. In J. Metsala & L. Ehri (Eds.), *Word recognition in beginning
literacy* (pp. 235-262). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Geske, A. and Ozola, A. (2008). Factors influencing reading literacy at the primary
school level. *Problems of Education in the 21st Century*, 6, 71-77.
- Good, C. (1973). *Dictionary of education*. New York : McGraw-Hill Book.

- Harris, A.J. and Smith, C.B. (1976). *Reading instruction*. New York : Holt, Rinehart and Winston
- Herrick, V.E. and Tyler, R.W. (1950). Toward improved curriculum theory. *University of Chicago*, 190, 124.
- James, D. N. (1978). *Promoting voluntary reading*. New York : The School Library.
- Johnson, D.W. and Johnson, R. (1974). Instructional goal structure: Cooperative, competitive, or individualistic. *Review of Educational Research*, 44, 213–240.
- Karin, H.T. (2010). *University of Borås in Sweden with case study on the human library*. N.P. : n.p.
- Kiser, H.B. (2003). Teacher Perspectives of an Effective Reading Program and Implications of staff Development in a small School District. *Dissertation Abstracts International*.
- Krathwohl, D.R., Bloom, B.S. and Masia, B.B. (1964). *Taxonomy of educational objectives: the classification of educational goals. handbook II: affective domain*. New York : McKay.
- Magara, E. and Batambuze, C. (2005) Towards a reading culture for Uganda. *African Journal of Library, Archives and Information Science*, 15(1), 35-42.
- Markelis, D.M. (2000). *Jurgis acquires the reading habit: Language and literacy in early lithuanian American immigrant life*. [online]. Available from : http://www.lip.umi.com/dissertations/fullcit/9954901/DAI-A_60/12. [accessed 16 June 2024].
- Morris, T.M. (2002). A Study of Reading and Reading Assessment Program at South Elementary School. *Dissertation Abstracts International*, 63(02), 543-A.
- O' Keefe, D.D. (2003). A Case Study of the Integration of a Video Learning Center at an Elementary School. *Dissertation Abstracts International*, 64(05), 1613-A, November.
- OECD. (2009). *Promoting Consumer Education-Trends, Policies and Good Practices*. Paris : Organization for Economic Co-operation and Development.
- Raygor, A.L (1970). *Basic skills system: Examiner's manual*. Monterey, Calif : McGraw-Hill.

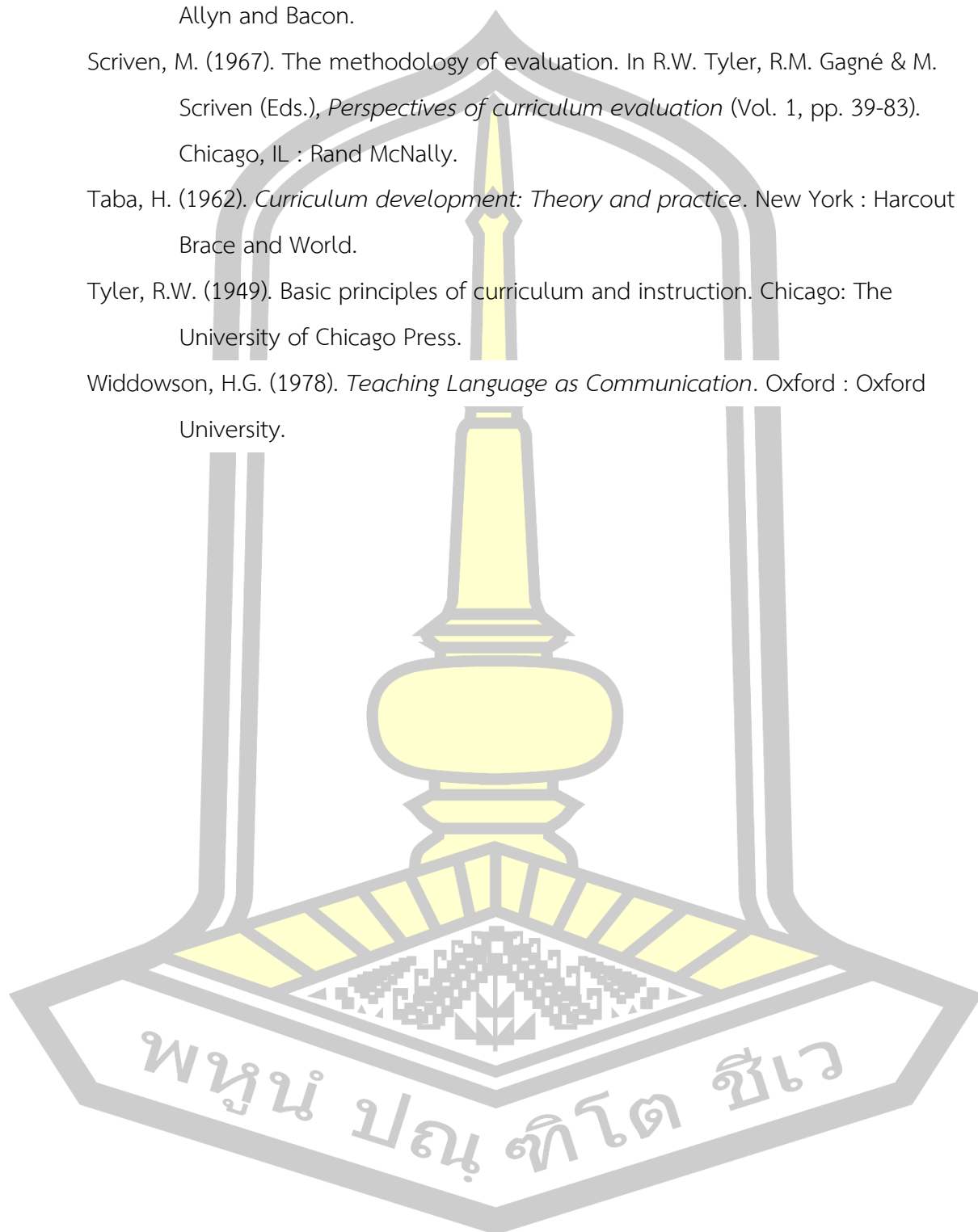
Rubin, D. (1993). *A practical Approach to teaching Reading*. 2nd ed. Massachusetts : Allyn and Bacon.

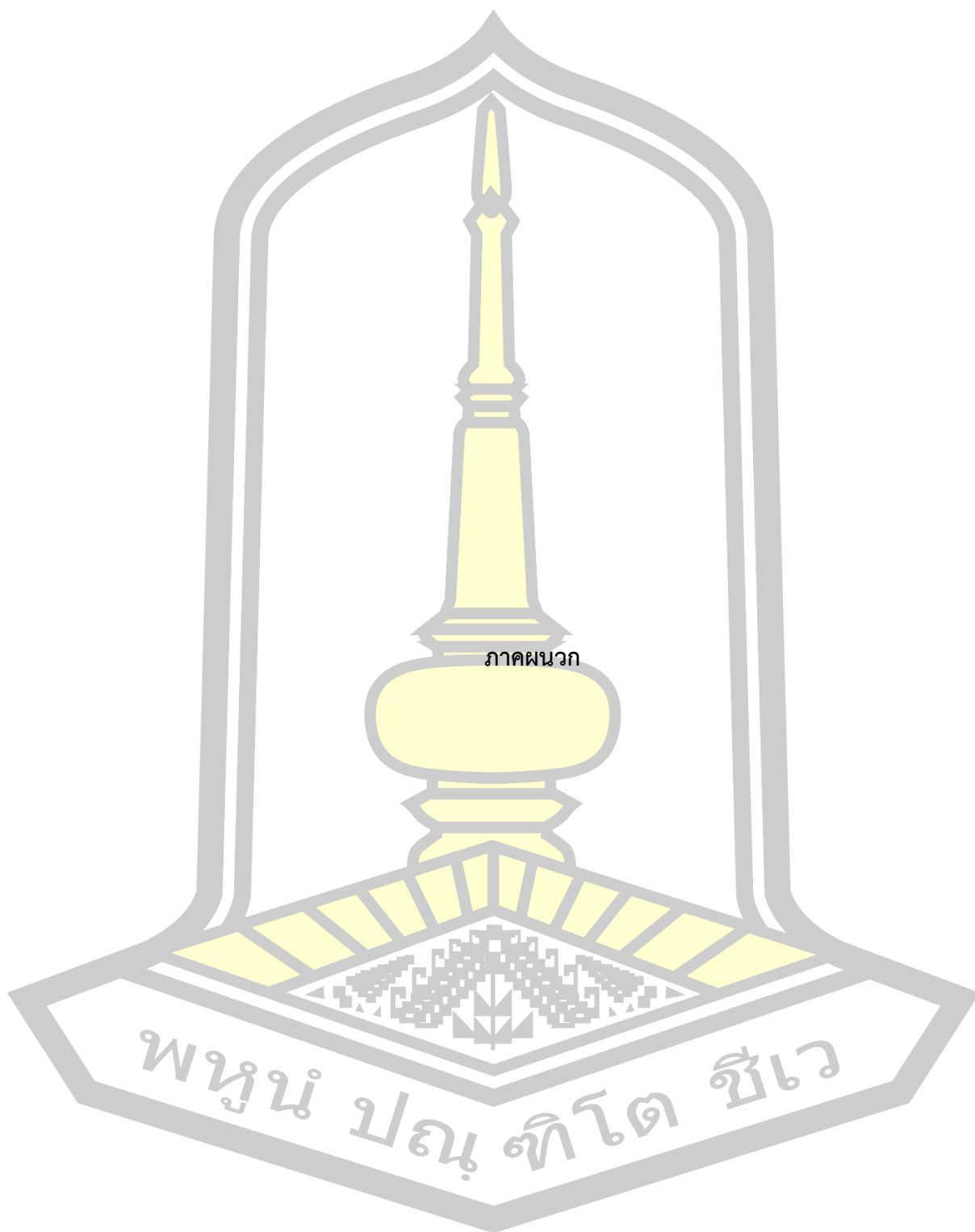
Scriven, M. (1967). The methodology of evaluation. In R.W. Tyler, R.M. Gagné & M. Scriven (Eds.), *Perspectives of curriculum evaluation* (Vol. 1, pp. 39-83). Chicago, IL : Rand McNally.

Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York : Harcourt Brace and World.

Tyler, R.W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: The University of Chicago Press.

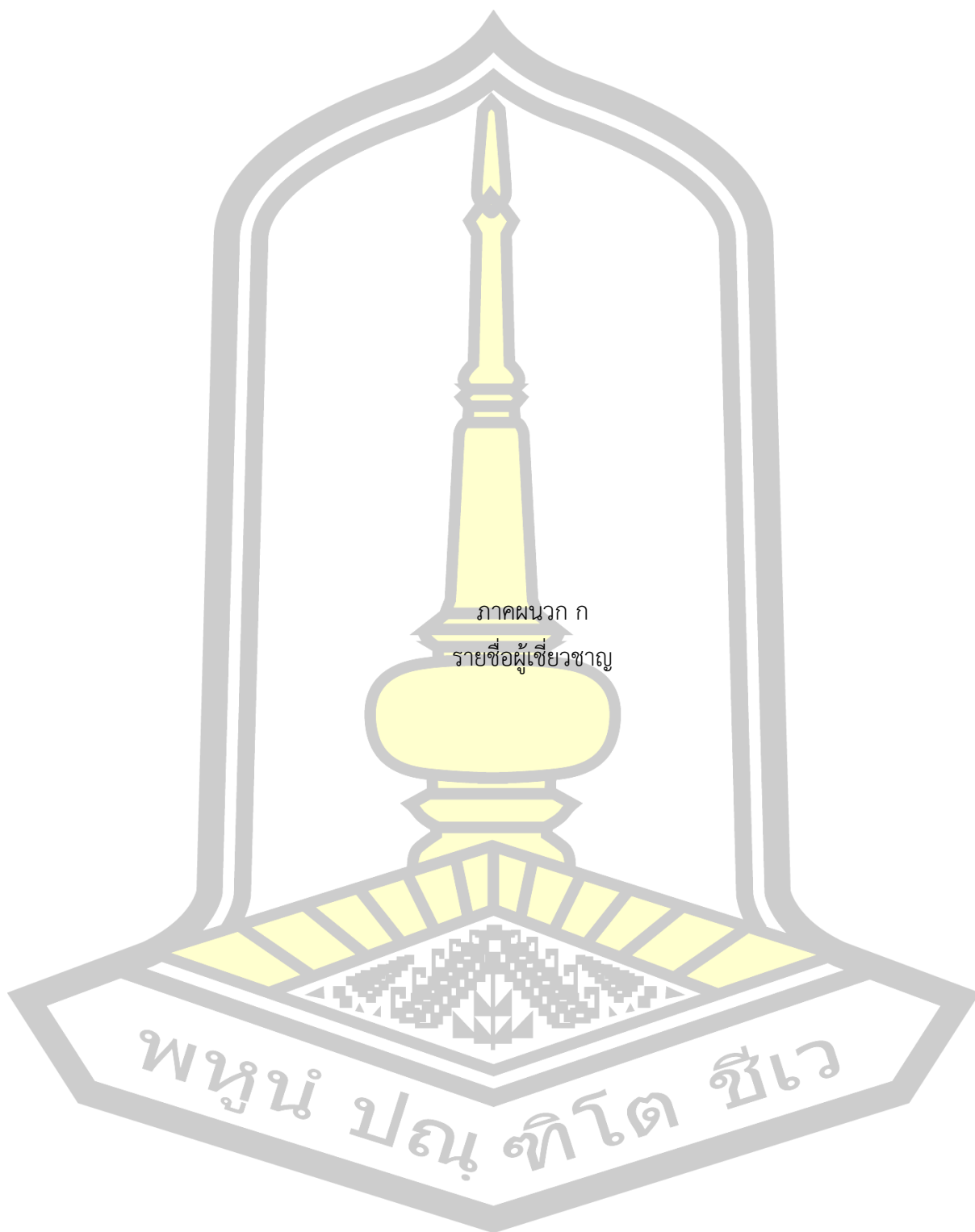
Widdowson, H.G. (1978). *Teaching Language as Communication*. Oxford : Oxford University.

ภาคผนวก

พหุบัณฑิตยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทำหน้าที่ตรวจสอบความสอดคล้อง เหมาะสม
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน

1. ดร.จิราภรณ์ สีลา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด
เขต 3 ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปการศึกษาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ดร.ศุภสิริ ขามช่วง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษา
มหาสารคาม เขต 2 ดุษฎีบัณฑิต สาขานวัตกรรมหลักสูตรการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ดร.วิรัชพัชร นิลแก้วบรรวิษย์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 3 ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปการศึกษาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. นางวาณิช โคตรพิม ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย มหาลัยบัณฑิตหลักสูตร
และการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. นางเสมอแข ดุจพ่ายพ์ ตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย
มหาลัยบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษาศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ผู้เชี่ยวชาญในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

ปฏิบัติหน้าที่ในการร่วมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญในการตรวจประเมินเพื่อยืนยันร่างหลักสูตร ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา จำนวน 5 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านการพัฒนา หลักสูตรและการเรียนการสอน จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย 1 ท่านผู้เชี่ยวชาญด้านการ วิจัยและสถิติ 1 ท่าน และวรรณกรรมท้องถิ่นจำนวน 1 ท่าน

1. ดร.สมัย สลักศิลป์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินการจัดการศึกษา พิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 (กิจกรรมห้องสมุดและรักการอ่าน) ปรัชญาดุขุภักดิ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

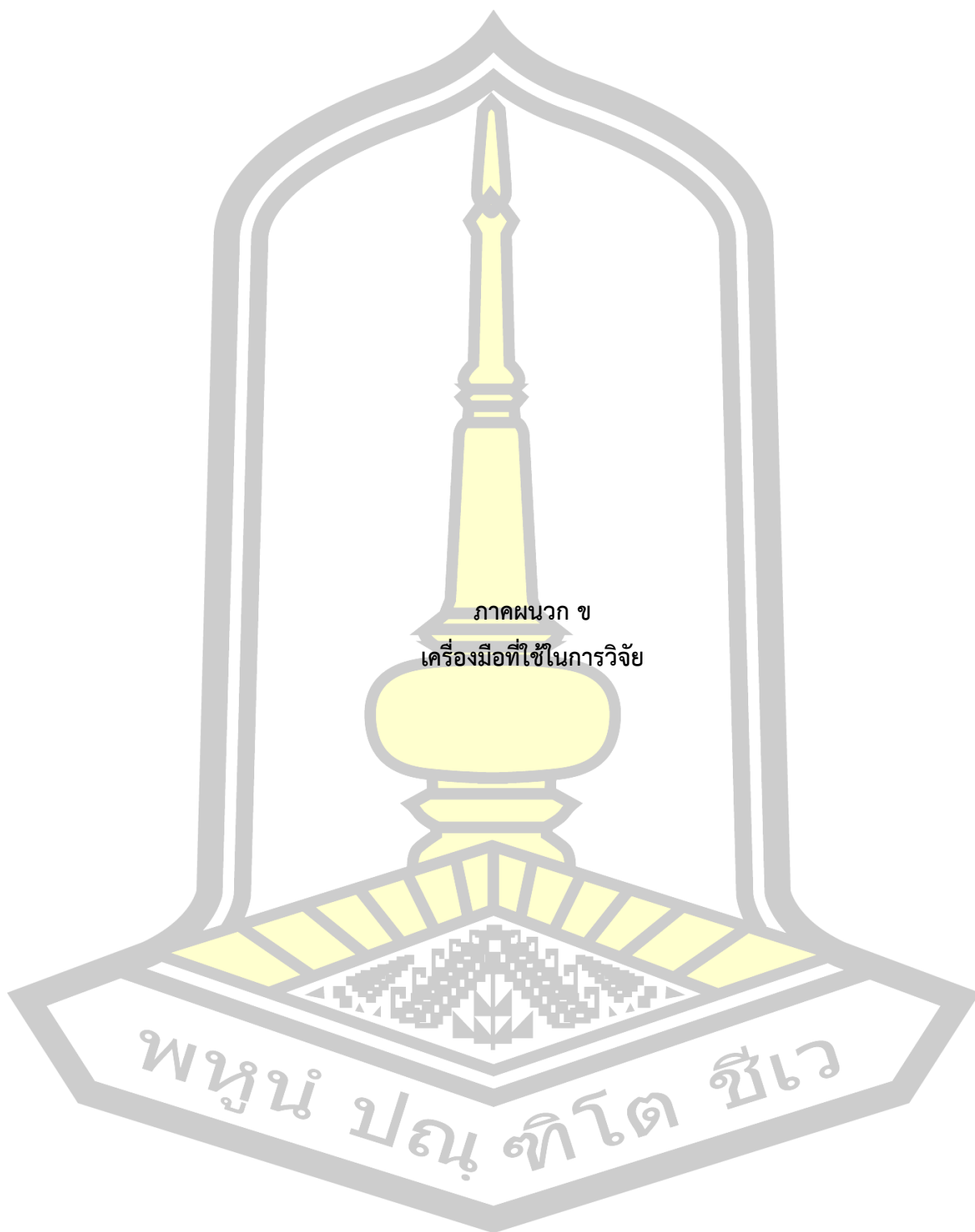
2. ดร.จิราภรณ์ สีลา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดุขุภักดิ์ สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. ดร.นิพิฐา กุลชิต ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่การศึกษา ภาพยนตร์ เขต 1 ดุขุภักดิ์ สาขาหลักสูตรการเรียนและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. ดร.วิรัชพัชร นิลแก้วบรรวิษัญ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดุขุภักดิ์ สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5. ดร.ศุภสิริ ขามช่วง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สำนักงานพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดุขุภักดิ์ สาขาวิชาหลักสูตรการเรียนรู้อื่นๆ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม

พูน ปณ ทัต ชีเว

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนา
หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน
สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยทำขึ้นเพื่อสอบถามทัศนะเกี่ยวกับสภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ตอน จำนวน 20 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร

ตอนที่ 3 ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรของครูสอนภาษาไทย

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอนภาษาไทย กลุ่มโรงเรียนในสังกัด กลุ่มพัฒนาการประถมศึกษา อำเภอโพธิ์ชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้จะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นความลับและจะนำผลไปใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อ และตามความเป็นจริงข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่านเป็นอย่างดีจึงขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

พูน ปรณ ชิต ชิว
กมลลักษณ์ พรมา
นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- () เพศ () ระดับการศึกษาปริญญาตรี () สาขาวิชาเอกภาษาไทย
() สาขาวิชาเอกอื่น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง () ที่ตรงสภาพความเป็นจริง

2.1 โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่ามีระดับปฏิบัติ อยู่ในระดับใด
โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับ ปฏิบัติ ข้อละ 1 ช่อง (กรุณาตอบทุกข้อ)

เกณฑ์การประเมินของแบบสอบถาม แบบประเมินค่า 5 ระดับ (Likert Scale)

5 หมายถึง มีการปฏิบัติและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติและความต้องการอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติและความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติและความต้องการอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติและความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ และความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

พูน ปณ ทิโต ชีเว

สภาพการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน
และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ					ระดับความต้องการ						
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	ระดับ	
8. กิจกรรมเน้นผู้เรียนร่วมกับทำงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ มีระเบียบวินัย การทำงาน												
9. การจัดการเรียนรู้สอดคล้องส่งเสริม นิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน ด้านวิธีการวัดและการประเมินผล												
10. มีเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่ หลากหลาย ประเมินผลตามสภาพจริง จากชิ้นงาน												
11. มีการวัดผลและประเมินครอบคลุม ตัวชี้วัดและจุดประสงค์												
รวม												

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรของครูสอน
ภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

พูนุ ปณ ทิโต ชีเว

แนวคำถามในการดำเนินการสนทนากลุ่ม

แนวคำถามในการดำเนินการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพ และความต้องการเป็นในการพัฒนา
หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับ
นักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัย แนวการตอบแบบสอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องนำผล และจาก
การศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีนำมากำหนดเป็นแนวคำถาม ดังนี้

การตอบแบบ สนทนากลุ่ม ขอความกรุณาให้ท่านเขียนแสดงความคิดเห็นและให้
ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำการสนทนากลุ่ม

วุฒิการศึกษา/วิชาเอก

1. () ระดับตรี () ระดับโท () วิชาเอกภาษาไทย () วิชาเอกอื่น ๆ

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านของ
นักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

.....

.....

.....

2. ท่านมีการใช้รูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ หรือ วิธีการสอนด้วยวิธีใด

.....

.....

.....

3. ท่านมีการวัดประเมินผลอย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านคิดจากการวัดประเมินผลนักเรียนขาดทักษะการอ่าน ท่านพบว่านักเรียนควรมีการพัฒนาในด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

5. ท่านมีคิดแนวคิดอย่างไรในการจัดทำหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

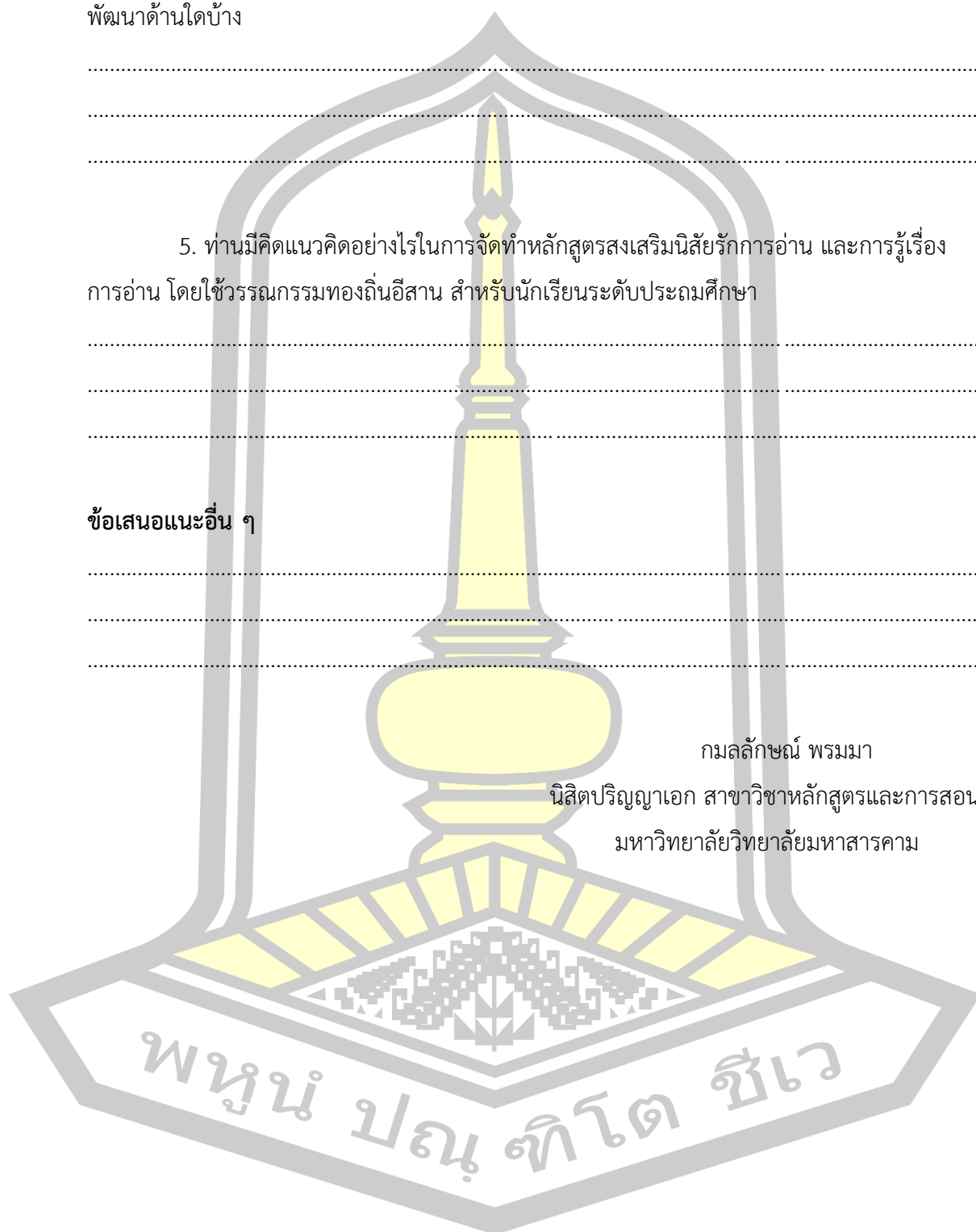
.....

.....

กมลลักษณ์ พรพมา

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบประเมินโครงสร้างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้
เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อประเมินโครงสร้างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และ การรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ซึ่งเครื่องมือวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาพิจารณา ความเหมาะสมและสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงสร้างหลักสูตร
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป

เกณฑ์การประเมินของแบบสอบถาม แบบประเมินค่า 5 ระดับ (Likert Scale)

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่าน เป็นอย่างดีจึงขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

กมลลักษณ์ พรพรมมา

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบประเมินโครงสร้างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรม
ท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หลักการของหลักสูตร					
1.1 ความชัดเจน					
1.2 ความเป็นไปได้					
1.3 ความเหมาะสมกับผู้เรียนหรือผู้ที่ต้องการพัฒนา					
รวม					
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
2.1 ความชัดเจน					
2.2 ความครอบคลุมนิสัยรักการอ่านและรู้เรื่อง การอ่าน					
2.3 สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและ บริบทแหล่งเรียนรู้					
2.4 ครอบคลุมกับสิ่งที่ต้องการที่จะพัฒนา					
รวม					
3. โครงสร้างของหลักสูตร					
3.1 ตอบสนองต่อจุดประสงค์ของหลักสูตร					
3.2 ครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนเวลา					
3.3 กำหนดเนื้อหาที่เหมาะสม					
3.4 เนื้อหาเรียงลำดับเป็นขั้นตอน					
3.5 ที่ใช้ในกิจกรรมเหมาะสม					
รวม					

แบบประเมินโครงร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรม
ท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 คล้องสวดและตอบสนองกับจุดประสงค์ของหลักสูตร					
4.2 การกำหนดเนื้อหาที่มีความเหมาะสมส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน					
4.3 ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและกระบวนการกลุ่ม					
4.4 กิจกรรมและเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
รวม					
5. สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้					
5.1 เหมาะกับกระบวนการเรียนรู้และการจัดในกิจกรรม					
5.2 ส่งเสริมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
5.3 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
รวม					
6. การวัดและการประเมินผล					
6.1 ครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการวัดและประเมิน					
6.2 วิธีการและเครื่องมือวัดเหมาะสม					
6.3 สอดคล้องกับนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน					
รวม					

แบบประเมินโครงสร้างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรม
ท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. หน่วยการเรียนรู้					
หน่วยที่ 1 ตำนานภูมิถิ่นพระธาตุขามเปี้ย					
แผนที่ 1 เส้นทางสานฝันนักอ่าน					
1.1 สารสำคัญเหมาะสมชัดเจน					
1.2 วัตถุประสงค์เหมาะสมชัดเจน					
1.3 เนื้อหาเหมาะสมชัดเจน					
1.4 กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสม สามารถนำไปในชีวิตประจำวันได้					
1.5 เวลาการจัดกิจกรรมเหมาะสม					
1.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสม					
1.7 การวัดและประเมินผลเหมาะสม					
รวม					
แผนที่ 2 หลวงปู่ใหญ่ / พระธาตุขามเปี้ย					
2.1 สารสำคัญเหมาะสมชัดเจน					
2.2 วัตถุประสงค์เหมาะสมชัดเจน					
2.3 เนื้อหาเหมาะสมชัดเจน					
2.4 กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสม สามารถนำไปในชีวิตประจำวันได้					
2.5 เวลาการจัดกิจกรรมเหมาะสม					
2.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสม					
2.7 การวัดและประเมินผลเหมาะสม					
รวม					

แบบประเมินโครงร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน
โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
หน่วยที่ 2 บุญบั้งไฟ					
แผนที่ 3 ประเพณีบุญบั้ง					
3.1 สารสำคัญเหมาะสมชัดเจน					
3.2 วัตถุประสงค์เหมาะสมชัดเจน					
3.3 เนื้อหาเหมาะสมชัดเจน					
3.4 กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสม สามารถนำไปในชีวิตประจำวันได้					
3.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสม					
3.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสม					
3.7 การวัดและประเมินผลเหมาะสม					
รวม					
หน่วยที่ 3 บุญข้าวจืดของตีเมืองโพธิ์ชัย					
แผนที่ 4 บุญข้าวจืดของตีเมืองโพธิ์ชัย					
4.1 สารสำคัญเหมาะสมชัดเจน					
4.2 วัตถุประสงค์เหมาะสมชัดเจน					
4.3 เนื้อหาเหมาะสมชัดเจน					
4.4 กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสม สามารถนำไปในชีวิตประจำวันได้					
4.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสม					
4.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสม					
4.7 การวัดและประเมินผลเหมาะสม					
รวม					

แบบประเมินโครงร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน
โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
หน่วยที่ 4 สืบสานจากรุ่นสู่รุ่น					
แผนกิจกรรมที่ 5 ฃญาอีสาน					
5.1 สารระสำคัญเหมาะสมชัดเจน					
5.2 วัตถุประสงค์เหมาะสมชัดเจน					
5.3 เนื้อหาเหมาะสมชัดเจน					
5.4 กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสมสามารถนำไปในชีวิตประจำวันได้					
5.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสม					
5.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสม					
5.7 การวัดและประเมินผลเหมาะสม					
รวม					
แผนกิจกรรมที่ 6 นิทานพื้นบ้านเรื่องผาแดงนางไอ่					
6.1 สารระสำคัญเหมาะสมชัดเจน					
6.2 วัตถุประสงค์เหมาะสมชัดเจน					
6.3 เนื้อหาเหมาะสมชัดเจน					
6.4 กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสมสามารถนำไปในชีวิตประจำวันได้					
6.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสม					
6.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสม					
6.7 การวัดและประเมินผลเหมาะสม					
รวม					

แบบประเมินโครงร่างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน
โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
แผนกิจกรรมที่ 7 เพลงพื้นบ้านประกอบการรำเซิ้ง					
7.1 สารสำคัญเหมาะสมชัดเจน					
7.2 วัตถุประสงค์เหมาะสมชัดเจน					
7.3 เนื้อหาเหมาะสมชัดเจน					
7.4 กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสม สามารถนำไปในชีวิตประจำวันได้					
7.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสม					
7.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสม					
7.7 การวัดและประเมินผลเหมาะสม					
รวม					
รวมทั้งหมด					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

พูน ปณ ชาติ ชีวะ

จากการศึกษาเอกสารการพัฒนาหลักสูตร องค์ประกอบหลักสูตร จากนักการศึกษา 7 ท่าน ได้แก่ Herrick and Tyler (1950), Taba (1962), สัจด์ อุทรานันท์ (2532), อ่าง บัวศรี (2542), สมพร หลิมเจริญ (2552), บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557) และวิเชียร พรหมมา (2558) จากนั้นผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ จากการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตร ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตร ดังตาราง

ตาราง 12 การสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบ หลักสูตร	นักการศึกษา						
	Taba 1962	Herrick and Tyler. 1950	สัจด์ อุทรานันท์ 2532	อ่าง บัว ศรี 2542	สมพร หลิมเจริญ 2552	บุญเลี้ยง ทุมทอง 2557	วิเชียร พรหมมา 2558
หลักการและ ความจำเป็น			/	/	/	/	/
จุดประสงค์และ จุดประสงค์การ เรียนรู้	/	/	/	/	/		/
เนื้อหา	/	/	/	/		/	
วิธีการจัดการ การเรียนการ สอน	/	/			/		/
รูปแบบและ โครงสร้างของ หลักสูตร			/	/	/		/
การวัดและ ประเมินผล	/	/	/	/		/	/
สื่อและแหล่ง เรียนรู้			/	/	/		/
การนำหลักสูตร ไปใช้						/	
หน่วยการ เรียนรู้			/	/			/

จากตารางผู้วิจัยสังเคราะห์ขององค์ประกอบ “องค์ประกอบ” ที่สำคัญของหลักสูตรไว้หลายองค์ประกอบ แต่เมื่อสังเคราะห์แล้วพบว่ามียุทธศาสตร์ที่คล้ายคลึงกันและอยู่ภายใต้กรอบของหลักสูตร ดังนั้นผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้ 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดประสงค์ของหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล 7) หน่วยการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร จากนักการศึกษา 7 ท่าน ได้แก่ Herrick and Tyler (1950), Taba (1962), สัจด์ อุทรานันท์ (2532), อังร บัวศรี (2542), สมพร หลิมเจริญ (2552), บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557) และวิเชียร พรหมมา (2558) จากนั้นผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ จากการศึกษาขององค์ประกอบของหลักสูตร ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตร ดังตารางกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ดังตาราง

ตาราง 13 การสังเคราะห์องค์กระบวนการ

รูปแบบ การพัฒนาหลักสูตร	นักการศึกษา						
	Tyler (1949)	Taba (1962)	สัจด์ อุทรานันท์ (2532)	อังร บัวศรี (2542)	สมพร หลิมเจริญ (2552)	ชวลิต ชูกำแหง (2555)	วิเชียร พรหมมา (2558)
1. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	/	/	/	/	/	/	/
2. กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร	/	/	/	/	/		
3. การพัฒนาหลักสูตรหรือสร้างหลักสูตร				/	/	/	/
4. เลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้	/	/	/	/			
5. การคัดเลือกเนื้อหาสาระ	/	/	/	/			
6. ออกแบบหลักสูตร	/	/					
7. การประกาศใช้หลักสูตรและทดลองใช้				/			/
8. ปรับปรุงก่อนนำไปใช้			/				
9. การนำหลักสูตรไปใช้ประเมินผลติดตาม			/	/	/	/	/
10. อบรม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง				/			
11. การทดลองใช้หลักสูตร	/		/	/	/	/	/

จากตารางผู้วิจัยสังเคราะห์ของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร แต่เมื่อสังเคราะห์แล้วพบว่ามีการกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ที่คล้ายคลึงกันและอยู่ภายใต้กรอบของหลักสูตร ดังนั้นผู้วิจัยได้สรุป ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ 2) การยกร่างหลักสูตร 3) การวิพากษ์หลักสูตร 4) การทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

การสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ข้อความ	พฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนมีความตั้งใจในการอ่านในขณะที่ทำกิจกรรมให้อ่าน			
2. นักเรียนมีการศึกษาข้อมูลก่อนทำกิจกรรม จากแหล่งต่างๆ เช่น ห้องสมุด มุมหนังสือ ป้ายในโรงเรียน ปราชญ์ชาวบ้าน			
3. นักเรียนจะอ่านหนังสือด้วยความสมัครใจโดยไม่หวังรางวัลหรือคะแนน และการอ่านแต่ละครั้งสามารถพัฒนา การอ่าน และการเขียน ของฉันดียิ่งขึ้น			
4. นักเรียนจะอ่านหนังสือได้นานไม่รู้สึกเบื่อหน่าย			
5. เมื่อนักเรียนพบคำยากหรือคำศัพท์ นักเรียนจะเปิดพจนานุกรมทันที			
6. นักเรียนมีการจดบันทึกข้อความข้อคิดที่น่าสนใจจากการอ่านแต่ละครั้ง			
7. เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือจบ นักเรียนมักเขียนความคิดเห็น หรือข้อคิดเห็นที่ได้จากการอ่าน			
8. มีการอ่านหนังสือเพิ่มเติมนอกเหนือที่ครูกำหนดในกิจกรรม และสามารถเลือกหนังสือที่มีสาระและประโยชน์ได้จากการอ่าน			
9. เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือ หรือ อ่านใบความรู้จากกิจกรรมจบ นักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจ			
10. นักเรียนมีการใช้บริการห้องสมุด อ่านและยืมหนังสือ			

แบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

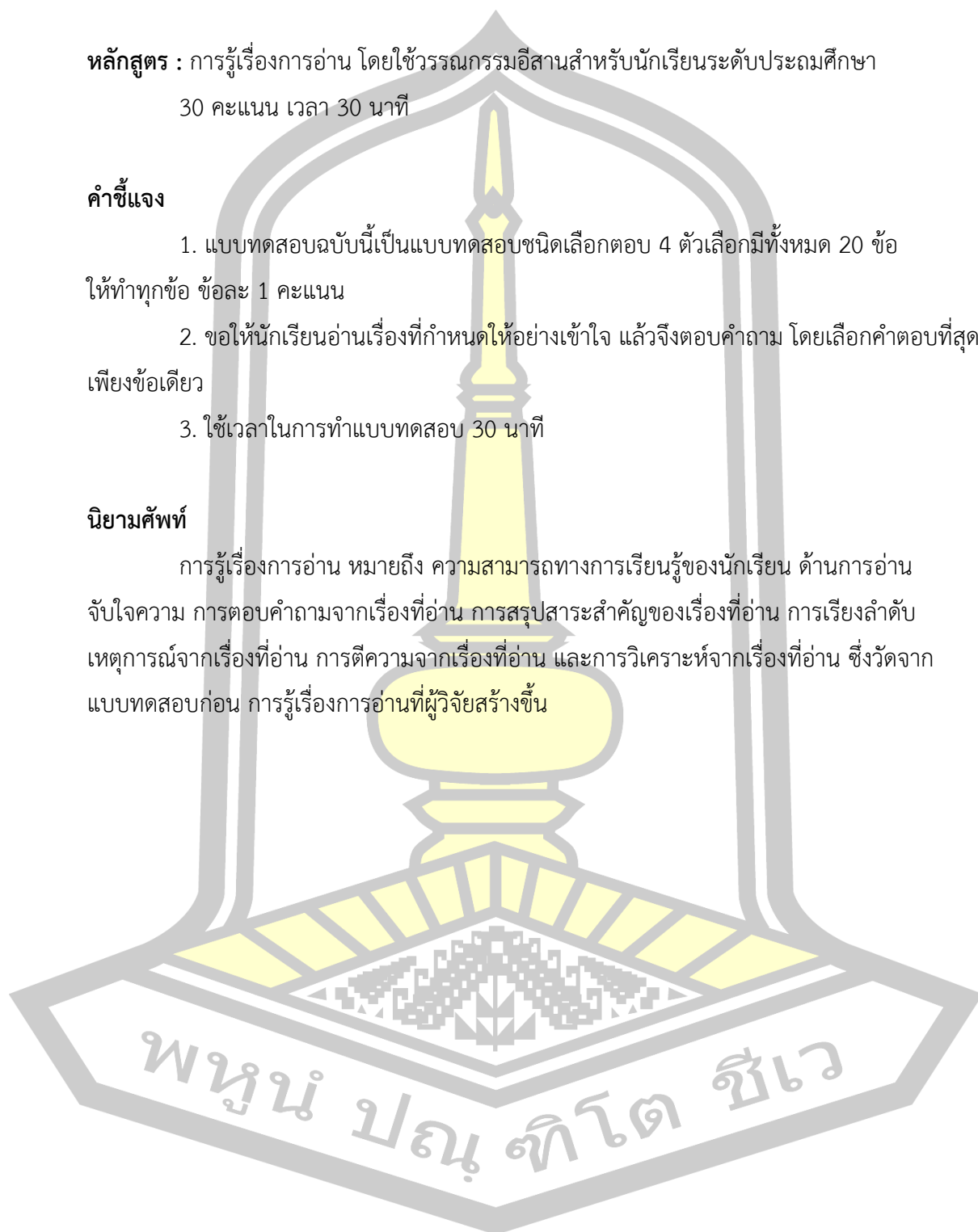
หลักสูตร : การรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมอีสานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
30 คะแนน เวลา 30 นาที

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกมีทั้งหมด 20 ข้อ ให้ทำทุกข้อ ข้อละ 1 คะแนน
2. ขอให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้อย่างเข้าใจ แล้วจึงตอบคำถาม โดยเลือกคำตอบที่สุดเพียงข้อเดียว
3. ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 30 นาที

นิยามศัพท์

การรู้เรื่องการอ่าน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการอ่าน จับใจความ การตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน การสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน การเรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน การตีความจากเรื่องที่อ่าน และการวิเคราะห์จากเรื่องที่อ่าน ซึ่งวัดจากแบบทดสอบก่อน การรู้เรื่องการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบทดสอบรู้เรื่องการอ่าน เปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

นิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่อง ก่องข้าวแม่

ครั้งหนึ่งนานมาแล้วในฤดูฝน มีการเตรียมปักดำกล้าข้าว ทุกครอบครัวจะออกไปไถนา เตรียมการเพาะปลูก มีครอบครัวของชายหนุ่มคนหนึ่งที่กำลังจะไปปฏิบัติภารกิจ เช่นเดียวกัน วันหนึ่งเขาไถนาอยู่นานจนสายตะวันขึ้นสูงแล้ว เขารู้สึกเหน็ดเหนื่อยอ่อนเพลียมากกว่าปกติและหิวข้าวมากกว่าทุกวัน ปกติแล้วแม่ผู้ชราจะมาส่งข้าวให้ทุกวัน แต่วันนี้กลับมาช้าผิดปกติเขา จึงหยุดไถนา เข้ามาพักผ่อนอยู่ที่ใต้ต้นไม้ปล่อยให้ทุยไปกินหญ้า สายตาเหมือนมองไปทางบ้านรอคอย แม่ที่จะมาส่งข้าวด้วยความรู้สึกกระวนกระวายใจ ยิ่งสายตะวันขึ้นสูงแดดยิ่งร้อนความหิวกระหาย ยิ่งทวีคูณขึ้น

ทันใดนั้นเขามองเห็นแม่เดินเลียบมาตามคันนา พร้อมกับก่องข้าวน้อย เขารู้สึกไม่พอใจที่แม่เอาก่องข้าวน้อยนั้นมาช้ามาก ด้วยความหิวกระหายจนตาเลายอารมณ์พลุ่งพล่าน เขาคิดว่าในก่องข้าว น้อยนั้นคงกินไม่อิ่มเป็นแน่ จึงเอ่ยต่อว่าแม่ของตนว่า ผู้เป็นแม่เอ๋ยปากตอบลูกว่า “ถึงก่องข้าวจะน้อย แต่ก็น้อยตอนแต่นั่นใน ดอกลูกเอ๋ย ลองกินดูก่อน”

ด้วยความหิว ความเหน็ดเหนื่อย ความโมโหหือ้อตาลาย ไม่ยอมฟังเสียงใด ๆ เกิดบันดาล โทสะอย่างแรง จึงคว้าไม้เข้าตีแม่ที่แก่ชราล้มลงแล้ว เดินไปกินข้าวจนอิ่ม แต่แล้วข้าวยังไม่หมดก่อง จึงรู้สึกผิดชอบชั่วดีรีบไปดูอาการของแม่ และเข้ามาสวมกอดแม่ชายหนุ่มร้องไห้โฮ สำนึกผิดที่ฆ่าแม่ของตนด้วยอารมณ์เพียงชั่ววูบ เมื่อชายหนุ่มปลงศพแม่แล้วขอร้องซักชวนญาติมิตรชาวบ้าน ช่วยกัน ปั้นอิฐก่อเป็นธาตุเจดีย์บรรจุอัฐิแม่ไว้จึงให้ชื่อว่า “ธาตุก่องข้าวแม่” จนตราบทุกวันนี้

พูน ปณ ทัต ชีเว

ข้อ 5 ข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อคิดสอนใจ จากเรื่องก่องน้อยฆ่าแม่

- ก. สอนให้มีสติ ยับยั้งในอารมณ์ หากขาดสติยังคิดจะทำให้เกิดการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่
- ข. ความขยันในการทำมาหากิน
- ค. ความรักและความผูกพัน
- ง. ความสำนึกผิดในบาปที่กระทำ

ข้อ 6 คำว่า “ก่องน้อย” (ภาษาอีสาน) หมายถึง อะไร

- ก. ภาพพระพุทธรูปของชาวอีสาน
- ข. ถ้วยใส่อาหาร
- ค. ที่นั่งข้าวเหนียว
- ง. ภาพพระสงฆ์รูปทรงกลมสูง

ข้อ 7 “ถึงก่องข้าวจะน้อยแต่ก็ น้อยต่อนั่นแน่นใน ตอกลูกเอ๋ย ลองกินดูก่อน” ข้อความนี้ หมายถึงข้อใด

- ก. ก่องข้าวที่แม่นำมาให้กินนั้นดูเหมือนจะน้อยไป ไม่น่าจะพอกิน พอกินแล้วรู้สึกไม่อิ่ม
- ข. ข้าวดูน้อยมากพอกินแล้วก็ยังไม่อิ่ม
- ค. ก่องข้าวที่แม่นำมาให้กินนั้นดูเหมือนจะน้อยไป ไม่น่าจะพอกิน แต่พอกินแล้วก็อิ่ม
- ง. ข้อ ก และ ค ถูก

ข้อ 8 ข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อคิดจาก เรื่องก่องน้อยฆ่าแม่

- ก. ความโง่ทำให้ทำอะไรไปโดยไม่คิด ไม่ไตร่ตรอง ส่งผลทำให้การกระทำนั้น ย้อนมาส่งผลกับเราคนรอบข้าง
- ข. ความเห็นดีเห็นงามทำให้สามารถทำอะไรได้ทุกอย่าง เมื่อทำไปแล้วก็ไม่สามารถแก้ไขอะไรได้
- ค. ขานหนุ่มมีความกตัญญู รู้จักบาปที่ตนทำจึงสร้างเจดีย์ไว้ให้คนรุ่นหลังเคารพบูชา
- ง. รู้จักบุญคุณผู้ให้กำเนิด

ข้อ 9 นักเรียนเชื่อหรือไม่ว่าการสร้าง “ธาตุก่องข้าวน้อยฆ่าแม่” สามารถเพื่อไถ่บาปที่ทำให้พ่อแม่เสียใจได้ จริงหรือไม่

- ก. จริงเพราะเขาสร้างเพื่อบูชาแม่
- ข. จริง เพราะสร้างไว้ให้คนรุ่นหลังเคารพบูชาผู้มีพระคุณ
- ค. ไม่เชื่อเพราะการกระทำใด ๆ ก็ตามกับพ่อแม่ล้วนแต่เป็นวิพากกรรม ไม่สามารถแก้ไขวิบากกรรมได้หรือลบล้างได้ตามหลักพุทธศาสนา
- ง. ไม่มีข้อถูก

ข้อ 10 จงเรียงลำดับเนื้อเรื่องต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (1) แม่เดินเลียบมาตามคันทนา พร้อมกับก่องข้าวน้อย

(4) จึงปลั่งทำลายแม่ตนเอง (2) เกิดความโมโหพอใจที่แม่เอาก่องข้าวน้อยนั้นมาซ้ำมาก

(3) ด้วยความหิวกระหายจนตายอารมณ์พลุ่งพล่าน

- ก. 1 4 2 3
- ข. 1 2 3 4
- ค. 2 1 4 3
- ง. 3 4 2 1

ข้อ 11 รูปภาพนี้สื่อถึงความหมายใด

- ก. สงสาร
- ข. เสียใจสำนึกผิดในการกระทำ
- ค. เสียใจ
- ง. กลัวความผิดจึงร้องไห้

พูนุ ปณ ทิโต ชีเว

จงอ่านนิทานเรื่องนางหมาขาว หลังตอบคำถามข้อ 12-20

นิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่องนางหมาขาว

มีสองฝั้วเมียอาศัยอยู่ในหมู่บ้านจันทคาม ซึ่งฝั้วเป็นเมียนั้นได้ท้องแก่จวนคลอดแล้ว แต่ในตอนนั้นเกิดโรคระบาด ผู้คนล้มตายเป็นอันมาก สองฝั้วเมียจึงชวนกันอพยพหนีจากหมู่บ้านมาอยู่กลางป่า แล้วต่อมาเมี้ยก็คลอดลูกออกมาเป็นลูกแฝดเป็นผู้หญิงสองคน แล้วนางก็สิ้นใจตายไป ส่วนสามีอยู่มาไม่นานก็ตรอมใจตายตามไป ปล่อยให้เด็กทารกเกิดใหม่ทั้งสองร้องไห้อยู่ในป่าเช่นนั้น ต่อมาหมาขาวตัวหนึ่งเป็นตัวเมียออกมาหากิน มาเห็นเด็กทั้งสองก็เกิดสงสารจึงเอาไปเลี้ยงเป็นลูกกลายเป็น “แม่หมาขาว” ให้กินนมของตัวเองและหาอาหารให้กินเลี้ยงจนเติบโตมาเป็นสาว ทุกวันนางหมาขาวตัวนี้จะพาลูกสาวทั้งสองออกไปหากินในป่าด้วยในวันหนึ่งเกิดพายุพัดให้นางหมาขาวต้องพลัดพรากจากลูกไป ลูกสาวทั้งสองก็โดนลมพัดไปถึงเขตบ้านคน

เมื่อนายพรานเห็นหญิงสาวทั้งสองงดงามมาก อยากรับรางวัลจึงนำหญิงสาวทั้งสองขึ้นถวายแก่พระราชาก็ยังโสดอยู่ พระราชามีพระอนุชาซึ่งยังโสดเหมือนกัน ฝั้วพระราชาก็ได้ผู้ที่เป็นมเหสี ฝั้วอนุชาก็รับผู้หนึ่งเป็นชายาขณะนั้นแม่หมาขาวซึ่งพลัดพรากจากลูกมาเป็นเวลานาน ก็ได้แต่รำไห่คิดถึงลูกและออกติดตามหาลูก จนได้ยินข่าวว่านายพรานเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูลูกสาวต่อจากตน จึงมาหานายพรานเพื่อถามหาลูกสาวและได้เล่าว่าเหตุการณ์เป็นมาอย่างไร

เมื่อนายพรานทราบก็เกิดความสงสาร บอกบอกความจริงและพานางหมาขาวไปหาลูกสาวที่ในวังเมื่อพามาถึงพระราชวังนายพรานก็ทูลพระราชาก็ตามความจริง แต่พระมเหสีนั้นอับอายขายหน้าเกรงว่าคนจะรู้ว่าตนเป็นลูกของหมาขาว จึงทูลเท็จต่อพระสวามีไปว่า “ไม่เป็นความจริง” พร้อมทั้งขับไล่นายพรานและหมาขาวออกไป แต่นางหมาขาวไม่ยอมไปพร้อมทั้งอธิบายว่าตนคือแม่ของมเหสี ส่วนมเหสีหรือลูกสาวคนโตของนางหมาขาว นางก็ปฏิเสธไม่ยอมรับพร้อมทั้งคำ เตะถิบ ใช้ไม้ทุบตีแม่หมาขาวจนนางหมาขาวนอนล้มลง แล้วก็เอาน้ำร้อน ๆ ที่ต้มเดือดใส่แม่หมาขาวที่นอนเจ็บอยู่ นางหมาขาวได้รับความเจ็บปวดแสนสาหัส นายพรานเห็นท่าไม่ดีจึงรีบนำหมาขาวไปที่วังของลูกสาวคนเล็ก เมื่อลูกสาวคนเล็กเห็นหมาขาวก็จำได้ทันทีว่าเป็นแม่หมาขาวของตน จึงรีบมากอดและอุ้มแม่หมาขาวทันทีและรีบพาไปรักษา แต่นางทนพิษบาดแผลไม่ไหวจึงสิ้นใจตาย ก่อนตายนางบอกว่าห้ามเผาหรือฝัง ให้เก็บกระดูกแม่ไว้บูชาในวัง จากนั้นไม่นานก็เกิดเป็นทองคำ ข้าวลือไปถึงพี่สาว พี่สาวก็มาขอส่วนแบ่ง แต่น้องไม่ยอมจึงได้เถียงกัน พระราชาจึงเรียกทั้งสองมาถามความจริงในที่สุด เรื่องก็ปรากฏ พระราชาโกรธที่มเหสี อกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ จึงสั่งให้ประหารชีวิตเสีย

ข้อ 12 จงเรียงเนื้อเรื่อง นางหมาขาวให้ถูกต้อง “มเหสีกลัวพระราชารู้ว่าแม่ตนเป็นหมา จึงเท็จทูลต่อพระสวามีไปว่าไม่เป็นความจริง นางหมาขาวจะเป็นแม่ของตนได้อย่างไร นายพรานพานางหมาขาวไปพระราชวังเพื่อไปหาลูกที่พลัดพรากจากกันนาน จึงพบกับลูกตนเองที่เป็นมเหสี มเหสีได้ทุบตีนางหมาขาวได้รับความเจ็บปวดแสนสาหัส ”

- ก. นายพรานพานางหมาขาวไปพระราชวังมเหสีกลัวพระราชารู้ว่าแม่ตนเป็นหมา จึงเท็จทูลต่อพระสวามีไปว่าไม่เป็นความจริง นางหมาขาวจะเป็นแม่ของตนได้อย่างไร นายพรานพานางหมาขาวไปจึงพบกับลูกตนเองที่เป็นมเหสี มเหสีได้ทุบตีนางหมาขาวได้รับความเจ็บปวดแสนสาหัสพลัดพรากจากกันนาน
- ข. นายพรานพานางหมาขาวไปพระราชวังเพื่อไปหาลูกที่พลัดพรากจากกันนาน จึงพบกับลูกตนเองที่เป็นมเหสี มเหสีกลัวพระราชารู้ว่าแม่ตนเป็นหมา จึงเท็จทูลต่อพระสวามีไปว่าไม่เป็นความจริง นางหมาขาวจะเป็นแม่ของตนได้อย่างไร มเหสีได้ทุบตีนางหมาขาวได้รับความเจ็บปวดแสนสาหัส
- ค. นายพรานพานางหมาขาวไปพระราชวังไปจึงพบกับลูกตนเองที่เป็นมเหสีมเหสีกลัวพระราชารู้ว่า แม่ตนเป็นหมา จึงเท็จทูลต่อพระสวามีไปว่าไม่เป็นความจริง นางหมาขาวจะเป็นแม่ของตนได้อย่างไร นายพรานพานางหมาขาว มเหสีได้ทุบตีนางหมาขาวได้รับความเจ็บปวดแสนสาหัสพลัดพรากจากกันนาน
- ง. นายพรานพานางหมาขาวไปพระราชวังเพื่อไปหาลูกที่พลัดพรากจากกันนาน จึงเท็จทูลต่อพระสวามีไปว่าไม่เป็นความจริงเมื่อพบกับลูกตนเองที่เป็นมเหสี มเหสีกลัวพระราชารู้ว่าแม่ตนเป็นหมา นางหมาขาวจะเป็นแม่ของตนได้อย่างไร มเหสีได้ทุบตีนางหมาขาวได้รับความเจ็บปวดแสนสาหัส

ข้อ 13 ประโยคต่อไปนี้ “มเหสีกลัวพระราชารู้ว่าแม่ตนเป็นหมา” หมายความว่าอย่างไร

- ก. เป็นหมาจริง ๆ
- ข. เปรียบเทียบคนกับหมา
- ค. เป็นคนที่ไร้ญาติพี่น้อง
- ง. เปรียบเทียบบุคคลที่ต่ำต้อย ไม่จะเป็นฐานะทางการเมืองและทางสังคม

ข้อ 14 นิทานเรื่องนางหมาขาว นักเรียนได้คติสอนในเรื่องใด

- ก. ให้รู้จักบุญคุณ และรู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณ
- ข. ทุกคนรู้จักกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ โดยเฉพาะเป็นคนเท่านั้น แม้เป็นสัตว์ รู้จักบุญคุณ
- ค. จงรู้บุญคุณบุพการี
- ง. ถูกทุกข้อ

ข้อ 15 “มเหสีหรือลูกสาวคนโตของนางหมาขาว นางก็ปฏิเสธไม่ยอมรับแม่พร้อมทั้งด่า ตะลึง ใช้ไม้ทุบตีแม่หมาขาวจนนางหมาขาวนอนล้มลง แล้วก็เอาน้ำร้อน ๆ ที่ต้มเดือดใส่แม่หมาขาวที่นอนเจ็บอยู่ นางหมาขาวได้รับความเจ็บปวดแสนสาหัส” ถ้านักเรียนเป็นมเหสีคนโตนักเรียนจะทำแบบนี้หรือไม่เพราะเหตุใด

- ก. ไม่ทำแต่แกล้งทำเป็นไม่รู้จักรัก
- ข. ไม่ทำเพราะฐานแม่ตนเองกับตนแตกต่างกันคงไม่มีใครเชื่อ
- ค. ไม่ทำแต่ก็จะให้รางวัลกับนายพรานรีบพาแม่กลับไปก่อน
- ง. ไม่ทำเพราะบุญคุณที่นางหมาขาวเลี้ยงดูมา

ข้อ 16 สาระสำคัญของนิทานเรื่องนางหมาขาว คือข้อใด

- ก. ความกตัญญู กตเวทิต่อผู้มีพระคุณ
- ข. หลีกเลี่ยงมีรูปเป็นทรัพย์สิน
- ค. ความรักของสุนัขที่มีต่อมนุษย์
- ง. บุญคุณของบุพการี

ข้อ 17 ข้อคิดจากนิทานเรื่อง “นางหมาขาว” คืออะไร

- ก. บุคคลใดที่มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีความเมตตากรุณา จะส่งเสริมให้บุคคลนั้นพบเจอแต่ความสุข ความเจริญรุ่งเรืองทั้งในปัจจุบัน และอนาคต
- ข. บุคคลใดที่มีความอกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีจิตโหดเหี้ยม ไม่ความเมตตาสงสาร ก็จะได้รับผลเดือดร้อน รับกรรมในภายภาคหน้า
- ค. คนที่อิจฉา ริษยา นินทาว่าร้ายผู้อื่น ผลกรรมคือไม่มีคนคบ ไม่สามารถอยู่
- ง. ถูกทั้งข้อ ก และข้อ ข

ข้อ 18 นิทานเรื่องก่องน้อยฆ่าแม่ กับนางหมาขาวมีความเหมือนกัน ในเรื่องใด

- ก. ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
- ข. ความ เมตตา สงสาร
- ค. ความเห็นแก่ตัว
- ง. ความโง่เขลา

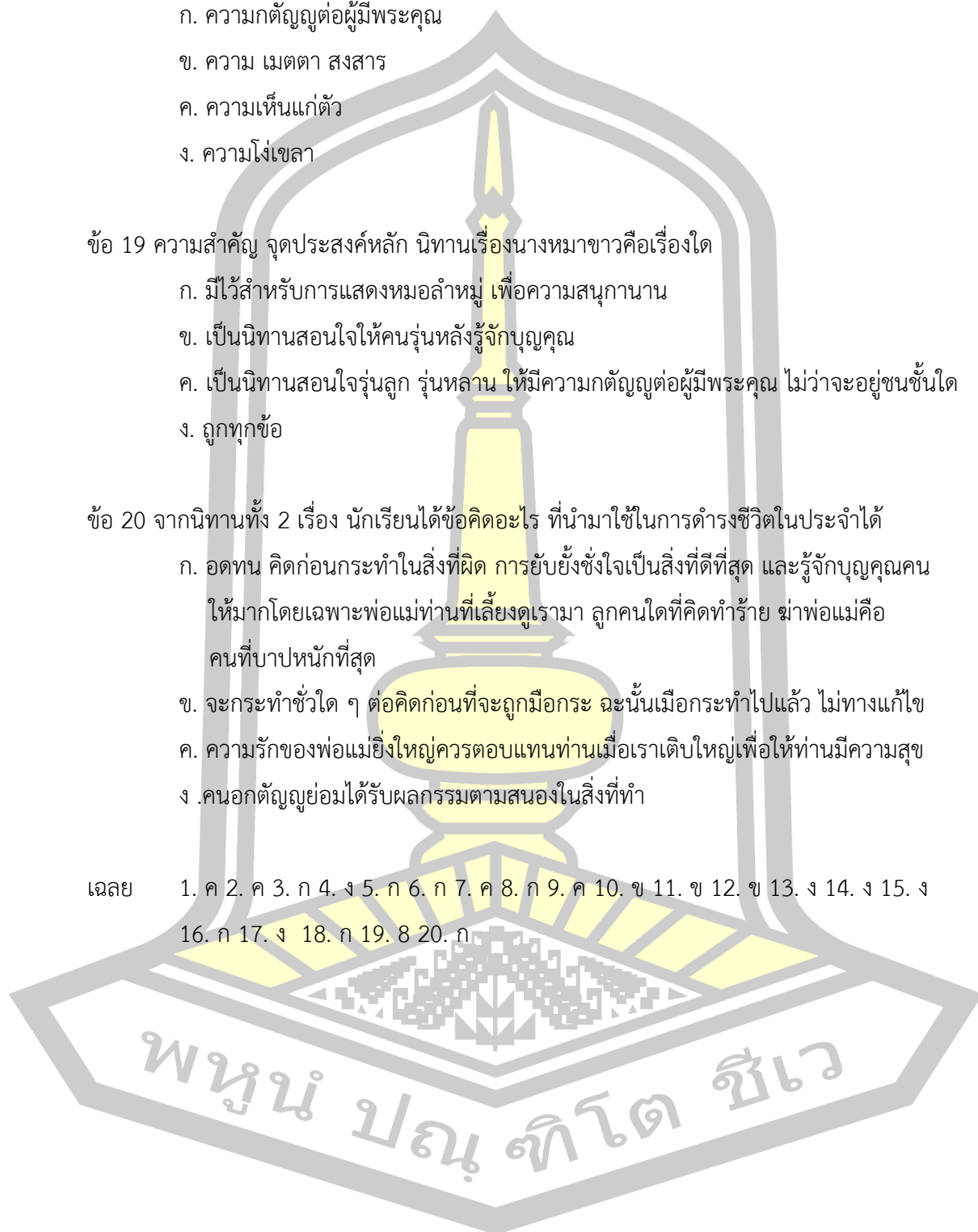
ข้อ 19 ความสำคัญ จุดประสงค์หลัก นิทานเรื่องนางหมาขาวคือเรื่องใด

- ก. มีไว้สำหรับการแสดงหมอลำหมู่ เพื่อความสนุกสนาน
- ข. เป็นนิทานสอนใจให้คนรุ่นหลังรู้จักบุญคุณ
- ค. เป็นนิทานสอนใจรุ่นลูก รุ่นหลาน ให้มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ไม่ว่าจะอยู่ชนชั้นใด
- ง. ถูกทุกข้อ

ข้อ 20 จากนิทานทั้ง 2 เรื่อง นักเรียนได้ข้อคิดอะไร ที่นำมาใช้ในการดำรงชีวิตในประจำได้

- ก. อุดหนุน คิดก่อนกระทำในสิ่งที่ผิด การยับยั้งชั่งใจเป็นสิ่งที่ดีที่สุด และรู้จักบุญคุณคน ให้มากโดยเฉพาะพ่อแม่ท่านที่เลี้ยงดูเรามา ลูกคนใดที่คิดทำร้าย ฆ่าพ่อแม่คือ คนที่บาปหนักที่สุด
- ข. จะกระทำชั่วใด ๆ ต่อคิดก่อนที่จะถูกมือกระ ฉะนั้นเมื่อกระทำไปแล้ว ไม่ทางแก้ไข
- ค. ความรักของพ่อแม่ยิ่งใหญ่ควรตอบแทนท่านเมื่อเราเติบโตใหญ่เพื่อให้ท่านมีความสุข
- ง .คนอกตัญญูย่อมได้รับผลกระทบตามสนองในสิ่งที่ทำ

เฉลย 1. ค 2. ค 3. ก 4. ง 5. ก 6. ก 7. ค 8. ก 9. ค 10. ข 11. ข 12. ข 13. ง 14. ง 15. ง 16. ก 17. ง 18. ก 19. 8 20. ก

กระดาษคำตอบแบบทดสอบรู้เรื่องการอ่าน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

พูน ปณ ทิโต ชีเว

แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนนิยักรักการอ่าน ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมนิยักรักการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้ประเมินประกอบด้วย ประเมิน
ครูผู้สอนภาษาไทย ซึ่งเป็นครูประจำชั้นกลุ่มตัวอย่าง

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นักเรียนมีความตั้งใจในการอ่านในขณะที่ทำกิจกรรมให้อ่าน					
2. นักเรียนมีการศึกษาข้อมูลก่อนทำกิจกรรมจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด มุมหนังสือ ป้ายในโรงเรียน ปราชญ์ชาว					
3. นักเรียนจะอ่านหนังสือด้วยความสมัครใจโดยไม่หวังรางวัลหรือคะแนน และการอ่านแต่ละครั้งสามารถพัฒนา การอ่าน และการเขียนของตนดียิ่งขึ้น					
4. นักเรียนจะอ่านหนังสือได้นานไม่รู้สึغبื่อหน่าย					
5. เมื่อนักเรียนพบคำยากหรือคำศัพท์ นักเรียนจะเปิดพจนานุกรมทันที					
6. นักเรียนมีการจดบันทึกข้อความข้อคิดที่น่าสนใจจากการอ่านแต่ละครั้ง					
7. เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือจบ นักเรียนมักเขียนความคิดเห็น หรือข้อคิดเห็นที่ได้จากการอ่าน					
8. มีการอ่านหนังสือเพิ่มเติมนอกเหนือที่ครูกำหนดในกิจกรรม และสามารถเลือกหนังสือที่มีสาระและประโยชน์ได้จากการอ่าน					
9. เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือจบเล่ม นักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจ หรืออ่านไปความรู้จากกิจกรรม					
10. นักเรียนมีการใช้บริการห้องสมุด อ่านและยืมหนังสือ					
รวม					

การวัดความพึงพอใจต่อการเรียน

การหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับความพึงพอใจตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทยในแต่ละด้าน ทั้งนี้มีเกณฑ์ในการประเมินดังนี้

เกณฑ์การประเมินของแบบสอบถาม แบบประเมินค่า 5 ระดับ (Likert Scale)

5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยสุด

และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

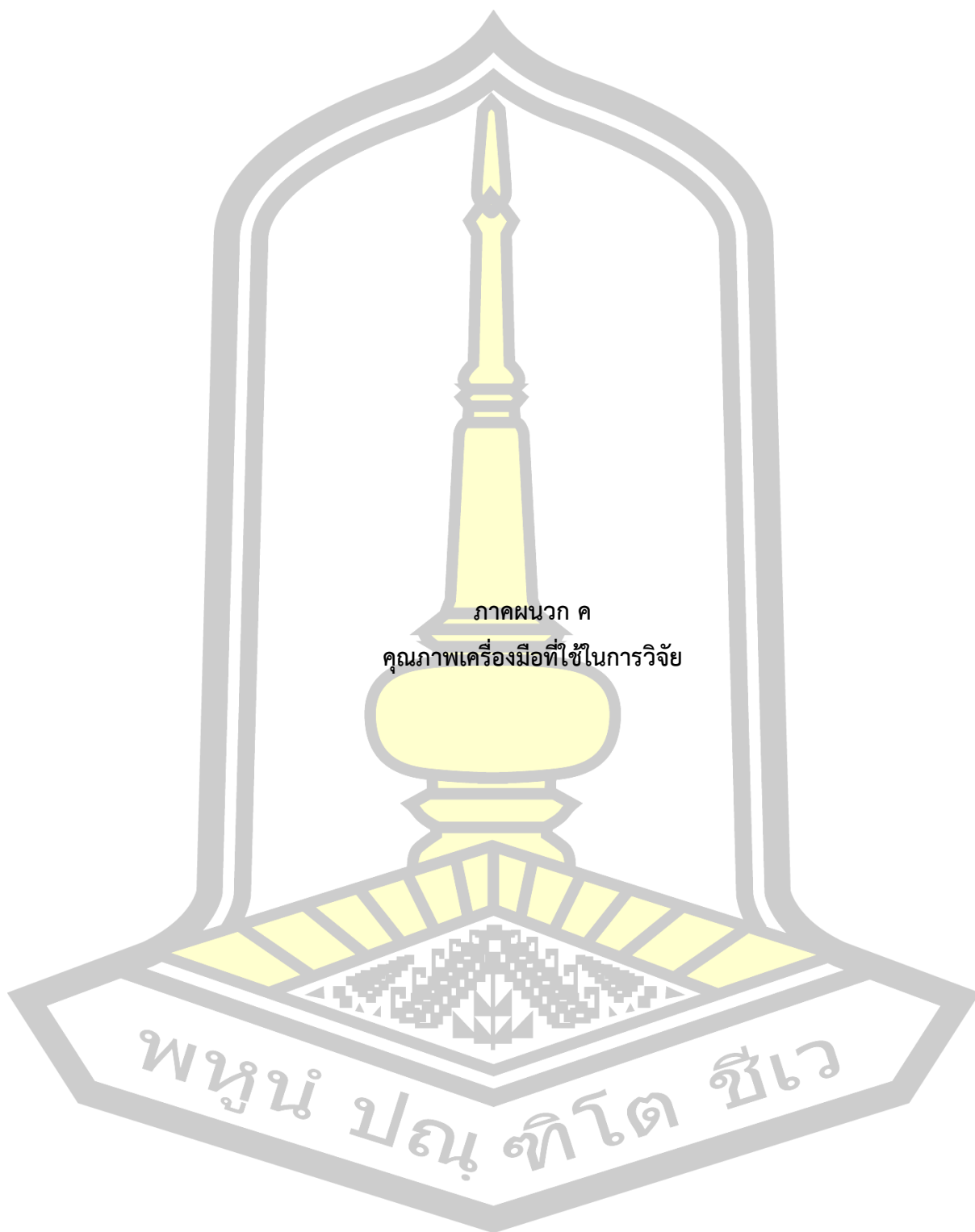
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

พูน ปณ ทิโต ชีเว

แบบวัดความพึงพอใจหลักเรียนตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน
โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
1. กิจกรรมตามหลักสูตรทำให้ฉันสนุกสนาน					
2. กิจกรรมทำให้ฉันกล้าแสดงออก					
3. เป็นกิจกรรมที่ทำให้ฉันมีความสนใจในการอ่าน ใฝ่เรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านมากยิ่งขึ้น					
4. เป็นกิจกรรมที่ทำให้ฉันมีความรู้สึกรักภูมิเ็จทุกครั้งที่ เมื่ออ่านจบ และได้รับสาระความรู้ จากการอ่าน					
5. เป็นกิจกรรมที่ทำให้ฉันมีทักษะการอ่าน การฟัง การพูดการดู การเขียนและสรุปสาระสำคัญ เพิ่มมากยิ่งขึ้น					
6. เป็นกิจกรรมตามหลักสูตรช่วยส่งเสริมการทำงาน กลุ่มได้ดี					
7. เป็นกิจกรรมที่ทำให้ฉันและเพื่อนมีความสามัคคี กัน					
8. เนื้อหาในหลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้					
9. เนื้อหาในกิจกรรมแปลกใหม่หลากหลายช่วยให้ ฉันเรียนรู้ได้ดี					
10. กิจกรรมช่วยให้ได้รับรู้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน					

ภาคผนวก ค
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัณฑิต โท ชีวะ

ตาราง 16 ประเมินค่าความสอดคล้องแบบแบบสนทนากลุ่ม ความคิดเห็นข้อมูลเพื่อการศึกษา
ความจำเป็นต่อหลักสูตร (ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน)

ข้อ คำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่าเฉลี่ย	SD
	1	2	3	4	5		
1	4	3	3	4	5	3.8	0.83666
2	3	4	3	3	5	3.6	0.894427
3	4	4	3	4	5	4	0.707107
4	4	5	3	5	5	4.4	0.894427
5	5	4	3	4	5	4.2	0.83666

ตาราง 17 ประเมินค่าความสอดคล้องแบบสนทนากลุ่มความคิดเห็นข้อมูลเพื่อการศึกษาความจำเป็น
ต่อหลักสูตร (ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน)

ประเด็นที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่าเฉลี่ย	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล
	1	2	3	4	5		
1	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
2	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
3	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 18 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรส่งเสริมรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ประเด็นที่	ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่าเฉลี่ย	S.D.
		1	2	3	4	5		
1	1.1	5	4	4	4	5	4.40	0.54
	1.2	5	4	5	4	5	4.60	0.54
	1.3	4	5	4	5	5	4.60	0.54
	1.4	5	4	4	4	5	4.40	0.54
2	2.1	4	4	3	4	5	4.00	0.70
	2.2	4	4	3	4	5	4.00	0.70
	2.3	4	5	5	4	5	4.60	0.54
3	3.1	4	5	4	5	5	4.60	0.54
	3.2	4	4	4	4	5	4.20	0.44
	3.3	4	4	4	5	5	4.40	0.54
	3.4	5	4	4	4	5	4.40	0.54
4	4.1	4	5	4	4	5	4.40	0.54
	4.2	3	4	4	4	5	4.00	0.70
	4.3	4	4	4	4	5	4.20	0.44
	4.4	5	4	4	4	5	4.40	0.54
5	5.1	4	4	4	4	5	4.20	0.44
	5.2	5	4	4	4	5	4.40	0.54
	5.3	5	5	4	5	4	4.60	0.54
	5.4	5	5	4	4	4	4.40	0.54
6	6.1	5	3	4	5	4	4.20	0.83
	6.2	5	4	5	5	4	4.60	0.54
	6.3	4	5	5	5	4	4.60	0.54
7	7.1	5	4	5	5	5	4.80	0.44
	7.2	4	4	5	5	5	4.60	0.54
	7.3	4	5	3	5	4	4.20	0.83
รวม							4.39	0.56

ตาราง 18 (ต่อ)

ประเด็นที่	ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
1	1.1	1	1	1	0	1	0.8	สอดคล้อง
	1.2	1	0	1	1	1	0.8	สอดคล้อง
	1.3	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
	1.4	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	2.1 5	1	1	-1	1	1	0.6	สอดคล้อง
	2.2 6	1	1	0	1	1	0.8	สอดคล้อง
	2.3 7	1	1	1	0	1	0.8	สอดคล้อง
3	3.1 8	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
	3.2 9	1	1	1	0	1	0.8	สอดคล้อง
	3.3 10	1	0	1	1	1	0.8	สอดคล้อง
	3.4 11	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	4.1 12	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
	4.2 13	1	1	0	1	1	0.8	สอดคล้อง
	4.3 14	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
	4.4 15	1	0	1	1	1	0.8	สอดคล้อง
5	5.1 16	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
	5.2 17	1	0	1	1	1	0.8	สอดคล้อง
	5.3 18	1	1	0	1	1	0.8	สอดคล้อง
	5.4 19	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
6	6.1 20	1	0	0	1	1	0.6	สอดคล้อง
	6.2 21	1	1	1	0	1	0.8	สอดคล้อง
	6.3 22	1	0	1	1	1	0.8	สอดคล้อง
7	7.1	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
	7.2	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
	7.3	1	1	-1	1	1	0.6	สอดคล้อง
		รวม					0.86	สอดคล้อง

ตาราง 19 ประเมินความเหมาะสมแบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน หลักสูตรสังนัยรักการอ่านและ การรู้เรื่องการอ่านโดยวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน

ประเด็นที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	5	3	4	4	3	3.80	0.83	มาก
2	3	5	5	4	5	4.40	0.89	มาก
3	2	2	3	4	3	2.80	0.83	ปานกลาง
4	4	4	4	3	4	3.80	0.44	มาก
5	4	5	3	5	5	4.40	0.89	มาก
6	3	3	3	4	5	3.60	0.89	มาก
7	5	5	5	4	5	4.80	0.44	มากที่สุด
8	2	3	3	3	3	2.80	0.44	ปานกลาง
9	4	5	4	4	4	4.20	0.44	มาก
10	4	5	5	4	5	4.60	0.54	มากที่สุด
11	5	3	4	4	5	4.20	0.83	มาก
12	5	5	3	5	5	4.60	0.89	มากที่สุด
13	3	2	3	4	3	3.00	0.70	ปานกลาง
14	4	5	4	4	4	4.20	0.44	มาก
15	4	5	4	4	5	4.40	0.54	มาก
16	3	3	3	2	3	2.80	0.44	ปานกลาง
17	5	4	5	5	4	4.60	0.54	มากที่สุด
18	2	2	2	3	3	2.40	0.54	น้อย
19	4	4	5	4	4	4.20	0.44	มาก
20	4	5	3	5	5	4.40	0.89	มาก
	รวม					3.95	0.88	มาก

จากตารางประเมินความเหมาะสมแบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน หลักสูตรสังนัยรักการอ่านและ การรู้เรื่องการอ่านโดยวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน โดยผู้เชี่ยวชาญแบบทดสอบในภาพรวม มีความเหมาะสมระดับมาก มีบางข้อต้องปรับปรุงแก้ไข ข้อ 3 อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$,

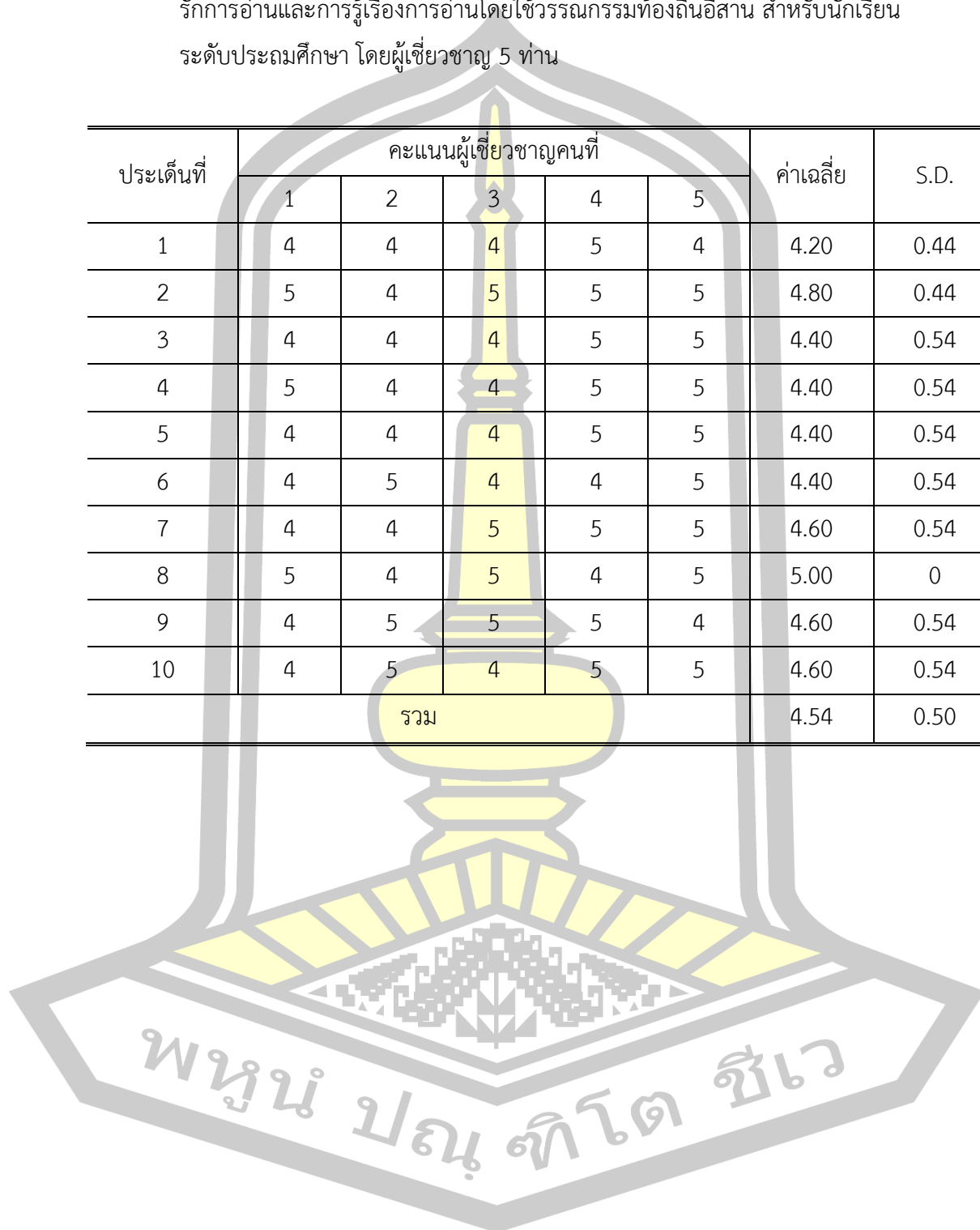
S.D. = 0.83) ข้อ 8 (\bar{X} = 2.80, S.D. = 0.44) ข้อ 13 (\bar{X} = 3.00, S.D. = 0.70) ข้อ 16 (\bar{X} = 2.80, S.D. = 0.44) และระดับน้อย ข้อ 18 (\bar{X} = 2.40, S.D. = 0.54)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องแบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน หลักสูตรสังนัยรักการอ่าน และ การรู้เรื่องการอ่านโดยวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ประเด็นที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	0	0.8	สอดคล้อง
2	1	1	0	1	1	0.8	สอดคล้อง
3	1	1	-1	1	1	0.8	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	-1	1	0.6	สอดคล้อง
6	0	1	1	0	1	0.8	สอดคล้อง
7	0	1	1	1	1	0.8	สอดคล้อง
8	-1	1	1	1	1	0.6	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	0	0.8	สอดคล้อง
10	1	1	0	1	1	0.8	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
12	1	-1	1	1	1	0.6	สอดคล้อง
13	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
14	0	1	1	1	1	0.8	สอดคล้อง
15	0	1	0	1	1	0.8	สอดคล้อง
16	1	1	1	0	1	0.8	สอดคล้อง
17	1	1	0	1	1	0.8	สอดคล้อง
18	1	1	1	0	1	0.8	สอดคล้อง
19	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
20	1	1	0	0	1	0.8	สอดคล้อง
รวม						0.81	สอดคล้อง

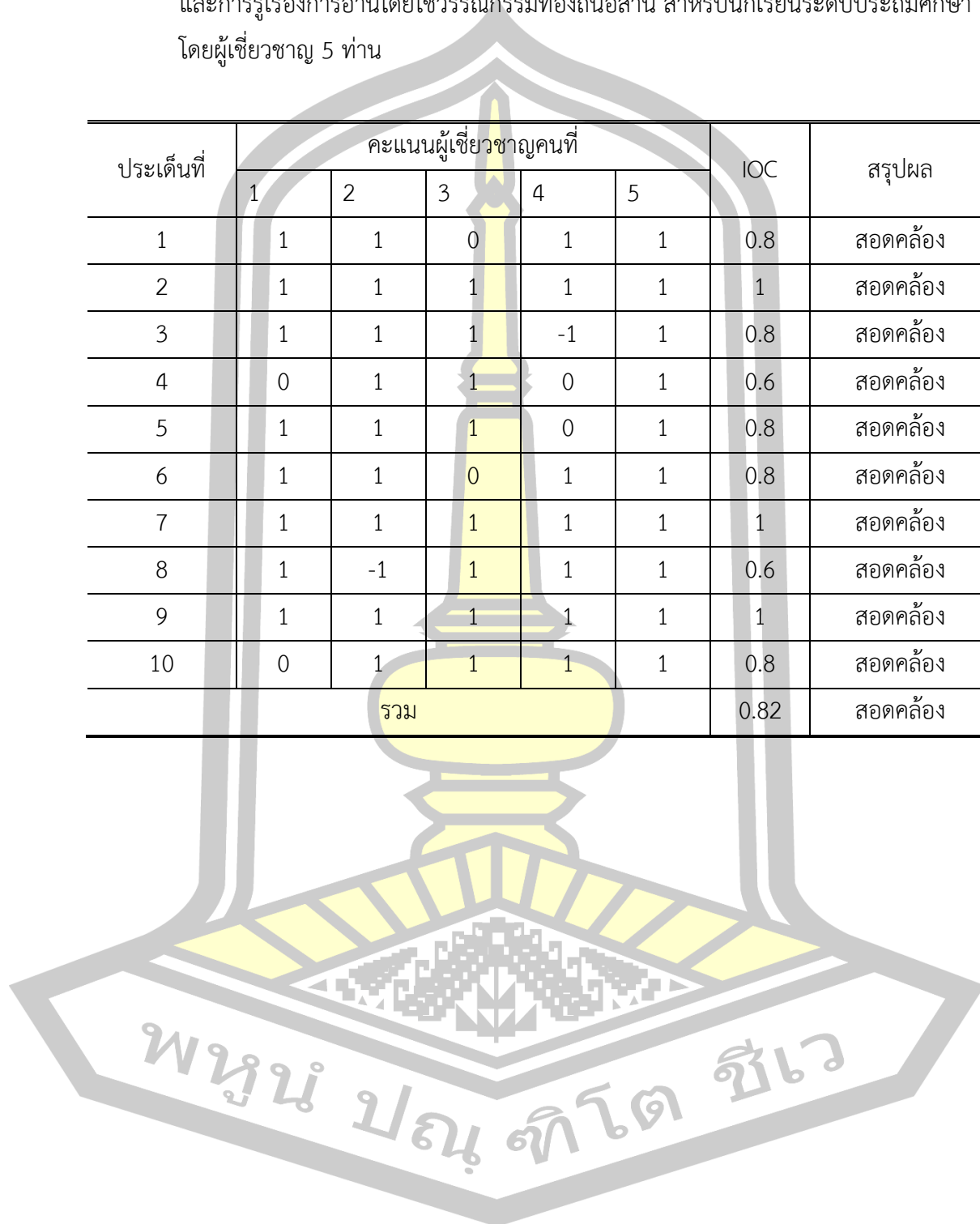
ตาราง 21 ประเมินความเหมาะสมแบบสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน ของหลักสูตรส่งเสริม
รักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียน
ระดับประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ประเด็นที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่าเฉลี่ย	S.D.
	1	2	3	4	5		
1	4	4	4	5	4	4.20	0.44
2	5	4	5	5	5	4.80	0.44
3	4	4	4	5	5	4.40	0.54
4	5	4	4	5	5	4.40	0.54
5	4	4	4	5	5	4.40	0.54
6	4	5	4	4	5	4.40	0.54
7	4	4	5	5	5	4.60	0.54
8	5	4	5	4	5	5.00	0
9	4	5	5	5	4	4.60	0.54
10	4	5	4	5	5	4.60	0.54
รวม						4.54	0.50

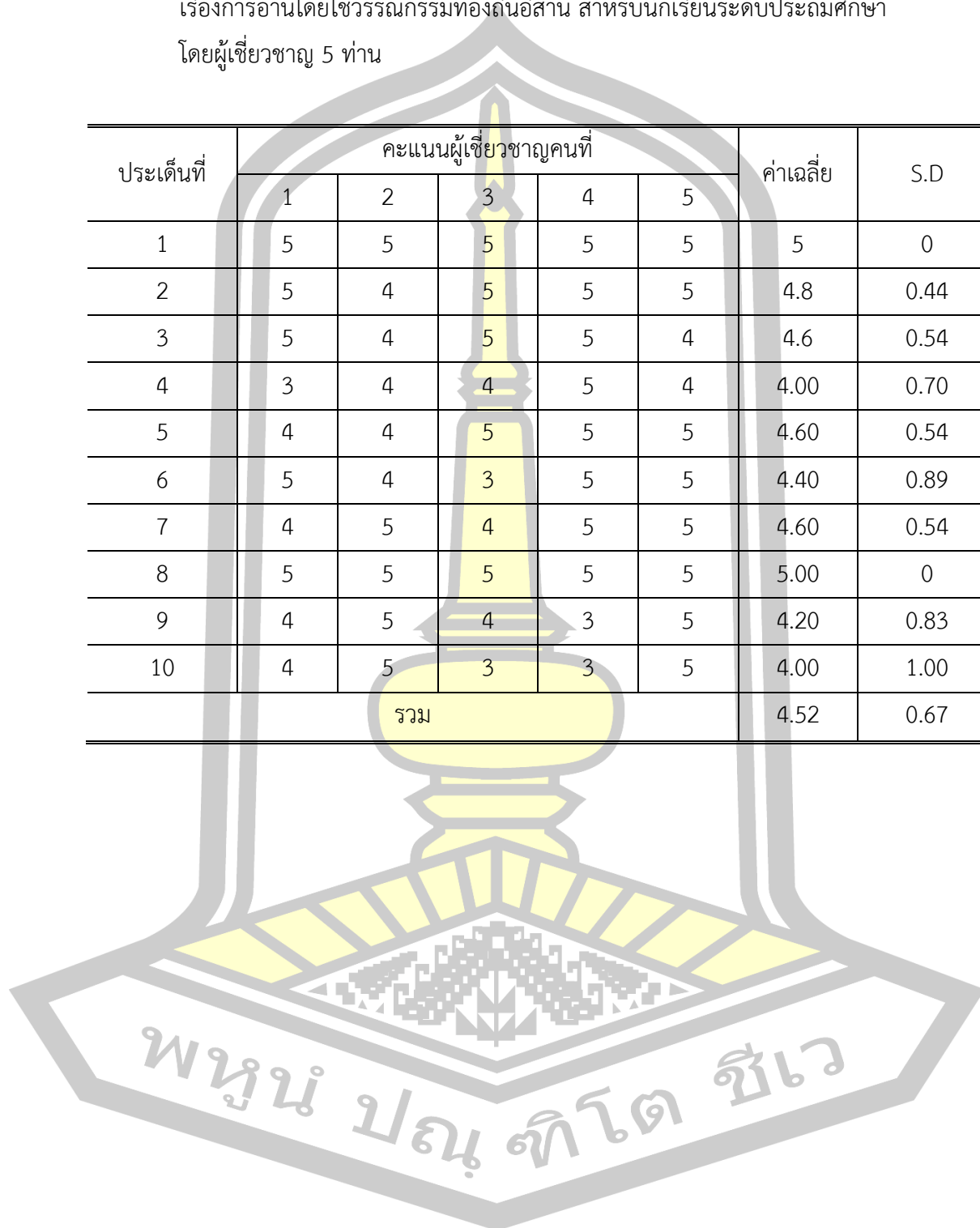
ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องสังเกตพฤติกรรม นิยรักการอ่าน ของหลักสูตรส่งเสริมการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ประเด็นที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1	1	1	0	1	1	0.8	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	1	1	1	-1	1	0.8	สอดคล้อง
4	0	1	1	0	1	0.6	สอดคล้อง
5	1	1	1	0	1	0.8	สอดคล้อง
6	1	1	0	1	1	0.8	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
8	1	-1	1	1	1	0.6	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
10	0	1	1	1	1	0.8	สอดคล้อง
รวม						0.82	สอดคล้อง

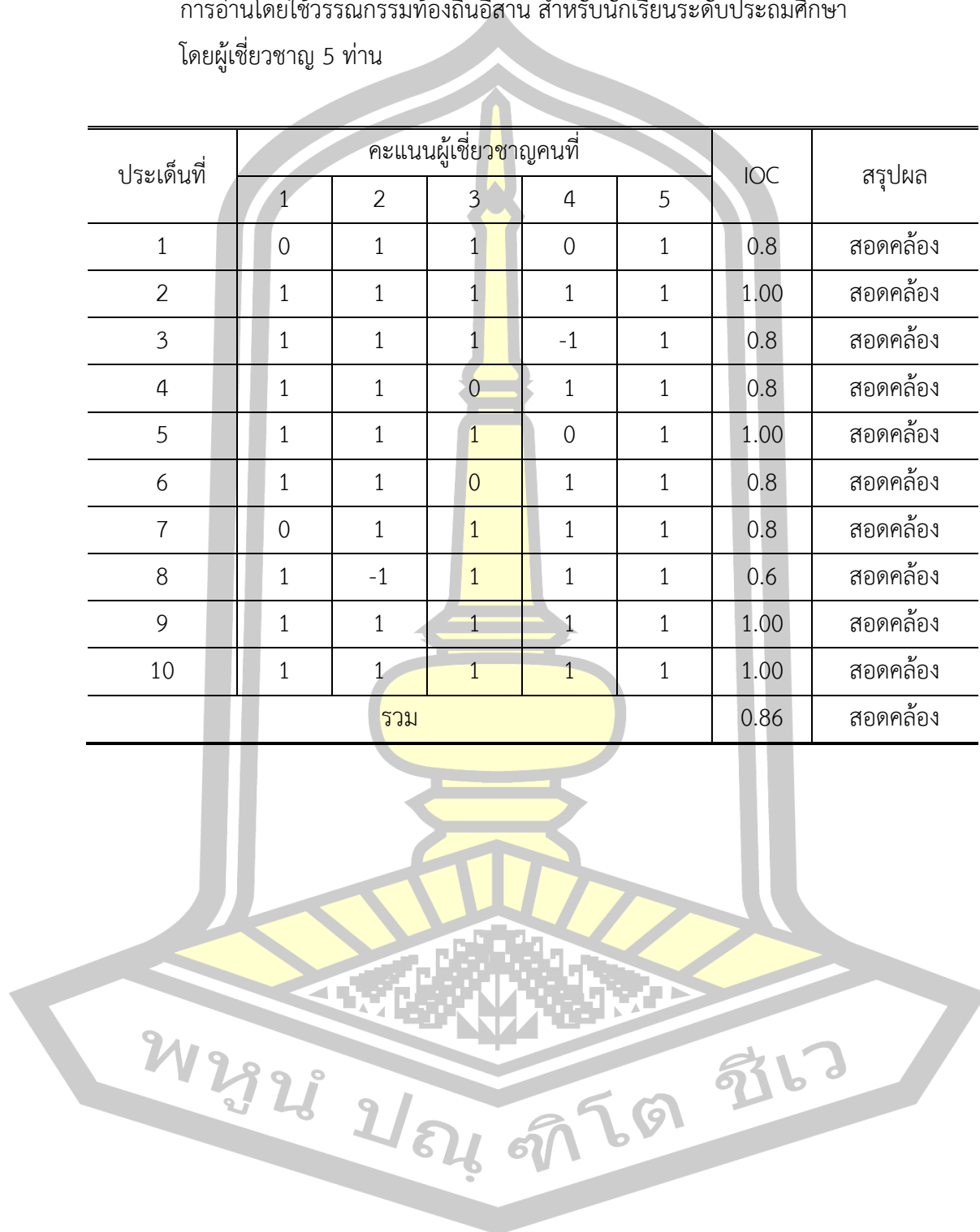
ตาราง 23 ประเมินความเหมาะสมแนวทางความพึงพอใจ ของหลักสูตรส่งเสริมรักการอ่านและการรู้
 เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
 โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ประเด็นที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่าเฉลี่ย	S.D
	1	2	3	4	5		
1	5	5	5	5	5	5	0
2	5	4	5	5	5	4.8	0.44
3	5	4	5	5	4	4.6	0.54
4	3	4	4	5	4	4.00	0.70
5	4	4	5	5	5	4.60	0.54
6	5	4	3	5	5	4.40	0.89
7	4	5	4	5	5	4.60	0.54
8	5	5	5	5	5	5.00	0
9	4	5	4	3	5	4.20	0.83
10	4	5	3	3	5	4.00	1.00
รวม						4.52	0.67

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องความพึงพอใจ ของหลักสูตรส่งเสริมรักการอ่านและการรู้เรื่อง
การอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ประเด็นที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1	0	1	1	0	1	0.8	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	-1	1	0.8	สอดคล้อง
4	1	1	0	1	1	0.8	สอดคล้อง
5	1	1	1	0	1	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	0	1	1	0.8	สอดคล้อง
7	0	1	1	1	1	0.8	สอดคล้อง
8	1	-1	1	1	1	0.6	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
10	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
รวม						0.86	สอดคล้อง

ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน ก่อนและ การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ข้อคำถาม	พฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนมีความตั้งใจในการอ่านในขณะที่ทำกิจกรรมให้อ่าน	3.66	0.47	มาก
2. นักเรียนมีการศึกษาข้อมูลก่อนทำกิจกรรม จากแหล่งต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด มุมหนังสือ ป้ายในโรงเรียน ประชาชนชาวบ้าน	3.70	0.46	มาก
3. นักเรียนจะอ่านหนังสือด้วยความสมัครใจโดยไม่หวังรางวัลหรือคะแนน และการอ่านแต่ละครั้งสามารถพัฒนา การอ่าน และการเขียน ของฉันดียิ่งขึ้น	3.5	0.50	มาก
4. นักเรียนจะอ่านหนังสือได้นานไม่รู้สึกลำบาก	3.53	0.50	มาก
5. เมื่อนักเรียนพบคำยากหรือคำศัพท์ นักเรียนจะเปิดพจนานุกรมทันที	3.86	0.57	มาก
6. นักเรียนมีการจดบันทึกข้อความข้อคิดที่น่าสนใจจากการอ่านแต่ละครั้ง	3.43	0.50	ปานกลาง
7. เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือจบ นักเรียนมักเขียนความคิดเห็น หรือ ข้อคิดเห็นที่ได้จากการอ่าน	3.63	0.49	มาก
8. มีการอ่านหนังสือเพิ่มเติมนอกเหนือที่ครูกำหนดในกิจกรรม และสามารถเลือกหนังสือที่มีสาระและประโยชน์ได้จากการอ่าน	3.20	0.48	ปานกลาง
9. เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือ หรือ อ่านใบความรู้จากกิจกรรมจบ นักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจ	3.96	0.18	มาก
10. นักเรียนมีการใช้บริการห้องสมุด อ่านและยืมหนังสือ	3.76	0.56	มาก
เฉลี่ย	3.62	0.47	มาก

จากตาราง พบว่า พฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนระหว่างใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.47)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านสูงสุด 3 ลำดับ คือ ข้อ 9 เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือ หรือ อ่านใบความรู้จากกิจกรรมจบ นักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจ

(\bar{X} = 3.96, S.D. = 0.18) ข้อ 5 เมื่อนักเรียนพบคำยากหรือคำศัพท์ นักเรียนจะเปิดพจนานุกรมทันที (\bar{X} = 3.86, S.D. = 0.57)

ตาราง 26 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

เลขที่	พฤติกรรมนิสัยรักการอ่านก่อนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร			พฤติกรรมนิสัยรักการอ่านก่อนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	2.6	0.96	ปานกลาง	3.6	0.51	มาก
2	2.1	0.31	น้อย	3.3	0.48	ปานกลาง
3	2.1	0.31	น้อย	3.5	0.52	ปานกลาง
4	2.3	0.48	น้อย	3.2	0.42	ปานกลาง
5	2.2	0.42	น้อย	3.3	0.48	ปานกลาง
6	2.2	0.42	น้อย	3.4	0.51	ปานกลาง
7	2.3	0.48	น้อย	3.3	0.48	ปานกลาง
8	2.2	0.63	น้อย	3.1	0.56	ปานกลาง
9	2.3	.062	น้อย	3.4	0.69	ปานกลาง
10	2.2	0.42	น้อย	3.3	0.48	ปานกลาง
11	2.2	0.42	น้อย	3.3	0.48	ปานกลาง
12	2.2	0.42	น้อย	3.3	0.48	ปานกลาง
13	2.3	0.48	น้อย	3.4	0.51	ปานกลาง
14	2.2	0.42	น้อย	3.5	0.70	ปานกลาง
15	2.00	0.47	น้อย	3.4	0.69	ปานกลาง

ตาราง 27 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

เลขที่	พฤติกรรมนิสัยรักการอ่านก่อนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร			พฤติกรรมนิสัยรักการอ่านก่อนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
16	2.2	0.42	น้อย	3.5	0.52	ปานกลาง
17	2.1	0.31	น้อย	3.3	0.48	ปานกลาง
18	2.1	0.31	น้อย	3.4	0.51	ปานกลาง
19	2.3	0.48	น้อย	3.4	0.51	ปานกลาง
20	2.2	0.42	น้อย	3.5	0.52	ปานกลาง
21	2.6	0.51	ปานกลาง	4.3	0.67	มาก
22	2.8	0.42	ปานกลาง	3.8	0.78	มาก
23	2.6	0.51	ปานกลาง	3.6	0.51	มาก
24	2.6	0.69	ปานกลาง	3.7	0.48	มาก
25	2.4	0.51	น้อย	3.7	0.48	มาก
26	2.4	0.51	น้อย	3.6	0.51	มาก
27	2.2	0.63	น้อย	3.6	0.51	มาก
28	2.5	0.70	น้อย	3.3	0.48	ปานกลาง
29	2.6	0.51	ปานกลาง	3.7	0.48	มาก
30	2.7	0.48	ปานกลาง	4.00	0.66	มาก
31	2.9	0.73	ปานกลาง	3.9	0.73	มาก
รวม	2.33	0.23	น้อย	4.39	0.56	มาก

ตาราง 28 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนร้อยละผลการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 70

เลขที่	คะแนนการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน ก่อนเรียน			คะแนนการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน หลังเรียน		
	คะแนน	ร้อยละ	เกณฑ์ร้อยละ 70	คะแนน	ร้อยละ	เกณฑ์ร้อยละ 70
1	9	45.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	14	70.00	เท่ากับเกณฑ์
2	7	35.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	14	70.00	เท่ากับเกณฑ์
3	10	50.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	16	80.00	สูงกว่าเกณฑ์
4	8	40.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	15	75.00	สูงกว่าเกณฑ์
5	11	55.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	14	70.00	เท่ากับเกณฑ์
6	8	40.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	15	75.00	สูงกว่าเกณฑ์
7	8	40.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	14	70.00	สูงกว่าเกณฑ์
8	9	45.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	16	80.00	สูงกว่าเกณฑ์
9	11	55.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	15	75.00	สูงกว่าเกณฑ์
10	9	45.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	16	80.00	14.5 คะแนน
11	8	40.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	15	75.00	สูงกว่าเกณฑ์
12	8	40.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	14	70.00	เท่ากับเกณฑ์
13	9	45.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	15	75.00	สูงกว่าเกณฑ์
14	12	60.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	16	80.00	สูงกว่าเกณฑ์
15	8	40.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	15	75.00	สูงกว่าเกณฑ์
16	10	50.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	17	85.00	สูงกว่าเกณฑ์
17	10	50.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	17	85.00	สูงกว่าเกณฑ์
18	6	30.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	14	70.00	เท่ากับเกณฑ์
19	11	55.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	17	85.00	สูงกว่าเกณฑ์
20	9	45.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	14	70.00	เท่ากับเกณฑ์
21	8	40.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	14	70.00	เท่ากับเกณฑ์
22	9	45.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	13	65.00	ต่ำกว่าเกณฑ์

ตาราง 28 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน ก่อนเรียน			คะแนนการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน หลังเรียน		
	คะแนน	ร้อยละ	เกณฑ์ร้อยละ 70	คะแนน	ร้อยละ	เกณฑ์ร้อยละ 70
23	8	40.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	13	65.00	ต่ำกว่าเกณฑ์
24	12	60.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	14	70.00	เท่ากับเกณฑ์
25	11	55.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	13	65.00	ต่ำกว่าเกณฑ์
26	9	45.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	13	65.00	ต่ำกว่าเกณฑ์
27	7	35.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	14	70.00	เท่ากับเกณฑ์
28	9	45.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	15	75.00	สูงกว่าเกณฑ์
29	8	40.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	16	80.00	สูงกว่าเกณฑ์
30	8	40.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	15	75.00	สูงกว่าเกณฑ์
31	9	45.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	17	85.00	สูงกว่าเกณฑ์
เฉลี่ย	279	45.00	ต่ำกว่าเกณฑ์	460	74.19	สูงกว่าเกณฑ์

ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อการเรียนรู้ ตามหลักสูตร
ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา (n = 31)

ข้อความ	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. เป็นกิจกรรมตามหลักสูตรทำให้สนุกสนานมีความ	4.60	0.49	มากที่สุด
2. กิจกรรมทำให้ฉันกล้าแสดงออก	4.67	0.47	มากที่สุด
3. เป็นกิจกรรมที่ทำให้ฉันมีความสนใจใฝ่อ่าน มากยิ่งขึ้น	4.58	0.50	มาก
4. เป็นกิจกรรมที่ทำให้ฉันมีความรู้สึกรักภูมิเ็จทุกครั้งเมื่อ อ่านจบ และได้รับสาระความรู้ จากการอ่าน	4.00	0.63	มาก
5. เป็นกิจกรรมที่ทำให้ฉัน มีทักษะการอ่าน การพูด การฟัง การดู การเขียน และสรุปสาระสำคัญ เพิ่มมากยิ่งขึ้น	4.38	0.49	มาก
6. เป็นกิจกรรมตามหลักสูตรช่วยส่งเสริมการทำงาน กลุ่มได้ดี	4.29	0.64	มาก
7. เป็นกิจกรรมทำให้เพื่อนๆและฉันมีความสามัคคีกัน	4.61	0.49	มากที่สุด
8. เนื้อหาในหลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.00	0.63	มาก
9. เนื้อหาในกิจกรรมแปลกใหม่หลากหลายช่วยให้ฉัน เรียนรู้ได้ดี	3.77	0.76	มาก
10. กิจกรรมช่วยให้ได้รับรู้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน	3.80	0.40	มาก
รวมเฉลี่ย	4.12	0.63	มาก

พหุบัณฑิต ชีเว

ภาคผนวก ง

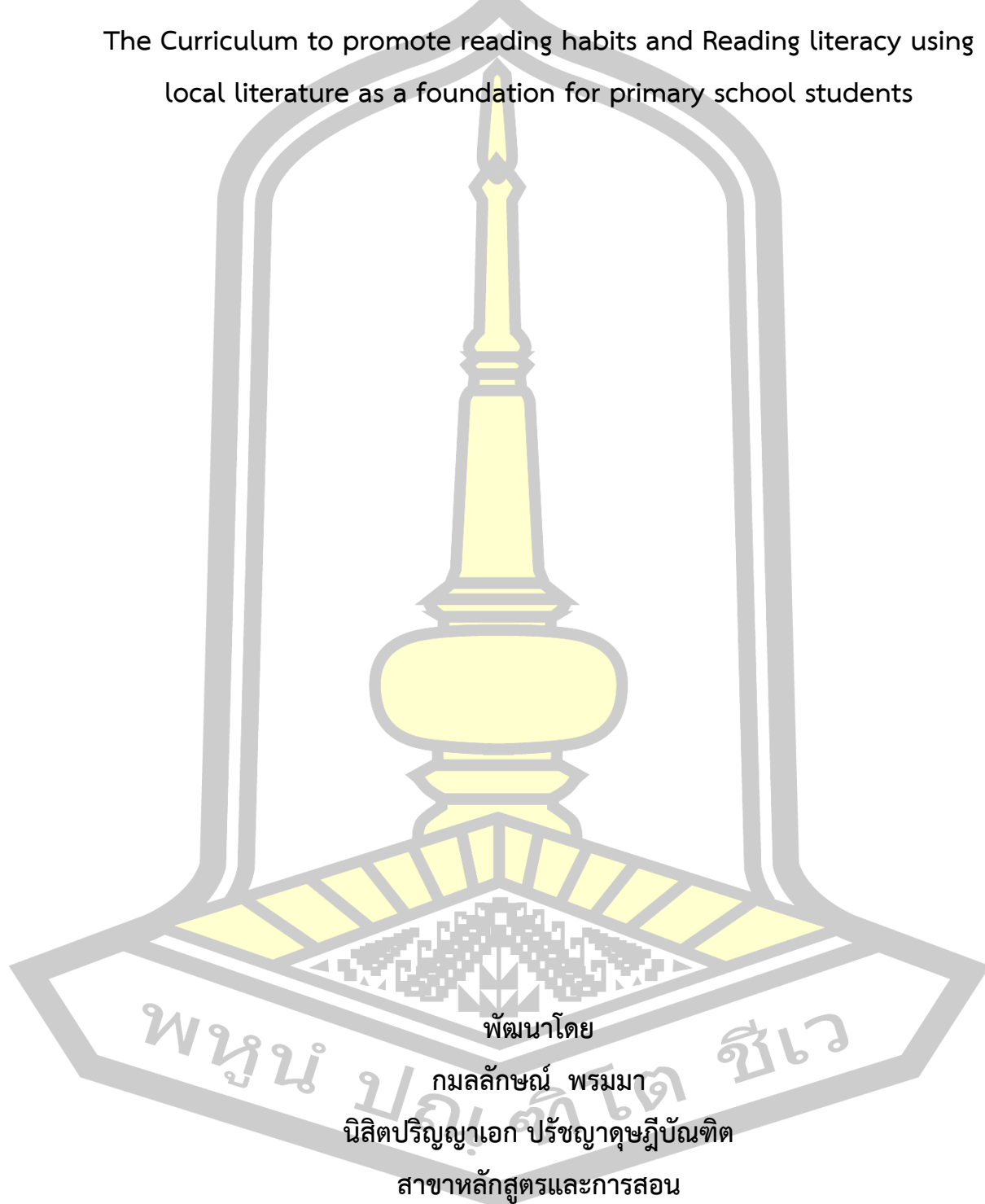
การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น
อีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

พูน พนุ ทิโต สีเว

หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรม

ท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

The Curriculum to promote reading habits and Reading literacy using
local literature as a foundation for primary school students

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2567

คำนำ

หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาเอกปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ของนางกมลลักษณ์ พรหมมา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งหลักสูตรนี้สร้างและพัฒนาขึ้นจากความต้องการในการจัดแผนกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้แบ่งรายละเอียดเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบหลักสูตร

ส่วนที่ 3 เอกสารประกอบหลักสูตร

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เล่มนี้จะเป็นหลักสูตรที่ช่วยให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านได้บรรลุตามเป้าหมาย ขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขหลักสูตรให้เกิดความสมบูรณ์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้หลักสูตรเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

นางกมลลักษณ์ พรหมมา

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎี

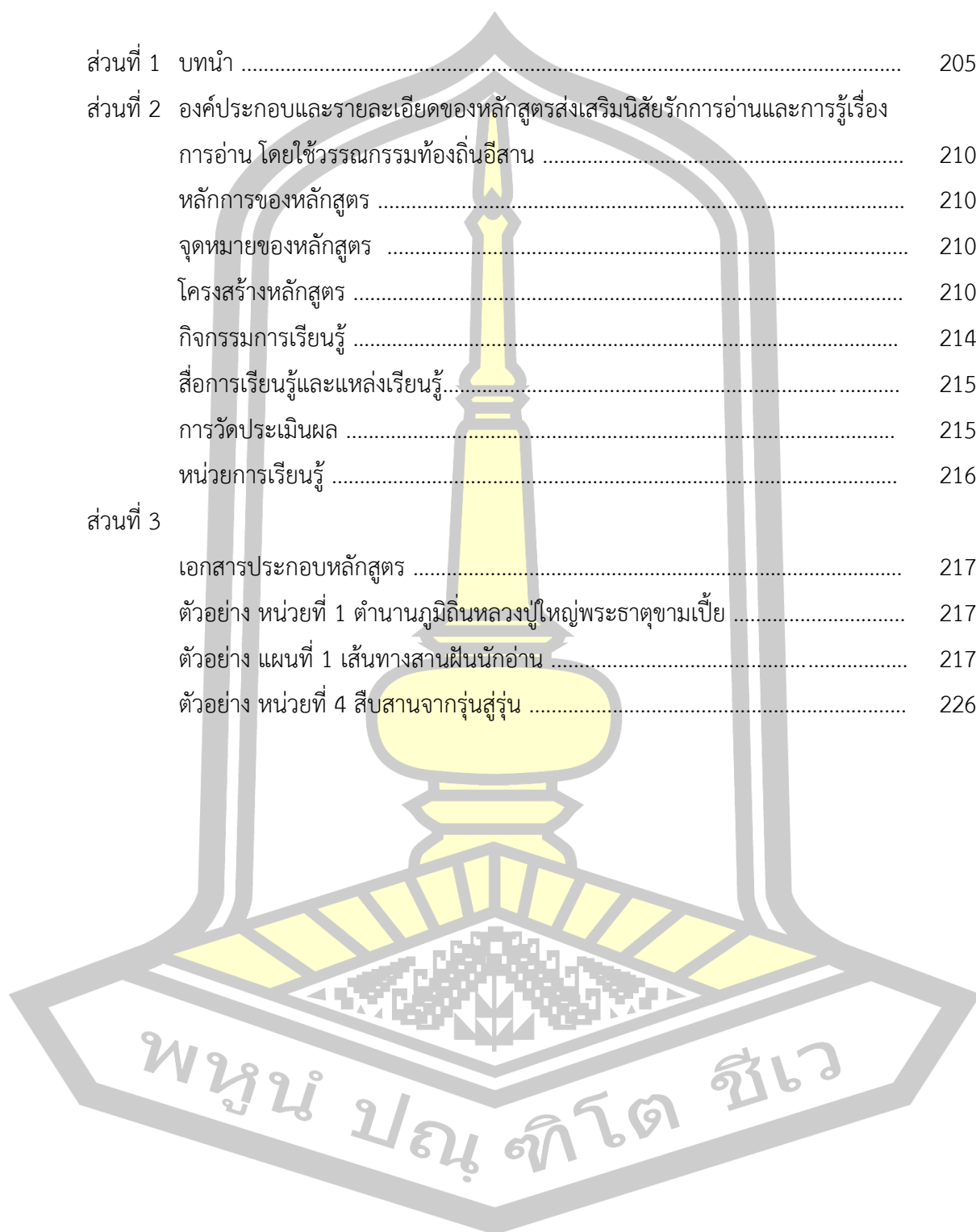
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปลูก ปลูก โด ไร่

สารบัญ

ส่วนที่ 1	บทนำ	205
ส่วนที่ 2	องค์ประกอบและรายละเอียดของหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน	210
	หลักการของหลักสูตร	210
	จุดหมายของหลักสูตร	210
	โครงสร้างหลักสูตร	210
	กิจกรรมการเรียนรู้	214
	สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้	215
	การวัดประเมินผล	215
	หน่วยการเรียนรู้	216
ส่วนที่ 3	เอกสารประกอบหลักสูตร	217
	ตัวอย่าง หน่วยที่ 1 ตำนานภูมิถิ่นหลวงปู่ใหญ่พระธาตุขามเปี้ย	217
	ตัวอย่าง แผนที่ 1 เส้นทางสานฝันนักอ่าน	217
	ตัวอย่าง หน่วยที่ 4 สืบสานจากรุ่นสู่รุ่น	226

ส่วนที่ 1

บทนำ

สภาพปัจจุบันและความจำเป็น

สังคมในโลกศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้าน วิทยาการต่าง ๆ เทคโนโลยี และปี 2552-2561 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเป็นปีทศวรรษแห่งการอ่านหนังสือของประเทศ เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และเข้าใจการอ่านต่อเนื่อง ดังนั้นทักษะของการอ่านเริ่มจากการอ่านออก (Reading Words) ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการเรียนรู้ภาษา เมื่ออ่านออกสิ่งที่ตามมา คือการเขียนได้เรียกว่าอ่านคล่อง เขียนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 24 (3) และ(5) ให้ความสำคัญกับการอ่านในการจัดกระบวนการเรียนการสอนนั้น ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนรักการอ่าน และเข้าใจการอ่านหรือรู้เรื่องในสิ่งที่กำลังอ่านมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้กับผู้เรียนมากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) นิสัยรักการอ่าน การที่ผู้เรียนมีชื่นชอบในสิ่งที่อ่านเห็นคุณค่าของการอ่าน อ่านเป็นประจำ อ่านสม่ำเสมอ การรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) เป็นการอ่านลักษณะอ่านอย่างหนึ่งของการนักอ่านที่ดีควรมีความสามารถรู้เรื่องการอ่าน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านอันคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับการอ่านในข้อที่ 4 คือ ใฝ่เรียนรู้ และกำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการอ่านมาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความรู้ความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน สาระการเขียน มาตรฐานการเรียนรู้มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูดมาตรฐานการเรียนรู้ ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกรู้สึกใน โอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ สาระที่ 5

วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐานการเรียนรู้ ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

นิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านเป็นคุณลักษณะเกี่ยวเนื่องกันนิสัยรักการอ่านและความเข้าใจการอ่าน หรือรู้เรื่องการอ่านไม่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ จำเป็นต้องมีการฝึกฝน ปลุกฝัง ส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และการสร้างนิสัยรักการอ่านจำเป็นต้องทำตั้งแต่อายุน้อย ๆ เมื่อมีนิสัยรักการอ่านสิ่งที่จะตามมา คืออ่านแล้วสามารถเข้าใจหรือรู้เรื่องในสิ่งที่อ่านได้ (ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์, 2542) สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการและแผนแม่บทส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ของไทย พ.ศ. 2560-2564 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จึงได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานกิจกรรมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านพร้อมกับการพัฒนาผู้ให้อ่านได้เข้าใจในสิ่งที่กำลังอ่าน การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ 2561 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นกรอบแนวทางดำเนินงานกิจกรรมโครงการ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและเข้าใจในการอ่านสิ่งกำลังอ่าน การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เช่น ใช้วรรณกรรมท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ชุมชน ห้องสมุด โดยกำหนดให้มีคุณลักษณะนิสัยรักการอ่านและเข้าใจในสิ่งที่อ่านเป็นเป้าหมายการอ่านของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2561)

จากการประเมินการอ่านในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับชาติ (Ordinary National Education Test : O-net) หรือ การสอบประเมินผลผู้เรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ทดสอบการอ่านและการวิเคราะห์เนื้อหาก่อนที่จะตอบคำถาม เนื่องจากเด็กไทยไม่ใช่นักอ่าน จึงเกิดปัญหาของความไม่หลากหลายในความรู้ การตีความ การจับใจความ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ไม่ค่อยได้ สอดคล้องกับสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ 2561 สสำรวจการอ่านของ ประชากร 2561 พบว่า คนไทยใช้เวลาอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น 80 นาทีต่อวัน โดยอ่านหนังสือเป็นรูปเล่มร้อยละ 88 และอ่านสื่อออนไลน์ หรืออิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 75.4 จึงสะท้อนให้เห็นว่าหนังสือในลักษณะรูปเล่มยังมีความจำเป็นในภาพรวมร้อยละ 78.8 หมายความว่า ยังมีคนไทยที่ยังไม่อ่านร้อยละ 21.2 เมื่อจำแนกตามช่วงวัย เด็กอายุระหว่าง 6-14 ปี มีแนวโน้ม การอ่านเพิ่มขึ้น ในขณะที่เด็กอายุ 15-24 ปี ไม่ชอบการอ่านหนังสือ ร้อยละ 34.9 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) จากข้อมูลดังกล่าวผลปรากฏคือ กลุ่มเด็กนี้ยังขาดนิสัยรักการอ่าน แสดงให้เห็นถึงการปลูกฝังเรื่องนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะ

ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบที่ส่งผลต่อศักยภาพด้านการเรียน เพราะการอ่านน้อยไม่อ่าน อ่านไม่ออก ที่จะส่งผลกระทบยาวคือคุณภาพประชากรของชาติในอนาคต

จากผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ปีการศึกษา 2566 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่มีความเข้าใจในการอ่าน (National Test (NT) ด้านภาษาไทย (Thai Language) มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 56.65 และนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่มีความเข้าใจในการอ่าน (Ordinary National Educational Test) ด้านภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.78 จากการรายงานผลการ ทดสอบวิชาภาษาไทยด้านนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน จากการตีความการอ่าน (สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2566) จึงให้ทราบได้ว่า นักเรียนมีความเข้าใจในการ อ่านภาษาไทยไม่เป็นที่น่าพอใจ อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ ที่ส่งผล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียน สอดคล้อง (แม้นมาส ขวลิขิต, 2529) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอนเรื่องเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่านความเข้าใจในการอ่าน ในสังคมไทย พร้อมทั้งเสนอแนะถึงแนวทางการแก้ปัญหา และการพัฒนาในการจัดกระบวนการเรียน การสอน โดยพิจารณาผลการสัมมนาระดับชาติ ว่าด้วยการรณรงค์เพื่อพัฒนาการด้านการรู้เรื่อง การอ่านสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนการรู้เรื่องการอ่านในประการหนึ่ง คือ ผู้อ่านได้ แต่ไม่เข้าใจความหมายและไม่สามารถตีความสำคัญได้ อ่านให้รู้ความหมายระหว่างบรรทัด หรือ ความหมายแฝงได้แนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาในกระบวนการจัดการเรียนการสอน คือ ครูควรปรับปรุงวิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการพัฒนาความเข้าใจ ด้านการอ่านซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ ด้านการรู้เรื่องการอ่านของผู้เรียนไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานที่ หลักสูตรกำหนดไว้ในการพัฒนาความสามารถด้านการตีความการอ่าน ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการพัฒนาสื่อการสอน ปรับปรุงวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของนักเรียน

ในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรการภูมิปัญญา ท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการในหลักสูตร ตามกรอบ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตราที่ 27 โดยคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดหลักสูตรแกนกลางขั้นที่มีสาระ และหลักมาตรฐานเป็นข้อกำหนด แนวทางให้สถานศึกษา จัดทำสาระรายละเอียดของหลักสูตรส่งเสริมการอ่านสอดคล้องกับสภาพ สังคมท้องถิ่น ประเด็นสำคัญ คือต้องการให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ ทักษะ การวิเคราะห์มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด ทั้งด้านความรู้ทักษะคุณลักษณะ การอ่านเพื่อให้นิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยอ่านวิเคราะห์และการเขียน สมรรถนะสำคัญให้สอดคล้องและสัมพันธ์กัน มีการนำหลักการ ทฤษฎี สื่อการเรียนรู้/นวัตกรรม ที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีก มีการวัดและ

ประเมินผลที่สอดคล้อง เหมาะสม นอกจากนั้นต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีความรักความภาคภูมิใจ ในท้องถิ่นของตน โดยพิจารณาความเหมาะสมของสาระหลักสูตรที่ ผสมผสานระหว่างสาระการเรียนรู้หลักมาตรฐานที่กำหนด สภาพท้องถิ่น เป้าหมายในการพัฒนา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ยุทธนา ปฐมวราชาติ, 2545) โดยการนำวรรณกรรมท้องถิ่น อีสานเข้ามาบูรณาการในกิจกรรมการอ่าน เป็นแนวทางให้จัดทำหลักสูตร พิจารณาความเหมาะสม หลักสูตรที่ผสมผสานระหว่างสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัด ที่กำหนดสอดคล้องสภาพท้องถิ่น ระยะเวลาการเรียนรู้ หรือการจัดกิจกรรม เป้าหมายคือการพัฒนาผู้เรียนมีพฤติกรรมการอ่าน และรู้เรื่องการอ่าน

วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันทุกวันนี้ มีมากมายหลายอย่าง ปกติแล้ว ชาวอีสาน ไม่ค่อยชอบบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร แต่จะชอบบอกเล่าหรือท่องจำกันมาจะมีการจารึก หรือจารไว้เฉพาะวรรณคดีเรื่องยาว หรือตำรายา ส่วนวรรณกรรมอื่นๆ จะใช้วิธีการบอกเล่าสืบทอดกัน มา (Prameun Phimsem, 2009) ซึ่งภาษาถิ่นอีสาน เปลี่ยนแปลงไปมากคนรุ่นหลังที่อยู่ในวัยเรียน ไม่เข้าใจภาษาเดิมเพราะขาดการสนับสนุน ไม่ยอมให้วรรณกรรมท้องถิ่น มีในหลักสูตรการเรียน การสอน ด้วยภาษาท้องถิ่นอีสานมีความหมายชัดเจนอยู่ในคำนั้น ๆ เป็นลักษณะคำวิเศษณ์ หรือคำ กิริยาวิเศษณ์ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น, 2537) รูปแบบของวรรณกรรมอีสานจึงมี ลักษณะเดียว กับวรรณกรรมล้านช้าง (ธวัช ปุณโณทก, 2525) ขนบธรรมเนียมประเพณี อันเป็น จริยธรรมที่ดั้งเดิม กล่อมเกล้าให้มีชีวิตที่สงบสุขอย่างที่เราเคยมีมาแต่ในอดีต การฟื้นฟูภาษา และ วรรณกรรม ท้องถิ่นอีสานเราจะต้องเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือผูก ที่เขียนด้วยอักษรตัวไทยน้อย ซึ่งเป็นการบันทึกเรื่องราววรรณกรรมพื้นบ้านชาวอีสานไว้ทั้งหมด ส่วนอักษรตัวธรรมเป็นเรื่อง เกี่ยวกับคำสอนทางพุทธศาสนา ที่พระท่านนำมาเทศนาสั่งสอนอบรมพุทธศาสนิกชน (สำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น, 2537)

ดังนั้นการนำวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานบูรณาเพิ่มทักษะการอ่าน เพื่อส่งเสริมนิสัย รักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาหลักสูตร โดยการเปิดโอกาสให้ ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการ ได้ โดยท้องถิ่นสามารถปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมเนื้อหา รายละเอียด กระบวนการสอน เอกสาร ประสพการณ์ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ที่จะนำไปพัฒนาตนเองและชุมชนต่อไป จึงเป็นหน้าที่ของ สถานศึกษาโดยตรงต้องจัดทำหลักสูตร โดยสอดแทรกเนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่น เพื่อให้เป็นตาม มาตรฐานการศึกษาของชาติ เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นเพื่อต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพสูงขึ้นตามลำดับ

จากปัญหาที่กล่าวผู้วิจัย จึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และ การรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา การวิจัยและ การพัฒนาในครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรม เนื่องจากหลักสูตรกิจกรรม เป็นหลักสูตรที่เน้น กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing) กิจกรรมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในหลักสูตรเกิดจากความสนใจและความต้องการของ ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและกระบวนการพัฒนาจิตพิสัย ซึ่งผลจากการเข้าร่วม กิจกรรมตามหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้จริงประจำวันและจะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีนิสัยรัก การอ่านและการรู้เรื่องการอ่านได้

ส่วนที่ 2

องค์ประกอบและรายละเอียดของหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.1 หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีหลักการดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน
2. เป็นหลักสูตรกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยการกระทำผ่านกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน
3. เป็นหลักสูตรที่ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรม ที่ใช้หลักการมีส่วนร่วมและกระบวนการพัฒนาจิตพิสัย เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เพื่อส่งเสริมนักเรียนระดับประถมศึกษา ให้มีนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน

2.3 โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์ สาระ มาตรฐาน ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เพื่อนำมาบูรณาการในการจัดทำหลักสูตรดังนี้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ที่ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการ ดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ป 6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้อง
ตัวชี้วัด ป 6/3 อ่านเรื่องสั้นๆ อย่างหลากหลาย โดย จับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ตัวชี้วัด ป 6/4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
ตัวชี้วัด ป 6/5 อธิบายการนำความรู้และความคิด จาก เรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหา ในการ ดำเนินชีวิต

ตัวชี้วัด ป 6/8 อ่านหนังสือตามความสนใจ และอธิบาย คุณค่าที่ได้รับ

ตัวชี้วัด ป 6/9 มีมารยาทในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบ ต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ป 6/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้องชัดเจน และเหมาะสม
ตัวชี้วัด ป.6/3 เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนา
งานเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกใน โอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ป 6/1 พูดแสดงความรู้ ความเข้าใจ จุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดู
ตัวชี้วัด ป 6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิง เหตุผล จากเรื่องที่ฟังและดู
ตัวชี้วัด ป 6/4 พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ
ตัวชี้วัด ป 6/6 วิเคราะห์และเปรียบเทียบสำนวนที่เป็น คำพังเพย และสุภาษิต

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและ นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ป 6/1 แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดี หรือ วรรณกรรมที่อ่าน
ตัวชี้วัด ป 6/2 เล่านิทานพื้นบ้านท้องถิ่นตนเอง และ นิทานพื้นบ้านของท้องถิ่นอื่น

ตัวชี้วัด ป 6/3 อธิบายคุณค่าของวรรณคดี และ วรรณกรรมที่อ่านและนำไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตจริง

และได้นำวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานของอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวภายในชุมชนของนักเรียนมาบrought สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในการพัฒนาและส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านของหลักสูตรนี้ โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง โดยไม่รวมการวัดและประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่	แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง	เวลา (ชั่วโมง)
1. ตำนานภูมิถิ่นพระธาตุขามเปี้ย	1. เส้นทางสานฝันนักอ่าน	2
	2. หลวงปู่ใหญ่ / พระธาตุขามเปี้ย	2
2. บุญบังไฟ	3. ประเพณี	2
3. บุญข้าวจีของดีเมืองโพธิ์ชัย	4. บุญข้าวจีของดีเมืองโพธิ์ชัย	2
4. สืบสานจากรุ่นสู่รุ่น	5. ฃญาอีสาน	1
	6. นิทานพื้นบ้านเรื่องผาแดงนางไอ่	1
	7. เพลงพื้นบ้านอีสานประกอบการรำเซ็ง	2
รวม		12

2.4 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำ หลักการ ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการพัฒนาจิตพิสัย และกระบวนการเรียนรู้เพื่อรู้เรื่องการอ่านตามแนว PISA มาใช้ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริม นิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่านสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีของกระบวนการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการออกแบบแผนการจัด กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน ตามหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการเรียนรู้			สมรรถนะการอ่านตามแนว PISA	ขั้นการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน
กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	กระบวนการ	กระบวนการพัฒนาจิตพิสัย		
การเรียนรู้แบบ ประสพการณ์	กระบวนการกลุ่ม	กระบวนการพัฒนาจิตพิสัย	การเข้าถึงและการค้นคว้าสาระ	1.ขั้นประสพการณ์
1. ขั้น ประสพการณ์	1. นำเข้าสู่บทเรียน	1. ขั้นรับรู้	1.การเข้าถึง และ การค้นคว้า สาระ	1.ขั้นประสพการณ์
2. ขั้นสอนและ แลกเปลี่ยน ประสพการณ์	2. ขั้นสอน	2. ขั้น ตอบสนอง	2. การบูรณา การและการ ตีความ	2. ขั้นสอนและ แลกเปลี่ยนประสพการณ์
3. ขั้นอภิปราย ผล	3. ขั้นวิเคราะห์	3. ขั้นเห็นคุณค่า	3. การสะท้อน และประเมิน	3. ขั้นสรุปความเข้าใจ
4. ขั้นสรุปความ เข้าใจอ้างอิง	4.ขั้นสรุป	4. ขั้นจัดระบบ		4. ขั้นประยุกต์ใช้และ แสดงความคิดเห็น
5.ขั้น ประยุกต์ใช้	5.ประเมินผล	5. ขั้นสร้าง ลักษณะนิสัย		

จากตาราง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาเป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมของแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้เรื่องการอ่าน ได้ 4 ขั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นประสบการณ์ เป็นขั้นที่ครูเตรียมความพร้อม โดยการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยกิจกรรมและสื่อที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การถาม-ตอบ เล่นเกม ร้องเพลง คลิป ฯลฯ

ขั้นที่ 2 ขั้นสอนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นขั้นที่ครู จัดกิจกรรมโดยการนำเสนอความรู้จากเรื่องให้นักเรียนจะต้องอ่าน นักเรียนปฏิบัติกรอ่าน และแลกเปลี่ยนเรื่องทีอ่าน ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การเล่าเรื่องย่อ การถาม/ตอบ การสังเกต หรือการดูภาพ คลิป การทัศนศึกษาสถานที่จริง สะท้อนกลับและอภิปรายผล

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปความเข้าใจ เป็นขั้นที่ครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด และตอบคำถามจากเรื่องทีอ่าน และให้นักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญและแสดงความคิดเห็นจากเนื้อเรื่องทีอ่าน

ขั้นที่ 4 ขั้นประยุกต์ใช้และแสดงความคิดเห็น เป็นขั้นที่ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้จากเรื่องทีอ่านด้วยการพูดหรือเขียนแสดงความคิดเห็นได้ จัดการแสดง และทำใบกิจกรรม

2.5 สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

2.5.1 หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.5.2 แผนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน

2.5.3 วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เรื่อง ตำนานภูมิถิ่นพระธาตุขามเปี้ย บุญบังไฟ บุญข้าวจี สืบสานจากรุ่นสู่รุ่น

2.5.4 สื่ออินเทอร์เน็ต รูปภาพหลวงใหญ่ รูปภาพพระธาตุขามเปี้ย รูปภาพผาแดงนางไอ่ รูปภาพบังไฟ รูปภาพบุญข้าวจี รูปภาพผญาอีสาน เพลงหวานใจเชิงบังไฟเงินล้าน

2.5.5 ป้ายผญาสุภาชีวิตอีสาน

2.5.6 แหล่งเรียนรู้วัดไตรคาม (หลวงปู่ใหญ่ขามเปี้ย) ลานกิจกรรมประเพณีบุญบังไฟ และบุญข้าวจี

2.6 วิธีการวัดและประเมินผล

การประเมินผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ดำเนินการดังนี้

ก่อนการทดลองจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ทั้ง 4 หน่วยการเรียนรู้ (12 ชั่วโมง) แล้วดำเนินการประเมินนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน

ด้วยแบบประเมินนิสัยรักการอ่านลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

และการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน

ภายหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาทั้ง 4 หน่วยการเรียนรู้ (12 ชั่วโมง) แล้วดำเนินการประเมินนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน ด้วยแบบประเมินนิสัยรักการอ่านลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน

2.7 หน่วยการเรียนรู้

กำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วย ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน ประกอบด้วย

หน่วยที่ 1 ตำนานภูมิถิ่นพระธาตุขามเปี้ย ประกอบด้วย 2 แผน จำนวน 4 ชั่วโมง

1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เส้นทางสานฝันนักอ่าน จำนวน 2 ชั่วโมง

1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 หลวงปู่ใหญ่/พระธาตุขามเปี้ย จำนวน

2 ชั่วโมง

หน่วยที่ 2 บุญบังไฟ ประกอบด้วย 1 แผน จำนวน 2 ชั่วโมง

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ 3 ประเพณีบุญบังไฟ จำนวน 2 ชั่วโมง

หน่วยที่ 3 บุญข้าวจ๊อของดีเมืองโพธิ์ชัย ประกอบด้วย 1 แผนจำนวน 2 ชั่วโมง

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ 4 บุญข้าวจ๊อของดีเมืองโพธิ์ชัย จำนวน

2 ชั่วโมง

หน่วยที่ 4 สืบสานจากรุ่นสู่รุ่น ประกอบด้วย 3 แผน จำนวน 4 ชั่วโมง

4.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 ผญาอีสาน จำนวน 1 ชั่วโมง

4.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 นิทานพื้นบ้านเรื่องผาแดงนางไอ่

จำนวน 1 ชั่วโมง

4.3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 เพลงพื้นบ้านประกอบการรำเซิ้ง

จำนวน 2 ชั่วโมง

ส่วนที่ 3

เอกสารประกอบหลักสูตร

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	
หน่วยที่ 1 ตำนานภูมิถิ่นหลวงปู่ใหญ่พระธาตุขามเปี้ย	เวลา 5 ชั่วโมง
แผนที่ 1 เส้นทางสานฝันนักอ่าน (ประวัติหลวงปู่ใหญ่)	เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านและการเรียนรู้คำ หรือข้อความที่เป็นคำเตือน ข้อปฏิบัติจากป้ายประกาศตามสถานที่ต่าง ๆ ได้จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านป้ายประกาศตามเส้นทางเดินภายในบริเวณวัดหลวงปู่ใหญ่พระธาตุขามเปี้ย (วัดรัตนไตรคม) ได้
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ บอกความหมายของป้ายประกาศตามเส้นทางเดินภายในบริเวณวัดหลวงปู่ใหญ่พระธาตุขามเปี้ย (วัดรัตนไตรคม) ได้
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากป้ายประกาศ และเรื่องี่อ่านได้
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน
4. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน

เนื้อหา

เส้นทางสานฝันนักอ่าน การอ่านข้อความจากแผ่นป้ายประกาศที่เป็นคำเตือน ข้อปฏิบัติตามเส้นทางทัศนศึกษารอบบริเวณวัดหลวงปู่ใหญ่วัดพระธาตุขามเปี้ย (วัดรัตนไตรคม)/ประวัติหลวงปู่ใหญ่

กระบวนการจัดกิจกรรม

ขั้นที่ 1 ชั้นประสบการณ์

1. ครูสนทนากับนักเรียนว่า ในชุมชนของเรามีสถานที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง (วัดหลวงปู่ใหญ่วัดพระธาตุขามเปี้ย (วัดไตรคาม) หอตาปู่ ลานการแสดงกิจกรรม) ครูถามต่อว่า วัดหลวงปู่ใหญ่ วัดพระธาตุขามเปี้ย (วัดรัตนไตรคม) มีอะไรน่าสนใจ นักเรียนเคยไปไหม ถ้าครูจะพาไปทัศนศึกษานักเรียนอยากไปไหม

ขั้นที่ 2 ชั้นสอนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

2. ครูเล่าถึงว่าเส้นทางเดินภายในวัดหลวงปู่ใหญ่วัดพระธาตุขามเปี้ย (วัดไตรคาม) ว่าจะมีป้ายประกาศ คำเตือน ประวัติหลวงปู่ใหญ่ ข้อปฏิบัติตนระหว่างที่อยู่ในวัด ซึ่งมีความสำคัญ จากนั้นแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ 5 คน และชี้แจงการเดินทาง

3. เมื่อไปถึงบริเวณวัดครูให้อิสระนักเรียนเดินชมรอบวัดใช้เวลา 20 นาที แต่มีข้อกำหนดว่านักเรียนห้ามออกนอกบริเวณวัด ครูคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและดูแลความปลอดภัย

4. เมื่อถึงเวลาที่กำหนดครูเรียกนักเรียนมานั่งรวมกันที่ศาลาวัด แล้วนั่งสนทนาร่วมกัน ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดเพื่อเชื่อมโยงกับสิ่งที่นักเรียนอ่านระหว่างเดินทัศนศึกษา และเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ดังนี้

-นักเรียนเห็นสิ่งเกิดเห็นอะไรบ้าง (ป้ายบอกเส้นทาง และคำเตือน ประกาศข้อปฏิบัติ ประวัติหลวงปู่ ฯลฯ)

-นักเรียนคนใดเห็นต่างจากเพื่อนอีกบ้าง

5. จากนั้นให้นักเรียนนั่งเป็นตามกลุ่ม ครูแจกใบกิจกรรมที่ 1 หน่วยที่ 1 เส้นทางสานฝัน นักเรียนให้แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และช่วยกันคำตอบใบกิจกรรมที่ได้รับ

6. ครูแสดงแผ่นป้ายประกาศที่ละแผ่นให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน ครูสังเกตการอ่านของนักเรียน

ขั้นที่ 3 ชั้นสรุปความเข้าใจ

6. เมื่อนักเรียนทำเสร็จ ร่วมกันตรวจคำตอบ ครูเฉลยคำตอบ และเติมเต็ม

7. ครูแจกใบความรู้เรื่องประวัติหลวงปู่ใหญ่ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านในใจ จากนั้นร่วมกันลำดับเหตุการณ์แต่ละช่วงของประวัติหลวงปู่ใหญ่ หรือเหตุการณ์สำคัญว่ามีอะไรบ้าง และสรุปความรู้จากการอ่าน

ขั้นที่ 4 ขั้นประยุกต์ใช้และแสดงความคิดเห็น

8. ให้นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 2 ประวัติหลวงปู่ใหญ่
9. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการอ่านโดยแยกเป็นป้ายประกาศและประวัติหลวงปู่ใหญ่ ป้ายคำเตือน ป้ายบอกทาง ป้ายคำชี้แจงต่าง ๆ
10. ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงความสำคัญของการอ่านว่า ทำให้เรารู้และเข้าใจเรื่องที่สามารถปฏิบัติตามคำเตือน หรือคำแนะนำต่าง ๆ ได้ และการปฏิบัติตนเองได้ถูกต้องในขณะที่อยู่บริเวณนั้น
 - ครูยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า สื่อที่เราสามารถอ่านได้ง่าย สะดวกอ่านทุกที่ทุกเวลา คือ หนังสือ (ครูบอกนักเรียนว่าชั่วโมงต่อไปเราจะมาสำรวจว่าหนังสือมีความสำคัญอย่างไร)
11. มอบหมายให้นักเรียนอ่านประวัติหลวงปู่ใหญ่อีกครั้งเป็นการบ้านโดยอ่านผู้ปกครองฟัง และนำมาเล่าให้ครูฟังในวันต่อไป

สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

1. ป้าย/ป้ายประกาศระหว่างเดินทางไปทัศนศึกษา บริเวณและบนศาลาวัด
2. ใบกิจกรรมที่ 1 และที่ 2

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	วิธีการวัดผลประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านป้ายประกาศตามเส้นทางเดินภายในบริเวณวัดหลวงปู่ใหญ่พระธาตุขามเปี้ย (วัดไตรคาม) ได้	ประเมินการอ่าน	แบบประเมิน	ผ่านร้อยละ 70 ขึ้นไป
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ บอกความหมายของป้ายประกาศตามเส้นทางเดินภายในบริเวณวัดหลวงปู่ใหญ่พระธาตุขามเปี้ย (วัดไตรคาม) ได้	ตรวจใบกิจกรรมที่ 1	ใบกิจกรรมที่ 1	ผ่านร้อยละ 70 ขึ้นไป
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน	การสังเกต	แบบสังเกต	-
4. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน	สังเกตการแสดงความ คิดเห็นระหว่างทำ กิจกรรม	แบบสังเกต	-

ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

.....
.....
.....

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการโรงเรียน

.....
.....
.....

(.....)

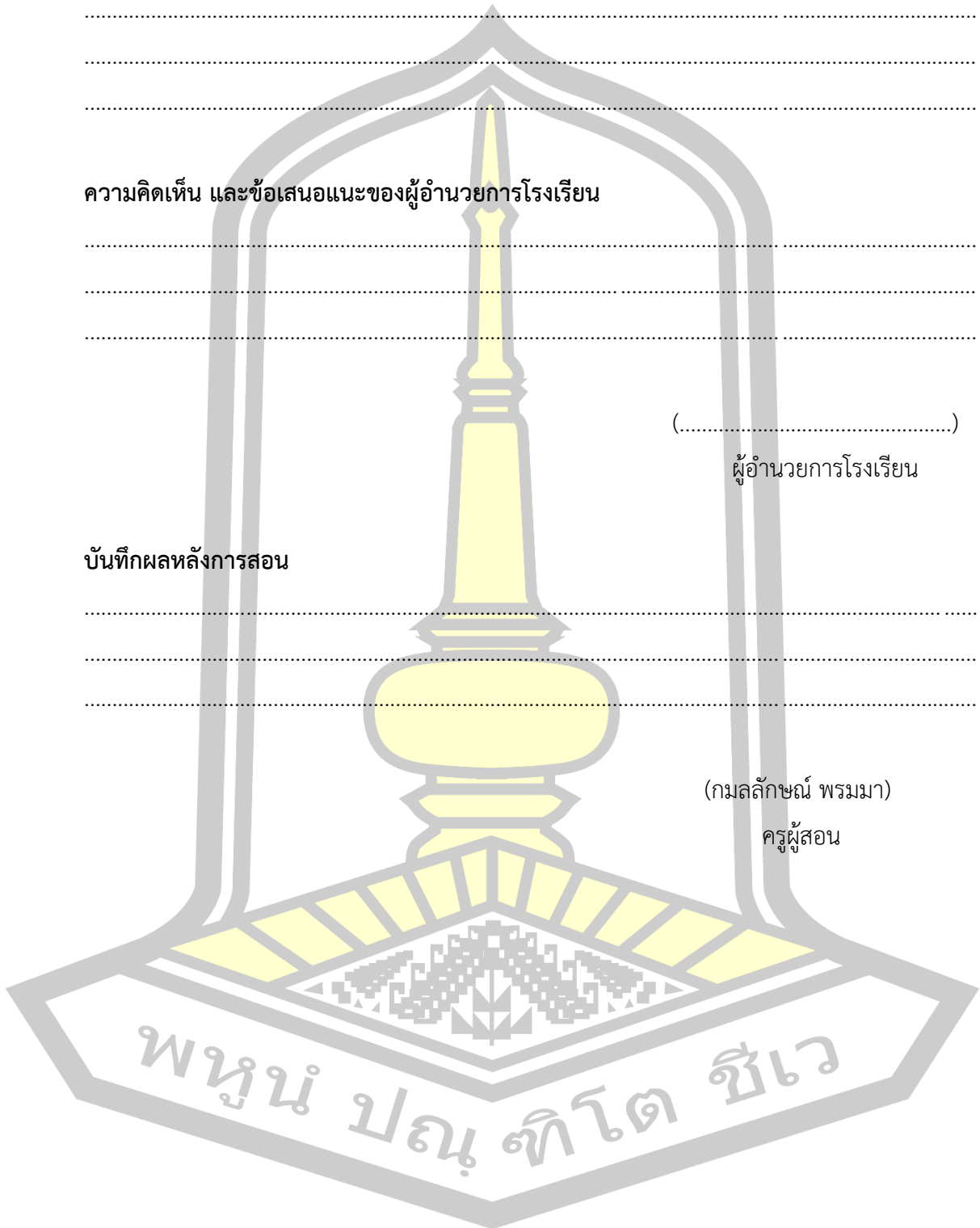
ผู้อำนวยการโรงเรียน

บันทึกผลหลังการสอน

.....
.....
.....

(กมลลักษณ์ พรพมา)

ครูผู้สอน

พหุบัณฑิตยศาสตร์

ใบกิจกรรมที่ 1 หน่วยที่ 1 แผนที่ 1 เส้นทางสานฝันนักอ่าน

กลุ่มที่ เลขที่
 เลขที่ เลขที่
 เลขที่ เลขที่

1. วัดหลวงปู่ใหญ่ขามเปี้ยชื่อเต็มว่าอะไร

.....

2. ศาลาวัดอยู่ทางทิศไหนของวัด

.....

3. พระธาตุที่วัดขามเปี้ยมีลักษณะคล้ายพระธาตุอะไร และอยู่ที่จังหวัดใด

.....

4. นักเรียนได้สังเกตเห็น ก่อนเข้าไปในโบสถ์ทางวัดได้ติดประกาศไว้ว่าอะไร

.....

5. ระหว่างเดินทางไปวัดนักเรียนสังเกตเห็นป้ายอะไรบ้าง

.....

6. นักเรียนได้สังเกตเห็น ที่ศาลาได้ติดป้ายอะไรบ้าง

.....

7. หอสมุดของวัดชื่อว่าอะไร

.....

8. นักเรียนได้สังเกตเห็น ว่าด้านข้างทางขวาด้านตรงข้ามวัดเป็นที่ตั้งอะไรและชื่อว่าอะไร

.....

9. จากการเดินชมรอบบริเวณวัดนักเรียนสังเกตเห็นว่ามีประตูของวัดมีกี่ด้าน และอยู่ทางทิศใดบ้าง

.....

10. แต่ละประตูเขียนอะไรบ้าง

.....

.....

แนวการตอบคำถาม ใบกิจกรรมที่ 1 หน่วยที่ 1 แผนที่ 1 เส้นทางสถานผืนนักร้อง

1. วัดหลวงปู่ใหญ่ขามเปี้ยชื่อเต็มว่าอะไร **วัดรัตนไตรคม**
2. ศาลาวัดที่ใช้สำหรับอยู่ทางทิศไหนของวัด ใช้สำหรับประกอบศาสนกิจฟังเทศน์ ทำบุญ และใช้ที่เรียน **ธรรมของพระภิกษุสงฆ์ทิศตะวันออก**
3. พระธาตุที่วัดขามเปี้ยมีลักษณะคล้ายพระธาตุอะไร และอยู่ที่จังหวัดใด **พระธาตุพนม
วรมหาวิหาร จังหวัดนครพนม**
4. นักเรียนได้สังเกตเห็น ก่อนเข้าไปในโบสถ์ทางวัดได้ติดประกาศไว้ว่าอะไร **ห้ามสตรีเข้าไป
ภายในโบสถ์**
5. ระหว่างเดินทางไปวัดนักเรียนสังเกตเห็นป้ายอะไรบ้าง **ป้ายทางเข้าโรงเรียน ป้ายทางบอก
ไปวัดรัตน ไตรคม 500 เมตร เลี้ยวซ้ายศาลาปูตา**
6. นักเรียนได้สังเกตเห็น ที่ศาลาได้ติดป้ายอะไรบ้าง **สักการะพระพุทธรูป,
ประวัติหลวงปู่ใหญ่ และพระธาตุ , บทสวดบูชาหลวงปู่ใหญ่ , พระธาตุอาสนะสำหรับพระสงฆ์,
ผู้พัฒนาวัด**
7. หอสมุดของวัดชื่อว่าอะไร **ห้องสมุดรัตนไตรคม**
8. นักเรียนได้สังเกตเห็น ว่าด้านข้างทางขวาด้านตรงข้ามวัดเป็นที่ตั้งอะไรและชื่อว่าอะไร
พิพิธภัณฑ์ชุมชนอำเภอโพธิ์ชัย
9. จากการเดินชมรอบบริเวณวัดนักเรียนสังเกต ว่ามีประตูของวัดมีกี่ด้าน และอยู่ทางทิศ
ใดบ้าง **มี 3 ด้าน อยู่ทางทิศเหนือ ทิศตะวันออก ทิศใต้ และทิศตะวันตก**
10. นักเรียนสังเกตเห็น แต่ละด้านของประตูเขียนว่าอย่างไร **ประตูด้านหน้าทิศเหนือ
(วัดรัตนไตรคม) ทางออกประตูด้านหลังทิศตะวันออก (วัดรัตนไตรคม) ประตูด้านทิศตะวันตกข้าง
ปิดถาวร**

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ใบความรู้ประวัติหลวงพ่อใหญ่พระธาตุขามเปี้ย

ตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ เรื่องเล่าต่อกันมาว่า ตั้งแต่ก่อนพระธาตุขามเปี้ยยังไม่ได้สร้าง พระธาตุขามเปี้ย ยังเป็นก้อนอิฐก้อนใหญ่ๆทับถมกัน ชาวบ้านที่พบคิดว่าน่าจะเป็นพระธาตุเก่าพังลงทับถมกันอยู่ ก่อนที่คนจะไปพบพระธาตุนั้น ได้มีคนเข้าไปถางป่า พอถางไปถางมาก็เจอก้อนอิฐก้อนใหญ่วางทับถมกัน พอถางไปอีกสักพักก็เจอต้นมะขามเตี้ยเต็มไปหมด พอถางต่อไปอีกก็เจอพระพุทธรูปองค์หนึ่งคว่ำอยู่ในดินนั้นก็คือหลวงพ่อใหญ่ ต่อมาทางวัดและชาวบ้านก็สร้างโบสถ์ขึ้นเพื่อใส่พระพุทธรูปหลวงพ่อใหญ่ แต่เป็นโบสถ์เล็ก ๆ พอปิดท่านได้เท่านั้น แต่บริเวณที่สร้างโบสถ์มีต้นมะขามเตี้ยเต็มไปหมด ชาวบ้านเลยตั้งชื่อวัดว่า วัดมะขามเตี้ย ต่อมาเรียกว่า วัดขามเปี้ย ต่อมาท่านพระครูวิระธรรมะประโชติ ได้มาเป็นเจ้าอาวาสท่าน ก็ได้ประสานงานกับ คุณพ่อ มนตรีไชโย โปธิชัยแสน และชาวบ้านได้ร่วมกันสร้างโบสถ์เล็ก เพื่อเป็นที่ประดิษฐาน หลวงปู่ใหญ่ แต่ยังไม่สมบูรณ์ ต่อมาให้เจ้าอาวาสกับชาวบ้านจึงได้ทำผ้าป่าเข้าวัด เพื่อสร้างโบสถ์ ให้มีหลังใหญ่กว่าเดิม เพราะโบสถ์ที่สร้างไว้หลังเล็กไม่คลุมแดดคลุมฝน ในการสร้างโบสถ์ครั้ง ได้สร้างทั้งหมด 3 ครั้ง จากนั้นวัดขามเปี้ยก็กลายมาเป็นวัดรัตนไตรคมจนถึงปัจจุบัน (ปรากฏชาวบ้านนายทองหลาว ชูศรีवासน์)

ใบกิจกรรมที่ 2 หน่วยที่ 1 แผนที่ 1 เส้นทางสานฝันนักเรียน

ชื่อ ชั้น เลขที่

นักเรียนอ่านใบความรู้หลวงปู่ใหญ่แล้วตอบคำถาม

1. “ดึกดำบรรพ์” มีความหมายว่าอย่างไร

.....

2. เรื่องเล่า หมายถึงอะไร

.....

3. วัดใต้ชื่อ วัดมะขามเตี้ย เกิดจากเหตุการณ์ใด

.....

4. สาเหตุที่พบเจอหลวงปู่ใหญ่

.....

5. การสร้างโบสถ์เป็นที่ประดิษฐานหลวงปู่ใหญ่สร้างกี่ครั้งจึงเสร็จสมบูรณ์

.....

6. สาเหตุที่สามารถสร้างโบสถ์หลวงปู่ใหญ่สำเร็จเพราะเหตุใด

.....

7. นักเรียน สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับหลวงปู่ใหญ่พระธาตุขามเปี้ยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แนวการตอบคำถาม ใบกิจกรรมที่ 2 หน่วยที่ 1 แผนที่ 1 เส้นทางสานฝันนักอ่าน

1. “ดึกดำบรรพ์” มีความหมายว่าอย่างไร โบราณกาล, โบราณ, เก่าแก่, นมนามมาแล้ว
2. เรื่องเล่า หมายถึงอะไร เป็นการบันทึกที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เรื่องจริง หรือ เรื่องแต่ง เป็นลักษณะการพูดหรือการเขียนเล่าหรือเขียนต่อกันมา
3. สาเหตุที่วัดได้ชื่อ วัดมะขามเตี้ย เพราะอะไร มีต้นมะขามเตี้ยปกคลุมเต็มบริเวณที่ตั้งวัด
4. สาเหตุที่พบเจอลวงปู่ใหญ่ ชาวบ้านเข้าไปปางป่า ได้พบกับพระพุทธรูปองค์หนึ่งคว่ำอยู่ในดินคือลวงปู่ใหญ่
5. การสร้างโบสถ์เป็นที่ประดิษฐานลวงใหญ่สร้างกี่ครั้งจึงเสร็จสมบูรณ์ 4 ครั้ง
6. สาเหตุที่สามารถสร้างโบสถ์ลวงปู่ใหญ่สำเร็จเพราะเหตุใด ความศรัทธาของชาวบ้านที่จัดทำผ้าป่า
7. นักเรียน สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับลวงปู่ใหญ่พระธาตุขามเปีย้อย่างไร คือลวงปู่ใหญ่เป็นพระพุทธรูปที่ชาวโพธิ์ให้ความเคารพนับถือบูชากันมานาน และเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวบ้านสามัคคีกัน

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน
โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 4 สืบสานจากรุ่นสู่รุ่น

เวลา 6 ชั่วโมง

แผนที่ 7 เพลงพื้นบ้านอีสาน ประกอบการรำเซิ้ง

เวลา 4 ชั่วโมง

สอนวันที่ เดือน พ.ศ.

สาระสำคัญ

เพลงพื้นบ้าน หมายถึง การขับร้อง ท่วงทำนอง ดนตรีของชาวบ้าน ซึ่งมีเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ เฉพาะความนิยมของแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน เนื้อหาของเพลงสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ไม่ว่าจะป็นสังคมเกษตร โดยส่วนมากจะขับร้องเพื่อความสนุกสนาน เพื่อให้ลืมความเมื่อยล้าจากการทำงานหนัก รวมไปถึงเพลงที่ร้องที่ใช้ในพิธีกรรม หรืองานเทศกาลต่างๆ ของท้องถิ่นที่ผู้คนจะเกิดการรวมกลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์กัน เพลงพื้นบ้านสืบทอดกันมาในรูปแบบมุขปาฐะปากต่อปาก ใช้ความจำในการจดจำเนื้อร้องและท่วงทำนอง ไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งและที่มาประกอบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านได้อย่างหลากหลาย
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเพลงพื้นบ้าน
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำภาษาถิ่นที่ปรากฏ ในเนื้อเพลงพื้นบ้านภาคอีสานได้
4. เพื่อให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญของเพลงพื้นบ้านอีสานได้
5. เพื่อให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

เนื้อหา

เพลงพื้นบ้านอีสาน

กระบวนการจัดกิจกรรม

ขั้นที่ 1 ขั้นประสบการณ์ (ชั่วโมงที่ 1)

1. ครูถามนักเรียนทุกคนในห้องเรียนตั้งแต่เราเรียนรู้กิจกรรมมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานเราได้ฝึกทำกิจกรรมอะไรอย่างหนึ่งเป็นเวลา เกือบ 2 เดือน เราทำอะไรนะใครตอบครูได้ (รำเซ็ง)

- จากนั้นครูถามนักเรียนเคยฟังเพลงของทางภาคอีสานบ้างหรือไม่ (เคย, ไม่เคย)
- นักเรียนยกตัวอย่างเพลงภาคอีสานมาคนละ 1 เพลง (คิดฮอดหน้าฮ้าน, ขาขาวสาวรลแห่, สาวใหญ่หมักม่วน ฯลฯ)
- ครูถามต่อว่า เพลงที่เราฝึกซ้อมประกอบทำรำนักเรียนร้องได้และรำชำนาญหรือยัง ถ้านักเรียนจำทำรำและร้องได้วันนี้เรามาทบทวนแล้วชั่วโมงหน้าครูจะพานักเรียนไปรำเซ็งที่หน้าตลาดเทศบาลเมืองโพธิ์ชัย

- นักเรียนทราบหรือไม่ วันพรุ่งนี้ (วันที่ 4 มิถุนายน 2566) จะแห่อะไรนะ (แห่บั้งไฟ) ครูจะพาพวกนักเรียนไปแสดงที่หน้าตลาดเทศบาลเมืองโพธิ์ชัย

2. วันงานครูนัดนักเรียนมาพร้อมกันที่ โรงเรียนและขึ้นรถไปที่หน้าตลาดเทศบาลเมืองโพธิ์ชัยเพื่อทำการรำเซ็งบั้งไฟ

- เมื่อนักเรียนแสดงการฟ้อนรำเสร็จครูนัดนักเรียนมาขึ้นรถที่หน้าสถานีตำรวจโพธิ์ชัย เพื่อขึ้นรถกลับ

- ครูนัดนักเรียนว่าชั่วโมงหน้าเราไปพร้อมกันที่ห้องเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นสอนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (ชั่วโมงที่ 2)

3. ครูถามถึงประสบการณ์ที่ได้ออกไปแสดงนอกสถานที่ ให้ตอบพร้อมกัน

- จากนั้นครูให้นักเรียนช่วยกันเล่าถึงประสบการณ์ที่ได้ทำกิจกรรมนอกสถานที่ โดยผลัดเปลี่ยนกันเล่าให้กันฟัง

4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรับเพลงพื้นบ้านอีสานที่ประกอบรำเซ็ง ซึ่งตัดออกเป็นส่วน ๆ แล้วแข่งกันเรียงเพลงพื้นบ้านอีสานกลุ่มใดเรียงได้ถูกต้องและเสร็จก่อนเป็นผู้ชนะ ครูให้รางวัล

- ครูถามนักเรียนว่า เพลงพื้นบ้านมีความสำคัญต่อนักเรียนหรือไม่ ถ้ามีความสำคัญอย่างไร

- จากนั้นครูให้นักเรียนแต่ละคนทำใบกิจกรรมที่ 1 โดยให้นักเรียนตอบความหมายของคำภาษาถิ่นที่ปรากฏ ในเนื้อเพลงพื้นบ้านอีสาน เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้วให้แต่ละคนเปลี่ยนกันตรวจความถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปความเข้าใจ

5. ครูแจกใบกิจกรรมที่ 2 ให้นักเรียนตอบคำถามวิธีการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านอีสานและสรุปสาระสำคัญของเพลงพื้นบ้านเมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้วแลกเปลี่ยนกันตรวจ

ขั้นที่ 4 ขั้นประยุกต์ใช้และแสดงความคิดเห็น

7. ให้นักเรียนแต่ละคนทำใบกิจกรรมที่ 3 สรุปสาระสำคัญของเพลงพื้นบ้านอีสาน

8. ครูแนะนำให้นักเรียนเพลงพื้นบ้านอีสานอื่น ๆ และภาคอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนใช้เวลา

ว่างในการอ่าน

สื่อการเรียนรู้

1. เพลงพื้นบ้านอีสานประกอบการแข็ง
2. ใบกิจกรรมที่ 1, 2, 3

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	วิธีการวัดผล ประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านได้อย่างหลากหลาย	การสังเกต	แบบสังเกต	-
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเพลงพื้นบ้าน	การสังเกต	แบบสังเกต	-
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำภาษาถิ่นที่ปรากฏในเนื้อเพลงพื้นบ้านภาคอีสานได้	ตรวจใบกิจกรรมที่ 1	ใบกิจกรรมที่ 1	ผ่านร้อยละ 70 ขึ้นไป
4. เพื่อให้นักเรียนบอกวิธีการอนุรักษ์และสรุปสาระสำคัญของเพลงพื้นบ้านอีสานได้	ตรวจใบกิจกรรมที่ 2	ใบกิจกรรมที่ 2	ผ่านร้อยละ 70 ขึ้นไป
5. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน	การสังเกต	แบบสังเกต	-

ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการโรงเรียน

.....

.....

.....

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน

บันทึกผลหลังการสอน

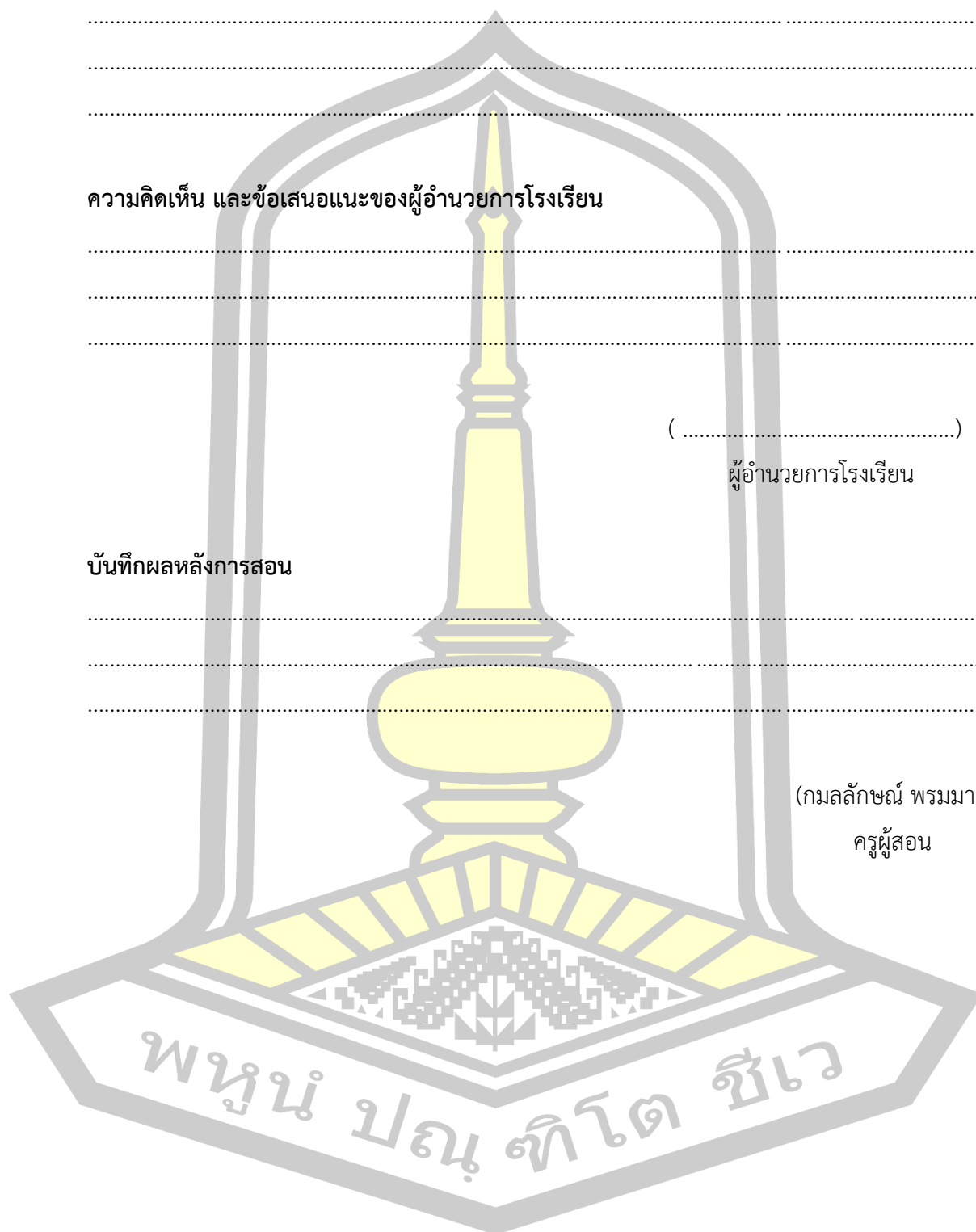
.....

.....

.....

(กมลลักษณ์ พรพมา)

ครูผู้สอน

พหุมนุ ปรณ ทิโต ชีเว

ใบความรู้เพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

ภาคอีสานเป็นแหล่งรวมกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันถึง 3 กลุ่ม จึงมี เพลงพื้นบ้าน แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทย - ลาว
2. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมเขมร - ส่วย (ญาย)
3. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราช

1. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว

กลุ่มชนกลุ่มนี้ ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดหนองคาย อุดรธานี เลย สกลนคร นครพนม กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ขอนแก่น ชัยภูมิ มุกดาหาร ยโสธร อุบลราชธานี บุรีรัมย์ และ บางส่วนของจังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มชนนี้ใช้ ภาษาถิ่น คือ ภาษาอีสาน เพลงพื้นบ้านของกลุ่มวัฒนธรรม ไทย - ลาว มี 2 ประเภท คือ หมอลำ และเซิ้ง

1.1 หมอลำ หมอลำเป็นเพลงพื้นบ้านที่นิยมมากในภาคอีสานได้พัฒนาการ แสดง เป็นคณะ มีการฝึกหัดเป็นอาชีพ รับจ้างไปแสดงในงานต่าง ๆ มีทำนองลำ เรียกตามภาษาถิ่นว่า “ลาย” ที่นิยมมีด้วยกัน ๔ ลาย คือ ลายทางเส้น ลายทาง ยาว ลายลำเพลิน และลายลำเต้ย

1.2 เซิ้ง หรือลำเซิ้ง คำว่า "เซิ้ง" หมายถึง การฟ้อนรำ เช่น เซิ้งกระติบ หรือทำนอง เพลงชนิดหนึ่ง เรียก ลำเซิ้ง เซิ้งทั่วไปมี 3 แบบ คือ เซิ้งบั้งไฟ เซิ้งเต้า นางแมว (เซิ้งแห่ นางแมว) และ เซิ้งเต้านางดั่ง การเซิ้งนี้มักจะเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตั้ง กระบวนแห่ไปขอปัจจัยเพื่อร่วมทำบุญงานวัด

2. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมเขมร-ส่วย (ญาย)

เป็นกลุ่มประชาชนในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ และบางส่วนของจังหวัด บุรีรัมย์ มีภาษาของตนเอง คือ ภาษาเขมร และภาษาส่วย (ญาย) ซึ่งต่างไปจาก ภาษาถิ่นอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมี วัฒนธรรมเฉพาะถิ่น โดยเฉพาะเพลงพื้นบ้านที่ เรียกว่า “เจรียง” ซึ่งแปลว่า ร้อง หรือขับลำ การเล่นเจรียงนั้น มีทั้งที่จัดเป็นคณะ และเล่นกันเองตามเทศกาล เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

2.1 เจรียงในวงกันตรึมวง ซึ่งเป็นวงดนตรีประกอบด้วย ปี่อ้อ ปี่ช้อย กลอง กันตรึม ฉิ่ง ฉาบ กรับ ปัจจุบันมีซอฮู้ และซอด้วงด้วย เมื่อเจ้าภาพจัดหาวง กันตรึมมาเล่น ก็จะมีการร้องเพลง คือ เจรียงประกอบวงกันตรึม เนื้อร้องจะ เลือกให้เข้ากับงานบุญกุศลนั้น ๆ หรือตามที่คุณผู้ฟังขอมมา

2.2 เจรียงเป็นตัวหลัก ในวันเทศกาล ชาวบ้านที่มีอารมณ์ศิลปินจะจับกลุ่ม ร้องเจรียงที่จำสืบทอดกันมา ผลัดกันร้อง และรำฟ้อนด้วย เช่น เจรียงตรุษ เจรียงนอรแกว (เพลงร้องโต้ตอบระหว่างชาย - หญิง)

3. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราช

ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา และบางส่วนของจังหวัดบุรีรัมย์ เพลง พื้นบ้านของชนกลุ่มนี้ คือ เพลงโคราช ปัจจุบันพัฒนาจากเพลงพื้นบ้านมาเป็น คณะหรือเป็นวง มีการฝึกหัดเป็นอาชีพ รับจ้างแสดงในงานบุญ งานมงคล งาน แก้บนท้าวสุรนารี เนื้อร้องโต้ตอบระหว่างชาย - หญิง กลอนเพลงมีหลายแบบ เช่น เพลงคู่สอง เพลงคู่สี่ ใช้ปรบมือตอนจะลงเพลงแล้วร้อง “ใช้ปรบมือตอนจะลงเพลงแล้วร้อง “ไช ยะ”

เนื้อเพลง หวานใจแข็งบั้งไฟลั่น (ฮ็อฟ สุรพล)

มองแล้วออนซอน แม่ขนตางอนอายหลงเสน่ห์ ราฟ่อนขบวนงามดี เสียงแข็งเฮ่าย
กลอนผญางานบั้งไฟลั่น บุญสมภารให้อ้ายได้มา ตุ่มเปิดเปิงเสียงกลองตีทำ หลงแล้วละหา ผู้สาว
บ้านเพิ่น บุญบั้งไฟลั่น บุญบั้งไฟลั่นเจอหวานใจ อ้ายหนุ่มบ้านไกลพ้อสาวแก้มอ่องต้องตุ้มปะเถิงเถิง
ตุ้มปะเถิงเถิง เพิ่นขานกลองสลับทำนอง เป็งน้องละพื่อนแอ่น สลับทำนองเป็งน้องละพื่อนแอ่น อยาก
หยับสวนมอน อยากหยับสวนมอมาซอนหมี่ ผู้แก้มปี่ลื้ออยากได้น้องเป็นแฟน ค่าตองอิน้อง ค่าตองอิ
น้องเอาจักแสน ให้อ้ายบุญแก่นได้แฟนเป็นเจ้าเด้อ ให้อ้ายบุญแก่นได้แฟนเป็นเจ้าเด้อ แล้วบัดนี้ คัน
ฟังเสียงเต็ง เป็งตุ้มดังฮ่วน ดังฮ่วน คันน้องม่วนหน้า คันน้องม่วนหน้า คันน้องม่วนหน้า ทางอ้ายม่วน
หลัง ฟังเสียงแคนเป่าลายสร้อย ละครันละดั่งล่อนต้อย คันต้อยแล่นแต่น คันต้อยแล่นแต่น คันต้อย
แล่นแต่น ตะละแล่นกะล่อนต้อย ล่อนต้อย อยากบายต้อยอินาง โอ๊ะโอละนะโมเถิงแทน ขอถวยแขน
ยอมือสุดศอก โหม่นออกหลอกขาสาวนางรำ แก้มอำถ้ำสูงยาวอาดลาด อยากสิฟาตใส่แดดยามฝน
หมากกะโต่นไอน์โตะไอน์โต่น เลี้ยวเป็งกันแส้งไต้นหย่อนหย่อน ขนตางอนฮักบ่น้อ เสียงอ้ายอ้อนปอน
ใจหานาง บคิตสิฟังอ้ายแม่บ้อคนดี มาพ้อแล้วอ้ายฮอดบ่อยากหนี สีเอ่ยวีเจี้ยวสาวคนงาม โอ๊ะโอ
โอ๊ะโอ ละอ้ายโอแล้วหนา จำผญาละเป็นกลอนกาพย์แข็ง อยากมานั่งนอนเพื่อยกกฮ้าง อยากมานั่ง
นอนเพื่อยกกฮ้าง ได้บ่น่าละสิได้บ่ได้ มวยผมเพสาวบั้งไฟลั่น เห็นเป็งบ้านหัวใจตกหลุม สาวสุวรรณ
ภูมิถิ่นเมืองเก็นร้อย อ้ายอยากต้อยแม่นางคนใคร โอ้หัวใจของชาย หล่นบุญบั้งไฟลั่น น้องเอ๊ยเจ้าผู้
ดอกเกษแก้ว ผู้ดอกเกษแก้วก้านก่องหนามคม อ้ายอยากละอ้ายอยากต้อมตม อยากของเซยชมละพะ
นางเป็งได้ หัวใจละมาหลงเสน่ห์ หัวใจละมาหลงเสน่ห์ อย่าให้อักเพด้วยการจากลา คิดเห็นหน้าทาง
อ้ายเน่นหา บัตยามฟ้าฮ้องต่าว ต่าว ต่าว ต่าว ต่าว เตอนางเดอ เดอเตอนางเดอ คิตฮอดคราวสองเฮอฮัก
มันบัดวันมือเปลี่ยนแปลง แก้มแบ่งแสงขอหอมจองไว้ ผากหัวใจบุญบั้งไฟลั่น ถิ่นสุวรรณภูมิบ้านน้อง
อ้ายสิมองบัตฟ้าฮ้องตุ้ม ตุ้มตุ้ม ตุ้มตุ้ม สาละน้อฮ้องตุ้ม มาเอาบุญศรีภูมิคือปีนี่ คินมาเมืองศรีภูมิ
คือปีนี่

(อ้างอิง <https://www.siamzone.com/music/thailyric/31186>)

ใบกิจกรรมที่ 1 หน่วยที่ 4 แผนที่ 7 เพลงพื้นบ้านอีสานประกอบการรำเซิ้ง

คำชี้แจง นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำภาษาถิ่นที่ปรากฏ ในเนื้อเพลงพื้นบ้านภาคอีสาน
ให้นักเลือกตามความสนใจของนักเรียนคนละ 1 ประโยค

ใบกิจกรรมที่ 2 หน่วยที่ 4 แผนที่ 7 เพลงพื้นบ้านอีสานประกอบการรำเซิ้ง

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนมีวิธีการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านอีสานอย่างไร

2. นักเรียนจง สรุปสาระสำคัญภาษาอีสาน

พูนุ่ ปณุ่ ทิโต ชีเว

แนวการตอบคำถาม ใบกิจกรรมที่ 1 หน่วยที่ 4 แผนที่ 7 เพลงพื้นบ้านอีสานประกอบการรำเซิ้ง

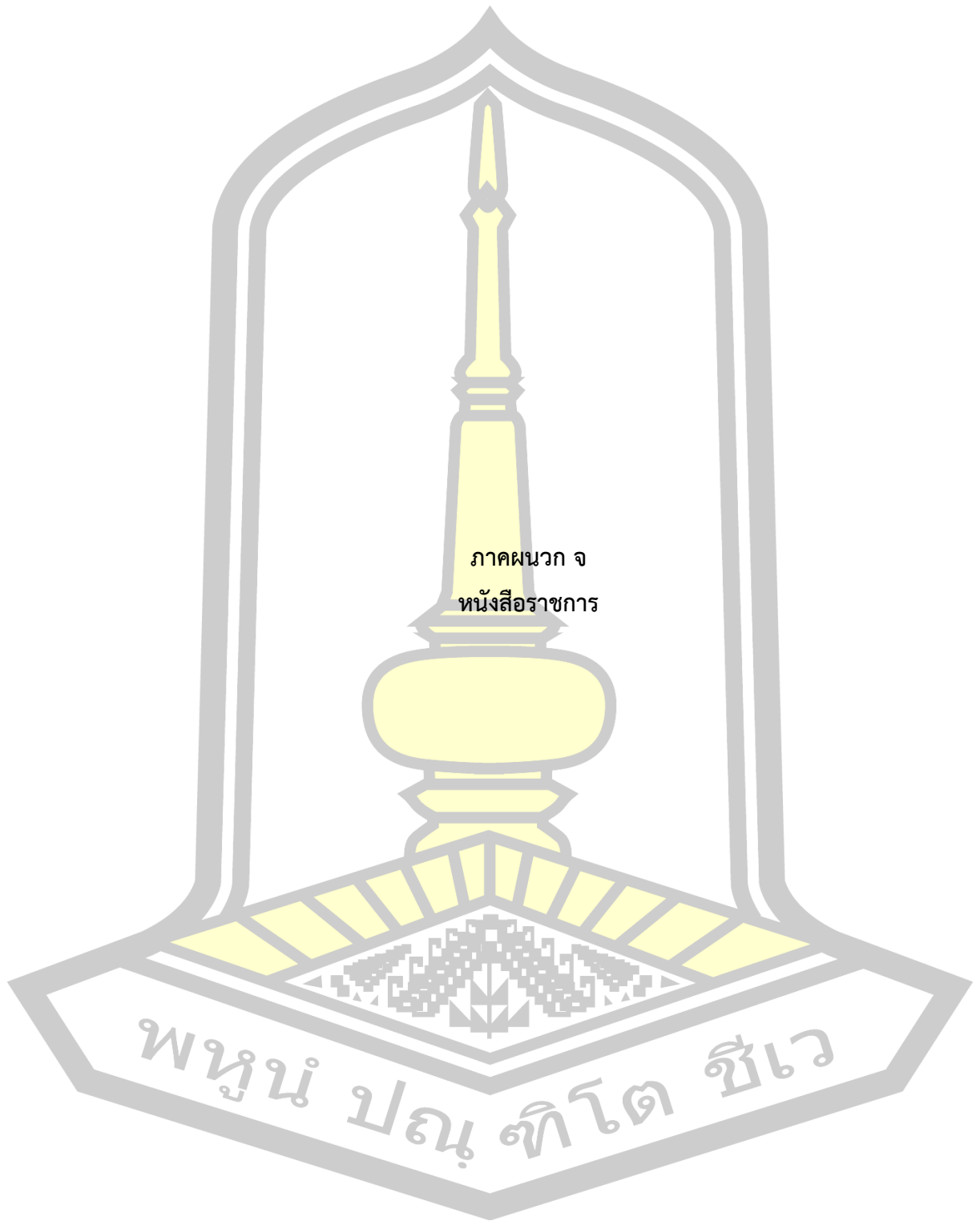
ตัวอย่าง ความหมายของคำภาษาถิ่น

มองแล้วออนซอน แม่ขนตางอนอายหลงเสน่ห์ รำฟ้อนขบวนงามได้ เสียงเซิ้งเฮง่าย
กลอนผญางานบั้งไฟลั่น **มองดูแล้วดูดีมากสวยงามน่าหลงไหลสวยงามจริง ร่ายรำสวยงามจริง**
เสียงดนตรีเซิ้งไฟงานบั้งไฟ

ใบกิจกรรมที่ 2 หน่วยที่ 4 แผนที่ 7 เพลงพื้นบ้านอีสานประกอบการรำเซิ้ง

1. นักเรียน มีวิธีการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านอีสานอย่างไรบ้าง **ปลูกจิตสำนึกให้เยาวชน**
ร่วมกันอนุรักษ์เพลงพื้นบ้าน
2. นักเรียนคิดว่า “ภาษาอีสาน” มีความสำคัญอย่างไร **ภาษาไทยถิ่นอีสานนั้นเป็นมรดกอัน**
ล้ำค่าของชาวอีสานที่ สะท้อนถึงค่านิยม ความรู้สึกนึกคิด สติปัญญา และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคน
อีสาน

ภาคผนวก จ
หนังสือราชการ

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

ที่ อว 0605.5(2)/ว2529

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร. สมัย สลักศิลป์

ด้วย นางกมลลักษณ์ พรหมมา นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงส์ เป็นอาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 08-8537-8454

ที่ อว 0605.5(2)/ว2529

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางเสมอแซ่ ดุจพ่ายัพ

ด้วย นางกมลลักษณ์ พรหมมา นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงส์ เป็นอาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 08-8537-8454

ที่ อว 0605.5(2)/ว2529

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางวาณิช โคตรพิม

ด้วย นางกมลลักษณ์ พรหมมา นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ต.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงส์ เป็นอาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 08-8537-8454

ที่ อว 0605.5(2)/ว2529

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.วิรัชพัชร นิลแก้วบรรวิชัย

ด้วย นางกมลลักษณ์ พรหมมา นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงส์ เป็นอาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 08-8537-8454

ที่ อว 0605.5(2)/ว2529

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ศุภสิริ ขามช่วง

ด้วย นางกมลลักษณ์ พรหมมา นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ค.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงส์ เป็นอาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 08-8537-8454

ที่ อว 0605.5(2)/ว2529

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.จิราภรณ์ สีลา

ด้วย นางกมลลักษณ์ พรหมมา นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ต.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงส์ เป็นอาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 08-8537-8454

ที่ อว 0605.5(2)/ว2529

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ 44000

7 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.นิพิฐา กุลชิต

ด้วย นางกมลลักษณ์ พรหมมา นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงส์ เป็นอาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

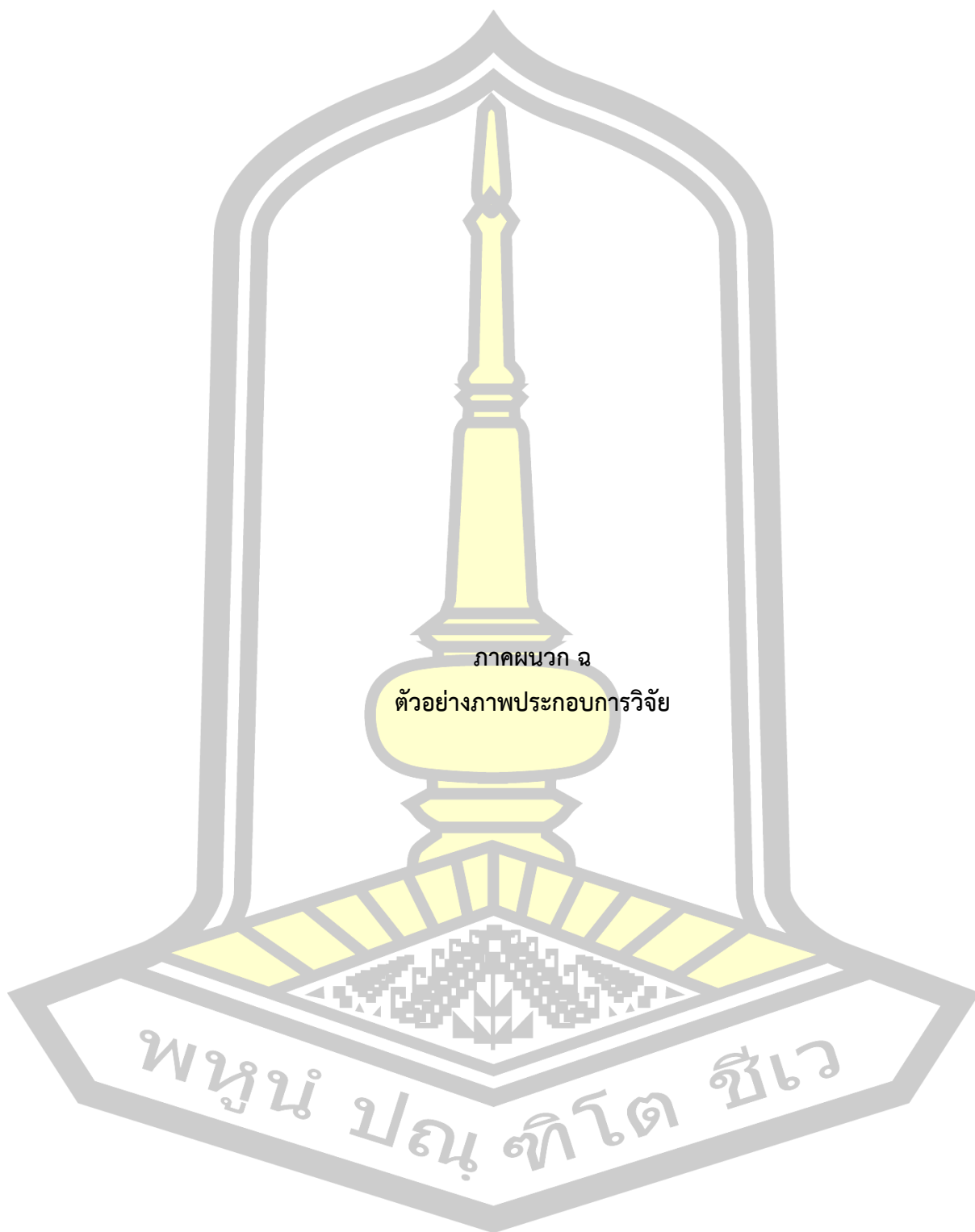
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุลีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 08-8537-8454

ภาคผนวก ฉ
ตัวอย่างภาพประกอบการวิจัย

พหุมนุ ปณ ทิโต ชีเว

การสนทนากลุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง

กิจกรรมการรำเซ็ง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางกมลลักษณ์ พรมมา
วันเกิด	วันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2511
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 5/1 หมู่ที่ 13 ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45150
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูอัตราจ้าง
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนหอคำพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ รหัสไปรษณีย์ 38000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2542 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2554 ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด พ.ศ. 2558 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด พ.ศ. 2568 ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนัน ปณฺ ทิโต ชีเว